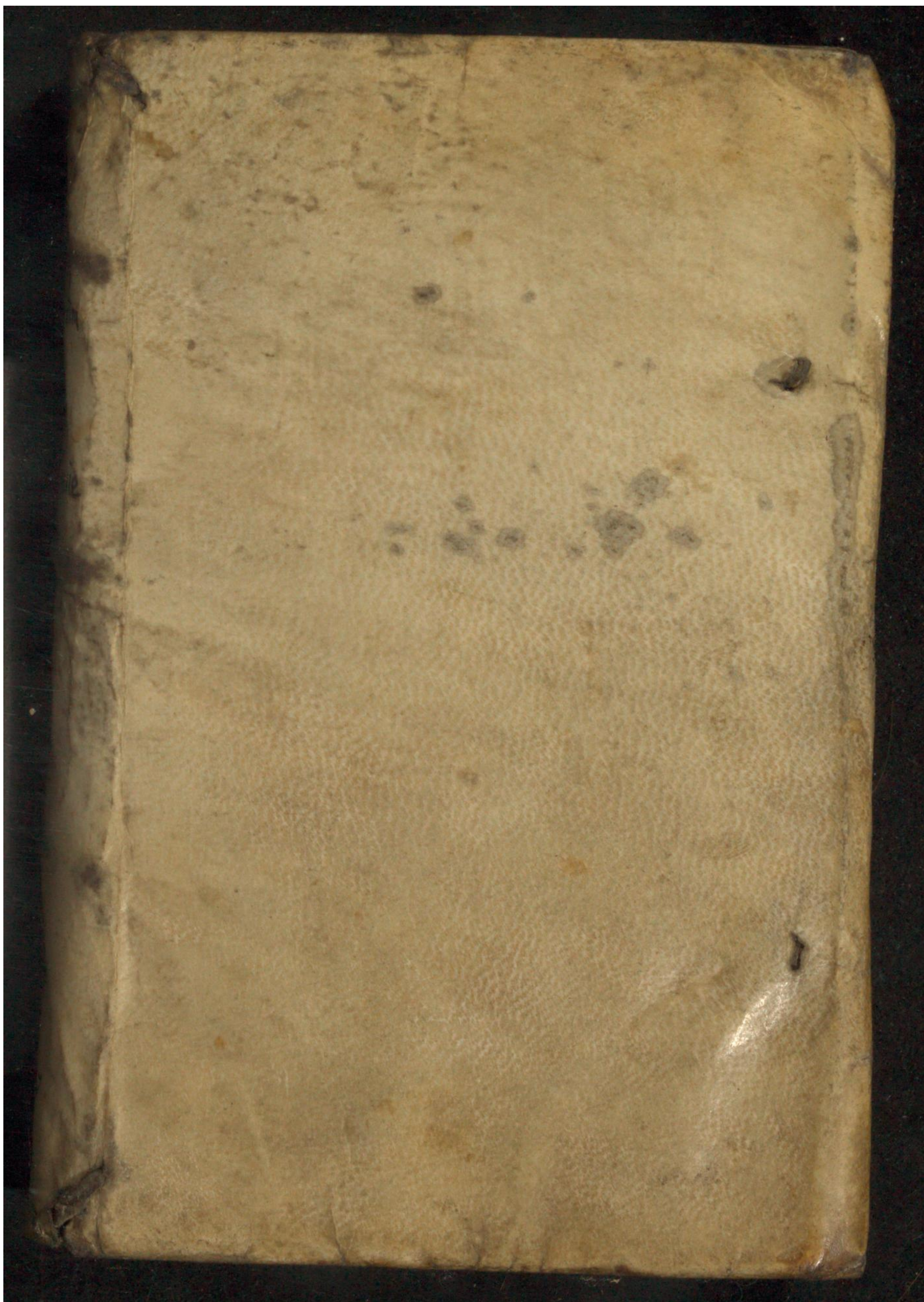
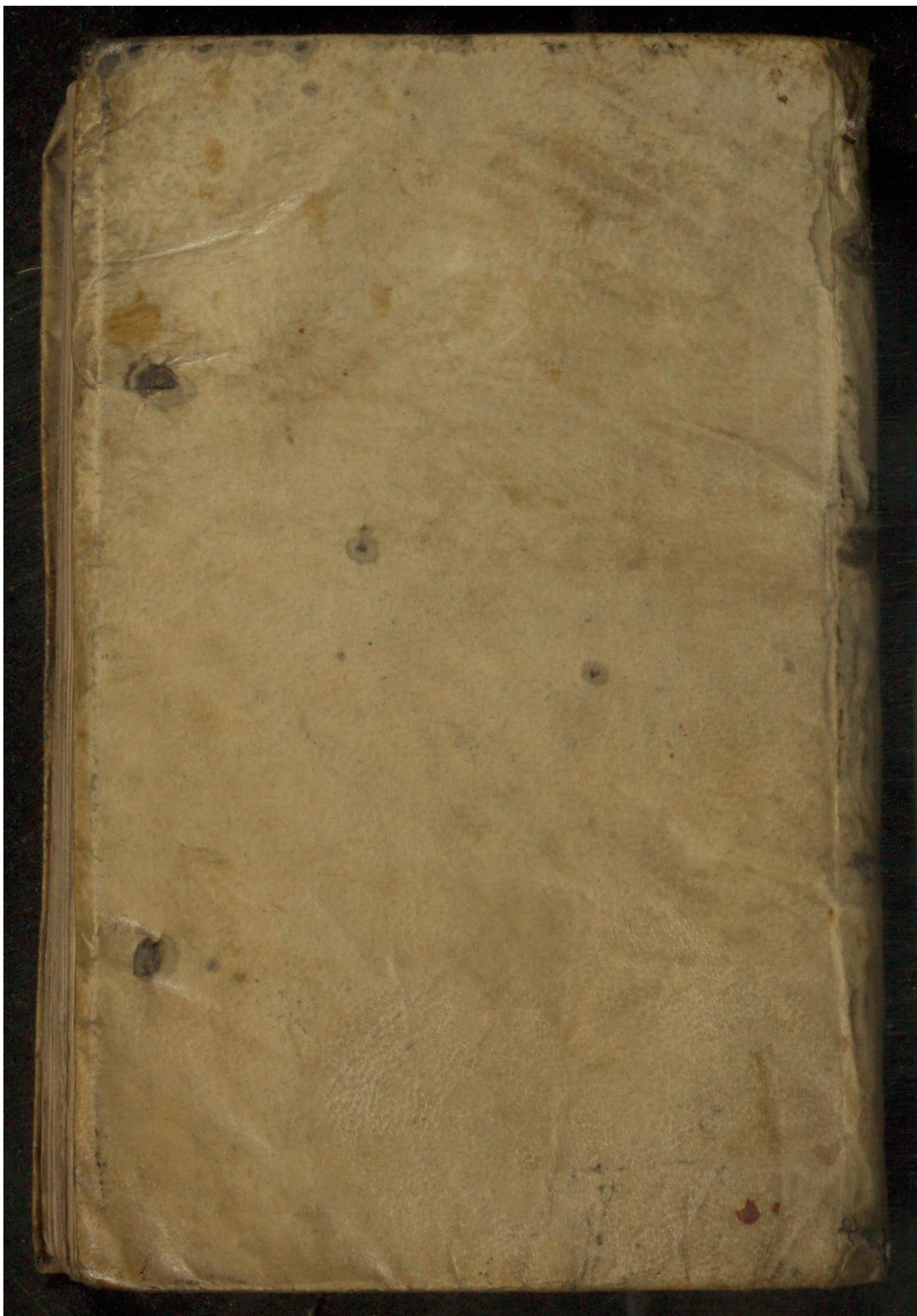

Doctorum
Virorum
Elogia
a
Paulo Iovio
1557

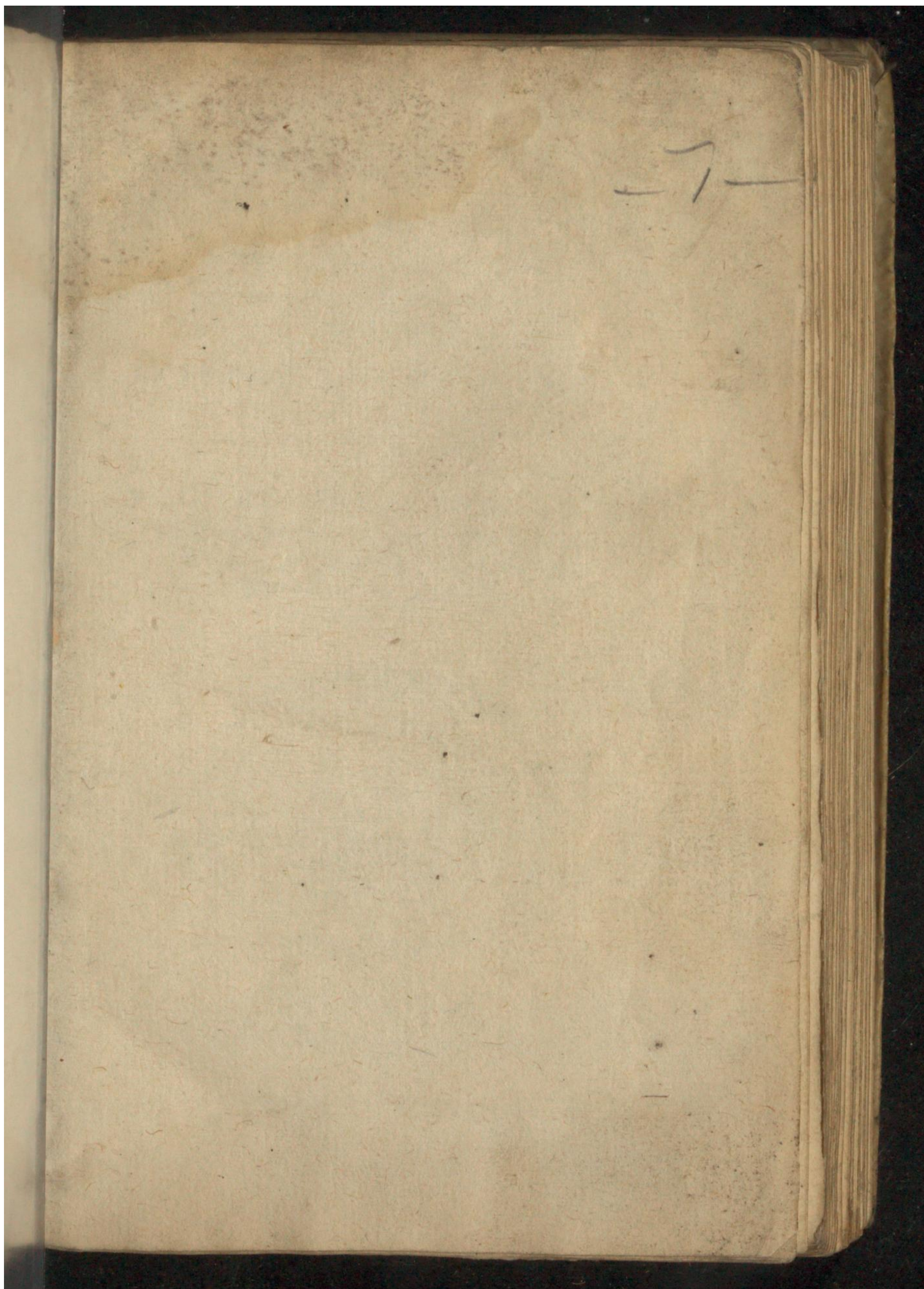

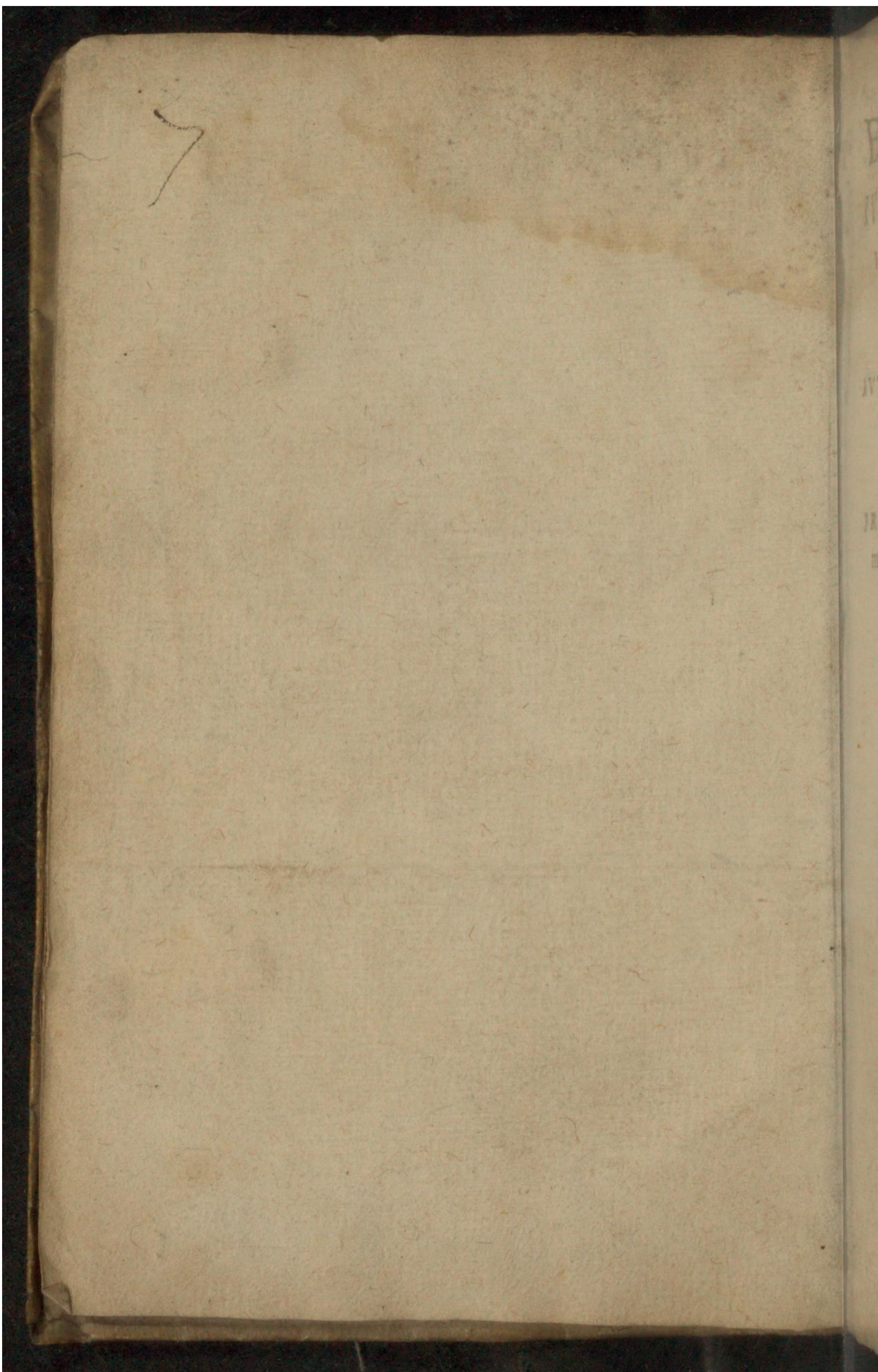

Jovius (Paulus)

Giovio

7

7

ELOGIA DOCTORVM VIRORVM AB AVORVM MEMORIA PVBLIcatis ingenii monumentis illustrium.

AVTHORE PAVLO IOVIO NOVOCOMENSE, EPISCOPO NVCERINO.

PRAETER NOVA IOAN. LATOmi Bergani in singulos Epigrammata: adiecimus ad priora Italicę editionis, illustrium aliquot Poëtarum alia.

ANTVERPIAE

Apud Ioan. Bellerum sub insigni Falconis

1557

Jan: 29 1744-5 Had this Duplicate fr ye Royal Library valued by ye Bookseller appointed for yt Purpose by ye University Wm Cole

CLARISS. GENE-
ROSI'QVE IVVENIS,
DOM. ROBERTI A' BERNE-
micourt, Baronis in Lieſueldt,
Domini Orlandiæ, pijs ma-
nibus pacem, ac quie-
tem, Io. Latomus.

AN mihi præcipies etiã, Mors inuida, quæ tu
Vulnera feciſti, vulnera vt eſſe negem?
Nec mihi concedes, vt iuſto verba dolori
Impendam? & iuſtus qua ratione, loquar?
An quem tu perimis, vel aperto crimine, noſtris
Senſibus ereptum, carminibusq́ voles?
Ah, Mors, non poſſum. nec erit tua tanta tyrannis,
Vt paria in viuos regna tenere velis.
An' ne etiam gaudes (vt ſalſè es liuida) faſtum
Ornari lachrymis, carminibusq́ tuum?
Et tua tum demùm iactas illuſtria facta,
Inſigni è luctu quum grauiora vides?
Vtcunq́ eſt: ſeu te doleat, ſeu, dura, iuuabit,
Me ſanè in lachrymis, & gemitu eſſe iuuat.
Et iuuat in miſeros deducere carmina queſtus,
Carmina cupreſſo conſpicienda nigra:
Et tecum miſcere elegos, miſcere querelas,
Et caſum generi, Schete, dolere tui.

Et iuuat hoc etiam, defuncti manibus illam
Quam poßum vitæ ferre decenter opem.
Ah, non tā validis, vt quondam Epidaurius, herbis:
Non quibus est medicis Phasias vsa focis:
Sed cantu, & numeris. vtinā vel qualibus Orpheus
Plutonem fregit, perdomuitq; canem.
Nostra, nec addubito, Geticam illam causa grauaret,
Dignior & lachrymis, & pietate foret.
Illi rapta licet fuerit crescentibus vxor
Annis: tu solo pectore adultus eras.
Vxor primus amor fuit, at non vltimus, illi:
Hoc nisi, non alio tu potes igne frui.
Prolibus at petiit forsan spatia apta creandis:
Sed fuit in sterileis pronior ille mareis.
Quo minus ast iterum bis denis mensibus extes,
Si quid obest, oberunt hæc tua fata: pater.
Ne dicam, lachrymas quòd iam deterserat illa,
Casum iterùm fati segnis obire noui:
Quid tua non luget? quid non dolet Agnia, fletu
Exoraturos impediente sonos?
Cum qua instauramus socii, quibus ille carebat:
Cum lachrymis blandas, turba prolixa, preces.
Hæc ego Bistonia canerem si voce, mouerem
Persephonen, durum Persephonesq; virum.
Non grauis ille foret Stygias inflectere leges,
Et sinere ad reditum stagna patere tuum.
Tu neq; respiceres: neq;, quod Ioue nata, timeres
Ne quid Auernalis sumpseris antè cibi.

Ipse

Ipse opere insueto gauderet nauta: nec è quo
Littore consueuit cymba referret onus.
Hoc demùm officii nostrum exæquaret amorem,
Et pietas animo par feret ista meo.
Quod cano sed minus est; non est potis ista mouere
Vena Medusæis horrida monstra comis.
Infra animum longè subsidit carmen: ad ima
Fertur vt insuetus, dum petit alta, faber.
At quæ cymba minus firma est procurrere in altum,
Littora, nil prohibet, per vada tuta legat.
Sed neq; tuta lego: nam me meus ardor in æquor
Altius, ingenii pro ratione, rapit.
Scilicet excolui doctos in imagine vultus,
Quos in Musæo condidit ille suo,
Ille, inquam, Iouius: cui scriptus piscis, & herbæ,
Et tenor historiæ nomina longa dedit.
Quemq; per ingenuæ laudis genus omne vagantem, &
Carpentem titulis optima quæq; suis:
Impulit huc studium pietatis, vt ora virorum,
Ingenii propriis qui enituêre bonis,
Seu nostra miseri, seu sunt meliore beati
Sorte, sua in villa viua videnda daret,
Quam mire extruxit victuro in nomine, Comum
Qua patriam Lari verberat vnda lacus.
Picta videnda dedit: sed multò illustrius, addit
Ex merito laudes quando cuiq; suas.
Huic ego conatus nostris subscribere Musis,
Carmina quæ lusi dedo, dicoq; tibi.

Quæ precor ut viuant, ne tu moriaris in illis,
Et subeas vitæ damna iterata tuæ.
Sed benè quòd mors est non hîc, velut antè, timenda:
At tineæ, & blattæ, tempus & illud edax.
Et sanè hæc timui: tamen & protrudimur vltra,
Tardanteisq; meos spes rapit acris equos:
Tū quòd nostræ aliquod forsan quoq; pōdus habebūt,
Quæ nullo laudes sunt mihi felle litæ.
Tum mea quòd pietas in te prælustrior esset.
Firmior ad longos si queat esse dies.
Spes est, quum fidæ mea vitis inhæreat vlmo,
Pondere quæ proprio pressa iaceret humi.
Donec erunt Musæ, donec qui diligat illas,
Et iam non totus barbarus orbis erit,
Musæum Iouii, Iouius dicetur & ipse,
Illaq; pictorum docta caterua virûm.
Et puto iam famam transisse Themistidos oram,
Inq; Peruranis consenuisse locis.
Quis scit, si nostra hæc illò vsq;, Roberte, sequantur?
Mancipia à Dominis non decet esse suis.
Quos inter melicos non ibis vt anser olores,
Vt pudor Aonii, parsq; pudenda, chori.
Sed tua te virtus, doctæq; scientia mentis
Asseret, illustri constituetq; loco.
Quem licet octaua iuuenem trieteride raptum
Vsum bis linguis nouit Apollo tribus.
Nouit & ingenii quàm multa recondita in ipso
Tempore prompturus, si licuißet, erat.

Iudici-

Iudicium accedit soceri post omnia Scheti,
Et quasi de rapto nunc quoque patre dolor.
Nomine doctrinæ de mille sodalibus vnum
Legerat, ex eius stirpe futurus auus:
Nomine doctrinæ curarum dulce leuamen
Ingemit, estque sui (credite) parte minor.
Proin si quid mereor, si factum Paule probabis,
Sit fas hunc libro præposuisse tuo.
Quod quis vt inuideat: satis est hæc gloria nobis,
Materies morbi crescat vt vsque sui.
Tu mea apud doctas quum carmina legeris vmbras,
Grata celebratis sintque, Roberte, viris,
Hæc per me Latomus vobis encomia scripsit,
Dic, & amicitiæ pignus id esse meæ.
Sic tibi det requiem, qui versat sortibus vrnam
Æacus: & longùm, care Roberte, Vale.

1556. *Idib. Decemb.*

AD PAVLVM IOVIVM IVNIOREM, IOAN. LATOMI.

PAule, si adhuc superas, Iouiani nominis hæres,
Ad te hæc missurus qualiacunq; fui.
Sed quia longa via est, infessaq; forsan ab hoste:
Ah, nimium, dixi, longus hic error erit.
Non dare patronum, qui vindicet ista, verebar:
Qui tamen è viuis hoc agat, vnus eris.
Nam tu, cui volui, pars es mihi magna, placere,
Musæi dominum quem reor esse sacri,
Cuius in extrema precor hæc quoq; parte locari,
Si tamen hoc gratum est: immò erit: es Iouius.

HONORATI FASITELLI.

NÆ debent Iouio viri eleganteis,
Bonis artibus omnibus politi!
Næ debent Iouio elegantiarum
Parenti, artibus omnibus polito,
Quantum vix animus capessat vllus:
Nec viui modo, qui vident, amantq;
Vrbani senis & salem, & lepores:
Sed quos lumine adempto auarus Orcus,
Quis scit, quo cohibet loco misellos?
Nam facit Iouius suis tabellis
Excultis lepido suo labore
Lethi funera non timere viuos,
Vitam viuere mortuos perennem.

*5

ELENCHVS DOCTORVM VIRORVM, QVORVM ELOGIA HOC IN OPERE DESCRIBVNTVR.

A.

B.

Baptista

Nico-

N.

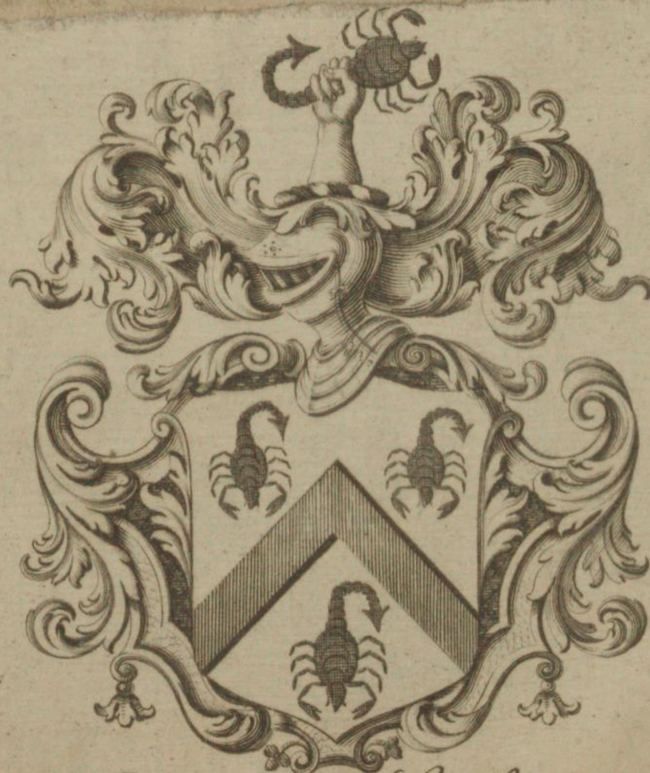
O.

P.

R.

Rodul-

FINIS.

PAVLI IOVII NOVOCOMENSIS, EPISCOPI NVCERINI, IMAGINES CLARORVM VIRORVM, AD OCTAVIVM FARNESIVM VRBIS PRAEFECTVM.

PERILLVSTRI QVIdē exēplo, & verè more maiorū facis, Octaui Farnesi Princeps iuuentutis, qui socero Cæsari singularis diligentiæ, inuictæq; virtutis Imperatori armatus comes, vel in tanto castrorum fremitu, incerta dubij ocij momēta Musis impertis: hac enim imitatione pernobili, non modo. C. Cæsaris, qui vnus summi iudicij, summæque virtutis fastigium tenuit, sed Antonij, Bruti, Catonis, Octauij memoria recolitur. Quādo hi, quod legimus, tui sanguinis, vereque Romani Heroes, vel paludati & canēte clasico nūquā literarum studia remiserint. Quo fit, vt hanc excelsi, generosique ingenij indolem, quam non adulanter admirari licet, tibi magnoperè gratulemur: quum è Belgis iucundiore quadā epistola, quæ non in castris cū peracri Gallo hoste collatis, sed in præpingui ocio perscripta videri possit, vltimam historiarum mearum partem efflagites, repetasque item vehementer tanquā promissam, & gerendo bello Gallico valdè opportunam Argentoni viri grauissimi historiā, quam

mihi nuper expetenti, Nicolaus Rentius vetus, ac humanissimus amicus meus è Gallica lingua in Italicã, casta fide traduxit. Ante omnia verò, tanquàm eruditæ iucunditatis munus desideres clarorũ virorum imagines, quæ in Musæo nostro ad Larium spectantur, & eas quidem per Elogia, quod nisi longo, difficiliq́ue labore paruis in tabellis assimilanter expingi nequeant, scilicet vt tantorum ingeniorum dotes admirabili varietate stylo descriptæ elegantioris oblectamẽti nomine ad animi iudicium transmittantur: multò enim grauius, pulchriusq́ue videtur ingentium animorum virtutes proprijs annotatas Elogijs ad admirationem intueri, quàm ductas ex vero diligenter effigies, inani quanquàm iucunda oculis voluptate spectauisse. Verum & obiter quoque requiris, quod nequaquàm, saluo pudore, & integra fide præstari posse videtur, vt Musæum iucundè graphiceq́ue describã, postquàm id tibi secus, ac maximè cupiebas, properante Cæsare, adire, spectareq́ue non licuit. Parebo itaque lubenter honesta petenti, sed egregia fide debitum professo, aliquid mihi benignè cõdonandum existimo, scilicet vt per partes huius æris alieni graue onus commodissimè dissoluatur. Tu verò singulari humanitate iuuenis, facilè hoc dederis iam planè seni ægroq; pedibus, ac his præsertim intempestiuis caloribus circumuento, quos nobis longè maximos ab æstuoso Buxeto, dum Cæsar belli, quàm pacis auidior, ad algidas Germaniæ Alpes properaret, in multo et puluerulento itinere subeundos

reliquistis.

reliquiſtis. Mitto igitur ante omnia libellũ, dulci breuitate periucundum, quo Elogia tabulis pictis ſuppoſita cõtinentur. E ſingulis enim imaginibus, ſingulæ exemptiles tabellæ dependent in membrana, vitæ atque operum ſummã præferentes. Argentonus autem, qui Veneto prælo excuditur, totius Italiæ ciuitate donatus, ad te, ac ideõ libenter, quòd ad Belgas ſuos redit, poſt paucos dies perueniet. Quod verò ad hiſtorias meas pertinet, eas nequaquàm tutò tabellarijs committi poſſe putauerim; ne interceptæ quorundam animos offendant, nunquàm enim vel æquiſsimus rerum geſtarum ſcriptor, victis pariter, atque victoribus ſatisfecit, quo minus vtrinque gratiam ſuam extenuet, vel odium quærat, quòd eum facilè ſit factioſa, ſuperbaq; iudicia ſubire, qui inter viuos libero ore locutus, tanquàm poſteris gratum facturus, non procul ab inuidia fortunæ ludos perſcribit. Vale.

MVSAEI IOVIANI DESCRIPTIO.

PVBLICATIS, AC IN MVSAEO tanquã augusto Virtutis tẽplo dedicatis clarorũ virorũ tabulis, illæ ipsæ veluti spirantes imagines, æquissimo iure deposcunt, vt Musæum quoque sua sacrata sedes, eodẽ conditoris stylo describatur: sed id vetat ingenuus pudor, qui tamẽ eruditis subrusticus videtur. Quis enim vanitate ingenij nõ præclarè stultus & ineptus est, qui quũ sua miretur, ea demum pluris æstimet, quàm aliena? At is herclè multò stolidior euaserit, qui seuerè, parceque narrando, consilij atq; operis sui dignitatẽ eleuet, vt modestiæ laudem ferat: ille porrò insanus poterit videri, qui dum sibi tenerius blandiendũ existimat, certos veritatis fines ambitiosis excessibus perturbet. Sed ego, si Musis hospitibus placet, aureæ mediocritatis modũ tenebo, vt has suburbani, literatiq; ocij delitias ita exprimã, vt inuidiã eorũ iudicio, qui hæc viderint, facilè deuitẽ: indéque mihi securior, ac vberior voluptas obueniat: quãdo & hæc omnia Donius Ethruscus vates miscellaneo opere edito, ac ob id incolumi pudore meo disertissimè decãtarit. Neq; enim, cũ nihil maius, & supra fortunã meã luculẽtius exprimi velim, vel adulãtibus, adeo verecũdè subirascor, vt dispudeat læta frõte cõfiteri id esse Musæũ, quod elegãtes, clarique hospites sæpius inuisunt, perpetuò ciues frequẽtant, ipséque ante alios Alfonsus Daualus vtranq; laureã meritus, &

preclarus

præclarus inchoati, abſolutique operis adiutor, omnibus æſtiuis ſeceſsib⁹ anteponit. Villa eſt in cõſpectu vrbis peninſulæ modo in ſubiectũ circũfuſi Larij pelagus exporrecta: nã ad ſeptẽtrionẽ, quadrata fronte, directisque lateribus in altũ excurrit, arenoſo, puroque in littore, ob idque maximẽ ſalubri, in ipſis Plinianæ villæ veſtigijs excitata. hoc enim præclaro, religioſæ vetuſtatis teſtimonio, plurimũ augetur ædificij decus, ac plena gloriæ, ac admirationis authoritas paratur. Iuuit herclè, lõgo obrutã ſitu, & penitus iacentẽ in patria clariſsimi ciuis memoriã, nõ ignobili ſtudio, & digna pietate ſuſcitaſſe: manet adhuc ſtabili naturæ munere lætiſsima loci facies, ac æterna præcellentis ſtructuræ fundamenta extant: quanquàm abſolutis operibus, et tempus edax, & Larius ipſe, vel ſubitis incrementis admirabilis, potiuſquã ſæuus, dum perpetuò allidit, & fluctibus pulſat, vehementer inuiderint. Viſuntur in profondo vado, quum lacus molli & vitreo æquore ſtratus, & liquidus cõquieſcit, quadrata marmora, ingentes colũnarum trunci, deuoratęque pyramides, quibus antè portũ lunatæ molis fauces ornabantur. Ab Oriente enim totius ædificij obiectu, & producta in cubitum lapidea mole aduerſus Aquilones, trãquillus portus efficitur, duplici quidem, & decẽti podio coronatus. alterũ è cænedij porta effuſos ſpectantesq; marmoreis ſedilibus excipit, quum applicantęs ab vrbe amicorũ nauiculæ ſalutantur. alterũ oblongã areæ marginẽ, quæ portui imminet, pectore tenus exornat, in hoc ſiquidẽ lata area definit,

 binis

binis inclusa viridarijs, murisque pinnatis, quæ hippodromi speciem præbet. Ad dextram medio lacu insula exurgit, firmissimo pariete circũsepta, iucundaque eminentibus pomiferis arboribus: hæc Austri flatus arcet, & portum, obducto latere protegit: à continente dirimitur Euripo, quem Plinius viridem & gemmeum, nihil adulatione mentitus appellabat. hunc præalto ponte, vt nauigia, inclinatis malis permeent, iungere cogitamus, si parta pace miseriarum finis ostendatur, vt, si lubet, vel inuito Neptuno, ad institutam piscinam transire liceat. Ibi enim ab alto lasciuè prouecti pisces, ac in insulã per oblata, & cœcis anfractibus insidiosa foramina pene trantes, erepto reditu, tanquàm latis carceribus asseruantur, vt duris tempestatibus exclusa pisca tio, nihil expetitum dubijs mensis eripiat. Ab ipso quoque insulæ aduerso latere, illa immortalis virgo abdita intus, quę dorica vocatur Echo, excitantibus, quum læto clamore salutatur, celeri, liberalique obsequio semper respõdet: nam duplicatas reddit voces, ac hisdem accẽtibus recantat, & tum quidem ex hoc inani, sed dulci ioco, blandissima capitur voluptas, quum circumuehimur cymbis, natantesque pueros ad certamẽ adhortamur, argenteolosque nummos audaciæ præmia vrinantibus in alto dispergimus. Altera porrò ad occasum area, minor quidem, sed liberiore cœli facie, & multa oculis occurrentium montium varietate iucundior, quã nominis vestri merito Farnesiã vocamus, matutinis opaca vmbris ita patescit, vt sub podio tutã ab Euris statio-

ſtationẽ relinquat, ſinuoſosq; Larij receſſus,ac oppida apricis promõtorijs impoſita,innumerabiles itẽ villas, & veliferas cõmeantiũ claſſes longiſsimè proſpectet. At hi à leua, dextraq; diuerſi portus,quod opportunè,decẽterq; euenit, toto interiacẽtis Iſthmi ſpacio cõiungũtur. Sic vt nõ abſurda bimaris Corinthi ſimilitudine, dũ iocamur,hũc tanquã ab Ægeo Cenchræũ,illũ ab Ionio Lechæũ vocitemus: nã quà terreſtris aditus ad villã patet, Iſthmus binis ingẽtibus munitus portis,oblõgo tractu totius ædificij frontẽ æquatè cõplet, & exornat, dignumq; prorſus primaria ianua,et perpicto atrio veſtibulũ præbet.hinc aliæ, atq; aliæ ex oppoſito aperiũtur valuæ, quæ rectiſsimo trãſitu, & valdè grata intro ſpectãtibus ſerie,per concameratas topiario opere Iulianas vites,ad hortos,et ad ſyluoſos mõtes ducũt; ab his per fictiles tubulos ſaliẽtes aquæ perennẽ, & limpidiſsimũ fontẽ duximus in Doricã porticũ,magno quidẽ labore,et reluctãte ſæpe Nympha,quòd ea tanquã ex Oreadibus, egregiè ſylueſtris,opaci & ſilẽtis ocij cupida, hæc tecta freguẽtia, occurſumq; hominũ, timidiſsimè deuitaret,nũc effecta blãdior,ſpõte aſcendit in ſtatuã Deę naturæ erectã,& per papillas erumpit, vt in marmoreũ labrũ effundatur.Hoc vno pulcherrimo fonte mirè gaudet Muſæũ, inde enim ad ſummum apicem florentis elegantiæ peruenit, nam interiora conclauia porticus, dietas, æſtiua, hybernaque cubicula inſtauraſſe multò luculentius, eximijsque picturis nobilius exornaſſe,quiuis alius opibus,ingenioq; validior facilè

potuit,nos autem loci genium ſecuti,ardēti quidem ſtudio, ſed dubia ſpe abſoluēdi operis, ita per partes ædificauimus, vt ſæpe ſera penitentia de fortunæ liberalitate deſperaſſe videamur. Sed qui villas à beatioribus & Regulis, ac ideo ſupra ciuilis fortunæ cēſum, magnificè ædificatas non viderūt, aut benigniore iudicio, nō inſulſi operis elegantiā, parum eruditis ſumptibus anteponunt, facile mirantur primā porticū ab hilari atrio ſtatim occurrentem, quā à picturæ argumento perſonatā vocamus, quòd priſco more hiantes comœdorū perſonas per intercolumnia volitātibus ſuſpenſas ſtophijs, dum oculos moratur & detinet, intrantibus oſtēdat: nā inauratæ perſonæ, elegantioris vitæ præcepta, Laconicæ breuitatis effundere vidētur. hanc hyeme tepor eximius cōmendat, nam totā collectis radijs plurimus Sol implet. quum ad meridiē pertendens æſtiuam (quā Doricam diximus) adeo celeriter relinquat, vt prandere ſimul, ac cænare propter fontem ſpumoſo ſtrepitu ſonantem, opacisſimo loco poſsis, niſi te Apollo vates, nouemq; ſorores in illud ſpacioſum, perilluſtreque conclaue, à quo tota villa Muſæi nomē accepit, blandientes alliciant. hoc enim pluribus vndiq; feneſtris ac ianuis circumuectū Solem, exortasq; eodem curſu perennes auras, aut admittit, aut quum lubet, obductis valuis excludit. In medio enim omnibus horis æquatæ ſpirant auræ, adeò moderato, & ſalubri ſpiritu, vt ſyrium in cœlo ardere non ſentias, ob idque damnatos menſes, tanquàm verna temperie mitigatos, nondum

veniſſe

veniſſe,aut certè ſilenter effluxiſſe,quum nec æſtues,nec planè ſitias, prorſus exiſtimes. tota enim Villa ante meridiem,quū ex alto Sol vrget, obortis ætesijs blandiſsimè vētilatur. In fronte quoque podium ab inſigni proiectura clatris ferreis circumſeptum,in ſubiectas vndas prominet,quo nihil ad proſpectum iucundius excogitari poteſt.Inde enim ad proiectam eſcam allectos piſces hamata linea extrahere iuuat, & cū ſingulari voluptate innumeras natantium acies intueri:nam Larius ipſe argēteo nitore tranſlucidus,dū colores & ſpecies piſciū ad oculos trāſmittit,ſpectantibus arridet. Introrſus autem Apollo citharœdus, & Muſæ ſuis inſtructæ organis,cœnātibus applaudunt. Inuitat exinde loci mutatione gaudētes in proximum cubiculum ſuum Minerua,vbi priſcorum ciuium ſimulachra viſuntur,vtriuſq; ante alios Plinij,antiquioriſq; Cæcilij, & Rufi Caninij poëtarū, Attilij itē grāmatici & Fabati, Neronis odio inſignis, Mineruæ autem iuncta eſt bibliotheca: parua quidē,ſed lectiſsimis referta libris,à depicta imagine Mercurio dicata. Ab hoc demū itur ad Sirenas,id eſt, cubiculum aliquantò retractius,tāquàm honeſtæ tributum voluptati, ac inde ad armamentarium,quod iuxta atrium, iure ipſo, inuicti Cæſaris Caroli auguſta inſignia tuētur. Cæterum maximo conclaui adiuncta eſt nobilis illa cœnatio, tribus Gratijs meritò cōſecrata, quæ florido laqueari,minoribuſque ſeptē Dorici columnis, & facetiſsimo picturæ genere mirabiliter adornatur, quū peritus optices pictor

periſtylij fugientis receſſus,ex obliquo deceptis oculis expeſſerit.hinc quoq; vrbs ipſa penè tota conſpicitur, & Larius peramœnis mæandris ad Germaniam reflexus,frequētique olea & lauro virentia littora, vitiferi colles, & nemoroſa,aut læta paſcuis naſcentiū Alpiū iuga, nec plauſtris quidem ardua deſpectantur:quocunq; te verteris noua atq; hilaris loci facies occurret,quæ oculos reficiat,nec vnquàm exſatiet. Sed tū opima, pleniorque voluptas oſtenditur,quum ad piſcantes, extremaque trahētes retia nauiculis aduolamus,ac incertæ ſortis iactum mercari lubet, & capturæ piſcium,intentis manibus, & oculis intereſſe percupimus. Quid dicam de ſuperioribus cænaculis, in queis de nomine virtutis, ac honoris argumēta lepidiſsimis inſcriptionibus oſtenduntur?his hyeme nihil apricius, lumino ſius,atque tepidius experiri,videreque contigit, quum toto ferè ambitu per varias feneſtras, vitreis ſpecularibus admittant ſoles, & ſine fœce diē, & Larius ipſe,vtpotè qui nuſquàm gelaſcit, maritimi littoris naturā æmulatus, mirum teporē prębet,duriciemq; hyemis ſuauiter frāgit. Interior autē villa,quod magnopere Muſis expetitur,ſtrepitu vacua, & alti plena ſilentij,nitidaq; mūditijs ad ſecretiora ſtudia,vel feſtiuis luſibus occupatū,comiter inuitant,nam (vt diximus) dirimente Iſthmo,tanquàm in aliam minorē domum, & equilia hippodromo coniuncta, & penuarias cellas, & culinæ totiusq; familiæ tumultū penitus excludit, aureæ profectò quietis beata ſedes,ac exoptatæ potiuſquā cōceſſæ liberta-
tis

tis trãquillus, & salubris portus, ita vt hæc nobis Alexander frater tuus idẽ maximus Cardinalis, & gratissimus Mecœnas, in æstuosa Roma, publicis muneribus occupatus, inuidere possit.

ORDINES IMAGINVM.

IMAGINES VEROS CLARORum virorum vultus in tabulis pictis exprimentes, quas pertinaci multorũ annorum studio, sumptuosaque, ac ob id propè insana curiositate, toto ferè terrarum orbe perquisitas in Musæo dedicauimus, quatuor omnino classibus distinguuntur.

Prima eorum est qui fato functi; quum ingenij fœcunditate floruerint, fœlicium operum monumenta posteris reliquerunt. Horum Elogia, primus hic liber, Octaui Farnesi, nomini tuo dicatus continet, eo quidem ordine diligenter seruato, vt ad exactam temporis rationem, qui primò vita excesserint, subsequentes antecedant; Nulla enim alia ordinis nobilitas quæretur, nisi, quæ fatali vitæ exitu præscribetur: hac enim saluberrima lege totam litem, quæ de loco, dignitateque ambitiosè & turbulenter excitari possit, pacatis omnibus sustulimus.

Secunda Classis horum erit qui hodie viuunt; & publicatis ingenij dotibus, illustri fama, tãquàm certissimo vigiliarũ fructu perfruũtur. Sed horum Elogia, accuratiore demum studio proferemus, quum mollioris ocij locus parato & cupienti benigna sæculi sorte cõcedetur. Religiosa enim grauioris censuræ trutina uiuentium laus expendenda videtur, ne amicitia, quæ mihi cum literatis integerrima semper fuit,

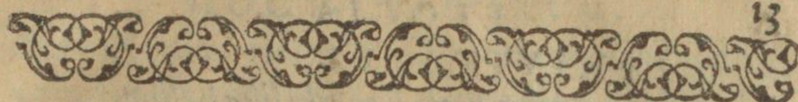
&

& hic ipſe, quo ſemper lætiſsimè viximus perſpicuæ voluntatis cádor, recti iudicij elidat neruos, laudandiq́ue pariter, & notandi libertatem eripiat. Quis enim ſummæ fœlicitatis ingenia ſatis laudauerit, aut nõ inſulſè notauerit, quum iam prouiſa nominis æternitate, omnem inuidiam ſuperarint? & quòd non diſpudeat, ad elimandum æquiſsimus locus diligentiæ relinquatur. In his recitandis, ab ætatis honore ſeries ducetur, quum iuniores æquiſsimo iure, natu maioribus honeſtiſsimum locum concedant.

Tertia porrò claſsis præcellentium operum artifices excipiet. hæc periucundo libello explicabitur, quum præter picturæ, cælaturæq́ue decus, ex certis nobilium artificum monumentis demonſtratum, facetiſsimorũ etiam hominum, qui dictis, aut ſcriptis excitato riſu, ægrorũ animorum curas alleuarint, memoria renouetur.

Quarta erit maximorum Pontificum, Regum, & Ducum, qui pace & bello gloriam con ſecuti, præclara ingentium facinorum exempla imitanda, aut vitanda poſteris tradiderunt: harum imaginum populus ſtupenda varietate mirabilis, tum maximè incredibilem ſpectantibus afferet voluptatem, quum per Elogia ſigillatim arguta breuitate deſcribetur.

AL-

ALBERTVS MAGNVS.

SIT HOC TIBI, QVANquã breue, elogiorum omnium meritò luculentiſsimum Alberte Sueue, Artobrigenſiũ ſanctiſsime Antiſtes, poſtq̃ docendo ſcribendoque Theologiæ Philoſophiæq; totius locos omnes, miris celſiſsimi ingenij tui luminibus illuſtraſti, vt illud in literis nemini adhuc conceſſum, & quod viuo rara fœlicitate cõtigit, Magni cognomen aſſequerêre. Vixiſti quippe cæteris aliquantò beatius, hoc eſt alterum & octogeſimum ætatis annũ: ſcilicet, vt immortalitati tuæ iuſta gloria plenus intereſſes, accumulatoq; fœcundiſsimi ingenij meritò, clarioris tituli munere dignus cenſerêre. Deferebat enim Maximi cognomentum gymnaſiorum omnium conſenſus, niſi publico voto, Chriſtiana verecundia reſtitiſſes. Sed quid tibi maius Dij immortales dare potuerũt? quàm vt diu in terris viuus, & incolumis, inuſitatæ, nec vnquàm, niſi poſt fata obuenientis gloriæ fructum perciperes?

FERDINANDI BALAMII.

Magna parens, altrixq́; virum Germania, alumni
Incedit meritò laude ſuperba ſui.
Naturæ, ac rerum vires, cauſasq́; latentes,
Hoc nemo nobis doctius explicuit.
Magnus ob egregias fœcundi pectoris artes,
Dictus es, at Iouii nunc ope maior eris.

IANI-

IANI VITALIS.

Natura has violas, ratio hæc tibi lilia paßim
Ad tumulum spargunt, Theutone magne tuum.
Purpureis quarum tribulos auellis ab hortis,
Et pulchris violis lilia mista seris,
Auiaq; abstrusæ pandis penetralia causæ,
Verè igitur Magni nomine dignus eras.

LATOMI.

Quantum erat, hoc quondã cognomen, Magne, tulisse,
Quum solidè doctus nullus in orbe foret?
Esto: vetustatis factum laudatq; probatq;,
Et tibi Posteritas sancit, habetq; ratum.

SANCTVS THOMAS. II.

DIVI THOMAE AQVINATIS hæc erat facies, quũ in primis studiorũ honoribus, decoræ iuuẽtæ hilaris versaretur. Nõdũ enim, vti postea in flexu ętatis euenit, illa subtristis ac omni alia ferè durior parcissimę mẽsæ disciplina, iugesq; demũ lucubrationũ vigiliæ, nobile, ac ideo tenerũ corpus afflixerãt. Hic enim planè adolescẽs, abdicata antiquæ stirpis præclara nobilitate, ad quã hodie Alfonsus Daualus inter Cæsaris duces longè clarissimus, maternũ genus refert, & spreto demũ omni patrimonio, neq; familiæ dignitati, neq; valetudini vnquã pepercit. vt post edita diuini ingenij monumenta in cœlũ, vndè venerat, vitæ integer euolaret. Idcirco defunctũ in Volscis ad Amasenum amnẽ, quũ supra naturæ potestatẽ, multa miracula operũ ab eo edita renunciarentur, Ioannes Romanus Pontifex, ex Senatuscõsulto non dubitauit, quin eum solenni cerimo-

nia inter diuos referret. Obijt non planè ſenex, quum eũ humanæ gloriæ, quæ ei ex ſtudijs maxima obuenerat, ſatietas cepiſſet, ſcilicet vt alteram, quam abſoluta pietate promerebat, cœlũ ſuſpiciens, certiore voto ſequeretur.

INCERTI.

Hic Thomæ cineres poſiti: cui fata dedêre
Ingenium terris viuere, cœlo animam.

LATOMI.

Doctior, an dicam vixiſti purior? atqui
Vixiſti quo non tempore debueras.
Ingenium, ſterili quod tunc defloruit æuo,
Hoc natum cœlo ſi meliore foret,
Fallor, vel poterat paraſangis vincere multis,
Quotquot ab exculta pectoris arte vigent.

IOANNES SCOTVS. III.

NEMO EORVM QVI NON inſano Chriſtianę pietatis amore flagrãtes, vltrò ſeſe cœnobijs in ſeruitutẽ addixerint Ioãne Scoto in grauiſsimis ſtudijs, aut acrior, aut ſubtilior fuit, quũ admirandis commentationũ voluminibus editis, nouã de nomine ſuo ſectã conderet, & in Aquinatis ſcripta non diſsimulãter inueheretur. Natus eſt in vltima Britãnia, ad Calydoniam ſyluã, vt minus mirũ ſit, Anacharſin ſummæ ſapiẽtiæ philoſophũ apud vecordiſsimos Scythas craſſo, atque ingenijs excolẽdis importuno cœlo patriã habuiſſe. Verũ hic proteruo, captioſoq; diſſerendi genere Chriſtianis dogmatibus illuſiſſe videtur, quum paſsim inducta quæſtione dubitabũdus, ſacrarũ rerum fidẽ, nequaquàm tenui figmentorum

caligine

caligine confudisset. Seuit enim ideo lites immortales, quando eius placita, vel grauiter ab aduersæ sectæ professoribus oppugnata, ex aduerso ab eius discipulis acerrimè defendantur. Sed qui aliquot præclara eius ordinis ingenia, ad optimam frugē nata, distorto scilicet ad veritatem itinere suspendisse, perdidisseque videtur, manifesti aut certè occulti alicuius criminis apoplexia correptus, pœnas persoluit: ita quidem, vt nimis festinato funere pro mortuo tumulatus, quum redeunte vita, sero morbi impetum naturalis discuteret, frustra ad petendam opem miserabili mugitu edito, pulsatoque diu sepulchri lapide, eliso tandē capite perierit: & de alio quoque Ioanne Scoto, quod ex Gallicis Annalibus Crinitus recitat, verū esse crediderim, eum à coniuratis discipulis, diui Casiani exēplo, graphijs confossum, inulta morte concidisse.

IANI VITALIS.

Quod nulli vnquàm hominum accidit, Viator,
Hic Scotus iaceo semel sepultus,
Et bis mortuus, omnibus sophistis
Argutus magis, atq; captiosus.

LATOMI.

Quæcunq; humani fuerant, iurisq; sacrati,
In dubium veniunt cuncta, vocante Scoto.
Quid? quod & in dubium illius sit vita vocata,
Morte illum simili ludificante stropha?
Quum non antè virum vita iugularit adempta,
Quàm viuus tumulo conditus ille foret.

DAN-

DANTHES. IIII.

PRIMVS ITALORVM DANthes Aldigerius non instituto vetustatis ordine tantũ; sed præcellenti grauis ingenij fœcunditate primũ locũ inter imagines meritus, optimo iure conspicitur. hũc Florentia, factiosa eo sæculo ciuitas protulit, ab altaq; mentis indole cognitum Octouirali supremæ potestatis Magistratu insignẽ fecit; vt mox fatali conuersa turbine & summum ciuem, & Etruscæ linguæ conditorem, tanquàm sæua, & ingrata patria proscriberet. Sed exilium, vel toto Ethruriȩ principatu ei maius, & gloriosius fuit, quum illam sub amara cogitatione excitatam, occulti, diuiniq; ingenij vim exacuerit, & inflammarit. Enata siquidẽ est in exilio comœdia triplex Platonicæ eruditionis lumine perillustris, vt abdicata patria totius Italiæ ciuitate donaretur. Plenus ideo gloria perenni, quũ eam quæ pijs mortalibus expetitur, cœlestis auræ fœlicitatẽ tanto ore, tantoque spiritu decantatam contẽplaretur, nulla adhuc oborta canitie Rauennȩ morbo interijt, adeò mentis compos, vt sex versus sepulcro incidendos componeret. Nec Rauennates in apparatu funeris publico totius Italiȩ ciui defuerunt, quum enim sepulcrum è marmore condidissent, non obscurè exprobrata Ethruscis acerbitate, nouam sibi claritatem, gloriosa pietate vendicarunt.

IPSIVS DANTHIS.

Iura monarchiæ, Superos, Phlegetonta, lacusq́;
Lustrando cecini, voluerunt fata quousque

Sed quia pars cessit melioribus hospita castris,
Actoremq́; suum petiit fœlicior astris.
Hic claudor Danthes patriis extorris ab oris,
Quem genuit parui Florentia mater amoris.

Sed tumulum vetustate collabentem, Bernardus Bembus, Petri Bembi Cardinalis Pater, in ea vrbe Prætor, opere cælato, & concamerato, additoque hoc epigrammate luculenter exornauit.

Exigua Tumuli Danthes hic sorte iacebas,
Squallenti nulli cognite penè situ.
At nunc marmoreo subnixus conderis arcu,
Omnibus & cultu splendidiore nites.
Nimirum Bembus Musis incensus Ethruscis
Hoc tibi, quem imprimis hæ coluêre, dedit.

LATOMI.

Maior ab exilio parta est tibi gloria, quàm si
Non esses patriam vertere iussus humum.
Ingenio siquidem stimulos dolor addidit, & te
Fecit ad ignotos condere verba modos.
Vt modò non certent de te tantùm oppida septem,
Italia affirmet tota sed esse suum.

FRANCISCVS PETRARCA. V.

FRANCISCVS PETRARCA eodem ciue magistroque suo Danthe, Ethruscæ linguæ facultatem constitutam planè, & certis adornatam numeris flagranter excepit, tanta ingenij solertia, duriora molliendo, & singulari suauitate, varijs modis flectēdo numeros, vt enatam dudum, & vix dum flores ostendentem eloquentiam, ingenti cultura, ad absolutæ maturitatis fructum, summumq́;

mumque ideo exactæ elegantiæ fastigium perduxerit, eamque laudem sit consecutus, vt in eo poësis genere, amatorioque presertim, castitate, candore, dulcedine, nobilium poëtarum, & primus & vltimus sanis à scribendo deterritis existimetur. Sed tanti viri iudicium illudens fortuna grauiter fefellit, quum hæc æternæ fœlicitatis spiritum habitura, tanquàm temporaria despiceret, vt ex Latina Africa, vnde ei in Capitolio insignis laurea præmium fuit; certiorem, & nobiliorem gloriam adsequeretur. Sed debeamus plurimum, ingenuo sudore semper æstuãti, dum literas à multo æuo miserè sepultas è Gothicis sepulcris excitaret, modò eum tanquàm Italicæ linguæ conditorem & principem, ab incomparabili diuini ingenij virtute veneremur. Concessit naturæ planè senex ad Arquatum Patauini agri vicum, vbi tumulus carmine ab se composito nobilis conspicitur.

Frigida Francisci lapis hic tegit ossa Petrarcæ,
Suscipe Virgo parens animam, sate virgine parce,
Fessaq; iam terris cœli requiescat in arce.

LATOMI.

Qui tanta Ethrusci carminis dulcedine,
Tamq; æstuosis vexeris præconiis
Tuam puellam, vt nemo te non crederet
Flagrare, quantis nec vel Æthna incendiis
Atqui idem amoris frigidus neglexeris,
Quem spectat omnis amans, vel in tenebris scopum:
Amasse Lauram, an Lauream te dixerim?

BOCCACIVS. VI.

BOCCACIVS, EODEM FELICI sæculo quo renatæ literæ Latinæ existimantur, Certaldo oppido editus, alteram in patria lingua pedestris eloquentiæ partem, primus inchoauit, & absoluit. Neglexerat eam Danthes in altitudinē Heroicæ comœdiæ diuino furore carminum abreptus. Petrarcha verò Latina oratione delectatus, tāquàm ignobilem reliquerat, vt discipulo qui amore ei frater fuit, quota sua pars, tanquàm ex patrimonio nouæ laudis, legitimo nomine hæreditatis obueniret; Non defuêre tamen qui censerent, neque Boccacium versu, neque Petrarcham soluta oratione valuisse, tantorum ingeniorū sortes alternante fortuna, ideoque ambos acri iudicio in id munus intēdisse neruos, ad quod pronior, atq; liquidior styli vena perflueret. Sed nō dispari fato, & hic ipse in studijs opinione deceptus est, quum præcipuo, ingētiq; labore, vt certū sibi decus pararet; penè frustra desudarit. obsolescunt enim, & ægrè quidem vitæ spiritum retinent libri de Genealogia Deorum, varietateq; fortunæ, & de fontibus accuratè potius q̄ fœliciter elaborati, quando iā illæ decem dierum fabulæ, Milesiarum imitatione in gratiā oblectandi ocij, admirabili iucunditate cōpositæ, in omnium nationum linguas adoptentur, & sine vlla suspitione interitus, applaudēte populo cunctorum operum gratiam antecedant. Excessit è vita sexagesimo secūdo ætatis anno. Sepulchrū eius cum marmorea effigie insculptis his carmi-

nibus

nibus in templo maximo Certaldi cõſpicitur.

Hac ſub mole iacent cineres, ac oſſa Ioannis,
Mens ſedet ante Deum, meritis ornata laborum.
Mortalis vitæ genitor Boccacius illi,
Patria Certaldum, ſtudium fuit alma poëſis.

MYRTEI.

Si quæram cineres tuos Bocaci,
Hic iacent: ſi animam, petiuit aſtra:
Si qua gloria ſit tuis libellis
Maior, non ego, Lydiúſue linguæ
Cultor patriæ, & æmulus Latinæ:
Sed iudex erit, aut iocis Cupido,
Aut gaudens facili Venus loquela:
Aut, quem dicere malo, totus orbis,
Cui viuunt veneres, cupidinesq́;:
Quibus cultior eſt tuus libellus,
Elegantior omnibus libellis.

LATOMI.

Inter Auernaleis animam dum cogeret vmbras
Cyllenius Bocacii:
Ergo, ait, hæc noſtri ſpes eſt præclara laboris,
Veſtræq́; gratitudinis?
Anteà qui nulla vixiſtis lege dirempti,
Mixti nothi cum gneſiis,
In certam primus ſtirpem, claſſeisq́; redegi.
Secans minorum gentium
Maiorumq́; tribus: vt ſit cognoſcere promptum
Suos cuiq́; poſteros.
Immo, ait ille, arctè dum nos facis ipſe ſedere,
Totamq́; farcis curiam
Patribus, aſtra tibi quis te magis inuidet ipſo?
Nam plena ſunt ſubſellia.

BARTHOLVS. VII.

BARTHOLVS SENTINI IN VMbria natus, magno acumine perſpicacis ingenij Ius ciuile profeſſus, in omnibus Italiæ gymnaſijs exactæ doctrinæ documẽta reliquit. eum aduerſus ſtudiorum labores indomitum extitiſſe ferunt, conſueuiſſeque vti in pertenui menſa, certis cibi, potusque menſuris ad tuendam valetudinẽ. Vt quum ſæpè memoria laberetur, obliuionis incommoda, aſsidua cõmentatione reſarciret, Ob id voluptates omnes adeo ſeuerè reiecerat, vt ne horula quidem extra naturæ neceſsitatem ſtudijs ſubtraheretur: Sed eandẽ quoque ſeueritatem ſupra æquum in torquendis, necãdisque noxijs exercuiſſe viſus eſt; quum rerum capitalium iudicijs præeſſet, adeo, vt reum furti, nec ritè confeſſum, & inſontem, præcipiti ſentẽtia, ſupplicio affecerit. Ex ea acerbitate, quum inuidiam populari voce conflatã ſubiſſet, conſpectum hominum pudore vitabundus in arcanum ruris ocium euoluendis libris ſe abdidit, è qua demum ſtudiorum intentione audacter egreſſus, æquales ſuos, doctrinæ firmitate, & mira iudicij conſtantia ſuperauit. Donatus eſt virtutis cauſa à Carolo Quarto Imperatore, gentilitijs Bohemiæ Regum inſignibus, quibus purpurei leonis forma aurato in campo, cum bicipiti cauda ſalientis exprimitur. Peruſiæ autem ſupremam in gymnaſio claritatem conſecutus fortunas ſuas collocauit; duxitque vxorem; ſed irrita ſpe maſculæ prolis. Verũ infinitos propè diſcipulos, amore filijs pares,

præcellẽtis doctrinæ reliquit hæredes. Defuit et Latinæ eloquẽtiæ facultas, ne summæ gloriæ fastigiũ teneret, & tamen est quod maximè miremur, illũ in ꝑpetuo docẽdi munere occupatũ, tot, & tanta volumina perscribere potuisse, quũ quadragesimo sexto ætatis anno, fato ereptus, iustũ de inchoatis, summa fœlicitate, nec dũ perfectis operibus desiderium posteris reliquerit. Sepultus est ad arã maximã in tẽplo diui Frãcisci.

MYRTEI.

Hic est Bartholus ille, iuris ingens
Lux, & commodus explicator. hic est,
Quem mors ante diem abstulit maligna.
Heu mors inuida, & æuo inqua nostro,
Quæ leges iterum iacere cogis.

LATOMI.

Vnquam si poterunt perire leges,
Cum ipsis Barthole legibus peribis:
Ast si harum steterit perenne nomen,
Non est quod timeas mori perennis.

BALDVS. VIII.

BALDVS HONESTA VBALdorum gente, Perusiæ natus, Bartholum præceptorem subtilitate ingenij & varietate doctrinæ superauit; nam à Patre medico celebri, prius quàm ius ciuile attingeret, dialecticæ atque philosophiæ præceptis, haud mediocriter imbutus fuerat. Præcoci enim ingenio penè puer, non ad optimam modo frugem, sed rarissimo etiam naturæ dono, ad longam senectutem peruenit. Verum præalto ingenio multa conuoluenti, inuertentique, stabilis

ſcientiæ conſtantia deërat, quoniam ſubtiliſsimè diſputando, atque enarrando, non humani modò, ſed diuini quoq; iuris intelligentia ſummus; refrigerato demũ iudicio, poſt altercationes à Bartholo doctrinæ robore vinceretur. Eũ eximia laude florentẽ, Ioannes Galeatius vicecomes, potentia & gloria maximis Regibus æquatus, cũ Ticini gymnaſiũ conderet, magnis præmijs euocauit. Ibi nunquã, ſeneſcente nominis fama, nunquàm in publico munere defeſsis viribus ad ſeptuageſimũſextum peruenit annũ: fatoq; functus eſt paulò anteq̃ ille Princeps, externarum gentiũ victor, properante fato moreretur. Ferunt Baldum diui Franciſci habitum, quũ expiraret, induiſſe. Tumulus in eius diui æde, cum hac rudi inſcriptione conſpicitur.

Conditur hic Baldus, Franciſci tegmine fultus,
Doctorum princeps, Peruſina conditus arce.

LATOMI.

Qui Baldum iuri negat accendiſſe lucernam,
Ille poteſt medio Sole negare diem.
Nam dudum extinctam hæc melioris ſæcula lucis
Opprimerent: radiis ſed micat illa ſuis:
Illa ſuo authori tantò ſpecioſior, orbis
Fulgida quòd mediis luxerit in tenebris.

LEONARDVS ARETINVS IX.

PRIMVS IN ITALIA LEOnardus Aretij natus, Gręcarũ literarum decus à multis ſæculis Barbarorum immani tyrannide proculcatum erexit, atque reſtituit. Eius enim incomparabili beneficio morales Ariſtotelis libros optima fide traductos le-

gimus. Historiæ quoq; ab eo eleganter conscriptæ in manibus habentur. Hac ingenij fœcunditate florentē, Innocētius septimus quanquā planè iuuenem grauissimo muneri parem, epistolarum Magistrū fecit. Ita demum eruditè,atq; integrè officio functus, vt succedentibus quatuor Pōtificibus amplificata dignitate operam præstiterit. Senescēti opes creuerunt cū aliena liberalitate, tum sua tristi parsimonia cumulatæ, adeo vt Arlottus mordaci sale perurbanus, in fabellis eius genium relicto corpore in fuga sitiētem ridenter expresserit; mortuus, quod ei nullo pudori fuit, furti damnatus est, quod Gothicam historiam suppresso Procopij nomine publicasset, accusante Christophoro Persona, qui aliud exemplar nactus, & Gothicam, & Persicam simul atque Vandalicam, Græci authoris titulum ingenuè profitendo transtulerit. Nouissimè reuocatus in Ethruriam populi Florentini res gestas perscripsit, nec multò post senex diuitijs, & gloria plenus Florentiæ vita functus est, dignus vtique hoc sepulchri titulo, ac marmoris ornamento, quod in æde sanctæ Crucis spectatur.

CAROLI ARETINI.

Postquàm Leonardus è vita migrauit.
Historia luget, eloquentia muta est.
Ferturque Musas tum Græcas, tum
Latinas, lachrymas tenere non potuisse.

LATOMI.

Si quis bene vnquam meritus est de litteris,
Is Leonardus erit.
Qui fluctuanteis litteras Pelasgicas,

Exilióque vagas
Iam iam futuras: scilicet Byzantii
Sceptra premente Deo,
Late excitaais Barbaris: Quiritium
Primus ad arua vocans,
Septena duxit vrbis ad palatia.
Vnde statim Italiam
Missis per omnem plurimis coloniis,
Tam bene nunc habitant,
Solo vt nequirent in patrio opulentius.
Proin Leonarde tuo
Fruêre merito, gens Latina litteras
Dum colet Argolicas.

POGIVS. X.

POGIVS E' TERRANOVA FLORENtinæ ditionis oppido, in hac luce Romani cœli, optimis literis ingeniũ ita expoliuit, vt Põtificijs scrinijs sub Eugenio & Nicolao pręficeretur, æquatus scilicet honore summis viris, qui in eo munere fidelis, eruditiq; ingenij operã præstitissent. In his fuêre Leonardus, Mapheus Vegius, & Ioannes Aurispa. Erat consilio grauis, et cùm luberet, facetiarũ sale perurbanus; ita vt mira, & sæpè subita varietate ad ciendũ risum modò prętextatis verbis vteretur, modò grauibus & malignis scommatibus alienæ famæ nomen perstringeret. Sed amarulẽto libello in Vallã importunè inuectus, ab eodẽ pessimè audiendo cumulatas maledicentiæ suæ pœnas luit, cùm Valla suo felle turgidus, & Faciũ, & Panormitã, & Raudensem ꝓbrosis voluminibus iugulasset. Erat quoq; Pogius adeo intẽperans obiurgator, vt quũ in theatro Põpei, loco, & die celebri, vbi bulla-

bullatorũ diplomatũ censura habebatur, Georgio Trapezũtio malediceret, ab eo acriter dupli ci colapho cæderetur. Trãstulit demũ è Græco Diodorũ Siculũ: sed nobiles aliquot libellos de infelicitate Principũ, varietateq; fortunæ, & de auaritiæ peste, orationes item plures cõposuit tãta ingenij fœcũditate, vt facetias etiã ad excitãdam hilaritatẽ ægris animis expetẽdas cõscriberet. Sed quod gratũ & vtile posteris fuit, Ciceronis libros de finibus, & de legibus à se in Germania descriptos, in Italiã primus attulit: ita vt et ei quoq; Quintilianũ in salsamẽtarij taberna repertũ debere fateamur. Nouissimè ex multa peregrinatione, Romanaq; aula exactæ ætatis senex Florẽtiã reuersus, cõsummato oratore, ac optimo ciue dignã patriæ operã præstitit, cõscripta Latinè historia populi Florẽtini, quæ à Iacobo demũ filio in Ethruscum sermonẽ versa legitur. Hic iã defuncto patre, ex Pactiano scelere strangulatus, in prætorij fenestra cum cæteris pependit.

MYRTEI.

Olim Pierides, olim Florentia mater,
Viuente risit Pogio.
Nunc tumulum hunc adit, & donũ pro carmine flores
Fert, proq; risu lachrymas,
Quæ nisi pro vera sat sint pietate, rogabit
Arnus ministret vt suas.

ACTII SYNCERI.

Dum Patriam laudat, damnat dum Poggius hostem
Nec malus est ciuis, nec bonus historicus.

LATOMI.

A grauibus potui studiis qui clarus haberi,
Corrupi ingenium plus satis ipse meum.

Con-

Conuerti ad rixas animum, nugasq́, facetas,
Sed Cato quas nolit, quasq́, Sabina legi.
Hac ego quæsiui vitam male sanus in herba,
Heu facit ad vitã sed nihil ista seges.
Viuo tamen: sed non aliter quam Herostratus ille:
Quæsita, & parta est crimine vita meo.
Vos moneo, ingenio quicunque & ab arte valetis,
A solidis vitæ quærite rebus opem.

AMBROSIVS MONACHVS. XI.

AMBROSIVS MONACHVS ex ordine Camaldulensium, qui supra Florentiam in opacis Apennini iugis dicatam cœnobio vitam seuerè ducunt, doctrinæ grauitate ac ingenij præstantia æquales suos antecessit. Græcè enim atque Latinè doctissimus, cõplectente Cosimo, & mox Eugenio, & Nicolao admirãtibus, summũ eius ordinis honorẽ, qui Generalis præfecturæ hodie dicitur, ita adeptus est, vt eum constanti iudicio Patres purpuræ destinarent, Dionysiũ enim Areopagitam de cœlesti hierarchia, diuino spiritu proloquentem, singulari eloquentiæ puritate Latinis expresserat, atque item Diogenem Laërtium; verum non eadem cura, limaq́ue perpolitum. Sed & sacris operibus, bibliothecam, quæ ad Angelos spectatur, cumulatè refercit: quibus existimari potest, nequaquàm ei vires & facultates, sed animum omnino defuisse, vt ad Romanæ facundiæ fastigium perueniret: abstractus enim in altitudinem Christianæ contemplationis, vti pium sacratumq́ue virum decebat, totius vitæ ocium in diuinis literis consumpsit. Fuit hic vir;

quod

quod rarò euenit; ſine oris triſtitia ſanctus, ſemper vtique ſuauis, atque ſerenus; ita procul à liuore, contentioneque, vt quum Vallæ Pogium reconciliare conaretur, eos neque plane literatos, neque item Chriſtianos videri diceret, qui inducta ſimultate ſacroſanctum literarum decus probroſis libellis importunè defœdarent. Exceſsit è vita planè ſenex, tumulatusq́; eſt ad Angelos, vbi hoc carmen pius Vates affixit.

SPINELLI.

Attica mella ſapis, redoles quoque nectar vbique,
Tu qui diuino numine, nomen habes:
Quod niſi dulcè canis referens myſteria diuûm,
Dulcius hoc certe eſt nectare, & ambroſia.

MYRTEI.

Viximus ambroſia, ſed enim conceſsimus Orco,
Nunc iterum cœlo redditur ambroſia.

LATOMI.

Qui legis hunc tumulum, legeres ſi ſcripta ſepulti,
Poßentque hic oculis nuda patere tuis:
Quàm fluit eloquio, quàm dulciter afficit, vtq́;
Nil niſi nectareum quolibet ore ſapit:
Diuinus fieres, nec quamlibet antè ſciiſſes,
Iurares dictum protinus Ambroſium.

ANTONIVS PANHORMITA. XII.

ANTONIVS PANHORMITA Siculus, Bononia equeſtri familia natus, qui à Pontano alumno elegantiarum pater appellatur, elatè genus ſuum ab vltimis Britannis, Becadellaque familia Bononiæ celebri repetebat, præclaro genti inſignium argumento, quod iiſdem militari in ſcuto, depictis

alatis

alatis viperis vteretur. Sed maiorem profectò ſibi ex laude optimorum ſtudiorũ nobilitatẽ cõparaſſe videri poteſt. Moribus enim ac literis præſtantibus exornatus, quum Philippo Mediolanenſiũ Principi fertilis ingenij induſtriam obtuliſſet, tãta liberalitate ſuſceptus eſt, vt Principem noſcendæ hiſtoriæ cupidũ, familiariter doceret, & publicè octingẽtis annuis aureis elegantiores literas profiteretur. Hic eſt ille Phillippus, qui ſummum clemẽtiæ fructũ generoſis exoptatum regibus glorioſiſsimè decerpſit, quũ Alfonſum Regem nauali prælio captum, nõ emiſerit modo, ſed auctum copijs, ac opibus, in regnum reſtituerit. Verum eo grauiſsimis bellis occupato, Panormita Alfonſo adhæſit, ſecretioris ſcrinij magiſter, et ſtudiorũ, expeditionumq; omnium terra, mariq; perpetuus comes. Scripſit Epiſtolas candidiore ſtylo, ſed maxime iucundo, victoris Regis triumphũ, & de factis dictisq; optimi eius Regis aureũ libellum, quẽ Pius Pontifex, exemplis paribus intertextis, nobiliorem reddidiſſe videtur. Sed cũ Valla demum ad exercendum maledicentiæ dentẽ, naturæ acerbitate paratiſsimo ſimultatem concepit, eo quidem euentu, vt mutuis veluti confixi telis, fœdè admodum inimicis riſum excitarent. Senex vxorem duxit Arcellam ſibi magnoperè dilectam, liberosque ſuſcepit, quorum honeſta ſoboles Neapoli viſitur. Poſtremo æger, vitæque diffidens, in ſupremo morbo, hoc carmen compoſuit, quod tumulo inſcriberetur.

Quærite Pierides alium qui ploret amores,

Quærite

Quærite qui Regum fortia facta canat.
Me pater ille ingens hominum sator, atque redemptor
Euocat, & sedes donat adire pias.

PONTANI.

Siste hospes, fas est cantus audire Dearum
Grata mora est: Musæ nam loca sacra tenent.
Antoni monumenta vides: hinc templa frequentant:
Ille fuit sacri maxima cura chori.
Illum sæpe suis medium statuêre choreis,
Duxit compositos arte decente choros.
Sæpe lyram cessit Clio, cessêre sorores,
Concinuit teneros voce manuq; sonos.
Extinctum fleuitq; Aon, fleuitq; Aganippe
Sebethus miseros egit in amne modos.
Sirenes quoque de scopulis miserabile carmen
Ingeminant: planctu littora pulsa sonant.
Pierides tristem ad tumulum fudère querelas,
Pierides passis post sua terga comis.
Hinc creuit desiderium, nec cura recessit
Vatis, at extincto vate remansit amor.
Conueniunt nunc ad tumulum, celebrantq; choreas,
Et memorant lusus magne Poëta tuos.
En audis sonet vt lenis concentibus aura?
Vt sonet appulsu concita terra pedum?
Hæc vati memores Musæ post fata rependunt:
Carminis hoc meritum est: num satis? hospes abi.

ELISII CALENTII.

Qui molles elegos, & Regum gesta canebat
Sacra Panormitæ contegit ossa lapis.

IANI VITALIS.

Has tibi dat violas, immortalesq; amaranthos
Ingeniorum altrix, & Martis alumna Panormos,

Non quia torpenti Musas excire veterno,
Aut Regum immensas potuisti assumere curas,
Verum quòd Crassos inter, ditesq; Lucullos,
Integer Antoni voluisti viuere Codrus.

LATOMI.

Cum Valla, fateor, mihi non conuenit. ob id' ne
Et salis, & Veneris laus mihi tota perit?
Et vixi comis & (credite) semper amaui,
Qui iuuenem duxi iam satis ipse senex.
Dein colui Musas, quæ Valla, quia omnia spreuit,
Dico illum humanum non timuisse modum.

LAVRENTIVS VALLA XIII.

LAVRENTIVS VALLA Romanus à Gothicis temporibus vsq; ad patrum nostrorum memoriam præalto sepultos somno ciues suos ad nobilium literarum studium excitauit. Indignatus enim tam diu corrumpi sæculum, leguleorum & sophistarum immani conspiratione, optimasque artes inculta sermonis barbarie defœdari, elegantiarum libros edidit, traditis Romanæ elocutionis præceptis ex accurata veterum scriptorum obseruatione, quibus iuuentus æmulandi studio ad detergendas corruptarum literarum sordes accenderetur; eam quoque illustrati patrij sermonis laudem Græcæ literæ cumularunt, quũ Thucidydes, & Herodotus historiæ parentes, ipsius liberali labore è Græcia in Latium trãsierint. Fuit Valla ingenio maximè libero, ob idque mordaci, contentiosoque, vt potè qui aliena satyrico dente

dente facilè perſtringeret, & lites in literis, quaſi id opus eſſet, aduerſus ignorantes acerrimas ſereret. Extant enim inuectiuarum, & recriminationũ aliquot libri, eruditè ſalſeq; perſcripti; quibus dum læſi nominis famã tueretur, Facium Ligurẽ, Panormitam, Pogium, & Raudenſem iugulaſſe videri poteſt. Flagellatis quoque regionũ ludimagiſtris, vti multa bile redundãs, quod nihil in aula Pontificis ſibi placeret, Neapolim ad Alphonſum Regem ſe contulit, apud quem de auitis bellis in Hiſpania, atq; Sicilia geſtis, hiſtoria perſcripta eſt, ſed eo ſtyli charactere, vt eius minimè videri poſsit, qui cæteris elegantiarum præcepta tradiderit. Edidit etiam opus de falſa donatione Cõſtantini, pio, & ſacerdotis nomẽ profeſſo criminoſum, atq; nefarium, vt põtificij Imperij authoritatẽ Græcorũ ſcriptorũ adſtipulatione confirmatam conuellere niteretur. Sed mox eadem inconſtantia Regẽ deſeruit, vel improbante Philelpho, vt nec planè ſenex in patria moreretur. Sepulcrum cælato ex marmore, cum effigie, ac elogio, Catharina mater pientiſsimo filio poſuit, quod in Laterano (eius enim tẽpli flamen erat) introëuntibus ad dexteram ſpectatur. Obijt anno Chriſtianæ ſalutis. M.CCCC. LVII. Calendis Auguſti.

FRANCHINI COSENTINI.

Laurens Valla iacet, Romanæ gloria linguæ;
Primus enim docuit qua decet arte loqui.

LATOMI.

Barbaries Gothicis inuecta ferociter armis,
Conſtiterat ſolido per Latium omne gradu,

Seq; clientelis quum iam muniſſet, & annis,
Inq; hoſtem blattas mitteret, & tineas:
Indignans patriam tam fœdè Valla iacere,
Armauit ſubitam, conſeruitq; manum.
Illa ſupercilio ſperans rem poſſe teneri,
Debacchata quidem, ſed prope fracta fuit.
Et niſi per mortem, cecidiſſet tota profecto:
Interea vinci qua valet arte, liquet.
Queîs tibi pro meritis (ſi grata eſt, Roma probabit)
Ponimus hæc tumulo carmina Valla tuo.
Romulus eſt vrbis, Valla eſt idiomatis author.
Hic reparat primus, primus vt ille ſtruit.

FLAVIVS BLONDVS.
XIIII.

E' FOROLIVII VIAE AEMILIæ nota vrbe Flauius Blondus prodijt, rudi adhuc veteris elegantiæ ſæculo. Is magno auſu, ſingularique induſtria, nec infelici euentu, multorum annorum intermorientes res geſtas è tenebris excitare orſus, decadas conſcripſit, quibus ab inclinãte Romano imperio, funeſta tempora, ac ideo veritatis lumine orbata, in lucem proferuntur. De vetuſtate quoque collapſæ vrbis, ac eius demum reſurgẽtis dignitate, erudito operoſoq; volumine publicato, quantam nec ambitioſè quæſitam exoptarit, in literis auctoritatem adeptus eſt. vndè ei honeſtæ opes fauore Põtificum acceſſere. Liberis operam dare, quàm ſacris initiari maluit, ſuſcepitq; Gaſparem filium, quem vxor Margania Romani ſanguinis nobilitaſſe viſa eſt: ſed poſteri, quãquàm adauctis

adauctis fortunis, conditori familiæ minimè responderunt. Fato functus est septuagenarius, tumulatusq; in Capitolio, extrà limen tēpli deiparæ Virginis (id enim Iouis Tonantis olim fuisse putamus) quod non secus ac antiquitus, authore Tacito, centum gradibus adeatur.

IANI VITALIS.

Eruis è tenebris Romam dum, Blonde, sepultam,
Es nouus ingenio Romulus, atque Remus:
Illi Vrbem struxêre rudem, celeberrima surgit
Hæc eadem studiis ingeniose tuis:
Barbarus illam hostis ruituram euertit, at isti
Nulla vnquàm poterunt tempora obesse tuæ.
Iure triumphalis tibi facta est Roma sepulcrum,
Illi vt tu viuas, viuat vt illa tibi.

LATOMI.

Dum stetit augusto Romanum limite regnum,
Termine, Diis magnis æquiparandus eras.
Cedebant illi venturo ex arce Tonanti:
Custodi Imperii mansit, vt ante, locus.
Quur nunc mortali cedis, dic Termine, Blondo?
Pondus habet meriti num Iouis, atque tui?

PETRVS CANDIDVS DECEMBER. XV.

CANDIDVS DECEMBER E Viglebano vrbe, quæ est inter Padum, & Ticinum, Laurentij Vallæ testimonio exactissimæ censuræ grammaticus, Mediolani Græcè, Latineque docuit, præstanti eruditionis ac eloquentiæ fama. Eius extat Appianus Alexandrinus è Græco in Latinum

versus,id expetente Alphonso Rege,qui studiosissimum quęmque eius ætatis,vt ad locupletandã Latinã linguã,occultos Græciæ thesauros proferrent,liberaliter inuitarat. Sed mãci,passimque corrupti exẽplaris Græci vitio, vel laboriosus interpres in eo opere sese cãdidum præstare nõ potuit,quum alia multò felicius perscripserit. In vita enim Philippi Vicecomitis, quæ circunfertur, Suetonium lepidè admodũ æmulatus,ita quod proposuerat expressit, vt aliquantò inuerecundius, quã scriptorem odio vacuum deceret, stylum exercuisse iudicetur, quũ vitia hominis occulta,nec vlli magis,quàm ipsius pudori nocentia,ob idq; velanda prorsus,cupidè nimis,maligneq; detexerit,in eo præsertim Principe,in quo singularis illa, diuinæq; simillima clemẽtiæ laus, cum probro multorum regum gloriosè refulsit. Fato functus est octogenarius senex Mediolani, nõ mediocribus fortunis à Francisco Sfortia decenter honestatus,meruitq; marmoreum sepulcrum, cum effigie è suggestu iuuentutem docentis, quod in vestibulo Ambrosianæ basilicæ ad leuam introëuntibus occurrit, hoc rudi carmine inscripto, quod respõdente rhythmo,non minus ineptè,quàm ridiculè clauditur.

Scandere sidereas virtus si nouit ad oras,
Candidus astra tenet,in templo numen adorans:
Pontifici summo,Regi, populoq;, Duciq;
Hic Ligurum secreta dedit laudatus vbique:
Miles eloquio clarus,Graiisq; Camœnis
Instructus,Latium studiis ornauit amœnis.

Mun-

Mundanis fessus curis, & in æthere pulchro
Elatus, gelido linquit sua membra sepulcro.

LATOMI.

Quis iacet hic multa formosus messe December?
Ingenium æstiuæ fertilitatis habet.
Quid non talis ager hac tempestate tulisset,
Ingenia autumno quando fouente calent?

DONATVS ACCIAIOLVS. XVI.

DONATVS ACCIAIOLVS ANtiquæ stirpis Florentinus, quum exortis florentibus ingenijs de doctrinæ laude certaretur, in vtraq; lingua generosè admodum sese exercuit, vt ex moralibus Aristotelis luculenter apparet, quibus erudita, & pereleganti commentatione magnum lumẽ attulisse iudicatur, explosis scilicet sophistarum interpretũ ineptijs, quum Eustratij Græci placita secutus, certiore vtique vestigio niteretur. Vertit etiam in Latinum è Plutarcho clarorum heroum aliquot vitas, longè omnium elegantissimè: verũ aliquantò nobilior euasit, quum Carolum cognomento Magnum, tanquàm alterum Florentiæ patriæ cõditorem Latino libro celebrasset. Sed vir consilio grauis, ac ob id obeundis Reipublicæ muneribus occupatus, neque satis ocij ad studia literarum furari, neq; ætatem, quod tenuissima valetudine vteretur, longissimè proferre potuit. Fato enim functus est Mediolani, quum legatus in Galliam vlteriorem iter haberet; vt inde, implorata ope, ciuitatem Pontificijs armis vexa

tã, periculo liberaret. Nihil enim remiſſo odio, Xyſtus, poſt vindicatũ Pactianæ cõiurationis facinus, Laurentiũ Medicẽ, ex ea iniuria firmiore dominatu potitũ, vehemẽtiſsimè perſequebatur. Donati oſſa, ad vetuſtum gentis ſepulcrum Florẽtiam relata: id Carthuſiano in templo, hoc epigrammate inſcripto legentibus indicatur.

POLITIANI.

Donatus nomen, patria eſt Florentia, gens mi
Acciaiola domus, clarus eram eloquio.
Francorum ad Regem patriæ dum orator abirem,
In ducis anguigeri mœnibus occubui.
Sic vitam impendi patriæ, quæ me inde relatum
Inter maiorum nunc cineres ſepelit.

LATOMI.

Quam vitam impartis aliis, abs te accipis ipſe,
Et frueris meritis Acciaiole tuis.
Dignus, quem docti ſimili pietate Nepotes
Exornent: atqui ſufficis ipſe tibi.
Nec patria ingrata eſt, pro qua vel fata ſubiſti:
Quæ tibi dat tumulum, quantum habet imperium.

PHILELPHVS.

XVII.

TOLENTINATES IN PVBLICA Decurionũ domo Franciſci Philelphi ciuis effigiẽ, cũ equeſtris ordinis baltheo laureatã, peregrinis hoſpitibus oſtẽdunt, adſeruantq; etiã regij diplomatis mẽbranam, ad collatæ dignitatis argumentũ. Is Græcarũ literarum amore flagranter incẽſus, vt de Caballino fonte potaret, Parnaſum montem petiuit, in Athena-

rumque ruinis immortalium philoſophorũ veſtigia pedibus calcauit. Porrò inde Byzantium profectus, Emanuelis Chryſoloræ filiam vxorẽ duxit, quæ Græcæ elocutionis magiſtra, quotidiano vſu Atticorũ acentuum, inepto, ſed docili cõiugis ori dulcedinẽ inſtillaret. Reuerſum inde, & Græcè pariter, ac Latinè paſsim orantẽ, Italiæ Principes admiranter exceperũt. Suſcepto enim legationis munere, Palæologi Imperatoris Cõſtantinopolitani, Turcarum infeſta arma ægrè ſuſtinentis preces afferens, opẽ implorabat. Fauêre ei ante alios Eugenius pontifex, rex Alphõſus, & qui ſingularẽ iuſtitiæ, & bellicæ virtutis coronam eo ſæculo promeruit Franciſcus Sfortia, ab eo heroico poëmate celebratus. Ingenio enim in ſtudijs æſtuante, vario, ambitioſo, quũ neminem ſibi exęquari literaria laude pateretur, plura quàm quiſquã alius, in omni dicendi genere volumina publicauit, profitendoq; ſingulis in vrbibus eruditæ iuuentutis academias excitauit, nullã ſpem nobilioris gloriæ Latinis æmulis de Romana facundia, nullam denique de Græca, vel ipſis Græcis relicturus, niſi tantus eloquentiæ fluuius, vti nullis moderati iudicij ripis caſtigatus, nimis latè exundans, & mutato ſæpè alueo, turbulentus & incertus, dum ſeſe diducit, & abſcedit in paludes, perſpicui profluentis dignitatem amiſiſſet. Inter Græca opera latinitate donata, Xenophõtis pædia Cyri, et ex Plutarcho aliquot heroũ vitæ, & demũ Hippocrates, nõ ita probãtur à Græcis, quàm à Latinis perleguntur.

Vixit ad exactam ætatẽ nonagenario proximus, perijtque Bononiæ, adeo dissipatis rei domesticæ copijs, vt ad efferendum funus, & cubiculi & coquinæ instrumenta venierint, & Marius filius egregiè doctus, paternæ potius virtutis, quám multæ substantiæ hæres relinqueretur. Sed in familia eruditæ victoriæ trophæum permansit, nobili exceptum risu, quum Timotheo Græculo, de vi syllabæ contendenti, victoque, barbam ex pactione inexorabili superbia derasisset, vti lepidè Myrteus his Carminibus expresit.

MYRTEI.

Nunquid sat tibi non fuit Philelphe,
Linguæ gloria nobilis Latinæ?
Ni Græcas quoque peruagatus vrbes,
Dignus coniuge, nuptiisq́ Græcis
Ferres Timothei nouum triumphum?
Cui, dum vna super ille dictione
Tecum pignore certat, atque barbam
Abradi sibi ferre pollicetur,
Victus; aut positam pecuniam abs te
Victor auferat. Abnegasti eadem
Barbam posse pecunia obtinere
Victor: atque nouacula expedita
Barbam illius habere maluisti:
Iam nunc non Italæ Philelphe, sed sis
Græcæ gloria nobilis palæstræ.

LATOMI.

Lis super accentus Græci ratione, Philelphum
Timotheumq́ inter (Græculus ille fuit)
Orta est: dissidium placet hoc sopire periclo,
Græculus æs, barbam victor vt ille ferat.

Dii bene, Romanus superauit: & ille coactus
E' pacti barbam tradere lege fuit.
Exultas spolio, Graecaq; vxore superbis:
Non est ingenio laus minor ista tuo.

NICOLAVS PEROTTVS. XVIII.

SENTINVM VMBRIAE' OPpidum, cui hodie Saxoferrato nomen est, Bartholo iureconsulto nobile, secundã à Nicolao Perotto claritatem accepit. Huic, quum deessent opes, corporis vires municipali frugalitate, atque duritia constitutæ, perpetuis lucubrationum vigilijs minimè defuerunt. Iuuenis in ludo pueros honestos docuit tãto concursu, vt mox Latinæ linguæ rudimenta, vtili compendio ad normam digesta, ob idque facilè pueris perdiscenda publicarit. Exindè Romæ Græcas literas pertinaci studio consectatus, fretusque Bessarione generoso mecœnate, adeo exactè, feliciterque profecit, vt ab eo Polybius grauissimus historiarum scriptor, latinitati donaretur. Non defuêre tamen ex æmulis, qui eius auctoris traductionẽ antiquissimam fuisse, furtoque surreptam existimarint, quòd Thucydydem, Diodorum, Plutarchum, & Appianũ, clarissimo ingeniorum certamine conuersos, vnus Polybius egregia fide Latinus, æquabili, & præ dulci Romani sermonis puritate prorsus antecedat. Composuit quoque volumen commentarij nomine in Martialem, Cornucopiæ, vsurpato vetere Græco lemmate nuncupatum, per-

utile quidem, ac ob id fortaſſe ſempiternũ; ſed auſtero pudore ſuppreſsit editionem, quod humili, & parum pudico opere quęſita laus dignitati minimè reſponderet; partis enim opibus, archiepiſcopatum Sipontinum adſecutus, ſeipſo maior, Peruſiam, Vmbriamq; regebat. Exceſsit è vita ſenex apud Sentinum in villa viridarijs, & fontibus peramœna, quàm à pingui ocio Fugicuram appellauit.

MYRTEI.

In villa Fugicura obit Perottus.
O' villam nimis, & nimis beatam,
Quæ viuentis heri leuare curas
Poſſet, nunc cineres tenet ſepulti.
O' villam domino beatiorem,
Cui curas moriens reliquit omnes.

LATOMI.

Cornu nobile copiæ Perotti
Non quale Oleniæ puer capellæ
Sanxit Iuppiter, intulit cœlo:
Aut quale Herculea manu reuulſum,
Ætoli fluuii perenne vulnus,
Thymo & baccare Naiades replerunt:
At doctum, variumq;, multiplexq;,
Et cunctis opibus, cupediiſque,
Quas Muſæ OEnotrides amant, refertum,
Hic ille eſt liber, ille Martialis
Interpres, Latiæ illa lingua linguæ
Cornu nobile copiæ Perotti.

PLA-

PLATINA.

XIX.

SACRATI PRAESERTIM ORdinis, boniq; mortales plurimũ Platinæ manibus debent, quando eius ingenuo labore, ad exoptatã obſcuri ſæculi, nec ideo peritur ã lucem, Põtificij principatus actionum incorrupta veritas nũciatur: quæ procul eloquẽtiç illecebris, vti pura & incõpta fidẽ præfert: & cæteris elaboratis operibus auget dignitatẽ. Neq; enim vel dialogi de vero bono, veraq; nobilitate, & de optimo ciue grauiter cõſcripti: vel honeſtç voluptatis documẽta ſcitè tradita diu ſupereſſent, niſi viuacis hiſtoriæ lateribus adfixa, fœlici ſocietate ſuccederẽt, & cõmuni (quanq̃ impari) perennis vitæ ſpiritu fruerẽtur. Is planè egẽs, & obſcurus, vnoq; tantũ ingenio nobilis, Cremona Calixto Põtifice in vrbem venit. Cognitũ Pius, atq; Beſſarion, erudito iudicio ſacerdotijs minoribus exornarunt. Paulus verò Pontifex peciniquè maligneq; delatũ immaniter torſit: Xyſtus demũ conditæ ab ſe in Vaticano Bibliothecæ præfecit, quum eo munere longè digniſsimus haberetur. In ea nobili cuſtodia iã ſenex fato functus eſt; Quirinalem domũ cũ Laureto ad coronandos poëtas Pomponio relinquens. Funus in Exquilias ad Mariæ maioris tẽplum vſq; perductũ eſt, flebili carmine celebrãtibus poëtis: ſepulcro autẽ, quod à leua ad tertiam columnam conſpicitur, hoc epitaphium ab alumno Demetrio inſcribi iuſsit; quũ & hæc quoque carmina amici lugentes affixiſſent.

Quiſquis

Quisquis es (si pius) Platinam
Et suos ne vexes, angustè
Iacent, & soli volunt esse.

ACTII SYNCERI.

Ingenia, & mores, vitasq́, obitusq́ notasse
Pontificum, argutæ lex fuit historiæ.
Tu tamen hinc lautæ tractas pulmenta culinæ,
Hoc Platina est ipsos pascere Pontifices.

PROSPERI SPIRITEI.

Qui res Pontificum sacras, & gesta piorum,
Quiq́ ducum vitas nobile fecit opus:
Quiq́ modum docuit, quo laudet honesta voluptas,
Et quo ne iuuenes torqueat acer amor:
Pluraq́, quæ longum est, properans censere, Viator,
Omnia sidereæ pignora mentis erant.
Viuit adhuc Platina: & quanquam concesserit Orco:
Nil tamen in vatem Parca seuera potest.

LATOMI.

Dum res Pontificum strueret, propè fractus ab alto
Collapsus est fastigio.
Romulus auspicio est, quia sacræ conditor vrbis:
Nec non Remus periculo.

IACOBVS CARDINALIS PAPIEN. XX.

FVIT HIC VIR INTER SAcrati ordinis Senatores, pari virtutis, atque fortunæ muneræ lectißimus. Erat enim cum optimarum literarum studio, & vigilantis ingenij fertilitate, tum animi iudicio, styloque, & perspicuis moribus Pio secundo persimilis; à quo adoptatus in familiæ nomen, & ad purpu-

purpuræ decus euectus eſt. Extant commentarij grauiſsimarum actionũ, atque epiſtolæ; quibus ſenatoriæ prudentiæ potius, & Chriſtianæ ſeueritatis nomen, quàm perfectæ orationis laudem petiſſe videri poteſt: quod in curſu honorum maximis obeundis muneribus occupatus, ſplendidum illud antea conceptum illuſtris eloquentiæ lumen, feſtinato & penè præcipiti, vti neceſsitas ferebat, ſcribendi genere, vehementer infuſcarit. Verum ea rudis adhuc ſæculi ingenia facilè ſumma, ac admiranda cenſebantur, quæ hodie tanquàm expergefactis cenſoribus, vix in infimis literarij theatri gradibus ſedem inueniunt. Sed fortaſſe populari commendatione cõtentus, eam abſolutè ſcribẽdi gloriã, vti leuem, & à doctiſsimis tantum ideoq; pauciſsimis intellectam ſpreuit, vt ingenio ad ſacrarum literarum ſtudia reuocato, illam quam Dij ſuperi dederant perſonæ dignitatem religioſè tueretur. His enim moribus ſibi iter ſternebat ad ipſum rerum faſtigium, ſed illudente Fortuna in ſummo ferè deceptus, hæſit, quum fata potiorẽ ei viam ad cœlum permunirent. Perijt enim nõ adhuc ſenex in ſeceſſu ad cryptas Laurentianas Vulſinienſis lacus, à circumforaneo medico miſerabiliter enecatus, quum vir in omni negocio, prȩterquàm in tuendæ ſanitatis ratione prudentiſsimus, vt quartanæ febris tedium diſcuteret, immite veratrum ſtulta propinatum manu, fato coactus ebibiſſet. Scripſerat antea ingenuæ piæque liberalitatis teſtamentum, ſed id Xyſtus Pontifex irritum fecit, quòd pecunia ſatis grandis

dis apud menſarios occultè depoſita, tanquàm frugi, atque opes contemnentis cenſu, amplior æſtimatione publica videretur. Epigramma tamen ex eodem teſtamento in fiſcum non venit, hæredibus vtique relictũ, vt hoc modo marmoreæ ſepulcri tabulæ inſcriberetur.

Luca ortu, Sena lege fuit mihi Patria, nomen
Dum vixi Iacobus, mens bona pro genere:
Papa Pius ſedem Papienſem detulit, idem
Cardineo ornauit munere, gente, domo:
Quem colui viuens, non linquo mortuus: hic ſum
Et propè ſancta patris filius oſſa cubo.
Viuite qui legitis, cœleſtia quærite, noſtra hæc
In cineres tandem gloria tota redit.

LATOMI.

Hìc ille cardo, & alpha litterariæ
Gloriæ, Iacobus Papienſis accubat
Pio parenti, homuncioni Syluio.
Vterq; quorum literis euectus eſt,
Ille ad tiaræ triplicis faſtigium,
Hic ad rubentis purpuræ: in qua ſubſtitit
Patri hoc libenter deferens, honoribus
Vt præſtet ipſi, cæteris ac dotibus:
Pio parenti filius gratiſſimus.

DOMITIVS CALDERINVS. XXI.

CALDERIA VERONENSIS Agri oppidũ, alidis aquis nobile Domitium protulit. Eum acri, flagrantiq; ingenio ad gloriam anhelantem, Beſſarion Cardi nalis

nalis excepit, & extulit. Exindè, quum Romæ profiteretur, & obſcura ſenſa duriorum poëtarum admirabili reconditæ lectionis teſtimonio dilucidaſſet, literarij ſplendoris aſſertor, ac omnis obſcuritatis illuſtrator acclamatus eſt. Verũ editis interpretationum commentarijs, peracerbas, ſed iuuentuti maximè vtiles cum æmulis ſimultates exercuit.. Ambitioſo quidem, & nimis aculeato dicendi genere, ex aliena inſcitia (dum intemperanter perſtringit, atque remordet) nomen quærens, eo modo, ætate, laudeque florentem, ſed imbecilli ſtomachi tẽperaturam nimijs lucubrationibus exterentem; quum digna multis ſæculis opera conciperet, rapida febris eripuit. Celebrante funus Academia, nobilis iuuentus cum lachrymis veſtem mutauit; mortẽ verò vel æmuli, & principatũ affectantis, Politianus his carminibus proſecutus eſt.

Hunc Domiti ſiccis tumulum qui tranſit ocellis,
Vel Phœbi ignarus, vel malè gratus homo eſt.
Intulit hic vatum cæcis pia lumina chartis,
Obſtruſum ad Muſas hic patefecit iter.
Hunc Verona tulit, docti patria illa Catulli:
Huic lætum, atq; vrnam Roma dedit iuueni.

EIVSDEM SCAZON.

Aſta Viator, puluerem vides ſacrum,
Quem verticoſi turbat vnda Benaci,
Hoc mutat ipſum ſæpè Muſa Libethron,
Fontemq; Siſyphi, ac vireta Permeßi;
Quippè hoc Domitius vagiit ſolo primùm,
Ille, ille doctus, ille quem probè noſti

Dictata

Dictata dantem Romulæ iuuentuti,
Mira eruentem sensa de penu vatum.
Abi, Viator, sat oculis tuis debes.

LATOMI.

Heus tu Viator, si vacat: sed accede
Sic, vt neq; anima, neq; strepitu molestus sis:
Nanq; æger est qui hic dormit, & caput languet,
Adhuc misello tinniens, ob illas quas
Conuitiorum prope muliebrium pugnas
Pro litteris plusquàm viriliter gessit:
Humanitatis haud ferentibus Musis
Decus, tam ineptè, turpiterq; proscindi.
Factum vnde credo, quod, bene meritum quamuis,
Etiamq; dum virum, annuêre sustolli.
Tu Calderinum Domitium satis, si vis,
Salueto notum: & rem tuam ito curatum.

ANTONIVS CAMPANVS.

XXII.

QVIS IN PRAEPINGVIS SImiæ rictu tantam excelsi, atque habilis, ingenij indolem? Quis in sordida stirpe tantam fortunam non miretur? Antoniũ enim Campanum rustica mulier in agro fessa opere, sub lauro peperit & aluit, puerũ argutè loquacem æditui sacerdoti in famulatum, & disciplinam tradidit. Ita fœliciter perceptis literarum rudimentis, Neapoli mox pædagogus erudiendo nobili puero mercede quæsitus est. Tantos autem in studijs Latinis quinquẽnio processus fecit, vt inde Perusiam transierit, scilicet vt in præclara frequentis gymnasij luce, profitendo illustri

ſtri famę limen aperiret: nec multò poſt à Perusinis ciuitate donatus, Pij Secũdi Pontificis gratiam ſtudiorum ſimilitudine promeruit, à quo virtutis honore Interamnatium præſul eſt creatus, & à Paulo ſucceſſore locupletatus: Sed poſtremò eum Xyſtus immodicè Tiphernatium tyrannis fauentem, quum multis vrbibus integra nominis auctoritate præfuiſſet, in exilium egit. Fato functus eſt apud Senas à Pij memoria ſibi gratiſsimas, inuidente non planè ſeni longiorem vitam comitiali morbo. Inter multa orationum, & multiplicis ſtyli opera quę extant, auidiſsimè Bracij incliti ducis vita perlegitur, digna poſteritate, niſi rerum geſtarum fidem adulatione poëtica corrupiſſet.

PLATINAE.

Campanus iacet hic humili contectus in vrna,
Qui vaga, dum vixit, ſidera tranſiliit.
Hiſtoricus ſcripſit: dixit: cecinitq́, nec alter
Philoſophus toto clarior in Latio.
Nil maius natura tulit: miracula cœli
Huius in ingenio cuncta ſtetêre viri.
Deſerto lugent Parnaſi fonte ſorores,
Et tumulus refugas lucis hic vnus habet.
Vos quibus ingenium eſt: en quò contendimus omnes:
Virtutis ſolà eſt gloria: quæ ſupereſt,

POLITIANI.

Ille ego laurigeros, cui cinxit, & infula crines
Campanus, Romæ delitium, hic iaceo.
Mi ioca dictarunt Charites, nigro ſale momus:
Mercurius niueo tinxit, vtroque Venus.

Mi ioca, mi risus, placuit mihi vterq; Cupido,
Si me fles, procul hinc quæso, Viator, abi.

LATOMI.

Campani ad tumulum sedet, & facundia muta est:
Quo cum nempe viro tota prope interiit.
Aut si quid loquitur, triste est, & flebile: linguam
Contenta in cladeis expediisse suas.

EMANVEL CHRYSOLORAS. XXIII.

EMANVELIS CHRYSOLORÆ qui primus Græcas literas variis Barbarorum irruptionibus expulsas, post septingentos annos in Italiam reportauit, tanta fuit in docendo liberalis ingenij humanitas, vt eius præclara facies, prima inter Græcorum imagines illustri merito collocanda videatur, quanquàm nulla extent, præter artis grammaticæ regulas, grauioris doctrinæ monumenta. In docendo enim nunquàm fessus, facilè in scribẽdo desidiosus videri poterat, quum altera pars laudis exoptata nostris vtili professione peteretur. Is Byzantio emissus à Ioanne Imperatore, vt, vt totius Europæ reges adeundo, pereunti Græciæ maturam opem imploraret, officium quidem laboriosa peregrinatione ita impleuit, vt in Italia subsisteret, Græcia scilicet præsenti metu liberata, quum Tamerlanes terror Orientis, Baiazetem Othomannum à terribili celeritate fulguris cognomen adeptum, ad Stellam montem viuum cepisset. Itaque Chrysoloras diro Græciæ hoste sublato lætus, Venetijs primum

mum, & mox Florentiæ, Romæque, ac demum Ticini euocãte ingentibus præmijs Ioanne Galeatio Principe Græcarum literarum studium excitauit, tãta fœlicitate, vt ex eius schola, summæ nec ideo interituræ laudis ingenia prodierint; in queis fuêre Leonardus Aretinus, Franciscus Barbarus, Philelphus, Guarinus, & Pogius. Postremò, quum ad tollendam pseudopontificum controuersiam, indicta synodus tãti spectaculi cupidum exciuisset, exauctorato Balthasare Cossa; Constantiæ interijt: cuius tumulum Pogius his carminibus exornauit.

Hic est Emanuel situs
Sermonis decus Attici,
Qui, dum quærere opem patriæ
Affectæ studet: huc iit.
Res bellè cecidit tuis
Votis Italia, hic tibi
Linguæ restituit decus
Atticæ, ante recondita.
Res bellè cecidit tuis
Votis Emanuel, solo
Consecutus in Italo
Æternum decus es, tibi
Quale Græcia non dedit.
Bello perdita Græcia.

LATOMI.

Illustres inter doctrinæ laude Latinos,
Quem primum Argiuos conspicis ante suos?
Ille est Emanuel, peritura ex Hellade mœstas
Qui primus Musas transtulit in Latium.

Quam ſedem vt melius ferrent, & iā quoq; amarent,
Miſcuit hic ſtrictis pallia lata togis.
Vt qui ſit veſtem modo non indutus vtranq;,
Sit dignus neutro protinus ille choro.

BESSARION.
XXIIII.

IN CELEBERRIMO GENTIum omnium Concilio, quo Florentiæ diſceptantibus Græcis & Latinis, præſidenteq; Eugenio, Chriſtiani dogmatis fides, publici cōſenſus authoritate firmata eſt, Beſſarionis Nicęni mirifica virtus Senatorij ordinis ornamenta promeruit. Datum eſt enim honori totius Græciæ ab antiqua pertinacia diſcedenti, vt duo eius nominis, Iſidorus ſcilicet, atque Beſſarion in ſacra purpura conſpicerentur; ſed in Beſſarione virtutes omnes vſque adeò præcellenti temperamento, concentuq; ad admirationē reſponderunt, vt nemo eo Chriſtiana probitate ſpectatior, nemo admirabilior doctrina, & nemo denique generoſis moribus ornatior, atq; ſplēdidior, hoc ipſo à morte eius ſexaginta annorū curriculo in Senatu conſpectus ſit. Senatoriā enim grauitatē, ore probo, atque blandiſsimo cōdiebat, ac ipſam viri optimi famā, domi & foris, nitida ac hoſpitali diſciplina, & liberalis animi beneficētia tuebatur, quū ſubactæ Turcarū armis, & ideo concidentis Græciæ ingenia diu iactata mari, & terris apud eū certiſsimū ſalutis portum inuenirent, & qui in Academia nomen darent, eodē patrono atq; hoſpite vterētur. Habitabat ſub

ſub Quirinali, ad ſanctos Apoſtolos, deducebatur autē mane in Vaticanū, nō exculto quidem & numeroſo, ſed vno virtutis nomine maximè decoro comitatu: quandoquidē præclara Græcæ, Latinęq; linguæ lumina, peregrinorū requiſita oculis, circa eum in triuijs ciuiū digito monſtrarentur. In his enim ſæpè cōſpecti ſunt Trapezuntius, Gaza, Argyropylus, Plethon, Philelphus, Blondus, Leonardus, Pogius, Valla, Sipōtinus, Campanus, Platina, Domitius, nullo æuo perituri, quibus viris domi ſtipatus, vſq; adeò extra inuidiā glorioſa ſui fama fruebatur, vt Eugenius, Nicolaus, & Pius eum ſibi ſucceſſorem, ſi fas eſſet, adoptare percuperent; neque optimè de Republica merito, Senatorū ſtudia deerant, ſed Paulo morte ſublato, in comitijs fatalis caſus tantæ ſpei fortunam auertit. Ferūt enim tres ſummæ auctoritatis Cardinales, quū eo decreto, vt Pontificē ſalutarent, abditū in cella conclauis adiſſent, nec admitterentur à Nicolao Perotto ianitore, quod tū vir ineptus lucubranti parcendū diceret, vſqueadeo ſtomachatos, vt ſeſe indignanter auertentes; reſponderent, Ergo nec prænſanti, nec roganti quidem, ſumma dignitas erit inculcāda: vt quū è cœlo ſuffragia expectet, ſuperbis demum ac ſtolidis ianitoribus pareamus? ſtatimq; ſuffragia Xyſto detuliſſe, quo repentè renunciato, adoratoq;, Beſſarion dixiſſe fertur: Hæc tua, Nicolae, intempeſtiua ſedulitas, & tiaram mihi, & tibi galerum eripuit. Nec multò poſt cum honore legationis in Galliā eſt ablegatus, quod Xyſtus noua licentia Pontifica-

tum nomine principatus gerendum ratus, libere, & grauiter, religioseq; sententias dicentis vultum non perferret. Sed Bessarion, dum è Gallia rediens concepto morbo Rauennæ substitisset, septuagesimo septimo ætatis anno moritur. Funus autem Romæ celebratum in templo Apostolorum, vbi marmoreũ tumulum, uiuens sibi cum hac Græca inscriptione extruxerat: hanc sic vertit Maioranus Salentinus.

Bessarion feci hunc Tumulum, qui conderet ossa:
Venerat vndè olim spiritus, astra petet.

MAIORANI.

Viuens adhuc feci hoc sepulcrum corpori
Bessarion, ad Deum remittens spiritum.
Me docta genuit Græcia, at honores dedit
Vrbs Roma, quæ mihi perpetuò est patria.

IANI VITALIS.

Non tibi sit laudi sanctum celebrasse Platonem,
Castaq; Socraticæ frena pudicitiæ:
Non quòd virtutum exemplum, quòd lumen honoris,
Quòd Sol extinctæ religionis eras:
Verum quòd per te migrauit Græcia Romam;
Et didicit Latios Attica Musa sonos.
Per te hinc Romanas miratur Tybris Athenas.
Argolicam & Romam Græcia, Bessarion.

LATOMI.

Damna quis amissæ si nesciat Helladis vno
Maxima metiri Bessarione potest.
Qui si Romanas esset moderatus habenas,
Sortitus nostrum post sua fata Pium,
Sæcula vidissent summum par illa virorum,
Quale nec vlla prius hora vel ora tulit.

GEORGIVS TRAPEZVNTIVS. XXV.

GEORGIVS TRAPEZVNTIVS in Creta natus, quòd paternam originẽ è Pontica celebri vrbe duceret, vetustæ patriæ nomen asciscere, quàm natale solũ fateri maluit. Is Græcorum ferè primus Romæ eo tum sæculo renascentibus literis, qui Græca fœliciore stylo in Latinum verterit existimatus est, vti liquidissimè cõstat ex Aristotelis, sacrisq; Eusebij Cęsariẽsis operibus, & ex rhetoricis præceptis Hermogenis. Erat enim ingenio ad lucubrãdũ maximè valido, vehemẽtiq;, sed vti mox apparuit, tetrici liuoris pleno; nam quũ se Peripateticum profiteretur, vnumque Aristotelem extollendo celebraret, vsque adeò superba aure fuit, vt nec diuini quidem Platonis ingenium laudari pateretur, cuius etiam dogmata, & mores peracerbè ac insolenter edito famoso volumine laceraret. Sed Bessarione, generosa eruditione, illustrique facundia Platonẽ defendente, Georgius vim tanti fluminis sustinere non potuit, quũ publica inuidia deflagraret, quod summæ authoritatis philosophũ, magistrũq; sanctioris vitæ, ac ideo Christianæ disciplinæ proximũ, impio ac incesto ore proscidisset. Habitauit iuxta Mineruam, honesta domo sibi, & posteris extructa, ad diui Mauri minores obeliscos, ducta vxore, susceptoque filio, sed non eadem fœlicitate in literis educato. Is enim nomine Andreas, paternas lites excipiens, Theodoro Gazę, tãquàm Georgij patris laudi decus malignè

ſubtrahenti reſcripſerat, ſed Theodorus eam re criminandi libidinem, rabiemq́ue facilè contẽpſit. Porrò Georgius ad exactam ſenectutẽ perueniſſe fertur; ita, vt repuerafcenti, & propemodum deliro, memoria tantarum rerum elaberetur, & circuiret vrbem ſolus obtrito in pallio pileatus, & nodoſo ſcipione vacillantis gradum ſuſtinente. Andreæ filia hæres Fauſto Madalenę Romano, poëtæ lepido collocata eſt. hic multa de Georgij proſoceri doctrina, & litium acerbitate narrare ſolebat, quum Leoni ab amœnitate ingenij gratiſsimus in Academia floreret, ſed is ante diem clade vrbis interijt.

INCERTI.

Hac vrna Trapezuntii quieſcunt
Georgii oſſa, parum Deis amici,
Quod acri, & nimium procaci lingua
Platonem ſuperis parem petiuit.

LATOMI.

Quum nomen tumulus meum loquatur,
Qui ſim, vel fuerim, vel hic ſepultus
Dormiam, an vigilem, rogare noli,
Et turbare meam, precor, quietem.
Nam quur ingenii tot illa noſtri,
Tibi, inquam, monumenta publicaui,
Quam nunc ne fieres mihi moleſtus,
Atq, me melius, mea inde noſces.
Nam vita incolumi, valens, videnſq,
Amiſi omne penu mei cerebri,
Inſectando malum Platona. ſed tu
In crucem: qui iterum facis, Platoni
Vt miſer malè vapulem. ito, abito.

THEO-

THEODORVS GAZA.
XXVI.

THEODORVS GAZA THESsalonicæ honesto loco natus, Amurathe Græciam omnē victricibus armis quatiente in Italiam venit, acumine, fertilitateq; ingenij nemini secūdus, quum Græcos omnes linguæ peritia, eruditoq; iudicio superaret. Victorino autem Feltrense magistro vsus, vsq; adeo copiose, & diligenter Latinas literas didicit, vt longè omnium latinissimè scriberet, nec planè dignosci posset, an exactius, & certius ab eo Latina Græcè, an ipsa Græca Latinè verterentur. Historias enim Aristotelis de animalibus, & Theophrasti de plantis, ita Latinas fecit, vt Romanæ linguæ facultatem, quum noua vocabula solerter effingeret, audaci, sed generosa translatione locupletarit. Tanta porrò felicitate librum Marci Tullij de senectute Græcum reddiderit, vt peritissimi præter adæquatos sensus, ipsam quoque Ciceronis eloquentiæ Maiestatem, scitè, & grauiter repræsentatam admirentur. Transtulit etiam problemata Aristotelis, & Hippocratis aphorismos, vt præstantissimis authoribus ad perspicuam fidem, nec obscurè ad salutem humani generis sua dignitas redderetur. His vigilijs sacerdotium in Magna Græcia, commendante Bessarione promeruit, quòd certè satis esset moderato, frugiq;homini, & aduersus omnis luxuriæ voluptates inuicto, nisi neglecta ratione totius redditus rapacibus Græculis, & Brutijs rei familiaris curam demandasset. Nouissimè quum nobi-

lissimas lucubrationes in mēbranis accuratè perscriptas Xysto Pontifici detulisset; nec pecunia; vel ipsius librarij premio digna redderetur, indignatus subagreste iudiciū, Effugere hinc lubet, inquit, postquā optimæ segetes in olfactu præpinguibus asinis sordescunt. Atq; ita in Brutios ad sacerdotij sacram sedem contendit. Nec multò post planè senex fato functus est, nec iniqua quidem sorte, quum in Græcia natus, & educatus in Italia, tanquàm de vtraque lingua benemeritus in Magna Græcia tumularetur.

PONTANI.

Sume lyram, dic Musa modos, dum condimus vmbrā.
Et puer, & coluit numina vestra senex.
Indignus tellure, Deos Theodore petisti,
Sera quidem, tamen est longa parata quies.
Virtute, ingeniiq; bonis hoc ipse parasti,
Vt cœli aspiceres aurea tecta senex.
Nos artus terra tegimus, tu caste Sacerdos
Da requiem, æternùm iam Theodore, vale.

MICHAELIS MARVLLI.

Hic Gazes iacet, & Gazæ Sophia addita mater:
Alterutrùm quoniam mors rapere haud potuit.

POLITIANI.

Heu sacrum caput occubuit Theodorus, & hora
Vna obiere omnes relliquiæ generis.
Nec tamen hoc querimur, nimis est potuisse videri,
Non erat hic nostro tempore dignus honos.
Hoc dolet heu, quód neutra patri est nunc lingua super-
Quæ mittat iustas Manibus inferias. (stes,

EIVS-

EIVSDEM.

Cùm terrã hinc nosset Theodorus, & aëra, & undas,
Iam restant, inquit, sidera, terra, vale.

PIERII VALERIANI.

Roma olim abstulerat Graiæ decus omne Mineruæ,
Siue opus ingenio, siue opus arte foret.
Gaza autem Argiuæ clarißima gloria gentis
Reddiderat patriæ nunc spolia illa suæ.
Dumque pari Ausoniæ conatu consulit, & dum
Musarum & linguæ dux vtriusque viget,
Sublatus fato traxit secum omnia, & vno hoc
Spes Italûm, & Graiûm, fama cadente, cadunt.

LATOMI.

Ille Deûm munus (fer thus, & liba Sacerdos)
Atque adeo hîc linguæ Gaza vtriusque, iacet.
Græcia quem genuit, suscepit Roma: sepultum
Communi titulo Græcia Magna fouet.

ARGYROPYLVS.
XXVII.

IOANNES ARGYROPYLVS Byzantius eodem Turcarum impetu Græcia eiectus, apud Cosmum Medicem gloriosa liberalitate literis fauentem in honore fuit, tanta nominis existimatione, vt Petro filio, nepotique Laurentio præceptor datus, loco parentis haberetur, publicè verò Florentinæ iuuentuti Græcos authores enarraret. Grati idcirco animi erga Mediceæ gentis proceres vigiliarum præclara extant monumenta, consecrata in ea domo altrice veræ virtutis. Aristotelis enim

naturalia,

naturalia,atq; moralia generosè transtulit: ita applaudente Gaza vetere sodali, qui diuersas Aristotelis partes vertendo desumpserat, vt quædā ab se pariter translata cōbureret, ne amicissimi hominis crescenti famæ officerent, si ad æmulationem odiosa comparatione certaretur. Latina enim vbertate facundior, & Græcorum modestissimus, hoc facilè dabat elatè ambitioso, & amplioris fortunæ percupido, quòd ipse omnis semper lucri, & præsentis tanquàm euanidæ laudis contemptor extitisset. Argyropyli autem sermones, cum fastidiosi, tum graues eruditis auribus essent, & tum maximè, quum Ciceronem Græcas ignorasse literas illoto ore prædicaret. Pestilentia demum Ethruriam euastante, Romā venit, profitendoq; Græcè Aristotelem, ita opimis stipendijs vitam traduxit, vt tota substantia quotidianis sumptibus æquaretur, & in extremo vitæ actu iocatus, ditiores amicos, æris alieni, condito testamento hæredes relinqueret. Vini, & cibi æquè auidus & capax, & multo abdomine ventricosus, immodico melopeponum esu, autumnalem accersiuit febrem, atque ita septuagesimo ætatis anno, ereptus est. Ioannes autem Lascares eundem ciuem, & magistrum, hoc Græco carmine laudauit, quod Maioranus Lascaris discipulis sic vertit.

Hoc Argyropylus, patria procul, alta sophiæ
Dogmata qui coluit, conditur in tumulo:
Dat patria huic nomen, sacrum dat Roma sepulcrum,
Nescio quæ potior huic fuerit patria:

Illa

Illa genus, nomenq́ dedit, verum inclyta Roma
Nutriuit, coluit, perpetuoq́ tenet.

LATOMI.

Hac Argyropyli teguntur vrna
Ambusti cineres, & oßa tantùm,
In qua nec cineres, nec ossa tandem
Ætas inueniet: sed ampla nunquam
Fama destituet locum sepulti.
Quæ per docta hominum volabit ora,
Totumq́ afficiet stupore mundum,
Donec Græcia Turcicos triumphos
Indigno stomacho feret, coquetq́.

MARVLLVS TARCHANIOTA. XXVIII.

MARVLLVS TARCHANIOTA Græcus, Inter alarios equites descriptus, Nicolao Ralla Spartano duce in Italia militauit, ita labore, ac studio duri Martis cum tenerrimis Musis per interualla feliciter adæquato, vt non Græco tantum, sed Latino carmine admirandus euaderet. Nam Theodori, ac Argyropyli decora vestigia subsecutus, nihil iam Græcè doctum esse satis ad laudem putabat, nisi tota patrij sermonis facultas Romanæ facundiæ iungeretur; propterea Florentiæ Alexandram eruditi ingenij puellam vxorem duxit, Bartholomæi Scalæ Vexilliferatus honore conspicui filiam. hic est qui paulò ante Græcorum nomini fauens, cum Politiano, eius gentis ingenijs infesto, maledicentissimis epistolis lites extenderat. Verum Marullus inquieto ingenio nullibi sedem

stabi-

ſtabilem nactus, in curſu ſtudiorum, ac itinerum ſemper fuit; transferendiq; munus tanta contentione, famaq; ab alijs ſuſceptum ſemper contempſit, quaſi minimè par, aut certè nobilis gloria periculoſo opere peteretur, grauiora idcirco meditantem, poſt editos Epigrammatum libellos, quibus Apollo pereleganter arriſerat, in Volaterrano, Cecina amnis ſolito inflatior, fallente equum cœco vado, violenter abripuit; eo die quo Ludouicus Sfortia ab Heluetijs proditus, vt ferrato in carcere miſer expiraret, in vlteriorem Galliam eſt perductus. Luxêre eum pari mœſtitia Græci, Latiniq́ue.

PONTANI.

Hoc vacuum tibi Pierides ſtatuêre ſepulcrum
Et Graia, & Latia clare Marulle lyra.
Ipſe etenim Aonia in ſylua, atque Heliconis in antris
Lætus agens, illic otia grata teris.
Illic formoſæ ludunt ad plectra puellæ,
Et tecum ad choreas carmina lecta canunt.
Et tibi reſponſant ſyluæ, Peneiaq́ antra,
Plaudit, & Ogygio roſcida ripa lacu.
Nil præter nomen tumulo, per opaca vagaris
Culta per Elyſium docte Marulle nemus:
Hinc tibi ſe ad cantum adiungit formoſa Corynna,
Cantat, & ad calamos Delia culta tuos:
Illic compoſitos exercet Cynthia ſaltus,
Exercet raros Lesbia blanda choros.
Nec Parca eripuit, Muſæ rapuêre Marullum,
Arnidi ne fieret grata rapina Deæ.
Sis felix igitur Muſis comes, & tua Muſæ
Ambroſio foueant membra adamata ſinu.

AN-

ANDREAE DACTII.

Ingenio Phœbo, belli par munere Marti,
Graia domus Cecina busta Marullus habet.

EIVSDEM.

Euasit toties hostilia tela Marullus,
Vt Cecinæ tumidis obrueretur aquis.

PIERII VALERIANI.

Cur adeo fluctus contra conaris? in vndis
Oppetiisse horres cur Helicone satus?
Igneus vt gelido vigor extinguatur in amne
Forte times? atqui, sæpe fit ignis, aqua.
Non hoc, inquis, habet male me: quod miles, & acer
Sim, doleo: sub aquis militem obire pudet.
Ahpne indigneris, miles licet impiger, astra
Hac peruulgata fortibus ire via.
Hac pius Æneas, & bello magnus, & armis,
Hac Romæ fertur Romulus ipse pater.
Sfortia summus honos belli, inuictusq; Robertus,
Hac, quà tu, ad superos transiliêre polos.
Debentur cœlo fortes, cœlo ignis, & aër,
Vndaq; supposita est: infima terra tenet
Scandenti à terra ad cælum stat limes in vndis,
Primus, age hac cœlum scande Marulle via.

TIBALDEI.

Hic situs est celebris cithara, gladioq; Marullus,
Qui Thusco (heu facinus) liquit in amne animam.
Neptune immitis: meruit si mergier ille;
Mergier Aonio flumine debuerat.

LATOMI.

Est aliquid lenisse feras, fluuiosq; stitisse,
Inq; opus arguta saxa animasse lyra.

Plus

Plus est imbelleis traxisse in castra Camœnas,
Ille sit Amphion: iste Marullus erit.

DEMETRIVS CHALCONDYLES. XXIX.

DEMETRIVS CHALCONDYLES diligens Grammaticus, & supra Græcorum mores, quum nihil in eo fallaciarum, aut fuci notaretur, vir vtique lenis & probus, scholam Florentiæ instaurauit, desertam ab Argyropylo, & à Politiano deficientibus Græcis occupatam; sed ambitioso, peracrique æmulo, multis bonis, malisque artibus suggestus locum, & nomen defendenti Demetrius cessit; Latina præsertim facundia inferior, & ob id rarescẽte auditorio à Iuuentute destitutus, quandoquidẽ vel apprimè doctus, facilè ieiunus, & hebes; lasciuis & delicatis auribus videri poterat: quibus Politiani decantantis, & varios spargentis flores, iucunda argutaque vox, & salsa comitas mira dulcedine placuisset. Sed mansit Demetrio honestus gratiæ locus apud Laurentium, vel infesto, & obliquè semper incessente Politiano, qui quum neminem è Latinis sibi parem pateretur, Græcis ipsis eruditior existimari volebat. Diuisit idcirco munera Laurentius, vt æmulationis lites dirimeret: & filij præceptorum cõtentione ad discendum accenderentur. Sed eo Principe virtutis eximiæ morte sublato, Demetrius Mediolanum à Ludouico Sfortia accitus est, adducta secum vxore Florentia, è qua iam liberos susceperat, Nec multò post profitendo, perscriptoque

proq; vtili volumine, rudimenta grammaticæ publicauit, quòd Theodori, quanquàm insignis liber de arte eadem, vti prouectis & doctis scriptus, durior videretur. Vxor virili industria familiam regebat, ipso sene, & literarum studijs occupato; sed ea libertas in mirè fœcunda vxore, dubiam pudicitiæ famam fecit; quanquã tres filij ipsam veri patris effigiem, ore Græco penitus referrent. Theophilus natu maximus iuuenis turbulentus, quum Ticini Homerum profiteretur, nocturno, & petulanti certamine cõfossus interijt: & Basilius mira ingenij indole, euocante Leone, vt in gymnasio Romano iuuentutem doceret, paucis mensibus, ex lenta febre contabuit. Seleucus verò natu minimus ad pubertatem non accessit, cæterum Demetrius octogenario maior, non planè miser, quòd nihil de obitu Theophili, occultante matre didicisset, Mediolani fato functus est; paulò ante quàm Galli Iulij Pontificis, & Venetorũ armis Italia pellerẽtur.

INCERTI.

Viuens corona nobilis Iuuentutis
Circundabaris vndequaque Demetri,
Dum ostenderes iter per Atticos campos.
Certè beatus, si obtigisset morienti
Doctam videre tibi superstitem prolem:
Oculumq; claudi languidum à tuis natis,
Aut hoc sepulcrum lachryma illorum spargi.

MICHAELIS MARVLLI.

Dum ver Hymettium diu
Nequicquam apis quærit vaga,

In os sacrum Chalcondyli,
Et labra suauiflua incidens,
Heus, inquit, æquales bonæ,
Huc, huc adeste sedulæ,
Matrem videtis Attida.

LATOMI.

Quid est quod vsquam sit satis mortalibus?
Sui nec vlla parte cor quod torqueat.
Senex, nec absq; litterarum gloria
Vixi: at malorum hoc est catena longior:
Durisq; emuntur litteræ laboribus,
Et sanè iniquis efferuntur præmiis.
Fœcunda coniunx, & domi perstrenua,
Sui pudoris proximum est periculum.
Iam bis miser, quòd quid sit educatio,
Simulq; scirem quid mali sit orbitas,
Quare referta quum malis sint omnia,
Vitam vt cito obeas quàm leuissimis, pete
Quò tunc beatus, hic quod haud vales, agas.
Ito, & precare mutuum Demetrio.

MARCVS MVSVRVS.

XXX.

MARCVS MVSVRVS GENERE Cretensis, exactæ diligentiæ grammaticus, & raræ felicitatis poëta, in gymnasio Patauino aliquandiu Græcos authores interpretatus, secunda perspicacis ingenij fama ad integram doctrinæ maturitatem peruenit, sed sæua coniuratione externarum gentium, afflictis bello Venetis inde exturbatus, ita tranquillum otium quæsiuit, vt Græco carmine diui Platonis laudes

laudes decantaret; extat id poëma, & in limine operum Platonis legitur, commendatione publica cum antiquis elegantia cōparandum. Leone autem ingenijs illustribus præclara præmia proponente, Romam venit: nec multò post Manilio Ralla eruditi iudicij viro Græco morte sublato, Archiepiscopus Epidaurensis effectus est. Eam autem secundæ fortunæ celeritatē, quasi ab occultis fatis maiora præmia monstrarentur, immoderato animo tulit, sic vt insana, vehementiq; ambitione percitus, nouum illū sacratæ mitræ honorem nequaquàm ingenij merito parem duceret, nulloq; pudore præproperus ad purpuram aspiraret, quum sæpe quereretur, Græci generis neminem quasi probro gentis lectum fuisse, quando Princeps in donanda purpura maximè liberalis, vno comitiali die, supra triginta nationum omnium delecta capita, galero purpureo perornasset. Ab hac intempestiua siti contabuit corpus, adeo celeriter, vt obrepēte morbo intercute, vix ostentatis mitræ insignibus expirarit. In templo pacis tumulatus est. Amiterninus autem Antonius, sepulcro hoc distichon inscripsit.

Musure mansure parum, properata tulisti
Præmia: nanque cito tradita, rapta cito.

LATOMI.

Arma Pelasgiacas quaterent dum Turcica terras,
Inueherent culto barbariemq; solo:
Quid facerent Musæ? fugêre Helicone relicto,
Phocin, & Ascræum deseruêre nemus:

Regna Latina petunt: & erat Muſurus in illis:
Hoſpitio vtuntur hoſpitis ante ſui.
Nunc etiam buſtum, grata pietate, ſepulti
Officii quauis ſedulitate colunt:
Theſpiacas frondeis circum, & Permeßida laurum,
Et ſacro ſpargunt ex Helicone thymum:
Caſtalias lymphas aliæ: & cape munera dicunt,
Muſure, Aonii factus Apollo chori.

IOANNES LASCARES.

XXXI.

IOANNES LASCARES GRAEcorum ferè omnium, qui Othomanicis armis patria pulſi in Italiam confugerunt, nobiliſsimus, atq; doctiſsimus fuit. Stirpem enim ſanguinis incorrupti ad Imperatoris Conſtantinopolitani decus generoſis moribus referebat, vt potè qui ab ingenua educatione, optimas literas imbibiſſet. Naufragum excepit Laurentius Medices, cui nihil antiquius vnquàm fuit, quàm ingenia liberali beneficio deuinxiſſe. Is, tū abſoluēdæ Bibliothecæ ſtudio tenebatur. Ob id Laſcarem, ad conquirēda volumina Byzantiū cum legatione ad Baiazethē bis miſit: nec defuit honeſta petenti, nuſquā Barbarus Imperator, quippè qui erat totius philoſophiæ ſtudioſus, Aueroiſque ſectator eximius, & de Laurentio priuatim tanquàm de illuſtri cultore virtutis, optimè ſentiret: quum paulò ante Bandinum percuſſorem fratris, fuga in Aſiam elapſum in catenis ad ſupplicium tradidiſſet; ſingulari quidem religionis, atque iuſtitiæ exemplo; quòd ille immane ſce-

ne ſcelus in templo auſus, merita pœna plecten-dus cenſeretur. Itaq; Laſcares, tutò abdita Græciæ perſcrutatus, quum patriæ opes victoribus ceſsiſſent, nobiliora diuitijs antiquæ dignitatis volumina collegit, vt in Italia ſeruarentur. Tranſiuit demum in Galliã, legatumq́; Ludouici Regis apud Venetos egit: nec multò poſt Leone veteris amicitiæ nomine liberaliter attollente, nobiles è Græcia pueros adduxit, inſtituto ludo in Quirinali; ne Græca lingua ſcitè loquentium ſoboles interiret. Valebat Latina facundia, ita, vt verſus, qui extant, perſcriberet; ſed adeo contumaci ſterilitate deſidioſus erat, vt in vertendo Græca, vix Polybij caſtrametationem efflagitãtibus amicis expreſſerit, quòd id ſtudium, recto an maligno iudicio incertum, penitus damnaret. Verũ egregia cũ laude præſtitit, vt Latini haberent emendatiora, quæ minore ipſorum labore verterentur. Honeſtæ facultates non certo nixæ redditu, ſed aliena liberalitate quæſitæ, vel in rem negligenti, & ſumptuoſè viuenti nunquàm defuerunt, vt nonagenarius ferè ſenex articulari morbo deformatus Romæ mereretur. Sepultus eſt in æde Gothica diuæ Agathæ ſupra Suburram: fecitq́; ſibi Græcum Epitaphium, quod Maioranus ſic vertit.

Laſcaris in terra eſt aliena terra ſepultus,
Nec nimis externam quòd quereretur erat.
Quam placidam, ô hoſpes reperit, ſed deflet Achæis
Libera quod nec adhuc patria fundat humum.

TIBALDEI.

Lascaris hic Graiûm specimen: ne crede cadauer
Illius esse sub hoc marmore, sed statuam.
Altera quippe fuit Niobe, dolor impius illam
Natorum: hunc podagræ transtulit in lapidem.

LATOMI.

Lascarus hic Graiæ doctrinæ, & nominis hæres,
Vltimus ex illa gente, domoq́; iacet.
Cum quo lugemus florem periisse Pelasgûm
Helladaq́; ingeniis obsoluisse bonis.
Damna dolenda nimis: sed quæ maiora futura,
Huius ni pietas aduigilasset, erant.
Qui non contentus priscos conquirere libros,
Italiam & tantis accumulasse bonis:
Semine Mygdoniæ pubis repleuit eandem,
Quos natiua penes, linguaq́; voxq́; foret.
Queis tibi pro meritis Latium sese obligat, illa
Dempturum patriæ barbara vincla tuæ.

RODVLPHVS AGRICOLA.

XXXII.

QVIS NON TE RODVLPHE Agricola inusitato, & planè portentoso conspirantium syderũ concursu natum esse fateretur; si vim cœlestis tam variè radiosi luminis, non secus ac in astris cursum; certior disciplina deprędenderet? Hausisti enim Hebraicas, Græcasq; literas, vsq; adeo stupenda celeritate; vt nequaquàm Gruningiæ in vltima Frisia, sed Hierosolymis, Athenisq; natus, ac educatus à doctisimis crederêre. Latinas porrò tanta felicitate didicisti, docuistique; vt exacta puritas, ac illa nobilis

bilis vbertas Romanæ eloquentiæ, noſtro cum pudore in ſquallenti, aſperoque Oceani littore quærenda videatur. Viuent profectò in admirantium manibus tua illa, quæ auidè leguntur in Dialecticis, Rhetoricisque præcepta, & diuini ingenij carmina, quibus vel illuſtribus poëtis numeros excuſsiſti. Nos verò in magno vitæ tuæ deſiderio, aut numinum, aut certè ſyderum inconſtantiam indignanter vſquequaque mirabimur, quæ tantis cumulatum muneribus, terris tantum oſtenderint, grauiore quidem iniuria humani generis, quum ille cœleſti aura fortaſſe dignior, in ſecundiſsimo fœcunditatis curſu raperetur. Defunctum Heidelberga Germaniæ vrbe gymnaſio clara, decuriones ſepulcri honore per ornarunt. Hermolaus autem Barbarus apud Cæſarem legatus, inſcripto Epigrammate ſupremũ amicitiæ munus exoluit.

Inuida clauſerunt hoc marmore fata Rodolphum
Agricolam, Friſii ſpemq́, decusq́, ſoli.
Scilicet hoc vno meruit Germania, quicquid
Laudis habet Latium, Græcia quicquid habet.

LATOMI.

Qui putat ingeniis patriam conferre, Rodulphum
Agricolam Latii dixerit eſſe ſoli.
Aut extra Italiam naſci minus eſſe beatum,
Hunc ipſum Friſium, qui putat, eſſe ſciat.

LEO BAPTISTA ALBERTVS. XXXIII.

LEONI BAPTISTAE EX ALbertorum familia Florentiæ clara, Politianus, audita eius morte, nobile encomium cecinit, nos autem eius ingenij acumen, & ſtyli felicitatē in confragoſa materia plurimum admiramur. Nouum enim opus ædificatoriæ facultatis, & propter linguæ inopiam valdè impeditum, nec ſatis eloquentiæ capax, aggreſſus eſt; tāta facundio, vt imperitos obſcuro, rudiq; eius ſæculo, & certa diſciplinæ luce carentes architectos in ſemitam rectiſsimæ rationis deduxerit, quum Vitruuij præcepta denſiſsimis obſeſſa tenebris illuſtraret, ac inſpectis antiquorum ædificiorum reliquijs, atq; indè accurata dimetiendi ratione initiorum, & finium ordinē depræhendiſſet; ita, vt inopem & corruptis artibus incultam ætatem noſtrā admirabili abditarum rerum copia locupletaſſe exiſtimetur. Scripſit etiam in pictura de receſsibus, & vmbris, lineisq; ex optices diſciplina, quibus rerum imagines, in eodē ſitas plano, tanquàm remotas, & extantes, erudita manus exprimere cōſueuit. Ex ſpeculo quoq; reflexis radijs ſuam ipſius effigiem arguto penicillo perelegāter eſt aſſecutus, quàm apud Pallātem Oricellarium in hortis vidimus. Extat etiam apologorum vrbanæ grauitatis libellus, quo, vel Æſopum inuentionis amœnitate ſuperaſſe iudicatur: & Momus, ſummæ gratiæ dialogus, ac ideo cum antiquis operibus multorum ſententia comparandus.

IANI VITALIS.

Albertus iacet hic Leo, leonem
Quem Florentia iure nuncupauit,
Quod princeps fuit eruditionum,
Princeps, vt leo solus est ferarum.

LATOMI.

Quisquis barbarus es, rudisque Phœbi,
Hoc saxum pedibus caue prophanes:
Quod sane eximium tegit leonem,
Peius angue tuum genus perosum.
Nam Musis sacer est: easque secum
Vel hic in tumulo moratur oris
Docti blanditiis: vel ipse cum illis
Indagat Clarios comes recessus.
Doctis multiiugam referre prædam
Non raro vnde solet, stupente Apelle,
Atque Vitruuio sagacitatem.
Sed quid te dubium morer? Leonem
Albertum satis hii loquuntur vngues.

LAVRENTIVS MEDICES.
XXXIIII.

SALVE HEROS OPTIME MAxime, ingeniorum liberalis educator, artiumque omnium, & elegantiarum pater, ac vnicus veræ virtutis æstimator. Salue iterum immortale preconium merite: quum te vigilanter excubante, non Ethruria modo tua, sed omnis quoq; Italia, opulenta pace floruerit; scilicet, vt mox orbata te custode & vindice, intestina, fataliqúe insania, & externa immanitate vastata concideret. Sed salue itidem, qui luculenter, &

fouisti Musas, & feliciter exercuisti. Preclarus vtique Vatum hospes, & æmulus, ideoque cœlesti munere, nomini tuo debita virenti laurea dignissime: nisi hæc fortuna tua putetur inferior; quando Cosmum auum eruditi sæculi decus, gloria superasse summè arduum videri poterit. nisi Leonem Decimum, ad ornandam virtutem cœlo datum, felici prole genuisses.

IANI VITALIS.

Nil mortale vnquàm vita tibi contigit omni,
O Patriæ pater, & decus immortale tuorum,
Laurenti, nisi cum te mors immitis ademit.
Illa quidem non te vitali lumine cassum
Extinxit, verum quicquid sanctiq., boniq.,
Orbis habet, tecum simul abstulit: aurea quando
Sæcula fœdauit scabra rubigine ferri;
Non tamen vlla vnquã viderunt tempora dignũ
Te magis, & titulis, & maiestate decoro,
Cui magnus Cosmus auus, & cui filius altum
Maximus ille Leo princeps Romanus, honorum,
Atque æternarum laudum erexêre theatrum.

MYRTEI.

Occidit vt fato Medices Laurentius, ora
Conuertens in solicitas Florentia Musas
Dixit; Abite, aliud vobis nunc quærite tectum.
Cui Musæ: Nos hospitium sanè perdimus vsquàm
Quærendum. Sed tu Medice Florentia rapto
Amissum inuenies nusquàm: Quin desinis ipsa
Esse illud decus, & Latii Florentia lumen.
Nos erimus Musæ: tum si quid nostra parente
Ab Ioue dat pietas sperare, videbimus vllo
Tempore

Tempore post heroa Deorum in sede suprema
Immortalem alti nutu Iouis astra regentem.

LATOMI.

De te nil dicam: sed enim si dixero, quantum est,
Vel te Diis genitum, vel genuisse Deos?
Vatibus Ausoniis mandatum hoc muneris esto:
Carpere nam laudes est violare tuas.

PETRVS LEONIVS.
XXXV.

PETRVS LEONIVS SPOLEti natus, multo acumine perspicacis ingenij, eruditaque facundia, inter medicos primus ferè prolato Galeno, verum medicinæ limen aperuit, quum in clarissimis Italiæ gymnasijs profitendo, exercendoque artem summa nominis authoritate, non ex fœculentis Arabū lacunis: sed ex purissimis Græcorū fontibus hau rienda præcepta artis, atque remedia docuisset. Is erat validis disciplinarum omnium præsidijs instructus, ita vt Astrologiæ, & veteris item Magiæ peritissimus haberetur. quòd de euentu grauissimarum rerum diuina prædictione iudicare consueuisset. Constat enim eum amicis sæpè dixisse, sibi subitæ mortis periculum in aqua portendi: vnde flumina, crebrasque nauigationes formidaret; quam ob causam, quū alia omnia ad quæstum, & decus secunda retineret, è Patauio, Venetijsque in Vmbriam, & Spoletum emigrarit, vt mutata sede, nauigationum occasiones effugeret. Sed fata vbiq; viam inueniunt. Indè enim,

Laurentio Medice ſuprema valetudine tẽtato, Florentiam accitus, adeo inani, aut certè fatali ſpe concepta, de ſalute decumbentis, occultans atrocis morbi impetum contempſit, vt oblata ab alijs ex arte remedia reijceret, & inſurgentis naturæ viribus nihil verendam morbi vim, facilè ceſſuram polliceretur. Verum non diu poſt ab ea cunctatione, detecta malignitate pituitæ, ægroque ſenſim deficienti, ſuperuenit Lazarus Placentinus illuſtris medicus, à Ludouico Sfortia Ticino miſſus, ſera quidem afferens remedia ſed obliquè Leonium iam toti familiæ inuiſum perſtringens, quòd neglectis morbi initijs, facillimæ curationis occaſiones, temerè contemnentis imprudentia deperiſſent. Per hunc modum expirante Laurentio, Leonius ex infamiæ dolore, commota mente, exitialem inſaniam, lugentiumq; familiarium læthale odiũ contraxit; ita, vt in proximæ Caregio villæ puteum, ſponte, an illata vi incertum, præceps datus mergeretur. Fuêre qui Petri Medicis feruida ira mortem patris more Barbaro vindicantis, id ſcelus admiſſum crederent, vti Actius Syncerus Ethruſco carmine deplorauit. Sed nullum omnino præclarius patratæ necis argumentum exortam indè ſuſpitionem fouet, quàm ipſius authoris, par ſceleri ad iuſtam pœnam interitus, quũ ille à clade Gallorum ad Lyrim aufugiens, in oſtio fluctibus naue obruta, fœdè perierit.

IANI VITALIS.

Dum timet aſtrologus, ſua fata, Leonius, vndas,
Et fugit è ripis magne Timaue tuis;

Illa

Illa eadem frustra fugientem aduersa sequuntur,
Qua rapitur tacita nobilis Arnus aqua:
Hic tu florentem medicis Florentia curis
Præruptum, ô facinus, corripis in puteum:
Astra repræsentant sic funera, dum fugit ille,
Tutius hunc poterant quàm latuisse poli.

LATOMI.

Pallet: conspectis vbicunq; Leonius vndis,
Et velut à certo protinus hoste timet.
Scilicet has tacitè didicit, monstrantibus astris,
Moliri vitæ fata suprema suæ.
Quur sed vbique timet? quur omneis deniq;, semper?
Astra cauendi etiam cur tacuêre viam?
An non terra suos gignit, licet arida, fonteis?
Et cœlum pluuias non quoq; seruet aquas?
Forsitan has aliquo in puteo tibi fata reponunt:
Nec poteris clarè cum Phaëtonte mori.
Sed fugis Euganeos, Padumq;, & aquosa Timaui:
Stulte, fuge, & longum dedoceare metum.

HERMOLAVS BARBARVS. XXXVI.

NVLLA HERCLE CVIVSQVAM defuncti insignis effigies, maiore merito, quàm tua in Musæo spectatur Hermolaë eruditorum omnium, omnibus numeris longè doctissime. Nouocomēsibus enim C. Plinium Secundum ciuem suum, ab imperitis inuidiose surreptum, erudita, præclaraque sententia reddidisti; eumque eductum tenebris, & multò squallentem situ, immenso radiantis ingenij tui lumine penitus illustrasti: scilicet, vt re-

cepta

cepta antiqua dignitate sibi persimilis in lucem prodiret, ac ea omnino quæ in foro à Comensibus erecta est, dignus marmorea statua spectaretur. Sed tibi publico nomine debemus omnes, quod Themistium, tenebrosis Aristotelis operibus viuido splendore lucem afferentẽ, Latino sermone donaueris, vt quãtus esses in Physicis, Dialecticis, atque Rhetoricis, tot nobiles exuberantis ingenij fœturæ testarentur; nec satis fuerit impeditißimã illã Geographiæ syluam, inaccessam multis, nulliq; penitus exploratam, glorioso labore penetrasse, nisi ex ipso telluris, & naturæ germinantis gremio singulas salutares, & noxias herbas, traducto, ac explorato Dioscoride ægris mortalibus demõstrasses. Sed qui linguarum & disciplinarum omnium difficultates euasisse videris, longè maximo etiam inuicti animi præconio, infestam virtuti tuæ inuidiam generosè superasti, quum te speciosis honoribus perfunctum, & tum supremam idcircoq; grauißimam legationem, Romæ agentem, Innocentius Octauus, admiratione virtutis, Aquileiensem Patriarcham renuntiasset, vel non probante Senatu Veneto, qui nihil, vel inusitatæ virtuti, extra leges tribuendum censuerat: tulisti quippè æquo animo suffragiorum seueritatem, quum ex eo tamen, pari merito tibi purpura pararetur. Sed mors ante diem irrepsit, & pestilenti quidem morbo properata, adeò, vt quod à Pico, Politianoquè Florentia laborãti per dispositos equos mittebatur miræ potestatis antidotum, veneni celeritate præuerterit, scilicet, vt nimis

mis seuera patria optimi ciuis ossa non haberet, quæ sub colle hortorum ad Flumentanam portam sepulcro condita è Campo Martio, ab erudita Romana iuuentute salutantur.

Barbariem, Hermoleos Latio qui depulit omnem
Barbarus hic situs est, vtraque lingua gemit.
Vrbs Venetum vitam, mortem dedit inclyta Roma,
Non potuit nasci, nobiliúsue mori.

PIERII VALERIANI.

Peregrine ciuis, nate in vrbe, & aduena,
Quicunque adoras templa Musarum sacra:
Huc in beatæ, & si occupatus, Vrsulæ
Diuerte: cultum hinc à sinistra suspice,
Inter sacratos hinc & inde Præsules,
In purpurata veste nobilem virum.
Quid fronte prima iam ominaris maximum?
Viua hæc imago est Hermolai Barbari.
Aciem sacrasti, ne prophana videris,
Candente fœlix ære lumen excute.

LATOMI.

Quid stas, & titulum stupes, Viator,
Hoc sub saxo aliquem ratus sepultum
Gallum, Teutonicum, Scotum, vel Anglum,
Genteis quas modò Barbaras vocamus?
Erras. Barbarus Hermolaus ille,
Ille Barbarus, vtriusq; linguæ
Venus, delitiæ, lepor, voluptas,
Quo nemo melius tenebat omneis
Germanæ numeros locutionis:
Hoc sub marmore, nunc cinis, recumbit:
At non mortuus: immo mortis ipsa

Victa

Victurus scelere vsq;, & vsque, & vsque:
Rumpatur Venetus licet Senatus.
At si te nouitas moratur huius
Vocabli? ratione scito factum,
Qua suos Domini solent Quirites
Insignire duces, vt Aphricanos,
Cimbros, Pannonicos, Isauricosq;:
Victarum puta gentium trophæis.
Sic & barbarie per hunc Latinis
Pulsa finibus, & iugum subacta,
Iure Barbarus optimo vocatur.

GEORGIVS MERVLA.
XXXVII.

IN GEORGIO MERVLA AB Aquis Statiellis, Alexādrino, ingenium subagreste, atque ideo ad lucubrationum labores maximè ualidum; nullisque obiter voluptatum illecebris lacessitum emicuit, passim florentibus Græcarum literarum studijs, quarum fœlici societate antiqui decoris ornamenta Latinæ facultati tradebantur. Ob id variæ eruditionis laude celebratus, quadraginta amplius annos, cum Venetijs, tum Mediolani iuuentutem docuit; in alienos sæpè libros acerbius censurā exercens, quum sæpè Calderini, Galeotti, & Politiani errata, vel certè prætermissa, notare contenderet, publicatis annotationum libellis, quibus latè nomini fama apud stupentes grammaticos quæreretur. Edidit etiam translationem Dionis de Traiani gestis: sed petenti Ludouico Sfortiæ historiam perscripsit, Vicecomitum Principum origi-

origines, & bella continentem, ſobrio quidem ſtylo, ac ex omni parte Latino, ſed in quo lectores minus auſteri peramœna diuerticula paſsim requirant: Cæterùm poſtremi eius hiſtoriæ librī meo iudicio iucundiores, æternùm dormituri, denegata luce in abditis ſcrinijs iacent, quum nemo è generoſa ſtirpe Vicecomitū omnino prodeat, qui ſepultum familiæ, patriæque decus, in lucem aſſerere velit; quandoquidem nemo ferè ſit ex ea gente, qui non ſpreto veræ virtutis nomine, ab incondito luxu decoxiſſe videatur. Perijt exactæ ætatis ſenex, tonſillis fauces occupantibus, Politiano obiter vehementi metu liberato, quum in miſcellaneam eius centuriam; cohortes, & alas, quæ impetu obruerēt, emiſſurus eſſe diceretur. Ludouicus Princeps optimè de literis merito, iuſtum funeris honorem perſoluit, elatusque eſt ad ædem Euſtorgianam: & hoc carmen, ſepulcro Lancinus inſcripſit.

Vixi aliis inter ſpinas, mundiq́; procellas,
Nunc hoſpes cœli Merula, viuo mihi.

LATOMI.

Qur fugis à titulo? quò tam cito, quæſo, Viator?
Siccine, quod poßim carpere, habere times?
Ingenio hoc vixi, fateor: plureisq́; laceßi
Pro rigido exercens ſcilicet enſe ſtylum.
Parcebam nulli, gaudens è cæde frequenti
Laſſa cruentatas figere in ora manus.
Et tu forte times, ne nunc quoque dentibus idem,
Quæque Theoninis non placitura petam.
Optarim ſanè. neque enim tibi abiret inultum
Phœbe, ſacerdotem ſic habuiſſe tuum.

Nam fœdaſſe ſuas quod me malus arguit arteis,
(Tutari parteis hoc vocat ille ſuas)
Tergendis voluit pueris à clunibus eſſem,
Quos malè mundatos mors inopina rapit.
Ah miſer. at quod idem multi quoq; nunc imitantur,
Iam ſucceſſorem mî fore ſpero aliquem.

POLITIANVS.
XXVIII.

POLITIANVS À PRIMA STAtim iuuenta admirabilis ingenij nomen adeptus eſt; quũ nouo, illuſtriq; poëmate Iuliani Medicis equeſtres ludos celebraſſet, Luca Pulcio nobili poëta, omniũ confeſsione ſuperato, qui Laurentij fratris ludicrũ equeſtris pugnæ ſpectaculũ, iiſdem modis, & numeris decãtarat. In id enim è Græcis, atq; Latinis delectos flores populo ſtupendos cõtuliſſe cenſebatur: Nec multò poſt Iuliano à Pactijs in tẽplo immaniter interfecto, eius vindicatæ cõiurationis hiſtoriã, latinè, ornatiſsimeque perſcripſit; profeſſusque demũ in gymnaſio Græcas pariter, Latinasq; literas, tantos de ſe excitauit clamores, fauente iuuẽtute, vt Demetrius Calchondyles vir Græcus, præſtãtiq; doctrina, vti aridus, atq; ieiunus à diſcipulis deſereretur. Exindè Herodianũ Romanè loquẽtẽ publicauit, cũctis haud dubiè erepta laude, qui id generis munus ante ſuſcepe rant; quanq̃ æmuli eam tranſlationem, vti nos à Leone Põtifice accepimus, Gregorij Tifernatis fuiſſe dicerent; q, paſsim, inducto fuco, & ſalſis neuorũ coloribus interlita, alieni ſtyli habitum

menti-

mentiretur. Sed eadē præcellenti ſtudiorū omnium vbertate florentē, poſt editā miſcellaneorum centuriā; publicataq; Latina poëmata, immatura mors oppreſsit. Erat diſtortis ſæpè moribus, vti facie nequaq̃ ingenua, & liberali, ab enormi præſertim naſo, ſubluſcoq; oculo perabſurda, ingenio autē aſtuto, aculeato, occulteq; liuido, quū aliena ſemper irrideret, nec ſua, vel nō iniquo iudicio expungi pateretur. Ferunt eū ingenui adoleſcentis inſano amore percitū, facilè in lethalem morbū incidiſſe. Correpta enim cithara, quū eo incendio, & rapida febre torreretur, ſupremi furoris carmina decantauit; ita, vt mox delirantem, vox ipſa, & digitorū nerui, & vitalis deniq; ſpiritus, inuerecūda vrgente morte, deſererent; quum maturando iudicio integræ, ſtatæque ætatis anni, non ſine graui Muſarum iniuria, doloreque ſæculi, feſtinante fato eriperētur. Vix enim quadrageſimum quartum ætatis annum attigerat: ſed eo præpropero vitæ exitu, profectò fœlix fuit, quòd imminentem cōuulſæ Medicæ domus ruinam effugerit. Tumulo autem hoc carmen Crinitus diſcipulus affixit.

Hic, hic Viator paululum gradum ſiſte,
Vatem potentis ſpiritus vides clarum:
Qui mente promptus acri, & arduum ſpirans,
Ac ſumma quæq;, & alta conſequi ſuetus.
Is ille ego Angelus Politianus ſum.
Fouit benigno me ſinu Flora, & illic
In fata ceſſi, Parthenopeos Reges
Cum Gallica arma irruerent minabunda.

Tu vale, & hoc sis meriti memor nostri.

EIVSDEM.

Siren relicto Daunio
Quærebat vbi consisteret:
Diuq; vagula deuolans
Accessit amnem lassula
Arni fluentis leniter:
Et commorata satis, iter
Parabat inceptum sequi.
Sed ecce dum vaga subuolat,
Audi repentè rem nouam,
Nouosq; numeros, & noua
Carmina canentis Angeli.
Itaq; statim in labra conuolat
Dulci lepore perlita:
Et, inquit, hic libet agere,
Hic, hic morabor sedulò:
Vbi Gratia, Decor, & Venus
Tam blanditer simul canunt:
Carmenq; fundunt aureum
Tu nunc valebis Daunie.

PETRI BEMBI.

Duceret extincto cum mors Laurente triumphum,
Lætaq; pullatis inueheretur equis;
Respicit insano ferientem pollice chordas,
Viscera singultu concutiente virum.
Mirata est; tenuitq; iugum: furit ipse; pioq;
Laurentem cunctos flagitat ore Deos.
Miscebat precibus lachrymas, lachrymisq; dolorem:
Verba ministrabat liberiora dolor.
Risit; & antiquæ non immemor illa querelæ,
Orphi Tartareæ cùm patuêre viæ,

Hic

Hic etiam Infernas tentat rescindere leges;
Fertq; suas, dixit; in mea iura manus.
Protinus & flentem percußit dura poëtam;
Rupit & in medio pectora docta sono.
Heus sic tu raptus: sic te mala fata tulerunt,
Arbiter Ausoniæ Politiane lyræ.

INCERTI.

Politianus in hoc tumulo iacet Angelus, vnum
Qui caput, & linguas, res noua, tres habuit.

HERCVLIS STROZAE.

Quis Lycias sortes? quis Phthiæ carmina vatis?
Transmissos Deli quis neget huc Tripodas?
Quippe hic aßiduè Phœbus Musæq; parentant,
Et caros lachrymis sæpe lauant cineres.
Quin si fata velint, tegerentur numina, sub quæ
Angelus obdormit Politianus humo.

CAESARIS SCALIGERI.

Ante, tuo quam te nossem de pectore, non te,
Aiebam, decuit Politiane mori.
Siue mori decuit: sed non decuisse fatebor,
Ah, sic ah iuuenem Politiane mori.
At diuina semel noui dum pectora: dixi,
Nec iuuenem, nec iam Politiane mori.

LATOMI.

Hoc tumulo Charites, lepor, & bona Suada, iociq;,
Et Musæ, & Phœbus, plectra, chelysq; iacent.
Cuncta obiêre simul (neq; enim sunt visa deinceps:
Nec viguit fuluis laurus, vt ante, comis)
Verus vt ille pudor Graiûm, columenq; Latinûm
Angelus arguta desiit in cythara.
Nam fuit hæc (miserum) sæuæ culpa altera Parcæ,
Cantantis filum præsecuisse viri.

Ah, seuûm potuit qua flectere corda ferarum,
Non potuit duram flectere voce Deam.

MIRANDVLA.
XXIX.

IOANNES PICVS MIRANDVLA meritò cognomine Phœnix appellatus est, quòd in eum, Dij superi, supra familiæ claritatem, omnis corporis, ac animi vel rarissima dona cõtulerint. Mira enim altitudine subtilis ingenij, decora facie, lectissimisq; moribus, & incomparabili quum disputaret, aut scriberet facundia, omnes eius sæculi sapientes in admirationem sui facilè conuertit. Grauissimo autem opere, nec dum absoluto, tanta eruditione, atq; vehemẽtia Astrologos totius diuinationis vanitate cõfutata persecutus est, vt subtiliũ disciplinarũ professores à scribẽdo deterruisse videatur. In Heptaplo autem, dum sacrarũ literarum mysteria, diuino ore nobis recludit, & in Apologetico grauissimis disciplinarũ omniũ rationibus proposita ad disputandum, ingenij sui decreta defendit, se ipsum doctrinæ, atque memoriæ fœlicitate supergressus esse videtur. Excessit è vita dignus cœlo, trium & triginta annorum iuuenis, eo die tam celebri, quàm postea Italiæ maximè funesto, quo Carolus Galliæ rex Octauus Florentiam est ingressus; scilicet, vt tanti funeris luctus, quum sub signis ornatus in pompam externæ gẽtis exercitus vrbem intraret, vel eo inusitato spectaculo, & in tanta receptæ libertatis lætitia minimè vinceretur.

HER-

HERCVLIS STROZAE.

Ioannes iacet hic Mirandula, cætera norunt,
Et Tagus, & Ganges, forsan & Antipodes,

EIVSDEM.

Hic situs est Picus, cuius si cuncta perissent,
Virtutum septem vix sat erant tumuli.

MICHAELIS MARVLLI.

Occidis ætatis media quòd Pice iuuenta,
Vltima Socraticæ flenda ruina domus.
Nec vel nobilitas, vel opes, vel gratia formæ
Profuit, aut animi tot bona rara tui.
Non hoc, crede mihi, naturæ iniuria matris
Larga vel imprimis quæ fuit vna tibi,
Sed vitæ documenta hominũ, & quàm fluxa sit ollis
Forma, genus, dotes ingenii, imperia.

LATOMI.

Ne Pici ingenium deberi quis putet astris,
Nil genere hoc artis, vanius esse docet.
Quem vitam, & mores frugi, assiduumq́ laborem,
Astrorum scimus percoluisse loco.
Sed tamen est aliquid (fateor) quo debeat astris,
Quod citò se nostris eripuêre malis.

POMPONIVS LAETVS.

XXX.

IVLIVM POMPONIVM LAETUM Sanseuerina illustri familia in Picẽtinis natũ ferunt, adeoq; insigni cura educatũ, vt ex adultera matre alioqui pudica, illudẽte ei Salernitano Principe genitus putaretur. Sed vigente demum bello, & labante fortuna principalis domus, animum ad literarum studia conuertit,

tanta antiqui moris æmulatione, & naturæ tem perantia optimas literas complexus, vt Romæ inter præclara eius sæculi ingenia conſpicuus monſtraretur; Nam Vallæ præceptoris æquata eruditionis opinione, locũ exceperat; ſed eum mox Pauli Secundi iniuria percelebrem fecit, quum literatos quoſdam, & in his Platinam, atque Callimachum, tanquàm impios atq; maleficos tormentis excruciaſſet. Nam è Venetijs Romam pertractus ad dicendam cauſam, perpetua vitæ innocentia tutus nihil terreri potuit; vt integro conſtantique animo indigna fateretur. Veterum enim ingeniorum illuſtria nomina ſibiipſis indiderant, quum in cœtu ſodalium laureati Muſas colerent. Ea nominũ nouitate, Pontifex elegantiæ literarum imperitus, ſuſpicioſusq;, vehementer offendebatur, quaſi id eſſet occulta coniurantium teſſera ad obeundum inſigne facinus. Xyſto demum, Innocentioque fauentibus in gymnaſio docuit incredibili nominis authoritate, auditorumque frequentia; adeò vt ante auroram profitentem, Romana iuuentus à media ſtatim nocte præoccupandis ſubſellijs præueniret. Deſcendebat è Quirinali ſæpè ſolus, Diogenis more præferens laternam, quũ opes cõtemneret, & iucunda frugalitate venerabilis haberetur. Simplici nanq;, & penè ſubagreſti cõuictu vſq; adeo gaudebat, vt quũ frequenti ſemper limine coleretur, improuiſi nobiles cõuiuæ, nõ ſufficiente eius puero periocum admoniti coquinæ manus admouerent, vnde perurbani ſales, multæq; facetię ſereren-

rerentur. Scripsit grammaticæ compendium, adultis pueris vtile: & grauiore demum stylo seriatim Romanos Cæsares; gratissimoque libello in antiquæ Vrbis ruinis, vera loca, atque vocabula demonstrauit. Sed in suggestu summam laudem promeruit; quod eo magis mirum videtur, quum in familiari sermone hæsitante lingua balbutire esset solitus, nec orantem demum, aut clara voce lectitantem, vlla omnino oris titubantia deformaret. Septuagenarius excessit è vita, quũ gelidissimo vini potu ventriculi calorem oppressisset. Elatus est auditorum insignium pijs humeris, honestante funus familia purpurata Alexandri Pontificis, & laudante Marso oratore: quum varijs autem Elegijs tumulus ornaretur, epigramma Pontani, consensu publico, locum obtinuit.

PONTANI.

Pomponi, tibi pro tumulo sit laurea sylua;
Ossa, maris rores, myrteaq; vmbra tegant:
Teq; tegant, artusq; tuos, violæq;, rosæq;,
Ver habeat, Zephyros spiret, & ipse cinis.
Stillet & ipse cinis, quas & Parnasus, & antra
Thespia, & ipsa suas Ascra ministrat aquas.

DOMITII PALLADII.

Hic iacet exigua Lætus Pomponius vrna,
Cuius honor meritò pulsat vtrunq; polum.
Lætus erat Romæ vates sublimis, & idem
Rhetor, nunc campus lætior Elysiis.

LATOMI.

Effert Pomponi dum te Romana iuuentus,
Et fouet in gremio Roma beata suo:

Fama eſt, inuidiam ſummorum adeoq́ Deorum
Hunc tumulum, hos gerulos conciliaſſe tibi.
Sed tamen hoc ſummi tibi debebatur honoris,
Vt tua mors Superis inuidioſa foret.

CALLIMACHVS XXXI.

CALLIMACHVS ANTIQVO nomine Philippus Geminiano Ethruriæ oppido editus ingenium lectiſsimis literis Romæ excoluit; nec multò poſt indignam inſonte animo ſubijt calamitatem, quum Paulus Secūdus illuſtres academiæ ſodales odio temerè concepto, tanquàm malignè conſpirantes perſequeretur; ita, vt ipſe ante alios deſumpti Græci nominis reus, tormentis, et carcere pœnas daret. Ab ea autem iniuria indignabundus in vltimas terras profectus, Caſimiro Sarmatiæ Regi ingenij operā obtulit. Is virtute, fortunaque clariſsimus; ſed Pontificij nominis hoſtis, quatuor Regum pater fuit; In honore tum erant optimæ literæ apud externos reges, vno præ cæteris Matthia Coruino ſtudijs ac artibus eximijs liberaliter fauente. Itaq; Callimachus Alberto filio præceptor datur; à quo demum, poſt Caſimiri patris interitum ad ſummum familiaritatis, atque potentiæ locum euectus eſt, tanta Polonorū cōſternatione, odioque; vt eum tanquàm impiū, & Moldauicæ cladis authorem, tyrannidemque impotenti imperio exercendam Regi ſuaderet, aula extruſerint. Maligno enim iudicio nobilitatem quòd imperatæ pecuniæ, & ſuſcepto bello auerſa eſſet, ſæuo hoſti obiectandam eſſe cenſuerat,

rat, vt nemo demum ſupereſſet, qui libertatis per manum traditæ iura tueretur. Sed Callimachus, vel Alberto abſentis deſiderium vix ferente, quòd inuidiam minimè ſuſtineret, ſemi exul in villa Sarmatica apud veterem amicum occultatus, fato ceſsit. Ita vt morte celata, ſine funere arefactus tepore clybani in armario ſeruaretur. Id reſciuit Albertus, & pietatis ergò, Cracouiæ in æde Trinitatis æreo ſepulcro honeſtandum curauit. Præcipuum eius ingenij monumētum, extat hiſtoria exactiſsimè conſcripta de rebus geſtis Ladiſlai Sarmatiæ, atque Pannoniæ Regis, qui ad Euxinum Varnenſi acie, ab Amurathe ſuperatus interijt; adeo enim eleganter eius grauiſsimi muneris leges impleuiſſe exiſtimatur; vt omnes, qui à Cornelio Tacito, per tot ſecula id ſcribendi genus attigerint, meo iudicio ſuperarit.

IANI VITALIS.

Ænea, Callimachi, quæ circumplectitur oſſa,
Depoſiti meritis nobilis vrna ſui,
Ænea ſit quamuis, multò eſt precioſior auro,
Ethruſci felix hoſpita Callimachi;
Ipſi etiam, Italiæ; tantum decus, auſpice, adepti,
Ad ſacra conueniunt buſta Boryſthenides:
Exultantq́, mero, & choreis, referuntq́, viciſſim:
Dedicat hæc Criſpo Sarmatis ora ſuo.

LATOMI.

Exuuias præter, pellemq́, atque oſſa Latini
Nil hic Callimachi Barbara terra tegit.

Illa

Illa Boryſthenides rapuêre, tenentq́ Camœnæ,
Quarum primus amor, gloria, prima fuit.
Hoc perfecturus, ſi copula longa fuiſſet,
Veniſſetq́ ſuo iuſta propago thoro
Sarmatide è nympha: ne barbara terra videri
Poſſet, Romanæ vel minus apta togæ.
Sed mors inuîdit, qua nil odioſius: atqui,
Quæ feritas tacito non caret opprobrio.
Æneus eſt tumulus, mors ænea: & æneus ille,
Qui legit hæc ſiccis triſtia verba oculis.

HIERONYMVS SAVONAROLA. XXXII.

MEDICEIS GALLORVM Aduentu Florentia pulſis, Hieronimus Sauonarola Ferrarienſis ex ordine diui Dominici cucullatus, vſq; adeo auſtera vitæ diſciplina, ac erudito ſubtiliq; ingenio, & in ſacris concionibus admirabili facundia valuit, vt populũ inſtaurandis religionibus deditum, & tum nouo receptæ libertatis gaudio geſtientẽ, quo vellet facilè impelleret, priuatisq́; familiarum, ac ipſis quoq; ſummi magiſtratus conſilijs miſceretur. Futura enim prædicere, veluti diuino adflatum numine credebant, quando nihil validius eſſet ad perſuadẽdum ſpecie ipſa pietatis, in qua etiam tuendæ libertatis ſtudium emineret; Sed nonnulli optimates, aſtutis ingenijs adeundo, conſulendoq́ue eius authoritatem in immenſum adaugebant, tanta quidem inſania, quò illam ſibi aſtruerent, vt ad Carolum Regem, Piſas Legatus mitteretur, & integros quatuor annos Florenti-

Florẽtinorum animis, ac opibus imperaret. Verum in eo Christianis herclè moribus, ac optimis literis ornatissimo, ingenium ab occulta ambitione, & nimio, exitialiq; proferendæ veritatis studio inflammatum, adeo æstuanter efferbuit, vt capitale iudicium de suspectis nobilissimis septem ciuibus sæua sententia præcipitarit, moresque Alexandri summi Pontificis væsana declamandi libertate, quum acerbè sugillaret, sacrosanctam potestatem in dubium deuocarit; quamobrem reus maiestatis, deposcente Pontifice, concedenteq; Senatu, & concrematis quidem templi foribus, nec incruẽta irruptione cõprehenditur; nam inimicæ factionis ciues, damnatorumq; propinqui arma ceperant: in eoque tumultu trucidatus est Franciscus Valorius partium Princeps, qui maturandæ reorum necis author extiterat. Cæterum de Sauonarola tormentis excruciato, confessoque, latronum more, in medio foro, miserabile supplicium est desumptum, ita, vt strangulati corpus extemplò cremaretur, diuerso quidem animorum habitu, quum alij ardentes odio, iure execratum, atq; punitum succlamarent: alij verò lugentes, tanquàm indigna morte perempti è rogo cineres religiosè colligerent. Eius autem ingenij operum præcipua cũ laude legitur gloriosus Crucis triumphus aduersus eius sæculi sapientes, garrulosq; sophistas, Latinè perscriptus. Vtramq; autem pij, atque impij nominis famã cumulatè promeruit; si duobus contrarijs cœnotaphijs credendum esse censeremus. Sed alterum quod liuidus effudit, ho-

nestus

nestus supprimet pudor, ne supra miserabilis supplicij dolorẽ, insontis fortasse viri manes hac etiam æterni carminis inurente nota crucientur.

MARCI ANTONII FLAMINII.

Dum fera flamma tuos Hieronyme pascitur artus,
Religio sanctas dilaniata comas
Fleuit; & ô dixit, crudeles parcite flammæ,
Parcite, sunt isto viscera nostra rogo.

LATOMI.

Dicere me prohibet pietas Hieronyme quicquam,
Tuo quod olim nomini
Officiat: vetat ast eadem me dicere, passum
Te præter æquum talia.
Illud nemo negat, vel Momo durior, esse
Quæ scripseris piissima.
Quæ dum compono, tibi, nescio, num ne dolere,
Vel gratulari debeam.

MARSILIVS FICINVS.

XXXIII.

QVVM CLARISSIMI GRAEcorũ Theodorus, Argyropylus, & Trapezuntius, veluti ex condicto inter se distributis operibus in traducendo Aristotele ad non obscuram æmulationem versarentur, vnus Latinorũ Marsilius Ficinus diuinæ philosophiæ amore incensus, trãsferendi Platonis negotium suscepit, atq; perfecit; vsque adeo festinata felicis ingenij fœcunditate, vt pleriq; in pusillo eius corpore, quod vix semihominem æquaret, tantam

vim inuſitati ſpiritus, & tantas vtriuſque linguę facultates vigere mirarentur: Nam eundem quoque inſatiabilis ſtudij tenorem ſecutus, Plotinum, Iamblichum, Syneſium, & Pſellum Platonicæ ſectæ nobiles authores Latinos effecerat, hortante quidem Coſmo Medice, & mox tradita per manus ſummæ virtutis hæreditate, Petro filio, & Laurentio nepote ſuffragantibus. Ex ea ſiquidem ornatiſsimæ domus liberali diſciplina Ficinus honeſtis ædibus, peramœna villa, ſacerdotio, annuiſq́ue ſtipendijs, atque muneribus ſeſe adauctum, & cumulatè perornatum ſenſit. Contemnebat enim maiores opes, vir minimè ambitioſus, & nitidæ, iucundæq́ue vitæ ad bonam frugem percupidus, quum vnam ſtudiorum laudem ſpectaret, nec vllis vnquam contentionibus miſceretur, quòd rerum omnium, præterquàm vini ſubdulcis voluptates abdicaſſet; nulla quidē animi triſtitia, quum eſſet omnino lætiſsimus; ſed exactiſsima ratione ad tuendam valetudinē, ſicuti deprehendere licet, ex libris de triplici Vita editis. Adeo enim moroſè ſibi ad ſpem vitæ blandiebatur, vt ſæpè eadē die, quum aër incaleſceret, aut aliquo ſpiritu moueretur, capitis tegumenta permutaret. Sed quū ſodalium ſuorum acerba funera luxiſſet Laurentij, Hermolai, Politiani, Mirandulæ, qui vno anno perierunt; Landiniq́ue item, & Sauonarolæ, in Caregiana ipſius Villa, ſeptuagenario prouectior, febricula interijt, diro quidem omine, quum eodem die, punctoq́ue temporis, duo clariſsima Italiæ lumina Ficinū ipſum, & Paulum

Vitellium summæ, inuictæque virtutis Florentinorũ Imperatorem aliquantò certiore inimicorum rabie, quàm noxa capitali supplicio damnatum, vis ipsa fatalis extinxerit; & tum esset in alpibus Ludouicus Rex Gallorum, armatus irrũpens, vt singulas illustres domos, & ad vnum ferè omnes Italiæ principatus euerteret.

INCERTI.

Mores, ingenium, Musæ, sophiaq́; sepulta est
Laus, hic cum magni corpore Marsilii.

INCERTI.

En hospes hic est Marsilius sophiæ pater,
Platonicum qui dogma, culpa temporum
Situ obrutum, illustrans, & Atticum decus
Seruans, Latio dedit: fores primus sacras
Diuinæ aperiens mentis actus numine.
Vixit beatus antè Cosmi munere,
Lauriq́; Medicis, nunc reuixit publico.

POLITIANI.

Mores, ingenium, Musas, sophiamq́; supremam
Vis vno dicam nomine? Marsilius.

ANDREAE DACTII.

Hic situs est magni sacrum qui dogma Platonis
Marsilius patriæ tradidit & Latio.
Exuuias tellus, cœlestes spiritus oras,
Diua sed & terram fama polumq́; tenet.

LATOMI.

Hic, hîc Marsilius notissimus ille Ficinus,
Totius Ausoniæ luxq́;, decusq́;, iacet.
In paruo ingenteis qui clausit corpore dotes:
Immo non clausit, sed magis exeruit.

Quare

Quare etiam hac parua fama est augustior vrna:
Ni tamen hæc potius, quem replet, orbis erit.

GALEOTTVS MARTIVS. XXXIIII.

GALEOTTVM MARTIVM Narnia genuit, robusto ingenio discipli nas omnes cōplectentē. Is Matthiæ Cor uino Panoniæ Regi præceptor, epistolarumq; Magister, & in castris miles; & in palęstra multarū palmarū athleta fortisśimus operā præstitit, adeo feliciter, vt omniū horarū amicus, et comes haberetur. Scripsit librū de homine, varia eruditi one, potiusquā eloquentia mirabilē, in quē non multò post inuectus est Georgius Merula grāma ticorū exactisśimus. Sed ea vehementia Galeottus sese defendit, vti apologeticus priore libro varietate eruditionis multò vberior censeri posset. Scripsit etiā, & malo quidē infortunio, quædam in sacra, moraliq; Philosophia, nā ex ea lectione, quū omnibus gentibus integrè, & puriter veluti ex iusta naturæ lege viuentibus, æternos cœlestis auræ fructus paratos diceret, à cucul latis sacerdotibus accusatus, damnatusq; est; Sed eum periculo celeriter exemit Xystus Pontifex, qui in minori fortuna eius fuerat auditor, non sine graui tamen contumelia; Nā in foro Veneto ad geminas columnas ad tribunal perductus est, vt impetrata venia se falsa scripsisse fateretur. Sed accidit, vt id iudicium exortus in turba risus euerteret, salso ac repentino Galeotti dicterio excitatus: nā quū forte non ignobilis Vene-

tus, è turba proximus strigosa proceritate, & impudicæ vxoris probro insignis, traductum ludibrio præpinguem porcũ appellasset, extemplò Galeottus, renidentiq; ore, pinguis, ait, porcus, quàm macer hircus esset malo. Erat enim Galeottus vsque adeò tumenti abdomine, vt quum sub vasto obesi corporis pondere, vel prægrandia iumenta fatiscerent, rheda curuli veheretur: ac demum senex ad montem Annianum circa Ateste, aruina suffocatus interiret.

IANI VITALIS.

Hanc galeam, hunc posuit Galeottus Martius ensem,
Mars tibi, & hanc citharam docto cum pectine Musis,
Militia functus, decantataq; poësi.

LATOMI.

Et galeæ & Martis tibi fecit nomina mater,
Illa nouis facibus trita, dolisq;, Venus,
Ne si te Mauors rescisset Apolline cretum,
Vim tibi, vel matri, sæuus vt est, faceret.
Proinde nec est mirum, si vincis vtraq; palæstra,
Estq; tibi niuei copia tanta salis,
Quem voluit mater tinctum sua olente saliua,
Et pater ornatum munere vterq; suo.

ELISIVS CALENTIVS.

XXXV.

HVIVS EX AMPHRACTA oppido semi Appuli Musa, regnantibus Aragonijs Neapoli insignis fuit, vel illustrium Poëtarum æmulatione proposita. Tum enim Pontanus, Altilius, Grauina, & Actius, immortali ingenio præditi vates, diuina carmina factitabãt. Sed Calẽtio amatoriæ vanitatis incendijs iuueniliter vstulato, æquò torrẽtior

vena vti ſubitis impulſa caſibus,nequaquãliqui diſsimè profluebat;in varios alioqui carminum modos repentina largitate mirabilis. Adamauit eũ vnicè à puero contubernalẽ Pontanus,ſuſpe xit Altilius, Actius vero Syncerus meritis laudibus exornauit. Extãt eius Elegiæ teneris affectibus peramœnæ,& Ranarũ cum Muribus prælia Homerico ſpiritu Latinè decantata. Dicauit eas vigilias Angelo Colotio ab eruditi ingenij cãdore viro lectiſsimo, quẽ hodie viuido ingenio ſenẽ,& ſacrata infula clarũ ſalubris eloquẽtiæ præcepta in hortis ingenuè tradentẽ, Romana iuuẽtus colit. Moriẽs Calentius Luciũ filiũ reliquit, ad quem legitur epiſtola Pontani, ad paternos mores, ſtudiaq; eadẽ adoleſcẽtem accendentis. Porrò Calentius ipſe quum amore perditus, oblitusq; rei, elegis inanibus diu hæſiſſet, fortunam ſibi ad parandas opes defuiſſe ſerò ſenſit,vt hoc ſuo carmine fatetur.

Talia poſt cineres de me toto orbe legantur,
Scriptaq; ſint tumulo carmina digna meo.
Ingenium natura dedit,Fortuna Poëtæ
Defuit,atque inopem viuere fecit Amor.

Moriens autem, hoc carmen inſcribendum Lucio filio mandauit.

ELISIVS DE SEIPSO: VIATORI.

Si tibi ſit felix,& fauſtum iter,
Qui ſim diſcito paucis,ſodes:
Hic ego vates iaceo Calentius,
Somno ſapiens graui,
Donec me tubicen ætheris excitet,
Vocans ad pias Superûm ſedes.
Legiſtin'? amabo dic abiens,Vale.

LATOMI.

Elisius tenerè teneros dum scribit amores,
Durare ad senium tam tener haud potuit.
Sed nec erat diues. nec mirum in vate. negatas
Spernit is: ancillas aut facit artis, opes.

PANDVLPHVS COLLENVCIVS. XXXVI.

PANDVLPHVS COLLENVCIUS Pisaurensis ingenio peracri, & studiorũ rerumq́ue omniũ erudita notitia perornato, nobilissimarũ Italiæ vrbium præturas gessit; functusq́; grauissimis legationũ muneribus illustri facundia, & gestu pernobili Latini Oratoris nomẽ impleuit: Cæterũ tanto ingenio tẽperantia deerat, vt nulla in arte summũ laudis fastigiũ teneret: insatiabili etenim cupiditate semper vagus in omnes disciplinas ferebatur, cum esset ex professo iurecõsultus: vt facilè reliquarũ facultatũ Principes, disputatione, scriptisq́; lacesseret: quod nihil, nisi valdè excellens probare esset solitus, & quæq́; mediocria fastidiret. Indignatione siquidẽ superba, & ostentatione præcipiti Pliniũ aduersus calumniatorẽ Leonicenũ disertissimè defendit. Scripsit & libellũ de Vipera: ac item facetissimũ capitis & pilei dialogum; Postremò etiã Neapolitanorũ Regum res gestas Ethrusco quidem sermone in gratiam Herculis Atestini, qui Latinas minimè didicerat. Multa autẽ lectu iucunda, eleganter inchoata absoluere nequiuit, quum apud Ioannẽ Sfortiam Pisaurensium Tyrannum, quem depræhensis

hensis literis offenderat, supra veterum officiorum memoriam, dissimulata recentis odij libido valuisset: vir enim incautè Tyranno fidês, ea nece indignus, in carcere strangulatus interijt.

FERDINANDI BALAMII.

Ignoscit Colenuccio Tyrannus,
Mox illum necat: ô scelus nephandum,
Vincens sæuitiam Neronianam.

LATOMI.

Esto: tyrannus strangulauit impia
Nimis, heu; apertum fraude Collenucium:
Illum'ne, ô hospes, an magis se perdidit?
Sua ille viuit claritate in litteris,
Actæq́ vitæ nobili præconio.
At iste tali morte viuens concidit,
Quod nunc mori vt nec viuere olim, non liceat
Illius vtrunq́ præstruente gloria:
Proinde verum si tacere nolumus,
Non vim tyrannus intulit, sed passus est
Quæ laurea illi prorsus est clarissima.

IOVIANVS PONTANVS. XXXVII.

IOVIANVS PONTANVS VIR ad omne genus eloquentiæ natus, Cereto Vmbriæ oppido metu profugiens, quòd ibi pater à factiosis ciuibus esset interfectus, Neapolim planè iuuenis, & inops contendit. Ibi enim liberali Alphosi Regis studio, condita celebri bibliotheca literas in honore esse didicerat. Nec defuit honestus virtuti locus Antonio Panormita, eruditi ingenij vim admirante, is tum

erat excellentis doctrinæ nomine regij ſcrinij Magiſter. Aſpirauit demũ his cœptis Fortuna, vſq; adeò benignè; vt Ferdinandi Regis caſtra ſecutus, in demortui Panormitæ locũ ſufficeretur. Vnde illi mox honeſtæ opes, ſed obſequij fide, ac merito, vti ſcripſit, inferiores, niſi ad opimi muneris prouentũ Ariadnæ vxoris dotalis hæreditas acceſsiſſet. Hac parta dignitate, liberiore veluti ſtudio, Muſas per omnes numeros exercuit; tanta habilis ingenij fœcunditate, vt neque poëtis, neque oratoribus, qui tum maximè florerent, dignum ſecundæ famæ locum relinqueret. Erat auſtero ſupercilio, & toto oris habitu ſubagreſtis: ſed ſtylo, & ſermone perurbanus, quum ſæpiſsimè vel in ſerijs multò cum ſale iocaretur. Habitus tamen eſt in omni cenſura quanquàm abſolutè pius, ſupra æquum mordax, vel eò quòd non homines modo ſibi notos; ſed gentium, & vrbium quoque omnium mores acerba ſcribēdi libertate perſtringeret; ſicuti ex varijs dialogis, Charonteque præſertim intemperanter oſtendit. Sed in pangendo carmine, quàm texenda proſa cultior, atq; ſublimior multis videtur, quandoquidem in hiſtoria non ſemper integra, grauiſsimi inceſſus dignitate, ab eius muneris diſciplina deflexiſſe exiſtimari poſsit, quum poſtea ab Heſperidum hortis citriorũ ſuauiſsimis odores ſpirans, atq; inde diuino carmine in altũ euectus, ad illa ipſa excelſo ore decãtata ſidera propius acceſſerit. Vixit annos ſeptuaginta ſeptē. Fato autē functus eodē mēſe; quo Alexãder Sextus Põtifex vita exceſſerat

rat, tumulat⁹ est in sacello ab se sepulcri causa extructo è regione Daualorũ domus, vbi Elogiũ ab se compositũ in marmorea tabula spectatur.

Viuus domum hanc mihi paraui,
In qua quiescerem mortuus.
Noli obsecro iniuriam mortuo facere,
Viuens quàm fecerim nemini.
Sum etenim Iouianus Pontanus,
Quem amauerunt bonæ Musæ,
Suspexerunt viri probi,
Honestauerunt reges Domini.
Scis iam qui sim, vel qui potius fuerim.
Ego verò te, hospes, in tenebris noscere nequeo;
Sed te ipsum vt noscas rogo, Vale.

BASILII ZANCHII.

Aurea Pierio texentem carmina filo
Pontanum ad doctæ Parthenopes titulum,
Vt primum Pindo, longe atque Helicone relicto,
Audiit arrecta Cynthius aure Deus:
Vicisti Pontane, inquit, mea numina: cedat
Iam tibi & Eous, cedat & Hesperius.

CAELII CALCAGNINI.

Creditus occubuisse Maro, secesserat olim,
Vt cœli motus, labentiaq́ astra videret,
Mox rediens ad nos Iouiani nomine, terris
Quid fœlix prosit, quid noxia terra minetur
Exposuit, nostrisq́ oculis substrauit Olympum.
Scilicet hoc deerat, pecudes, Styga, prælia, turmas,
Scripserat, extremũ votis fuerat aureus axis.

SIMONIS VALLAMBERTI.

Nescio quo fingant Musas Helicone manere:
Hoc scio, quòd tecum, mi Iouiane, manent.

MARCI ANTONII FLAMINII.

Quæ cecinit claro fulgentia lumina cœlo
Pontani doctis versibus Vrania,
Phœbe tuis magnam lucem addidit ignibus, vtq;
Nunc melius niteant sidera cuncta, facit.

PIERII VALERIANI.

Sriptorum venerabilis magister,
Pontanus cubat hîc Viator: illum
Commentus bona verba, forte adores
Ne fac, huic mala. quin precare multa,
Omnem vt surripuit poëtices vim,
Nam dum tam bene scribit, adq; amußim
Æquat omnia, perpolitq; ad vnguem,
Quauis arte decoreq; absolutus,
Secli terriculum fuit sequentis,
Nemo scribere vt audeat nepotum.
Quin pacem hinc, bona quin precare, libans
Thus, costum, violas, crocum sepulcro,
Qui dum tam bene scribit, adq; amußim
Æquat omnia perpolitq; ad vuguem
Quæ obsoleuerat ars, decorq; recte
Scribendi, auspiciis renidet huius,
Nostra ætas veteres vt æmulari
Et poßit simul, & simul præire.

MYRTEI.

Qui vos sidera clara, citriosq;
Flores Hesperidum hortulis virentes
Versibus cecinit laboriosis,
Pontano date sidera alma lymphas:
Vos horti date serta, quæ sepulcrum

Ornent perpetuò cadente flore,
Spargant perpetuo cadente rore.

LATOMI.

Ab hoc si tumulo procul prophani
Arcerent oculos, manus, pedesq́;:
Et solis aditum darent poëtis:
Huc suo Lepidina cum Macrone
Ductatum choreas, nouatum amores,
Et ad delitias nouas veniret.
Baianæ lepidæ & leues puellæ
Hîc potos calida senes lauarent:
Queis lusum vt facërent proteruiorem,
Cursarent pede, brachiisq́; nudis:
Proferrent niueas sinu papillas:
Femur negligerent fluente veste:
Darent basia pluribus figuris,
Quàm suis citrios colunt in hortis
Tum pulchra Antiniana, tum Patulcis.
Sed quos aureola coma virenteis,
Et gratos triplici colore fœtus,
Hoc circum ordine ponerent sepulcrum.
Vndas Eridanus suas rigandis,
Igneis Vraniæ daret fouendis.
Huius luminibus locus caleret:
Illius lachrymis solum teperet.
Et hæc omnia Gratiæ probarent,
Musæ percolerent, Amor, Venusq́;:
Ab hoc si tumulo procul prophani
Arcerent oculos, manus, pedesq́;:
Et solis aditum darent poëtis.
Queîs nunc sancte senex tuo in sepulcro
Et nos perfruimur tuo in libello.

MARCVS ANTONIVS COCCIVS SABELLICVS.

XXXVIII.

MARCVS ANTONIVS COCcius Sabellicus ad vicum Varronis in via Valeria, iuxta Anienem fabro ferrario patre genitus, ingentem, & propè ferream vim ingenij ad perdiſcendas literas attulit, tanto prouentu, vt planè imberbis apud Tyburtes ludum aperiret. Indè verò, collecta mercede, & togula cerulea excultus, nobilioris doctrinæ cupiditate in Vrbem ad Pomponium ſe contulit, à quo vberrimi ingenij meritò, in collegium ſodalium ſolenni cerimonia cooptatus, Sabellici cognomen tulit; mutabat enim nomen, qui in Quirinali ſacra lauro coronabatur. In ea ſchola, quod cenſura literarũ acerrimis iudicũ ingeniis ageretur, multũ ſibi de incondita, & ſubagreſti Latinæ orationis exuberantia detraxiſſe fertur. Nec multò poſt Roma excedens Vtino in oppido non procul ab Aquileia, nobiles regionis adoleſcentes docuit. Parta demum inſigni nominis fama, quum regionẽ vetuſtatis authoritate percelebrẽ lepidè deſcripſiſſet; decãtato etiã verſibus Carnico incendio, & deplorata clade Sontiaca; idcirco eum Vicẽtini celebritate nominis exciti, ambitioſè, duplicato ſtipendio conduxerunt; nec ibi diu manſit, euocante Senatu Veneto, ea cõditione, vt ciuitatis res geſtas à fine Iuſtiniani conſcriberet, & trecentis aureis in gymnaſio profiteretur. In hoc munere perutilẽ Iuuentuti operã præſtitit, quum in altero adulatione

parum ſobria rerum veritatem adumbraſſe videretur. Sed in Enneadibus omniũ temporum, ab orbe condito memoriam complexus, vti neceſſe fuit, ingenti operis inſtituto feſtinanter indulgenti, res illuſtres præclara cognitione digniſſimas per obſcura breuitate adeò vehementer offuſcauit, vt excitatam vberrimo titulo legentium cupiditatem paſsim eluſerit, quum omnia in aceruum anguſtiſsimè coarctata, nequaquàm certa effigie; ſed exiguis tantum punctis, & lineis annotata deſignentur. Id ſuſceptum munus gnauiter ſecutus ſcribẽdo ad ſeptuageſimũ ferè annum peruenit, Gallica tabe, ex vaga Venere quæſita non obſcurè conſumptus. De ſepulcro autem, viuens, & incolumis, tempeſtiuè ſibi cauit; ſcilicet degeneri filio diffiſus, quem ex concubina ſuſceperat, compoſitumq; ab ſe carmen lapidi inſculpſit; inſigne quidem, & meritum Elogium, ſed certè honeſtius, ſi alieni ingenij pietas inſcripſiſſet.

Quem non res hominum, non omnis ceperat ætas,
Scribentem capit hæc Coccion vrna breuis.

LATOMI.

Magnus in hoc tumulo iacet ille Sabellicus, orbis
Cuius ad ingenium non ſatis vnus erat.
Tempora permodicis incluſerat omnia chartis,
Seruire exemplo quæ potuêre aliquo.
In Venere incerta tamen hic contabuit: atq;
Maluit Italicus Gallica fata pati.
Quid iuuat humanos ſcire atq; euoluere caſus,
Si fugienda facis, & facienda fugis?

LAV-

LAVRENTIVS LAVRENTIANVS. XXXIX.

LAVRENTIVS LAVRENTIAnus aliquandiu Florentiæ, & Pisis philosophiam, medicinamq; professus, ingenium elegantibus literis deditum ad traducendum Hippocratem conuertit, quòd Theodorus Gaza alioqui diligentissimus interpres circunscripti authoris laconismis minimè serio respondere videretur. Extant & eius eruditæ lucubrationes in Galenum, medicinæ principis arcana perobscurè interpretantem: sed in cōmentationum cursu planè miser atra bile correptus est. Empturus enim domū ea pactione tertiam precij partem numerarat, vt, nisi intra sextū mésem totius summæ pecuniam repræsentaret, arrabonis pecunia lucro venditoris amitteretur. Aduentáte verò die, quū multa ei aduersa spem fefellissent, diffisus amicorum liberalitati, & iacturæ dolore perculsus, animum despondit, in profundumq́ue puteum se coniecit, sub id tempus quo Petrus Soderinus erecto populari dominatu, tanquàm Dictator perpetuus, summa cum moderatione, Florentinæ Reipublicæ præsidebat.

MYRTEI.

Spe destitutus commodum sibi domum
Parandi; & angustæ magis, quàm patria
Florentia natum ædibus mirabili
Decebat, infœlicem agens vitam miser
Laurentianus se puteo in præceps dedit
Angustiori: ne sepulcrum largius

Esset

Esset cadenti, quàm fuerat viuo domus:
Quæ nunc parata literis illi patet
Talis polo, qualem nequeat orbis dare.

LATOMI.

Candida Laurus erat, quondam prælata sepulti
In titulo, geminis (gloria rara) notis:
Arteis dum coluit, dum clarus Apollinis inter
Mystas; perpetuùm viuere dignus erat:
Quæ super hunc tnmulum fuluis modò passa capillis,
Stultitiam domini deflet & ipsa sui.
Qui sibi spes subitò quod erat præcisa parandi,
Optabat quali commoditate, domum,
Fortunæ impatiens, puteum se misit in altum:
Sicq; miser vitam perdidit atq; animam.
Hoc est versuram vitæ fecisse, domusq;:
Nempe, perire malè, nunquàm habitare bene.

ANTIOCHVS TIBERTVS. XL.

ANTIOCHVS TIBERTVS CAEsenàs ingenuus puer, à milite in vlteriorem Galliam perductus, amore literarum Lutetiæ consedit, nõ abnuente hero, vt docilis ingenij adolescens optimis literis imbueretur. Post aliquot autem annos inde rediens in Italiam, profiteri cœpit diuinatorias artes Magiæ proximas. Eleganti enim libro de Chiromantia edito, tantum nouæ famæ promeruit, vt insigni concursu, à curiosis, & anxijs de toto vitæ fortunæque euentu consuleretur; nam ad corroborandam eius disciplinæ authoritatem, opportuna bonarum artium præsidia contulerat;

vſque adeo ſolerter,atq; fœliciter, vt viri doctiſſimi planè cōſcij de vanitate incertæ artis, id aſſeuerarēt,quod vulgi teſtimonio crederetur.Primus enim poſt Petrum Aponenſem,magiæ peritia celebrem, duobus ſæculis iacentem,& à cucullatis exploſam artem excitarat,tribus etiam libris de Phyſiognomia,& Pyromantia compoſitis, ea tamen opinione,vt nequaquàm ex arcano artis auidiſsimo cuique futura prænoſcendi rerum abditarū euentus prædiceret, ſed ex miræ prudentiæ coniectura, tanquàm illuſtri ratione demōſtrare putaretur. Prædixerat Guidoni Balneo,cui in Togata Gallia propter inuſitatū militaris animi vigorem, Guerræ cognomentum fuit,atq; item Pandulpho Malateſtæ Ariminenſium tyranno, ex volæ manus lineis futurū eſſe,vt hic pelleretur patria,& dominatu;exulque in extrema egeſtatis miſeria periret; ille verò ab inſigni amico,perfidiæ ſuſpicione necaretur.Memorabili herclè non omnino incertæ artis argumēto,niſi Antiochus imminentē vitę ſuæ exitū ignoraſſet,de quo tamen,ſed fatali deceptus hora minimè dubitarat. Interfecit enim Pandulphus ſuo metu, vel Bentiuoli ſoceri iuſſu nimium ſæuus, à ſuſpecta virtute virum fortem, quamuis amicum,& partium ducem,ac ipſum Tibertum cuſtodiæ tradidit, vt ex euentu, ſupplicio ſeruaretur: ſed quum occultam exitio fata viam aperirent,captiuus, & compedibus nexus,cuſtodis arcis filiam mollis animi puellam, ita orando, & blandiendo ad miſericordiam, amoremque pellexit, vt ab ea reſtem impetraret,&

ret,&

ret, & in fossam demitteretur; sed cōpedum sonitu prodita fuga miser retractus, & pari sorte cum puella securi percussus, interijt. Nec in Pandulpho prædicentis fidem eadem fata fefellerunt, quando omnium egentissimus in hospitali diuersorio desertus à liberis, sæuitia infamis, ac egestate senex miser perierit.

FLORIDI SABINI.

Exilium domino quòd vaticinare potenti,
Dira morte insons perderis Antioche.
O' miseras arteis, quæ non docuêre salutis,
Cùm tibi monstrarint hæ quoq; mortis iter.

LATOMI.

Hos ego diuinos aliquid sanè esse putassem,
Et tantum humanum non superare modum:
Si non præ reliquis illos humana viderem,
Enormi quadam cum nece, fata pati.
Adde quod est grauius, mala quum licet ante videre,
Non æquè vt caueas ante videre licet.
Et tamen ac liceat secum, sine lumine, pugnant,
Vimq; suis fatis frustra adhibere student.
Hoc docet Antiochus, qui fata nisi ante sciisset,
Innocuus poterat, & sine cæde mori.
Hoc superest Lector (si me patiâre monentem)
Diuinus fias, si miser esse voles.

PHILIPPVS BEROALDVS.
XLI.

BEROALDVM INTER NOBIles grāmaticæ professores summi nominis celebritate, & incredibili auditorum frequen-

frequentia Bononiæ docentem, externa præſertim iuuentus effuſè mirabatur, quum ex multa lectione, fœlicique memoria, abſtruſæ doctrinæ opes venuſto oris geſtu proferret, & interpretãdo intacta ab alijs auidè ſectaretur. Cupiebat enim obſcuris authoribus lucem dare, & rancidæ vetuſtatis vocabula iam planè repudiata à ſanis ſcriptoribus, in vſum Romanæ linguæ reuocare, vti apparuit ex commentarijs in Aſinũ aureum Apulei: cuius familiaritate, horridum eloquẽtiæ genus, peruerſa quadam libidine induerat, ita vt honeſtæ aures illud aſperũ impuræ nouitatis mirari primò, & mox admittere cogerẽtur. Sed ingenio maximè liberali, & perhumano, hæc obſoleta, & ridenda doctioribus opportunè condiebat, ea fama, vt qui omnia didiciſſe, & ſedulò docuiſſe videri potuit, in delectu pinguis, & ſupinus euaſerit. Obijt nõ planè ſenex, paulopoſt id tempus, quo Bononia terræmotu concuſſa eſt, & tyranni Bentiuoli domum mirabili ſubſecutæ calamitatis præſagio, dira fulmina percuſſerunt. Excepit doctrinæ hæceditatem, eiuſdem nominis fratris filius. Is nitidiore ingenio, quum ad poëticam ſe contuliſſet, dignas æternitate Odas cõſcripſit, indeque à Leone Pontifice in intimam familiaritatem eſt receptus, collata ei Vaticanæ Bibliothecæ præfectura; ſed paratis honoribus, immatura mors celeriter inuidit.

MYRTEI.

Sæpè nouos linguæ mirata Bononia flores
Non alios legit, quàm Beroalde tuos.

Te nunc

Te nunc amisso languent cum floribus horti,
Et flet delitias ad tumulum illa suas.

QVINTIANI STOAE.

Philippus ille candor, ille & optimus
Sophos iacet, lapisq́, candidissimus
Tegit, tegit Bononiæ, Bononiæ
Iubar. Viator asta & inspice, inspice.
Mane, mane, Philippus ille te obsecrat,
Rogat, preceris omnibus, sacrum omnibus
Qui iter dedit, dedit. Lapis quoq; obsecrat,
Preceris, vt rogi leues eum opprimant.

LATOMI.

In lingua Venerem nequicquam quæris, Amice,
Partem aliam obsedit corporis illa mei.

HERCVLES STROZZA. XLII.

HERCVLES STROZZA FERrariensis Tito poëta genitus, patrē longo interuallo carminū nobilitate superauit. Illustri enim quodá lepore generosi & solertis ingenij in aula Principis adeo clarus eminebat, vt præter grauioris cōsilii munera, in quibus egregiè prudens, & paratus erat, Theatralium etiá ludorū, ac omnis elegantiæ arbiter cenferetur; nec quicquá de cultu corporis, sumptuosisq; munditijs, & splēdore vitæ Atestinis iuuenibus cōcederet. Sed eū, hac ciuilis magnificētiæ laude florentē, amatorijsq; vanitatibus intēperanter editū, ille impotēs Deorū, ac hominum dominator, vt fabulæ ferunt, Cupido sæuus in præcipitem locū arripuit. Cōcepti siquidē amo-

ris inſaniam, adeò perditis ſenſibus alebat, vt multa,ac erudita largitione, tenerrimisque carminibus ſummi nominis matronam colere aliquantò procacius quàm liceret minimè vereretur,qua improbitate,ſi nō moleſtus palàm,grauis tamen quibuſdam in arcano eſſe cœperat, quum tot illecebræ vna illa morū elegāti libertate malè tegerentur,ob idque ab odioſa obtrectatione timeri inciperet, quanquàm luxato olim poplite claudus,nec alioqui planè formoſus eſſet,aut iuuenis, præualida ſcilicet apud zelotypos ſuſpicione, quū ille inter iocos cū fœminis ad eleuandā cruris deformitatē, lepido exēplo diceret,nō inſulſam eſſe Venerem,quæ Vulcanū probè virū,quanq̄ loripedem libenter admitteret. Sed demum Taurellam illuſtrem forma, & natalibus viduam,vſq; adeo diris auſpicijs adamauit, vt quum riualem haberet impotentē tyrannum,cum ea fatales nuptias faceret, vt pudore cōiugij repulſus riualis arceretur. Sed id non tulit vir atrox, & ſuperbus:breuiq́ue Hercules, dum à cœna domum noctu mula reueheretur, interfectus eſt: neque cædis quiſquam authorem,ſilente Prætore,nominauit.

ALDI MANVTII.

Hoſpes,licet aliò propere eundum tibi,
Rogo hoc legas carmen, ſcio miſerebere,
Humanitas quæ eſt tua. poëtæ hîc ſunt ſita
Oſſa Herculis Strozæ, poëta qui ſatus
Patre eſt Tito. Quod ſi cupis cognoſcere,
Qualis poëta vterq;, queis honoribus,

Quan-

Quantisq́; præditus fuerit in patria,
Quamq́; inclytis Stroza orta gens maioribus;
Longum foret narrare. id è libris potes
Cognoscere Hospes, quos pater, quos filius,
(Nam excusi habentur) fecit excultis modis.
Cantauit Anthiam, atq; Phylloroën pater,
Quosq́; tulit heroas familia Estensium,
Inuisaq́; arma matribus. Lucretiæ
Hic Borgiæ laudes, decusq́; heroidum
Quot sunt, fuêre, quotq́; erunt. Hic & Deos
Canebat, & Gigantas, & bella horrida,
Ac multa alia, cum rapitur. Heu fata impia
Egisset integram vel ætatem alteram,
Non sua minus gauderet hoc Ferraria,
Quam aut Mantua Marone, aut Catullo nobilis
Verona, Venusiúmue Horatio suo.
Heu ter, quater crudelia, heu fata impia.
Monimentum & ipse exegit ære perennius,
Atq; altius pyramidibus Regum, Iouis
Quod ira nunquàm diruet, tempúsue edax,
Aut Aquilo impotens, malíue ignes, virum
Nam sibi dicatum oppetere, Pierides vetant.
Sed mulierum quæ est gloria, & honos, Barbara
Taurella coniux quam pientissima, viro, &
Vnà vt quiesceret, ipsa donec corporum
Erit excitatio, sibi hoc viua posuit.
Hoc te volebam scire, iamq́; abi, & vale.

BEMBI.

Te ripa natum Eridani Permessus alebat;
Fecerat & vatem Marsq́;, Venusq́; suum.
Iniecêre manus iuueni, & fatalia duris
Stamina pollicibus persecuêre Deæ.

Vxor honorata maneis dum conderet vrna;
Talia cum multis verba dedit lachrymis:
Non potui tecum dulcem consumere vitam:
At iam adero amplexans te cinerem ipsa cinis.

TIBALDEI.

Herculis hic Strozzæ tumulus quem condidit vxor,
Taurellæ mœrens Barbara gentis honos,
Plus dederit quamuis, non hæc Mausole, meretur
Plus tua fortuna, hæc non pietate minor.

LATOMI.

Se Venus occultans Martis damnauerat vsum,
Castè cum fabro viuere certa suo.
Non tulit ille ferox: & se quærendo fatigat,
Alterutrum, vel quò tradat vtrunq; neci.
Frustra at discursans cœli per compita, lustrat
Lemnum, Imbrũ, Lyparã, cũq; Amathũte Paphũ.
Pergit ad occiduas mundi perquirere parteis,
Maximè vbi Eridanus læta per arua fluit.
Hîc videt insignem, claudo sed poplite, Strozzam,
Quem circum semper plurimus ignis erat.
Hinc Mars non dubius Vulcanum credidit illum
(Quomodo enim vatem nosceret ille ferus?)
Non (ait) effugies: nec nox tibi fumida, nec quod
Mula, præsidio, claude veharis, erit.
Dixit: & intorsit sæuum per tempora ferrum,
Tempora puniceis sæpe reuincta rosis.
Ille abiit: aderat mox Cypria conscia cædis,
Efflantiq; animam sic ait illa viro:
Plus satis ad vitam cecinisti carmina: posthac
Tu mecum, & tecum noster Adonis erit.
Certè indignus eras: sed pro qua multa tulisti
Viuus, debebas & mihi Strozza mori.

BAR-

BARTHOLOMEVS COCLES. XLIII.

BARTHOLOMEVS COCLES, humili genere Bononiæ natus, ingenio, nec mediocribus quidẽ literis imbuto, ſed à cœleſti quodã munere, diuino ac admirabili vaticinãdi, artes curioſè, atq; fœliciter excepit; erectas nuper, ac illuſtratas ab Antiocho: ſe enim metopoſcopum, & chiromantem profitebatur, magno herclè Aſtrologorum pudore, qui laborioſis geniture ſupputationibus ſæpiſsimè fallerentur. Publicarat enim ingenti fama codicem cum effigie linearũ, characteres, & notas artis continentẽ, vt & hac quoq; liberalitate tanquàm promulgato totius doctrinæ myſterio, ignaras vitæ euentus curioſorũ mentes circũduceret, valido herclè accedente patrocinio Achillini ſummi Philoſophi, qui luculento proœmio aduerſus artis calũniatores, Coclitis ſcripta, tanquã inſigni galea muniuerat, vſq; adeo ſtudioſè ac appoſitè, vt intertextis paſsim ex phyſica ratione quibuſdã neruis, probè conſtituta, vallataq;, vel inanis facultas vna iam nec ignobilis, liberalium artiũ, acclamatione publica cẽſeretur; & eo quidem clariore authoris exiſtimatione, quod ipſius Antiochi, & Corui Mirãdulæ placita grauibus argumentis, tanq̃ incerta cõuellerentur, ita pronis ad credendũ auribus, vt multi ſtabilis alioqui prudentiæ, ab hoc adũbratæ rationis præſtigio circũducti, penderẽt ab ore Coclitis, & de priuatis rebus ſtatuerẽt, quandoquidẽ quotidianis prædictionibus, futura tanq̃ pręſen-

tia sentirentur. Extat de his præclaræ, ac admirabilis fidei catalogus, ipsius Coclitis manu perscriptus, de ijs, quibus varia violentæ mortis pericula denunciauit, exactissimo post eius interitum fortunæ obsequentis euentu comprobatus. Quò fit, vt me quoque inueteratæ exercitationis in hac luce Romana non facilè credulum senem, in sententiam adducat ipse exactæ ætatis, & integri iudicij Lucas Gauricus, quum ingenuè fateatur se à Coclite, seuerè, amiceq; admonitum, vt violēti cruciatus causas effugeret, quū id ipse, sui natalis, negligentia patris, ignarus, ex syderum scientia anteuertisse nequiuerit; à Ioanne enim Bentiuolo arreptus, & ex præalta trochlea suspenso fune quinquies quassatus, ideo pœnas dederat, quòd excessurum patria, & dominatu in eius anni prognostico pronunciasset. Sed aliquantò acerbiorem non irritæ diuinationis pœnam Cocles promeruit; quum inuitus, & planè coactus, Hermeti tyranni filio, dixerit futurum esse, vt exul in acie cæderetur. Non tulit sanguinarius Hermes fatali metu perculsus, vel prouocatam oris libertatem, iussitque Copono, vt Cocles, tanquàm futuris Inferijs suis expiando dolori victima mactaretur. Præuiderat necis discrimen Cocles: ideoq; secreta galea caput munierat, ingenti gladio, quem peritissimè ambabus manibus regebat, semper armatus: sed fatales insidias vitare non potuit; quum à personato baiuli habitu Copono, dum seræ ostij, calculo iniecto præpeditæ, clauem insereret, adacta in occipitium securi sterneretur, non ali-

am

am quoque patrati facinoris cauſam afferente Copono, quàm quòd ipſe Cocles, breui, & ſceleſtè homicidam futurum edixiſſet.

GVIDONIS POSTHVMI.

COPONVS LOQVITVR.

Quis melior Vates? Quis Coclite verior augur?
Falſa canit, atq; hæc cogit habere fidem.
Grande mihi nuper ſcelus, ac graue crimen inuſsit,
Quale vel ipſius pectus habere neges.
Puriter exegi tamen, ac ſine crimine vitam
Hactenus, ille autem dicere vera ſolet.
Quid nā hoc Phœbe igitur? Certè illū haud multa fefel(lit
Linea, quam heu noſtras dānat habere manus:
Nanq; vbi ob hoc noſtra cecidit malus ille ſecuri,
Cœpi ego, ne falſum diceret, eſſe nocens.

LATOMI.

Qur caput armatum galea? latus enſe reuinctum eſt?
Vim fati radios dixtin' habere tuos?
Sed video melius fatum eſt neſcire: ſciiſſe
Quando nihil prodeſt, tela, nec arma valent.

IOANNES COTTA.

XLIIII.

IOANNES COTTA APVD Alieniacum pontem, id eſt oppidum ſupra Atheſim, humili genere ortus, præaltum in literis ingenium oſtendit, in agreſti enim ore, generoſi ſpiritus indoles ita latitabat, vt in ſermone, ſcriptoque mira felicitas emineret: hauſerat enim pertinaci ſtudio, euolutis vtriuſque linguę optimis authoribus, tantas eruditionis opes, vt

à stupenda memoria clarus haberetur, & antiquæ dignitatis carmina perscriberet. Aperuerat ludum Laudi Pompeiæ, quòd ibi nupta erat eius matertera. Sed demum indè Neapolim ad Pontanum se contulit, secutusque aliquandiu Sanseuerinum, & Cabanilium proceres, transiuit ad Liuianum Venetorum ducem, qui Musarum liberalis hospes Academiam in agro Taruisino ad Portum Naonem instituerat, euocatis in contubernium præcellentibus poëtis, in queis longè demum clarissimi (præter Cottam) Fracastorius, Naugerius, & Hieronymus Borgius euaserunt. Ad Abduam autem, ex ipsa Gallorum victoria, Liuiano fuso, captoque Cotta, insigni pietate, se totius calamitatis & carceris comitem obtulit. Sed Galli inhumana acerbitate, non misero tantum comitem, sed libros & calamum, ac omnia denique tenebrosi otij solatia denegarunt. Impleuit alterum officij munus Cotta: susceptisque à Liuiano mandatis, quum ad Iulium Pontificem Viterbium peruenisset, paucos post dies, oborta pestilenti febre, octo & viginti annorum iuuenis interijt. Epigrammata, ac Orationes eius extant; sed Chorographiæ opus nobile versibus inchoatum, & in Plinium erudita scholia perierunt.

ACTII SYNCERI.

Sperabas tibi docta nouum Verona Catullum:
Experta es duros bis viduata Deos.
Nulla animum post hac res erigat: optima quando
Prima rapit celeri Parca inimica manu.

Quæ

Quæ tamen, ut vidit morientis frigida Cottæ
Ora: suum fassa est crimen, & erubuit.

MARCI ANTONII FLAMINII.

Si fas cuique sui sensus expromere cordis,
Hoc equidem dicam pace Catulle tua.
Est tua Musa quidem dulcissima, Musa videtur
Ipsa tamen Cottæ dulcior esse mihi.

CAESARIS SCALIGERI.

Intra in me Cottæ Genius, quem dicere conor:
Aut periit trepida mens tremefacta fuga.
Tu Latii Siren: ita cantu interficis omneis.
Nam tua qui legit, scribere nemo potest.

LATOMI.

Dic mihi: Pierides Venerem nescire, fatemur:
Sed Venus est carmen nil nisi, Cotta, tuum?
Fallor? an idcirco, Veneris quò gaudia Musis,
Sera licet, repares, tam citò raptus abes?

PETRVS CRINITVS.

XLV.

PETRVS CRINITVS IVcundo, eruditoque ingenio iuuenis, quũ à crispa patris coma, Ethrusco nomine Riccius vocaretur, idque nomen fastidiret, Crinitus appellari maluit. Is non iniquo iudicio habitus est inter Politiani discipulos disertissimus. Extant enim, præter non illepida poëmata, libri de honesta disciplina supra viginti, peramœna, & copiosa varietate delectabiles: ac item quinq; de poëtis Latinis, laboriosè eruditeque perscripti. Mortuo Politiano, patritiorum iuuenum, qui ingenia literis excolebant; vel genere, & cẽsu im-

par promeruit, vt apud eos, & ſodalis, & magiſtri munus adimpleret. Nobiles enim adoleſcẽtes more Socratis adamandos, pariter ac erudiendos, corporis, ac animi pulchritudine ductus prædicabat. Sed tanta familiaritas nequaquàm certis grauitatis, atq; modeſtiæ finibus deſcripta, cõtumeliæ, ac item exitio locũ aperuit. In Scandiciana enim Petri Martellij villa, poſt hilarẽ cœnam, quũ petulantis conuiuæ manu inter iocoſam rixam frigidæ cantharo perfuſus obriguiſſet, inſolentis iniuriæ dolore ſaucius paucis diebus interijt, eo quidem ſodalium grauiore pœnitentia, acerbioreque iactura, quòd nondum quadrageſimum ætatis annum attigiſſet.

MYRTEI.

Priſcos poëtas viuere
Crinite dum doces, obis.
Ergo tibi ſuperſtites
Debent poëtæ non minus:
Ipſe amplius nihil volens
Debere, dono carmine
Hoc, te ſepulcro conditum.

ANDREAE DACTII.

Heus, audi, properes licet Viator,
Criniti tumulo teguntur iſto
Dilecti cineres ſacris Camœnis.
Hoc ſcires volui, recede felix.

LATOMI.

Iactent perpetuam quòd vates carmine vitam,
Hanc quoq; pro arbitrio dent, adimantq; ſuo,
Mortem irritarat, veteres vt acerba poëtas
Temporis æternas mergeret in tenebras.

Seq; tuebatur: donec Crinitus & illos
Temporis, & mortis tolleret è manibus.
Qualemcunque vicem, quamuis sim victa, repẽdam,
Mors, ait: & certè tu mihi stulte lues.
Tu ne magis stulta es, quæ illum euertere speras,
Per quem tam fœdè tempus, & ipsa iaces?

HIERONYMVS DONATVS.
XLVI.

ENITVIT IN HIERONYMO Donato Patritio Veneto, supra oris, atque staturæ dignitatem, senatoria prudentia singularis, præcellenti doctrinę præsidio, & multo rerum vsu constituta. Attulisse siquidem videtur in omnem actionem, mores longè lectissimos, & præclaris disciplinarum omnium luminibus illustres, quibus postea Iulium Secundum Veneto nomini grauiter iratũ, & conspirantibus externis regibus, sæuo bello maiestatis iniuriam vindicantẽ, non leniuerit modo, sed impetrata pace, ictoque fœdere conuerterit. Quo felicis ingenij supremo opere, iam penè conuulsum, radicitus eius Reipublicæ statum, septennio restitutũ vidimus; sed industriæ suæ fructum sentire non potuit, paulò ante Romæ morbo extinctus, quàm Gallus grauis hostis Italia pelleretur. Verum, ex ea legatione, eximia laus totius Italiæ iudicio parta, perpetuis annalibus ad posteros transmittitur, nec erit ingrata patria, quin meritum decus optimo ciui, instaurata nominis memoria persoluat. Monumenta eius ingenij digna luce, quod publicis occupationibus absolui nequiuerant, filij sup-

ſuppreſſerunt, edito libro aduerſus Græcos, vaniſsimè de ſacrorum principatu cum Romano Pontifice contendentes. Legitur etiam libellus Alexandri Aphrodiſei de intellectu, è Græco in Latinum puriter, ac appoſitè traductus. Extant etiam aliquot epiſtolæ, multa ſtyli grauitate conſcriptæ, ex his ea præſertim, qua Gallici fœderis cōpedes Maximiliano Cæſari exuendas perſuadet, altera qua concuſſæ ingenti terręmotu Cretæ inſulæ, quum ipſe præſideret, clades, terroresque deſcribit.

MYRTEI.

Donate, diuûm munere
Fudiſti vt orbi nectaris,
Quantumq́ manat gratiæ
Diuino ab ore cœlitum,
Seruaſti, & exul patriam;
Diis reſtitutus denuo
Orbi querenti deſeris
Nil præter oſſa, & lachrymas.

LATOMI.

Plus, quàm Roma ſuo Gallis defenſa Camillo,
Hoſtem ſemel quem fecerat:
Donati meritis nullo non tempore ſummis,
Semperq́ ciuis optimi,
Illaq́ non vnis erepta potentibus armis,
Regina debet Adriæ.
Atq́ illo vberius: patriæ quòd commoda ſpectans,
Spreuit paratam gloriam,
Quam raro ingenio multam cumularat Apollo.
Sed patriæ donatus eſt.

ALEX-

ALEXANDER ACHILLINVS. XLVII.

ALEXANDER ACHILLInus Bononienſis, accuratus Auerrois interpres, quum Patauij philoſophiam profiteretur, ſolidæ, conſtantisque doctrinæ famam obtinuit, vel ipſo Pomponatio acri æmulo inſidioſa ambitione, ſcholam eius depopulante. Erat enim à ſumma ingenij ſimplicitate ambiendi, adulandique prorſus imperitus, vſque adeo, vt ſalſæ, petulantique iuuentuti, quanquam doctrinæ nomine in honore eſſet, ridendus videretur; & tum maximè, quum deambularet vndulatis paſsibus, coccina in toga exoleti moris, aſtrictas ſcilicet habente manicas, & nullis à tergo defluentibus rugis, lutrina pelle fimbriatas: renidentiq; ſemper fronte, & ſermone pingui, vel inepti, vel contemplantis ingenij vitia fateretur: ſed æmulum in corona veteratoriè diſputantem, & riſum ſalſa dicacitate ſæpius excitantem, ipſo inuicto doctrinæ robore ſuperabat. Ediderat enim iam pridem ex peripatetico dogmate ſingulos libros, de elementis, de intelligentijs, & de orbibus, ſecutus opiniones Auerrois, quibus totius ingenij ſui fama nitebatur. Concidente autem Patauino gymnaſio, inter exorti belli ſtrepitum, Bononiam reuerſus, exceſsit è vita, quum nondum quinquageſimum expleuiſſet annũ. Tumulus eius cum hoc carmine in æde Diui Martini conſpicitur.

IA-

IANI VITALIS.

Hospes Achillinum tumulo qui quæris in isto,
Falleris, ille suo iunctus Aristoteli
Elysium colit, & quas rerum hic discere causas
Vix potuit, plenis nunc videt ille oculis:
Tu modo, per campos dum nobilis vmbra beatos
Errat, dic longum, perpetuumq; vale.

LATOMI.

Quisquis Auerroèm censes habuisse cerébrum,
Falleris: haud est me passus habere meum.
Regula non fallit: Propter quod quodlibet vnum
Taliter affectum est, sed magis illud erit.

BERNARDINVS CORIVS. XLVIII.

NON EST CVR BERNARDINũ Coriũ Mediolanẽsem quisquã eruditus contemnat, & irrideat; quòd immensum rerũ gestarum volumen, incondito, ac inepto sermone perscripserit. Honesto enim loconatus, & gloriolæ cupidus, quũ pro ingenij captu vernacula, idiotisq; familiari lingua vteretur, optimam ciuibus suis attulit voluntatem, idq; vnum scribendo respexit, quod curiosis, aut nobiliore facũdia scripturis maximè prodesset, atque indè nominis, ac industriæ laus ad posteros proferretur. Nam si, Cæcilij Plinij testimonio, historia quouismodo scripta delectat; quod lux temporum, nuncia veritatis, & magistra vitæ censeatur; huic ciui suo plurimum profectò Insubres debebunt: qui ingenuo labore intercisam, & planè sepultam grauissima-

rum

rum rerum memoriam, diligenter inquirendo, consuendoq; ad singularem vtilitatẽ posteris repræsentauit. Fuit enim vir amantissimus patriæ, & nusquã factiosus, minutiarum adeo diligens, indagator, vt quũ historiæ studiosis perutilem, & iucundã afferat voluptatem, nihil morosis, & delicatis officiat. Nã in enarrandis rebus, quibus ipse interfuit, fide, & diligentia mirus agnoscitur; quãdo eum in aula splendidè versantẽ, & ex secretioris archiui copia, opportunè adiutũ nusquã arcana fefellerint. Perijt Gallis Mediolano potitis, ante sexagesimũ ætatis annum, Ludouici Principis, & Ascanij Cardinalis calamitate perturbatus. Publicauit historiæ volumẽ viuus, priuato sumptu, ac ob id graui rei familiaris dãno, quoniã dum spectare gloriã videri vellet, resarciendi sumptus, nouiq; lucri inanem spem, astuta chalcographorum persuasione concepisset. In sepulcro eius tale inscriptũ carmẽ legitur.

INCERTI.

Bernardine, tibi Insubres debere fatentur,
Non minus ac magno Roma superba Tito.

LATOMI.

Scripsisti patriæ: patria & tibi grata rependit
Ad bustum assiduas cum gemitu lachrymas.
Indoluit Phœbus: lachrymasq; in flumina roris
Et gemitus Zephyros vertit in herbiferos.
Illa rigant latè terram: terra ebria florum
Gignit opes: circum laurea sylua viret.
In quam dum Zephyri incumbunt, vox redditur ista:
Viue Cori patriæ, viuat vt illa tibi.

MAR-

MARCVS ANTONIVS TVRRIANVS VERONEN.

XLIX.

QVAM VIDES MARCI ANtonij Turriani Veronẽsis effigiem, nullis idcirco interlitam picturæ coloribus, ſed carbone tantum, atque vnis vmbrarum finibus deliniatam, hoc loco dicauimus, quòd ille diuino præditus ingenio, dum exactæ ætatis, inueteratæque authoritatis medicinæ profeſſores interpretationum ſubtilitate ſuperaret; prius immiti fato gymnaſijs eſt ereptus, quàm admirandæ vtilitatis, exquiſitæque doctrinæ inchoata opera abſoluerentur. Elaborabat is profitendo ſimul, atque ſecando damnatorum cadauera, anatome volumen ex placitis Galeni, quo Mundinum rudis ſæculi ſcriptorem, & Zerbum in eodem negocio delirantem iugularat. Hic eſt Zerbus, qui ambitioſo, auaroq; ingenio, quum accitus grandi pecunia penetraſſet ad Triballos, vt Schenderbaſſam recenti & luctuoſa in Euganeos irruptione clariſsimum, intercute morbo liberaret; nec demũ quod inflatè promiſerat morienti præſtaret, à Barbaris ſeruis, vt domini manibus ea ſcilicet victima parentarent, trucidatus interijt, ita vt lepidè Turrianus in eum iocaretur, quum libri eius errata diſpungeret, quaſi iure conciſus eſſet, quod magna diſcentium iniuria perperam ſecando cadauera, ipſe viuus meritam talionis pœnam ſubiſſet. Natus eſt Turrianus ex ea perilluſtri familia quæ ante ducentos annos Inſubribus imperarat, patre peracuto, ex-

cellen-

cellentiq; medicinæ profeſſore, ita vt nõ mirum ſit ab ineunte ætate in eadem educatum diſciplĩna, multò maturius quã quiſq; alius ad primos ſuggeſtus honores, Patauij et Ticini perueniſſe. Præferebat os maximè venuſtum, ſerena quadã comitate occurrentium animos alliciens; verum docendo, & diſputando mirus, prolatis Græcis authoribus, pudendos errores, & vitæ quidem exitiales oſtẽdebat, in quos medici ex herbariæ facultatis, ac anatomes inſcitia cecidiſſent. Hoc eximio præceptore in gymnaſio Ticinenſi ſtudiorum noſtrorũ vigilias pro concione laudante, de liberalibus diſciplinis, atq; arte medica lauream, & annulũ comprobatæ dignitatis ornamenta acecpimus. Nec multos poſt menſes, quũ ad ripam Benaci lacus ſeceſsiſſet, peſtifera febre triginta trium annorũ iuuenis ereptus eſt, quũ Iulius Pontifex in pſeudo Cardinales, fauẽteſq; eis Gallos victricia arma in luctuoſum vtriſque Rauennatis pugnæ euentum expediret. Luxêre Turrianum cuncta gymnaſia, & diuturnis quidem lachrymis. Nemo enim eo in literis abſolutæ virtutis illuſtrius ſpecimen, nemo certiorem conſummatæ gloriæ ſpẽ dederat. Ad meritos autem titulos Veronæ nobili tumulo inſcriptos, Nicolaus Archius hoc lepidũ carmẽ appoſuit.

Ante annos ſciuiſſe nocet, nam maxima virtus
Perſuaſit Morti, vt crederet eſſe ſenem.

CAESARIS SCALIGERI.

Suada, Venus, Nemeſis, Charites, Sapientia, Muſæ,
Amplexæ in cunis pectora Turrioli

Pro se quisq; sibi trahere, & contendere. verum
Cum Sors, visq; simul omnibus æqua foret,
Marte superueniente, Venus, committimus, inquit,
Vno assensu hominem, iudiciumq; tibi.
Ille ferox gladium nudans, Hoc vicimus. aut vos,
Hunc mecum: aut totus cesserit ergo mihi.

LATOMI.

Quam cernis vnis linearum finibus
Nullo colore præter hanc fuliginem,
Has inter alias dedicatam imagines:
Ad vindicandam mortis est iniuriam,
Ab hoc locata literarum vindice.
Nam Turriam illius est Antonii:
Qui sanitati quum tuendæ incumberet,
Et proferendæ ætatulæ mortalium,
Daret salubria, amoueret noxia,
Ætatis ipso, & artis, & conatuum,
Morte inuidente, raptus est è carcere,
Metam tametsi iam videret vltimam.
At hæc tua est ô Turriane gloria,
Quod in theatro solus hoc pulcherrimo
Mortis pudendo cum pudore prodeas.

LANCINVS CVRTIVS.

L.

LANCINVS CVRTIVS Mediolani honesta ortus familia, inter Merulæ sectatores Græcè, & Latinè doctissimus euasit; sed quadam volucri, nec planè sana ingenij libertate, per omnes scientias euagatus, nusquàm ad integrum decus constitisse videtur, vtpotè qui pasim vtroq; stylo, & scaber, & ob-

& obſcurus, diſsipato variæ doctrinæ lumine, euoluiſſe cũcta volumina videri mallet, quã puri, & circumſcripti poëtæ nomen appetiſſe. Eius enim ſyluæ, quæ iam pridẽ in publicũ exiuerũt, quanquã denſa illa, & peragreſti arborũ luxurie, vti maximè frondoſæ, alteq; ſurgentes quibuſdã placere poſsint; præpedientibus tamẽ vepribus horridæ, inacceſſæq; exiſtimãtur, adeo vt vrbanus lector reformidata ſitus nouitate, in limine hæreat. In libris porrò Epigrãmatum videre eſt in multa duricie nonnunquã molles facetias, quæ riſum ſalſè permoueãt. Sed hoc multò iucundius, atque lepidius conſecutus videtur, quũ præpingui Inſubrum lingua ſcitè numeros iocanter effunderet. Anguineos etiam, quos vocant, verſus, miris modis & numeris conformabat, ita vt recto, & conuerſo quoque ordine quadrati Epigrammatis introrſus exempta verba aliud carmen efficerẽt, quod priori ſententiæ per coſtas, & diametros ex obliqua ſerie mirabiliter arriderent: inani herclè, & planè ridenda cũ laude, quum tanto ſudore delirantis ingenij, ab inepta, & rectis literarum ſtudijs exitiali voluptate, fama quæreretur. Cæterum contentus paruo, ſibique ſoli (vti ſæpè dicebat) & genio ſuo viuens, & cœlebs, & liber ſine labe nominis ad ſenectutem peruenit, nihil obiter immutato vetere cultu, quum cæteri ciues non obſcura cõfeſsione ſeruitutis, aduẽtu Gallorum, peregrinã induti veſtem, & capillũ ad aurẽ ſubtũdentes, eũ priſtino more togatũ, prolixeq; comatũ petulãter irriderẽt. Moriens de ſepulcro ſibi ca-

uit, quod in templo diui Marci extra Beatricem portã cũ vera effigie, & hoc carmine ſpectatur.

STEPHANI DVLCINI CREMONENSIS.

En virtutem mortis inſciam,
Viuet Lancinus Curtius
Sæcula per omnia,
Tantum poſſunt Camœnæ.

LATOMI.

Arguor, vt nimium ſalebroſo in carmine durus.
Quid facerem? vita eſt taliter acta mihi.
Tradere difficile eſt tenero molliq; poëtæ,
Virtutis duram, difficilemq; viam.

BAPTISTA MANTVANVS CARMELITA. LI.

BAPTISTA CARMELITANI ordinis Princeps, Mantuæ ex Hiſpaniola gente honeſta, verum ex damnato coitu natus, naturam ad carmen attulit, verum inſatiabili Hebraicorum ſtudiorum cupiditate ita occupatam, vt quum magnus & admirabilis in omnibus videri contenderet, in excolendis Muſis curã, ac diligentiam remittere cogeretur; quibus vnis non dubius ad æternitatem gradus parabatur, ſi certa laude contentus, in reliquis inane nomen tempeſtiuè contempſiſſet. Sed incidit in ea tempora, quibus nullus mediocribus poëtis locus erat, reperit tamen ſibi ęmulum incondito furore Conſalui Magni res geſtas decantantem, cuius exploſione clareſceret. Is erat Cantalicius pro bono poëta ab optimo Duce medio-

mediocris etiã virtutis amãtiſsimo liberaliter ditatus. Verũ & hũc, & ipſum quoq; Carmelitam deſumpto eodẽ argumẽto, Grauina malæ partæ laudis loco, ſtrenuè deturbauit, quũ inchoatum poëma nobile, Põtano, atq; Actio cenſoribus recitaſſet. Cæterũ Carmelitæ ſatis ad laudem fuit, quod per quindecim ſæcula neglectos à ciuibus Andinos fontes, ſalubriter ebiberit, ſcilicet vt fatali monitu limpidioris eius aquæ ſiphones Lęlio, ac Hippolito Capilupis fratribus mõſtrarẽtur. Octogenario maior Mãtuæ deceſsit nõ planè felix, quũ in extremo vitæ actu defenſionem cõtra criticos ſcribere cogeretur, qui eius poëmata obeliſcis nõ inanibꝰ miſerè cõfodiſſent. Sacrato Poëtæ mortuo cucullati eius ordinis ſacerdotes, prolixè parẽtarunt: Federicus autẽ Princeps marmoreã effigiem cũ laurea poſuit, quæ in arcu lapideo, iuxta Virgilij Maronis ſimulacrum, pia herclè, ſi non ridẽda cõparatione cõſpicitur.

MYRTEI.

Alter hic iacet à Marone Vates,
Natus Mantuæ, & is quidem Poëtæ
Dignior titulo, niſi incidiſſet
In fluctus varios ſcientiarum,
Quo Muſas coluit minore cura,
Primus hic tamen à Marone natus,
Mantuæ coluit Poëta Muſas,
Andinosq; bibit ſacro ore fontes.

LATOMI.

In ponte iuxta quos locatos cernitis,
Virtutis ergo, patriæq; gloria,
Vterq; vates, & quidem ortu ciuis eſt.

Quos cognitos licet, tamen ne nescias,
Alter Maro, alter ille Mantuanus est,
Quem nil vetabit & Maronem dicere,
Pensare venam si potest professio.

FRANCISCVS MARIVS GRAPALDVS. LII.

QVVM PARMENSES POST exactos Gallos ad Iulij Pontificis authoritatem se contulissent, Marius Grapaldus à præstanti facundia, et insigni corporis proceritate legationis Princeps, luculentá de laudibus inuicti, optimiq; Pōtificis habuit orationé, ediditq; item pari argumento carmina eximiæ grauitatis. quo demū officio, apposité, ac eleganter patriæ præstito, honoris causa laureá à Pontifice de manu, erudito capiti impositam solenni cerimonia, in Vaticano consecutus est. Exindè tanto honore alacer, Musas, tanquàm nō obscurè propitias, vehementius lacessiuit, vt ex publicatis poëmatibus ostenditur. Sed multo vberius, & latius ingenij famam propagauit, edito libro de partibus ædium, quo per optimas disciplinas perornatum diligenti cultura ingeniū demonstrauit. Fato functus est in patria post quinquagesimū ętatis annū, quum interiores meatus emittēdo lotio globosior calculus obstruxisset.

GEORGII ANSELMI.

Emeritam hic laurum Aonides, plectrumq́, lyramq́,
Grata tibi ex merito turba Grapalde dicat.
Vt tumuli misera erexit leue nomen inanis,
Soluit, & ad vacuos, vt sua iusta rogos.

Nam

Nam te, nec fas est humili cohibere sepulcro
Tam rara insignem qui struis arte domum.
Redditæ vbi doctis voces, vulgoq́; receptæ,
Haud dubiam faciunt non obiisse fidem.

IANI VITALIS.

Tu Grapalde tibi magna pro mole sepulcri
Erigis ingentem, perpetuamq́; domum:
Occupat illa suis immensum finibus orbem,
Altaq́; sublimis sidera tangit apex:
Et meritò, neque enim tumulo tua gloria claudi,
Cum volitet mundi claustra per ampla, potest.

LATOMI.

Collustrans amplas Marius quas struxerat ædeis
Extulit artificem Mors stupefacta manum.
Quæ tamen, vt bile est iusto feruentior atra,
Subridens, tumulum (dic, ait) hospes, vbi?
Iam video cœca es, nedum (intulit ille) maligna:
Pro tumulo erexi hanc inuidiosa domum.

THOMAS LINACRVS.

LIII.

THOMAS LINACRVS EX INsula Britannia ad perdiscendas Græcas literas in Italiam profectus, Florentiæ Demetriũ & Politianũ audiuit, eaq́; enituit morũ suauitate, atq; modestia, vt à magno Laurẽtio liberis suis, familiari studiorũ cõsuetudine quanquã ętate maior soci⁹ adderetur. Inde verò multis variæ doctrinæ ornamentis adauctus, quum Romana quoq; ingenia certius agnoscẽda, ac opulẽtiores bibliothecas inspiciẽdas existimaret, ad vrbẽ contẽdit. In primo aũt appulsu forte ac-

cidit, vt Hermolao Barbaro amicitia iungeretur. Nam ingresso Vaticanam bibliothecã, & Græcos codices euoluenti, superuenit Hermolaus, ad pluteumque humaniter accedens, Non tu herclè, inquit, studiose hospes, vti ego planè sum, Barbarus esse potes, quod lectissimum Platonis librum (is erat Phædrus) diligenter euoluas. Ad id Linacrus læto ore respõdit, Nec tu sacrate heros, alius esse iam potes, quàm ille fama notus Patriarcha Italorũ Latinissimus. Ab hac amicitia (vti casu euenit, feliciter conflata) egregijs demum voluminibus ditatus in Britanniam redijt: datusque est præceptor Arcturo Regis filio: cui dicatam Procli sphæram legimus. Trãstulit demum, ex felici vigilia Galeni librum de tuenda valetudine, quum in arte medica æquè doctus, & fortunatus spectaretur. Verum ab eo munere, veluti quæstuoso, potius quàm ad parandam perennem gloriam nobili, refugit ad antiqua optimarum literarum studia, reuocatus societate Latomeri, atque Grocinij, qui constituto Triumuiratu, ad immortalem laudem, vertendum Aristotelem communicato labore susceperant; Sed Grocinius, ad oblatum sibi sacerdotium à decreto fideque discessit, & Latomerus consilio excussus est; ita, vt Linacro egregiæ voluntatis decus maneret apud Henricũ Octauum. Sexagesimo autem, & quarto ætatis anno, ex dolore disruptę herniæ vita excedens, honestam domum Londini Medicorum collegio dedicauit.

IA-

IANI VITALIS.

Dum Linacrus adit Morinos, patriosq́; Britannos,
Artibus egregiis diues ab Italia,
Ingentem molem ſaxorum in rupibus altis,
Congerit ad fauces alte Gebenna tuas,
Floribus hinc, viridiq́; ſtruem dum fronde coronat,
Et ſacer Aſſyrias paſcitur ignis opes;
Hoc tibi, ait, mater ſtudiorum, ô ſancta meorum
Templum Linacrus dedicat, Italia;
Tu modo cui docta aſſurgunt cum Pallade Athenæ
Hoc de me precium ſedulitatis habe.

LATOMI.

Dum longum Italiæ vale iuberet,
Thusq́; in graminea cremaret ara,
Qua tuas aperis Gebenna fauceis.
Linacrus patrios petens penateis:
Sic amore viri locuta fertur
Arnis, impatiens Ethruſca nympha:
Ah, ſic Arnida? ſic tuam puellam?
Sic linquis veteres tuos amores?
Et præ me petis Anglicas puellas?
Quid rerum hic quod ames valet deeſſe,
Illic quod cupias poteſt adeſſe?
Gaudes barbarie? Hermolaon eccum: at
Quem pro delitiis habent Camœnæ.
Sin autem caperis nitore linguæ?
Hoc nil terſius eſt Politiano.
Sed gaudes refluum vehi per æquor?
Ah, hiis iam in lachrymis poteſt natare:
Et quæ te huc reuehent, redito tantum,
An rupeis patrias amas videre?
Te, Linacre, aperi: nec ibis vltra.

Quid? quod Italiam miser relinquis,
Quum sis Italica eruditione,
Romano ingenio, lepore Thusco?
Totus noster homo es: sed Angla mens est.
Ille abiuit: & hæc soluta in vndas.

ANTONIVS NEBRISSENSIS. LIIII.

HISPANIA PER MILLE AMplius annos, Vãdalicis, Punicisq; armis occupantibus, Latinarũ literarũ splẽdore caruit, alioqui nõ obscura telluris, cœliq; tẽperie maximorũ ingeniorũ ferax, si Lucani, Senecarũ, Silij, Martialisq; memoria recolatur: vt hic Auerroẽ in Arabica ingua, sapiẽtię lumine clarissimũ omittamus. Hispaniæ enim proceres, totaq; nobilitas peruersam opinionẽ de literis induerãt; sic, vt earũ studia, quũ pro libertate aduersus externas gentes dimicarẽt, publica cõspiratione damnarẽtur, quasi aliena, importunaq; virtuti bellicæ, qua vna salus, & libertas omniũ certiore laude pararetur. Sed post Punicũ nomẽ, virtute Ferdinãdi Regis Hispania pulsum, Antonij Nebrissensis ingeniũ emicuit: par antiquis grãmaticis, si par fortuna sæculi anhelanti ad veterẽ laudẽ opportunè respondisset. Hic Nebrissæ, quæ olim Veneria fuit, ad Bethim natus, scribendo & docendo iuuentutẽ, admonitis, castigatisq; natu maioribus, ad antiquũ decus literarũ vehemẽter erexit. Constat enim eum, literarũ amore spõtè exulantẽ, ferè totius Italiæ gymnasia collustrasse; collegisseq; dignos nobili voto,

Græcæ,

Græcæ, Latinæque linguæ theſauros: quibus terra patria ditaretur. Dicebat enim proceribus ad arma natis, ſerò exactæ artis, & diſciplinæ exempla, vel longo vſu percepturos, ſi literarum lumine carerent; quo vno ſtolidè ſublato, tota bellica laus celeriter euaneſcit, & intercidit. Paucis itaque annis, effectũ eſt, vt nemo, qui literarum ſtudium reformidaret, ſatis nobilis haberetur, ipſeque Antonius, non ſecus de reſtitutis poſtliminio literis, quàm Ferdinandus, Granata capta, Maurisque pulſis, glorioſè triũpharet. Scripſit ingenti curſu orſus à grammaticæ præceptis omnes ferè liberales diſciplinas, & ſacras literas peruagatus, multa volumina quæ extant. Expectatur autem ſummæ vtilitatis Dictionariũ, quo Latinè, Græcè, ac Hebraicæ linguæ documenta cõtinentur, ab hærede filio, hactenus impiè ſuppreſſum, quum & ipſa quoque penè ad exitum perducta, Bethici belli hiſtoria in lucem non prodeat: Oppreſsit eum repentinta paralyſis, quum ad ſeptuageſimum ſeptimum ætatis annum perueniſſet: tanto quidem corporis, ingeniíque vigore, vt nihil de ſtudiorum labore omnino remitteret: & vt natura mulieroſus, ad ſupremum vſque diẽ venereis vteretur. Obijt ſub id tempus, quo popularibus vlterioris Hiſpaniæ ad arma conſternatis, aduerſus Belgas præſides, tanquàm auarè imperantes, grauiter eſt tumultuatum.

MYRTEI.

Me putat æternum ſaxo poſuiſſe ſub imo
Acerba mors, & fallitur.

Non

Non ingrata etenim mea gens volitare per ora
Dat, & per oras omnium.
Hæc mihi pro reduci studio, Latiisq́ Camœnis
Certè trophæum non minus,
Quam tibi pro Mauris debet Fernande fugatis
Et pro recepta Bætica.

INCERTI.

Vt quondam tacuit Latiæ facundia linguæ,
Cum fuit Antonii cæsa manus gladiis:
Sic scelus hoc solers Antonii cura piauit,
Quamq́ prior vitam sustulit, ille dedit.

LATOMI.

Sæcula transierant: neq́ adhuc Hispania quicquam
Ediderat, quales assolet ante viros.
Iamq́ emarcuerat: neq́ erat quod gignere posset,
Semine maternos destituente locos.
Accessit Venerem Phœbus: quin hac tua in vrbe
Excimus, qui nos, dixit, vtrunq́ colat.
Illa sed assensa est. dignumq́ prioribus annis,
Tum veteri ingenio, tum veteri arte, dedit.
Ipse est (iam nosti) duce quo Tartessa iuuentus
Ad decus antiquum spirat, & assequitur.
Qui licet in patrem non paulò impensior esset,
Non tamen in matrem desidiosus erat.

BERNARDVS BIBIENNA.

LV.

HOMO VALDE MIRVS IN vtraque fortuna extitit Bernardus Diuitius in oppido Bibienna, vndè ei cognomen, ad summas Aretinorum Alpes natus. Is à pueritia inter Mediceæ familiæ clientes, pri-

mum ſolertis induſtriæ locũ meritus, Leoni patria pulſo, atque exuli, ſingulari fide comes fuit, & conſiliorum quidem omnium particeps: in multa enim, & varia rerum cõmutatione, diuturnoq́ue vſu grauiſsimarum actionum peractus, efficax, & quod vnum in aula maximè conducit, iucundus veterator euaſerat; ita, vt eũ Leo rerum potitus inter propinquos maturato honore legerit in Senatum: magno ſiquidem adiumento fuiſſe conſtabat in comitijs ad promerẽdas ſuffragatorum voluntates, quum antea nobiliſsimis Cardinalium hero conciliatis, ad petendum Pontificatum, expeditam viam, aſtuta quadam vrbanitate muniuiſſet. Cõuiuia enim in quibus erudito luxu certabatur, miris facetijs condire, ſeria iocis miſcere, adulari, resq́; arduas diſsimulanter conficere ſolitus, ingenium nuſquàm abſurdum, aut ineptum, in otio pariter, atque negotio feliciter afferebat. Scripſit admirabili lepore comœdiam Calandram, quæ acta eſt in Vaticano ludis Lupercalibus, per nobiles comœdos Romanæ iuuẽtutis, in gratiã Iſabellæ Mantuani Principis vxoris, vſque adeo decenti apparatu, vt nihil ad elegantiã theatralem, ab eximio poëta comico doctius atque facetius compoſitum, aut magnificentius in ſcæna editum, cõfiteri liceat; niſi tum cæteris patribus ſacra purpura pudorem expreſsiſſet; quum tamen à minus ſeueris dignitatem attuliſſe putaretur; Abdicauit in ea numeros primus, vt vernaculos ſales dulcius, atque liquidius fœminarum auribus infunderet: quo multi riſus hilarior voluptas

excita-

excitaretur. Id enim vnum peti, quærięq; debere à non insulso poëta disserebat, quod in Terentiana scæna, verecundi salis prudentiam admirari quidem, non satis posśint spectatores, ridere certè nequeant, quod nullam, vel eruditæ fabulæ inesse gratiam putaret, nisi ab excitato populo, mixtus cachinno plausus redderetur. Perijt non planè senex, quum è legatione Gallica in vrbem redisset, intempestiua ambitione ad Pōtificatum aspirans, si Leo, vti in fatis erat, vita excederet, quod ei Rex Franciscus ex prolixa pollicitatione suffragaturus crederetur; id multò iunior, habituque viuacior Leo, in imbecillo sene adeo indignanter tulisse fertur, vt ipse Bibienna, tabifico veneno ex frixis ouis de manu in mensa porrectis, se petitum suspiciosius, quàm decebat existimaret; inani certè argumento, quod insignium medicorū, vel iterata, exquisitaque remedia minimè profecissent.

BOCCARINI ARETINI.

Trunca fides, lugent Charites, periêre lepôres
Desipuêre sales, desipuêre ioci.
Lurida nimirum Mors, quæ vrbi inuidit, & orbi,
Diuitium immiti funere corripuit.
Purpureos meruit titulos. Romæ occidit, ortus
Est Bibiennæ. hoc te scire sat hospes erat.

LATOMI.

Omnia captaui, nec segniter omnia cœpi:
Est mea præcipuus præda galerus honos.
Presśius at tandem captans, nec vt ante, Leonem,
Vænator perii casśibus ipse meis.

IASON MAINVS.

LVI.

IASONI MAINO MEDIOLAnensi, vti ipse in gentilitiis insignibus præscribere solebat, virtuti fortuna comes non defuit; natus enim ex concubina, nequaquã eodem cultu, quo æquales propinqui, sed eodẽ pędagogo sibi tantum immiti, atq; aspero vtebatur, vt ab eo familiariter audiuimus, ex hac schola missus Ticinum ad ius ciuile perdiscendum, primo anno ita ingenium ad vitia, illamque supra cætera pestilẽtem aleam deflexit, vt cum hospite decoqueret, & iuris codicem in membranis scriptum, magno emptum precio fœneratori tradere cogeretur. Ipse verò demũ sordida in toga, capite tonso, quod id tinea deformis obsideret, ridiculus videbatur; sed maturè, & peracerbè castigatus, seipsum collegit, bonæque frugis personam, nequaquàm mentitus, tanta cõtentione in studijs disputationibusque sese exercuit, vt doctores ipsi, æqualisque iuuentus, eum adeò celeriter, atq; fœliciter profecisse mirarẽtur. Exinde suggestu dignus, Institutiones enarrauit, cõcessitq; demũ Patauium: sed indè, quum secunda fama profiteretur, euocante Ludouico Sfortia Ticinum reuersus est. Ab eximia tũ grauitate, atq; facundia summi oratoris laude fruebatur: nam optimis literis, vsque ad poëticũ decus instructus, dicta, scriptaq; lepidissimè cõdiebat, canoram vocem, valida latera, gestum oris excellentem ad suggestum afferens, explicati & perillustris, solidique doctoris nomen tuebatur;

consul-

consultoribus precio grauis videri poterat, nisi pecuniam acceptam si causa decidissent; liberali pactione, se continuò redditurum profiteretur: me audiente interrogatus à Ludouico Gallorũ Rege, cur nunquàm duxisset vxorem, vt te commendante, inquit, Iulius Pontifex ad purpureũ galerum gestandum, me habilem sciat. Audiuerat enim honoris causa eo die aurata in toga profitentem Rex ipse, quinq; Cardinalibus, & centum proceribus subsellia implentibus, quũ Genua subacta, de Liguribus triũphasset. Ea enim lectione dignitatem equestrem ob spectatum in acie facinus de manu Regis traditam, accendendæ virtutis ergo ad posteros manare diffiniuit. Mortuus est Ticini valde senex, extructa nobili domo, emptisq; in Placẽtino latifundijs. Suburbano autem in templo diui Pauli sepulcrum cum his titulis ostenditur.

DARDANI PARMENSIS.

Quis iacet hoc hospes tumulo? Quis? Summus Iason:
Illé ne Frixeæ vellere diues ouis?
Clarior hic illo longè est. Quisnam oro? Maynus,
Excellens iuris gloria Cæsarei.
Non fuit hoc quisquam iuris consultior alter,
Qui extinctum posset reddere ius melius.
Sed tamen hoc summi vetuit mens dia parentis,
Cæsaribus cupiens vsq; fauere suis.
Te audiit, ô nimium felix, qui iura legentem,
Damnantemq; acri plurima iudicio,
Nec tamen infelix, tua qui monimenta reuoluit,
Et memori condit lecta, fouetq; sinu.

Et quanquàm obloqueris plebs inuida, ſolus Iaſon
Hic legum nodos difficiles ſoluit.
Amborum ſic fama omnem vulgata per orbem:
Ille nitens belli laude, ſed iſte togæ.

IASONIS LANDI.

Donec erunt igneis, & Phœbus lampade terras
Luſtrabit, Mayni viuet in orbe decus.
Vnicus in terris ſoluens ænigmata legum,
Is meritò Iuris dicitur eſſe Parens.

LATOMI.

Materia vincor: & tu vis ire, Viator,
Expediam: iacet hîc ille Maynus: abi.

CHRISTOPHORVS LONGOLIVS. LVII.

CHRISTOPHORVS LONGOLIUS Macliniæ Belgicæ ſacerdote Antiſtite genitus, & Lutetiæ in ſcholis frugaliter educatus, partis diſciplinarum omnium peramplis opibus, aureo Leonis principatu Romam venit; adeo diſsimulata ingenij profeſsione, vt rubro pileo, & aſtricta penula ſemi Germani militis habitum mentiretur, quippè cui mens erat auidè peregrinanti priſcæ felicitatis monumenta ſpectare, ſcrutari ingenia, Bibliothecas excutere, atq; illud demum eruditæ cenſuræ iudicium, quod fruſtra alibi, quã ſub Romano cœlo quæritur, certius, atque liquidius adipiſci, ſed intranti gymnaſium, & acutè diſputanti, non inſulſi literarum profeſſores, celeriter, & comiter perſonam detraxerunt, ita, vt mox honeſtiſsimi ciues Romani Flaminius, Toma

rotius, & Marius Castellanus alterna hospitij liberalitate intrà penates receptum, trienniò aluerint, eiq́ue virtutis meritò Romanæ ciuitatis ius, & nomen impetrarint. Verum aliquantò post, emersit liber execrabilis maledicentiæ veneno delibutus, quē iuuenili declamatione perscripserat, Romani nominis antiquū decus barbaro liuore proscindens. Infremuit populus Romanus ea contumelia perturbatus, Celso Mellino adolescente clarissimo, generosa oratione in Capitolio, tanquàm reum Maiestatis accusante. Sed Longolius totius aulæ clementia præmunitus, duabus orationibus publicatis sese eo nomine defendens, iudicium populi subterfugit, quod nequaquàm malignitate animi; sed more sophistarum, exercitationis studio materiæ difficilis, ac insolentis; ideoq́ue damnatæ spei argumētum desumpsisset, scilicet, vt sodales eius temerè suscepti muneris, vel infelicem audaciā mirarentur. Transiuit indè Patauium, his præsertim actionibus claritatem consecutus; adhesitq; Petro Bembo, & mox Reginaldo Polo Britanno, in quorum hodie sacra purpura summā pietatem, atq; doctrinam veneramur. In eius contubernio, quum ingētibus vigilijs libros aduersus Lutherum disertè, & grauiter inchoatos elaboraret, editis iam ad imitationē Ciceronis Epistolis, febre consumptus est. Tumulum autem, hoc carmine Bembus honestauit.

Te iuuenem rapuere deæ fatalia nentes
Stamina, cum scirent moriturum tempore nullo
Longoli, tibi si canos, seniumq́; dedissent.

GER-

GERMANI BRIXII.

Castalides laceratæ genas, diuellite crinem:
Nec lachrymæ finem, nec teneant gemitus.
Proh dolor, effertur Patauina funus in vrbe,
Ante sua extincti tempora Longolii.
Quem modo vel Gallum voluit pro dote Latina,
Roma locum ciues inter habere suos.
Roma sibi plenè mox restituenda, dedissent
Longolio plenos, si modo fata dies.

STEPHANI DOLETI.

Longolii ô vtinam potuisset lingua docta tantùm
Apud rapacem mortem, acreisq; Parcas
Quantum olim valuit dicendo, voce dum diserta
Romæ cateruas flecteret stupentes:
Viueret incolumis, nec funere concidisset atrò,
Dignus perenni temporum recursu.
Sed viuit, neq; morte vlla extinguetur, arce tectus
Famæ micantis, nominisq; magni.
Ære perennius exegit monimentum, ad astra latè
Laus cuius ingens & loquax volauit:
Quod non annorum series, nec flatus impotentis
Austri, nec imbres diruent edaces:
Sidera dum cœlo hærebunt, ac Vrsa obibit axem,
Cursuq; tardo per polum meabit.
Longolio Hesperii, quiq; ortum Solis intuentur
Omnes, vicissim gloriam vouebunt.
Hic igitur procul, hinc procul absint næniæ sepulcri,
Luctusq; turpes, quos anus refundunt.

CLAVDII ROSELETTI.

Antehac nostra cuiquam Ciceronis inesse
Eloquium, neruos, vimq;, stilumq; negant.

At tua Longoli auscultent sine nomine, nullum
Iurabunt aliud tam Ciceronis opus.

EIVSDEM.

Antistes eloquentiæ, magni nepos
Atlantis, admiratus vt Longolium est
Artificibus fandi esse priscis non modò
Parem, sed & maiorem: ait, præstantior
Vt plurimum discipulus est didascalo.

LATOMI.

Illa caput regni, Phœbiq́ Lutetia nutrix,
Longolium ciuem dixerat esse suum.
Interea attollens simileis Mechlinia cristas,
Asseruit titulo non grauiore sibi.
Roma sed indignans; meus est si Tullius, inquit,
Non hic: & asscripsit: non meus esse potest.
Prosiliens tandem titulis Sconhouia veris,
Dulcibus ex hortis flore reuincta caput:
Gaudeo quod Batauam vel nunc amplecteris aurem,
Roma, ait, at partum tu mihi redde meum:
Septem vrbes certent de stirpe insignis Homeri,
Quattuor est harum lis speciosa magis.

AVRELIVS AVGVRELLVS. LVIII.

NON EST CVR MIREMVR in pusillo corpore viuacissimi hominis Aurelij Augurelli præaltum ingenium enituisse. Fit enim plerunque natura, vt innati spiritus vis ipsa collectior, paruæ compaginis membra aptissimè regat, & quòd mentis est ad excogitandum, plenius, atque validius illustret. Is Arimini natus, vitam in literis perdiscendo, docen-

docendoq; ad octogesimumtertium ætatis annum, feliciter extendit, Venetiisque imprimis habitus est multò doctior, & purior, quàm quisquam alius, qui Latinas Græcasque literas priuato quodã officio, ac ob id quæstuosiore profiteretur. Extant eius Odæ plures, & paucæ elegiæ Romana simplicitate decantatæ, sed Iambico versu à paucis hactenus prosperè tentato, visus est ad antiquæ laudis metam propius accessisse. Nouissimè ridendus ille morbus certæ egestatis, & cassi laboris comes, curiosis ingenijs familiaris, totum homunculum occupauit, metalla & succos in abditis fornacibus recoquentem, vt ex argento viuo concretum, & ductile argentum ad cudendam monetam efficeret, & admirabilem abditarum naturæ rerum massam conflando, purum inde aurum crearetur. Sed ea cura inani voto suscepta, nequaquàm magno damno ei cessit, quum ingenium ab irrita spe ad factitanda carmina verteretur, vt fallacis, & irrisæ artis certitudinem, carminum authoritate demonstraret; quum ipso conscientiæ pudore inanis artifex proderetur. Scripsit enim Chrysopœiam ad Leonem auri contemptorem, vt prodigè vtenti ad alenda ingenia, festosque & planè regios sumptus, inexhaustæ opes, sine iniuria humani generis, abundè supperent. Edidit etiam Geruntica, Petro Lipomano discipulo dicata, quem hodie, Veronenses virtutis merito, Antistitem venerantur. Taruisij, vbi flamen erat, quum ad forum in taberna libraria disputaret, apoplexia correptus, su-

bitò interijt. Depicta est tumulo effigies, cui hoc ipse carmen subscripserat.

Aurelii Augurelli imago est, quam vides,
Vni vacantis literarum serio
Studio, & ioco so, dispari cura tamen:
Hoc, vt vegetior sic fieret ad seria:
Illo, vt iocosis vteretur firmior.

LATOMI.

Iocum vetustum refricans Aurelius,
Dum sperat aurum, luditur carbonibus.
Adhuc Leoni scribit auri prodigo,
Iam certus artis, nempe, Chrysopœiam:
Vt quod minus collegit è carbonibus,
Auidi Leonis eriperet è dentibus.

GVIDO POSTHVMVS.

LIX.

GVIDO POSTHVMVS Pisaurensis, lepido, & comi, argutoq; ingenio poëta, quum Elegias, & varijs numeris carmina factitaret; in aula Leonis conspicuus fuit. Patebat enim ea liberaliter, meridianis præsertim horis, quum citharœdi cessarent, his omnibus, qui eruditæ suauitatis oblectamēta ad ciendam hilaritatem intulissent. Sed benigna Principis manu sæpè donatum, & nō insulsè ad honores aspirantem, regius inuasit morbus, ex moribunda patriæ sede procul dubio conceptus. Medici suaserunt, vt Capranicū secederet Sutrini agri vicum, aëris salubritate percelebrem; atq; ita humanitate, ac indulgentia Herculis Rangoni Cardinalis, cuius opibus familia-

riter vtebatur, eò deuectus eſt. Verum non multò poſt exuſto, lenta febre, toto viſcere, vel adhuciuuenis, vim morbi, fatiq́ue ſuſtinere non potuit. In æde diui Franciſci tumulatum, poëtæ ſodales his carminibus proſecuti ſunt.

TIBALDEI.

Poſthumus hic ſitus eſt, ne dictum hoc nomine credas,
In lucem extincto quòd patre prodierit.
Mortales neq; enim talem genuêre parentes,
Calliopeia fuit mater, Apollo pater.

IANI VITALIS.

Quærite nunc alium Muſæ, quem ſemper ametis.
Qui vos ſemper amet, Poſthumus occubuit.

LATOMI.

Me Iouis & Veneris fauſto ſub ſidere natum,
Phœbus adoptauit, nomen & impoſuit.
Vnde (nec eſt alia factum ratione) ſciatis,
Me poſt defoſſum viuere corpus humo.

NICOLAVS LEONICENVS.
LX.

NEMO PROFITENTIVM MEdicorum, Nicolao Leoniceno Vicentino vera ſalutaris ſcientiæ dogmata, purius atque nitidius explicauit: Nemo errores Sophiſtarum importuna garrulitate cuncta fœdantium, eloquentius, atque validius confutauit. Nemo eo demũ ad illuſtrem certioris peritiæ fidẽ, longius, atq; ſalubrius vitam produxit. Primus enim Græca Galeni volumina Latinè interpretãdo ſtudioſis perdiſcenda demonſtrauit, imperitorum latratibus, publicatis ſumma

eloquentia commẽtarijs occurrerat, vtpotè qui ab ineunte ætate optimis literis deditus, ingẽtes opes capacis & maximè cõstantis ingenij, ad illustrandã medicinam contulisset. Cibi enim, & vini maximè abstinens, somniq; minimi, præsertim vero Veneris continentissimus, vsque adeo mollioris vitę voluptates abdicauit, vt pecunias, luxuriæ instrumenta, nec agnita quidẽ monetę nota contẽneret; oblatũ, & nulla delectũ cura cibũ caperet; nec vnquã de fortuna quereretur, quòd vnam vir acutus studiorum laudẽ respiceret; nec opportuna mediocris vitæ subsidia, benignitate Ferrariensium principum Herculis, Alfonsiq; filij sibi defutura prospiceret. Eum herclè perfectũ Stoicum putasses, nisi honesto ori liberalis hilaritas affuisset. Edidit eruditũ, & per elegantem librũ, qui Romanus medicus Antisophista inscribitur, quũ antea de ordine triũ doctrinarum, & de virtute formatiua perutiles libellos publicasset; Dionis quoq; historia, & Luciani dialogi, vernacula loquentes lingua, Herculi Latinarum literarũ imperito mirè placuerunt. Peruenit ad nonagesimum annum integerrimis sensibus, vegetaq; memoria, nec incurua quidẽ ceruice, quum esset staturæ celsioris, & sine scipione venerabilis. quum ego aliquãdo comiter ab eo peterem, vt ingenuè proferret, quonam arcano artis vteretur, vt tanto corporis atq; animi vigore vitia senectutis eluderet, Viuidũ, inquit, ingenium, perpetua, Ioui, vitæ innocentia, salubre verò corpus, hilari frugalitatis præsidio facilè tuemur. Tumulus eius in atrio ædis..

MYR-

MYRTEI.

Cui neque sat fuit, & terras euoluere, & vndas,
Quæq; arcana tenent flumina, terra, mare;
Dum rerum causas latè vestigat, & ægra
Morborum reuocat corpora colluuie:
Nunc Leonicenus tegitur paruo aggere terræ:
Cuius vtramq; volat fama per Hesperiam.

LATOMI.

Quod te cælestem tueretur ducere vitam
(Sic fore de Parcis sciuerat ante suis)
Fecit, vt excideret Morti tua rumpere fata,
Nec te decrepitum cerneret esse senem.

PETRVS POMPONATIVS. LXI.

PETRVS POMPONATIVS Mantuanus, in philosophia præceptor meus, inter Peripateticos illustres primũ suggestus locum obtinuit. Enarrabat enim Aristotelem simul, ac Auerroëm suaui, & præclara voce; elocutione autem emẽdata, & leni quum proponeret; volubili, & concitata quum infringeret; porrò quum diffiniret, atque decerneret, adeo graui, sedataque, vt auditores in subsellijs scriptitando, explicatas sententias notis exciperent. At in coronis, consessuque doctorũ, quum exercitatione perutili ad Prætoriam porticum disputaretur, ita mirus euadebat, vt sæpè ancipiti, & cornuto Achillini enthymemate circumuentus, superfuso facetiarum sale, aduersarij impetum, ex illis gyris, & mæandris explicatus eluderet. Erat pusilla admodum, sed quadrata cor-

poris ſtatura, capite nulla ex parte enormi, vel inſulſo, vtpotè oculis ad omnes animi habitus aptiſsimè paratis, & intentis. Exorto bello Veneto, poſt Achillini mortem, Bononiæ profeſſus eſt; vbi cucullatos ſacerdotes cõtra ſe in caput, & nominis famam vehementiſsimè concitauit; edito ſcilicet volumine, quo animas poſt corporis mortem interituras, ex ſententia Ariſtotelis probare nitebatur; ſecutus Aphrodiſei placita, cuius dogmate ad corrumpendam iuuentutem, diſſoluendamq; Chriſtianæ vitæ diſciplinam, nihil peſtilentius induci potuit. Scripſit etiam de fato, & de incantationum occulta poteſtate. Sexageſimo autẽ tertio ætatis anno, ſtranguria oborta Bononiæ, fato functus eſt: relatusque inde Mantuam, nobile ſepulcrum Herculis Gonzagæ Cardinalis, erga ciuem, & magiſtrum, liberali pietate promeruit.

IANI VITALIS.

En animarum ingens globus, en legio omniuagantum,
Quas tu perpetua luce carere negas.
Mortuus, vt diſcas æternam has viuere vitam,
Ad cineres vlulant Pomponiate tuos.

LATOMI.

Quur, quis hîc iaceam, referre cogor,
Et cauſæ iugulo meæ admouere
Hunc enſem, vt modò mortuus, cinisq;
Si tecum fuero locutus, atri
Conuincar placiti, reusq; fiam?
Sed ſunt ii rabidi & mali Poëtæ:
Qui quum plurima mentiantur ipſi,
Me verum prohibent tacere. nam ſum

Pompona-

Pomponatius ille: qui professus
Maneis esse nihil, sed interire
Quicquid est hominis, patiq; fatum:
Nunc contra experior. tacere proindè
Mallem, sed rabidi vetant Poëtæ.

ANDREAS MARO.
LXII.

NVLLIS OMNINO CERTIO-ribus lineis, nulloq; exactiore penicillo Andreæ Maronis ingenium depinxerim, quàm si eisdẽ vtar coloribus, quibus illud, dũ ille viueret, diligenter expreßimus in dialogo nostro, quẽ in Ænaria insula, dum vrbs Roma à Cæsarianis, capto Põtifice vastaretur, perscripsimus. Interrogãte enim Dauالo, his fermè verbis respondi, quũ de viris, & fœminis ætate nostra florentibus, iucũdißimo cẽsuræ ordine disputaretur, & nõ temerè in mentionẽ Andreæ Maronis incidissemus. Is erat Brixianus, quanquã dimidiam patriã ab Euganeis, Foroque Iulio repeteret. Cupiebat enim Dux generosus cultorque Musarũ, Poëtam inusitata virtute præditũ, è funesta clade vrbis eripere. quod, ex me, illũ ter captum, cruciatumq; diu, ac omnibus fortunis ex poliatũ, miserabili, ridendoq; famescẽtis baiuli habitu, in vrbe plena funeribus mendicare didicisset. Non est, inquã, Dauale, cur tantoperè Ethruscos vates ad expeditæ facundiæ laudem, arguta cithara personantes admiremur, in eam enim peramœnæ voluptatis consuetudinem, mos patrius illos adduxit; quod faciles ad

veniam

veniá aures dicere audentibus plurimum indulgeant; ita, vt nec eos, vel leui sibilo notandos putẽt, qui hæsitando, amissa celeritatis laude, vel in dissona, vel in dispari syllaba peccauerint. Vere si quidem admirari, & plaudentis clamorem attollere iuuat, si nouum Maronem audiamus. Is enim cum summa eruditorum admiratione ex tempore ad quam iusseris quæstionem, Latinos versus, varijs modis, & numeris fundere cõsueuit. Audax profectò negocium, ac munus impudentiæ, vel temeritatis plenum, nisi id à natura impetu propè diuino, mira felicitas sequeretur. Fidibus & cantu Musas euocat, & quum semel coniectam in numeros mentem, alacriore spiritu inflauerit, tanta vi in torrentis morem citatus fertur; vt fortuita, & subitarijs tractibus ducta, multum ante prouisa, & meditata carmina videantur. Canenti defixi exardent oculi, sudores manant, frontis venæ contumescunt, & quod mirum est, eruditę aures, tanquàm alienæ, & intentæ, omnem impetum profluentium numerorum, exactissima ratione moderantur. Exceptus est secundissimo plausu, ac idcirco à Leone repræsentatæ facultatis nomine, sacerdotio donatus, quũ post celebre conuiuium, cui Regum legati, Senatoresq; aderant, de suscipiendo sacro bello dicere iussus, iucunda figurarum varietate decantauit, orsus hoc nobili carmine:

Infelix Europa diu quassata tumultu
Bellorum.

Tũ enim Selymus Turcarũ Imperator, Campsone, & Tomũbeio vltimis Ægypti Regibus,

vna

vna atq; altera acie deuictis ac interfectis, magnũ Europæ intestino bello deflagranti terrorem intulerat. Perijt, amissis poëmatibus infelix Maro in vili caupona ad scrophá lapideá campi Martij ab omnibus desertus, quinquagesimotertio ætatis anno; quum è Tybure, quò perfugerat, vagantibus etiam ibi Barbaris, in pestilentem vrbem vrgente fato redijsset.

MYRTEI.

Postquàm secundum publica abstulit clades
Maronem, & vrna caruit infelix, campis
Quæsitus Elysiis, nec inuentus Musis.
Phœbus furoris nam minister illius,
Quo carmen edere inclytum Maro suerat,
Inter Sibyllas rapuit, æternùm vt viuat.

LATOMI

Quod spectanda data est, non Musa fruenda Maronis,
Phœbe tua est leuitas, gloria quanta fuit.
Non volo Vergilii: qui vel meditata dolebat
Carmina, maturæ non satis esse moræ:
Eius at Andreæ, solo quo Brixia alumno
Nil facere est cunas ausa Catulle tuas,
Cui fuit in subitos tam promptum ex tempore versus
Ingenium, vt quicquid pangere iussus erat,
Aptaret numeris, variataq; verba ligaret,
Qualia vix longi temporis esse putes.
At periêre breuis breuibus cum versibus Author:
Deme quod æterno viuit in ingenio.

AN-

ANDREAS MATTHAEVS AQVAVIVIVS.

LXIII.

NEMO EX HIS QVI ILLVstribus orti familijs ætate nostra clarue runt, quum peculiari bellica laude ducerētur Andrea Matthæo Aquauiuio ad Præcutinos Hadrianorum Regulo, se luculentius optimis disciplinis exornauit; vti præclarè constat ex eo libro nobili pariter ac erudito, qui Encyclopædia inscribitur, & de morali virtute Plutarchi plenior liber, subtili & copioso commentario persimilis ostendit. Hic heros antiquæ virtutis, vti casus tulit, bis bello, prælioque aduerso, & vulneribus honestissimè susceptis captus, forti animo tetri carceris calamitatem, studiorum solatio ita leniuit, vt ad eam exculti ingenij frugem, quæ ab impotenti fortuna eripi non potest, generosa meditatione peruenerit. Sed quũ eum victor Consaluus cum reliquis captiuis in triumpho ducendum in Hispaniam mitteret; Rex Ferdinandus prudentiæ, & lenitatis nomine maximè clarus, libertati, pristinæq; fortunæ restituit. Tanto itaq; vsus beneficio per viginti quatuor annos egit iucundo in otio vitam dicatam Musis, adeo splendidè & vigilanter; vt ad idem literarũ honestissimum decus Belisarium fratrē Neretinorum regulũ æmulanter inuitaret, quem de Venatione, & de singularis certaminis prouocatione scripsisse videmus. Cæterum vir tantus, quum Neapolitanos proceres, candore, innocentia, & liberalitate facilè superaret, visus est

est parum accuratus & diligēs in tuenda rei familiaris dignitate, quũ in vltimo vitæ actu præaltus animus cōtemptor opum institutæ liberalitatis neruos incōditis sumptibus incidisset. Fato functus est ad Conuersanũ Bario finitimum, septuagesimo secundo ætatis anno, quũ Lotrechij Galli infelicibus armis, Apulia quateretur.

ACTII SYNCERI.

Cernis, vt exultet patriis Aquiuiuus in armis,
Duraq; spumanti frena relaxet equo?
Quis miteis illum Permessi hausisse liquores
Credat, & imbelles excoluisse lyras?
Consurgunt niueæ fulgenti in casside cristæ:
At clypeus toruo Gorgonis ore tumet.
Macte animo, rigidum Musas qui stringere ferrum,
Qui Martem doctos cogis amare choros,
Hæc ducis est virtus, non vni insistere palmæ,
Sed nomen factis quærere, & ingeniis.

EIVSDEM.

Mœsta Bituntinæ duxerunt otia Nymphæ,
Nec Faunis solitos exhibuêre choros,
Scilicet optato quicquid sine principe cernunt,
Ingratum est, tantus principis vrget amor:
Nec satis est positis arcum spreuisse sagittis,
Quæstubus & totos continuasse dies:
Ast etiam nostris faciunt conuitia terris:
Et nos Sirenas, Lotophagosq; vocant.
Vera loquor, Diuæ veniam date vera loquenti:
Non amor hic certe, sed magis inuidia est.

MARCELLI PALONII ROMANI.

Nō minus æternũ ex Aquiuiuo habet Hadria nomē,
Nobilis immenso, quam dedit ipsa Mari.

Adde,

Adde, freto suus est supero quòd terminus: illi
Nec limes tellus vlla, nec vnda datur.
Nam Musis vbi honos, Martiq́, togæq́, manebit,
Et lucebit vbi Sol, Aquiuiuus erit.

LATOMI.

Dum grauis incumbit sæuos Aquiuiuus in hosteis,
Vincendiq́, aperit dextra animoq́, viam:
Contigit interea lustrantem castra Gradiuum,
Arma vbi penderent, non sua, ferre pedem.
Soluit, pertentat: vocis modulamine captus,
Perstitit inuitam sollicitare chelyn.
At veritus Dominum mox hostibus adfore fusis:
Ille quidem vincat, sed capiatur: ait.
Quid vesane tibi pro talibus imprecer ausis,
Ni citharam vt quantum, clasßica semper ames.

PETRVS GRAVINA.

LXIIII.

NATVS EST PETRVS GRAuina Catinæ in Sicilia, sed ipse primam domus originem à Capua repetebat. Natura ei admodum indulgenter, præter excellentis ingenij vim, summam etiam procero corpori, & venusto tribuit dignitatem, firmitate imprimis, & agilitate quadam singulari, quum in ludo pilæ vsq; ad admirationem, & gladiatoria arte, equestribusque armis ad militarem laudem exerceretur, nataretque sæpisime ad incredibilem vrinandi patientiam, quibus agitationibus ita firmauit corpus, vt nulla paulò sæuiore tentatus valetudine, ad extremam propè senectutem, integro, & planè iuuenili vigore peruenerit,

rit. Vtebatur parciore mensa, sed ea semper nitida. Vinum à Veseuo, Surrentoque in honore erat; sed semper sobriè, & moderatè perpotanti. Vitæ genus adamauit quietum, cunctis solutum curis, & litibus, hilariqueimprimis, & tenera studiosorum adolescentiũ familiaritate gaudebat; ingenio enim erat aperto, liberali, perblãdo; cultu corporis nitido, & sumptuoso, quum vndulata toga vteretur, & serico latiore villoso pileo argenteam comam morosè perornaret. Quũ in Aragonia aula versaretur, emanarentq; ab eo versiculi ex nobili semper occasione, argutè, lepideque perscripti; Pontano carus esse cœpit, qui erat ingeniorum censor longè grauissimus, idque diuinis operibus ad immortalem amici laudem benignè testatus est. Spectatæ demum eius virtuti externus Mecœnas adfulsit Magnus Consaluus, qui ipsius victorias, & trophęa Gallica heroico celebrantem, in templo maximo Neapoli sacerdotij honore nobilitauit. Sed Cõsaluo in Hispaniam abducto, quòd Regi in suspicionem affectati regni venisset, Prospero Columnæ adhæsit. In pangendis elegis, tenero quodam lepore, sibi genium respondere fatebatur: sed in scribendo Epigrammate vnĩ ei haud dubiè palmam tribuebat Actius Syncerus; qui, & parcus, & amarulentus in alieni operis censura laudator esse consueuisset. Heroica poëmata perijsse tum ferunt, nisi iampridem à nobis lectitata compareant, quum Cæsariani à Gallis Neapoli obsessi, tanquàm non in socia vrbe, diuina, ac humana omnia conturbarent;

ita, vt non miretur quiſpiam, tã paucis quæ extãt ingenij monimẽtis, præclari poëtæ famam con ſtitiſſe: nã & multa ipſe lugentibus amicis ſpon tè deleuit, veluti ſtrepẽtibus armis, ſæculum indignatus; aut iratus Muſis; quòd externi duces conceptæ ſpei minus liberaliter arriſiſſent. Sed diſpari iudicij ſorte id poëma propè amiſſum querulus lugebat; quo Surrentini otij delitias elegantiſsimè depinxerat. Sed Scipionis Capycij pietas, dignũ egregio, nobiliq; poëta, colligendi diſperſa & publicãdi officium præſtitit, vt penè intercepta amico poëtæ vita redderetur. Nõ carebat quoq; cõpoſiti Oratoris nomine, quãquã dum publicè oraret, vna actionis laude contentus eſſe videretur. Deceſsit ſeptuageſimoquarto ætatis anno, ad Conchã oppidum Sidicini agri, quum ei in vmbra meridianti, caſtaneæ echinus tibiæ ſuram leuiſsimè pupugiſſet: temere enim ſcalpendo enatum eſt vlcus accerſita lætali febri cula: adeo enim ſubtiles mortis cauſas fata inueniunt, quum ex decreto vrgent.

IANI VITALIS.

Hanc tibi pro tumuli Ianus Vitalis honore,
Ramoſam laurum magne Grauina dicat.
Hic vbi odorata Manes requieſcere in vmbra
Floribus in mediis, & iuuet eſſe tuos:
Illa, Notis quoties rami quatientur, & Euris;
Perſtrepet in laudes ſancte Poëta tuas.

LATOMI.

Cuius hic tumulum vides, Viator,
Vatis eximii, Petri Grauinæ,
Tu fortaſſe putas obiſſe totum,

Et

Et vel esse nihil, vel isse ad vmbras.
Erras: non obiit, sed vsque viuit.
Nam quum quæ cecinit, vel est locutus,
Vel misit teneræ preces puellæ,
Vel scripsit lepidis iocos amicis,
Quæq; illa ingenii fuêre multa,
Nunc audis, legis, excipis, tenesq;:
Illum viuere quo negas colore?
Viuit: teq; magis, supine caudex,
Cuius post cineres nihil manebit.

POMPONIVS GAVRICVS. LXV.

ARGIVAE IVNONIS FANVM quod est Picentinorum nobile oppidum, geminos fratres Gauricos præstāti ingenio protulit; Lucam ipsum, quē astrologiæ peritissimū, feliciq; sæpè euentu futura prædicentē, in aula Pauli Tertij Pontificis admiramur; & Pomponium nō incelebrē Poëtam, validaq; in varias artes, ardētis ingenij fœcūditate mirabilē, nisi instabili genio abductus, dū feruidè trāscurrit, & sectatur operū nouitatē, in cunctis, nusquā accuratus, & diligens, firmæ prudētiæ dignitatē amisisset. Is Græcorū poëtarum vitas, Petri Criniti æmulatione, qui de Latinis librum ædiderat, Latinè perscripsit; atq; itē geminos de Physiognomia, & de Architectura libellos. Extat et eius volumē de metallicis, curiosorū insanę turbæ gratissimū. Neq; enim desunt, qui Aurū pariter, & Argentū, ex ignobili materia, inanibus recoctionū artificijs procreari, atq;

exprimi posse arbitrentur. Exierunt etiam in publicum Epigrammata aliquod, & Elegiæ, non dubia amatoriæ vanitatis indicia; nam illustrem fœminam arsisse constat, enudasseq; animi ægritudinem procaci Musarum lenocinio, adeo incautè, & flagranter, vt quum Surrentina via Stabias peteret, in eoq; itinere ab obuijs salutatus fuisset, nusquam demũ apparuerit, frustra eum Luca fratre, per sexdecim annos expectante, quum procul dubio, ab ea suspicione trucidatus, & cum seruis & iumentis, ne vllum cædis vestigium extaret, in subiectum Mare præcipitatus existimetur.

MYRTEI.

Ibat Gauricus ad suos amores,
Sed diu haud potuit suos amores
Vti Gauricus. abstulere fata.
Verum nulla manet sepulcri imago.
Nanque (quod coluit pari labore
Musas & Venerem) vel à Camœnis
Raptus creditur inter alta montis,
Qui iacet Stabias super vetustas:
Vel pulchræ Veneri datus sacerdos
Tyrrheni Maris in sinum profundum.

LATOMI.

Mortalitatis vt neget post aleam
Nemo poëtas viuere:
Nullum supersit vt rogi vestigium,
Musæ tulêre Gauricum.

MAR-

MARCVS ANTONIVS CASANOVA. LXVI.

MARCO ANTONIO CASANOuæ, Comenſe patre Romæ genito, arguti Epigrammatis palmam detulit illa ipſa Roma, ſeueræ auris iudicio ſuperba; nec vnquã incõfeſſo pudore poëtis adulatrix; quòd lepida, & ſalſis finibus aculeata carmina factitaret. Elocutioni tamen caſta puritas, ac in numero ſæpè duro lenitas defuit; qualis in Catullo prætenero poëta cõſpicitur, quũ ingenioſè mordaci, & impuro Martiali perſimilis eſſe mallet, et vna præſertim peracutæ, circunductæq; ſententię gloria duceretur. Sed miſcuiſſe vtrumq; genus tum iuuit, quũ paucorũ verſuum ſpectanda poſteris elogia priſcis Romanæ virtutis heroibus, tanquã manentibus eorum ſtatuis inſcripſiſſet. Nemo autẽ eo ſimplicitate, ac innocentia vitæ melior; nemo vrbana comitate iucundior exiſtimari potuit; niſi Colũnæ familiæ alumnus in gratiam Pompeij Cardinalis, Clementis Põtificis famã intemperantiſsimè laceraſſet. Sed Clemẽs ſe ipſo, & toto deniquè deſumpto nomine maior, & auguſtior, reo Maieſtatis, captoq; ad ſupliciũ facilè pepercit; præclara C. Cæſaris imitatione, qui Catulliani dentis æternũ virus, & liuidam libertatem generoſa diſsimulatione contẽpſerat. Perijt peſtilenti correptus morbo, quo cladẽ vrbis, fortuna nec innumeris ſaturata funeribus adcumularat, quũ obſeſſo, captoq; Pontifice, Põpeius ipſe diuerſo ingenij habitu inimici calamitate lætaretur, & ruentis patriæ caſum in-

ani pœnitentia deploraret. Tumulatus est iuxta naumachiam cãpi Martii Laurentiano in tẽplo: quod olim Lucinæ dicatum fuerat, Et Blosius Palladius sodalis, quòd funeris honore caruisset, hoc piè inscripto carmine, tumulum spectantium oculis ad lachrymas indicauit.

Comensis Casanoua, dum priores,
Et Duces canit, & canit poëtas
Præcurtis Epigrammatis: perennem
Ac longam sibi gloriam parauit.

LATOMI.

Si dare vitam
Qualiacunq;
(Quod docuisti)
Carmina possunt:
Longa necesse
Carmina, vates
Maximè, non est
Ad tibi longam
Condere vitam.

BALTHASAR CASTELLIO.
LXVII.

HIC EST ILLE BALTHASar Castellio Mantuæ natus, ingenij laude Maroni ciui suo planè secũdus, qui ad exactam principalis aulæ normam, militari, ciuiliq; munere virũ elegantem instituit; pariq; disciplina illustrem fœminam, descriptis lectissimorũ morũ finibus effingit, quo opere iucundissimo Græcæ, Latinæq; facultatis peramœnos flores decerpsisse videtur; vt in vnum volumen nobilio-

nobilioris vitæ præcepta, oblectamentaq; honestißimi otij cõferrentur, placere siquidẽ magnæ fortunæ viris, vt sæpè literarum expertibus, ipsisq; præsertim fœminis magnopere cupiebat; ob idq; maluit vernacula quã Latina lingua stylum Ethrusca molliorẽ exercuisse; scilicet, vt imperiti ex antiquis arguta manu surrepta, translataq; scitißimè, nõ agnoscentes, ea omnia tanquã noua mirarentur. Scripsit & Latinas Elegias, & grandi Heroico Cleopatram, sed paucis admodum Ethruscis Rhythmis, quũ amatorij doloris finẽ superba comparatione desperaret, nobilis poëtæ famam tulisse iudicatur. In sago autem togaq; pariter habili ingenio, & generoso quidẽ ore, pacis, belliq; muneribus interfuit, obiuitq; subitarias legationes ad Reges, atq; Pontifices, quũ momenta grauißimarũ rerum, non modo præstãtis animi fidem, sed expediti corporis diligentiã, celeritatemq; requirerẽt. Nouißimè annis prouectũ, sed medicamentis occultata canitie, & multis cultus mũditijs, iuuẽtæ decus affectantem, quum eruditæ artes in eo vigerẽt, Clemens ad Carolum Quintum, in Hispaniam misit; ei, non dubio honore purpuræ destinato, nisi Fortuna Romanæ vrbi immane excidium struens, vtriusque vota fefellisset. Corruit enim mox Roma, Cæsarianorum ducum, simulatis inducijs prodita, viderique potuit Castellio in ea re non satis diligentem, aut certè parum felicem operam præstitisse, quum delatum sibi in ea lugubri clade episcopatum Abulensem, munere Cæsaris accepisset. Verũ ea

dignitate diu perfrui, vel vberiorē expectare non licuit. Sublatus est enim occulta febre, quū vix quinquagesimūsextum attigisset annū, ad Mantuam in Carpentanis. Funeri eius aulæ proceres officium præstitere: nec eū chiromantes ariolus fefellit, qui ex dextræ volæ lineis, eum dignitate auctum Mantuæ, sed nequaquàm in Hispania moriturum prædixerat.

IANI VITALIS.

Castalioneum ad tumulum dum Hispania tota
Conuenit, & sancto iusta parat cineri:
Scipiadum Manes referunt dixisse, secundum
Hic docta amisit Mantua Virgilium.

MARCI ANTONII FLAMINII.

Si truculenta ferox irrumpis in agmina, Marte
Diceris inuicto Castalione satus;
At molli cithara si condis amabile carmen,
Castalia natus diceris esse Dea.

EIVSDEM.

Horrida terribilis cum tractas arma, Maronis
Castalione tui carmine digna facis:
Idem cum molli vacuus requiescis in vmbra
Castaliæ, æterno digna Marone canis.

LATOMI.

Qui iacet hoc tumulo, magnorum munia Diuûm,
Immo bis impleuit, sustinuitq́, trium.
Mars dextra, calamo Phœbus, Cyllenius arte,
Ore Charis, Pallas mente, lepore Venus.
Sed quas exeruit hoc scilicet ordine doteis,
Semper vt in lætam desineret Venerem:
Quæ quum sit Phœbi: nec vt olim, Martis amica,
Vel regat hic mundum, vel magis ipsa Venus.

ANDREAS NAVGERIVS. LXVIII.

ANDREAS NAVGERIVS PAtritij ordinis, Sabellico Venetijs profitente, Latinas literas; Græcas autem à Marco Musuro Cretense Pataiuij hausit; sed in Latinis delectu, ac obseruatione, præceptore diligentior, illum, quem superior ætas insalubri, atque aspera styli nouitate delectata contempserat, cãdorem antiquæ puritatis assecutus est: vt funebribus Liuiani Ducis, & Principis Lauredani laudationibus apparet. Proposito quidem Cicerone ad imitãdum, quem Politianus, & Hermolaus fastidisse videbantur, vtpotè qui omnis eruditionis exundante copia instructi, aliquid in stylo proprium, quod peculiarem, ex certa nota mentis effigiem referret, ex naturæ genio effinxisse nobilius putarint, quã seruili imitatione enata ad nouam frugem ingenia distorsisse. Magno tum quidem probro erat doctis, ridendis pares simijs videri. Eodem quoq; præstanti iudicio, quum Epigrammata lepidissimè scriberet, non salsis, aculeatisq; finibus, sed tenera illa, & prædulci prisca suauitate claudebat; adeo Martiali seuerus hostis, vt quotannis stato die Musis dicato, multa eius volumina, tãquàm impura cum execratione Vulcano dicarentur. Nec minore felicitate Ethruscos numeros attigit: sed in Liuiani cõtubernio castra secutus, studiorum diligentiam remisit, & salubri quidem remedio, quum ingenium bilis atra, veterum lucubrationum vigilijs accersita, haud leuiter afflixisset.

xiſſet. Propterea ſcribendæ Venetæ hiſtoriæ munus à Senatu demandatum, acceptoque liberali ſtipendio ſuſceptum, præſtare non potuit, quãquàm non deſint; qui eum in ipſo ſtatim limine feliciter exordientem, religioſi operis grauitate deterritũ exiſtiment, quum infinita curioſitate, ſummoque labore, & pertinaci memoria tantarum rerum notitia paranda videretur. Verum in ea cogitatione, vt Reipublicæ operã præſtaret, à Senatu ad Carolum Cæſarem in Hiſpaniam miſſus, infauſtã legationẽ ſuſcepit, quum in id tempus incidiſſet, quo Italiæ Principes, ſeruitutis metu ad arma conſternati, affectanti dominatum Italiæ, Cæſari reſtitiſſent; ſecunda autem ſuſcepta legatione, quũ exitiali feſtinatione, mutatis ad celeritatem iumentis in Galliam percurriſſet; vix dum ſalutato Rege Bleſio in oppido ad Ligerim febre correptus interijt, quadrageſimo ſeptimo ætatis anno, omnique eum funeris honore, Rex Muſarum amiciſsimus, nec ſine luctu proſecutus eſt.

MARCI ANTONII FLAMINII.

Naugeri, ne quis tibi certet, néue laboret
Incaſſum, laudes æquiparare tuas;
Siue epigramma facis iuncto pede, ſiue ſoluto
Defles magnanimûm funera acerba virum.

EIVSDEM.

Quot bruma creat albicans pruinas,
Quot tellus Zephyro ſoluta flores,
Quot ſpicæ Libycis calent in agris,
Quot vindemia porrigit racemos,

Quot

Quot vastis mare fluctuat procellis,
Cùm nascens pluuias reportat Hœdus,
Quot Ceraunia frondibus teguntur.
Quot cœlum facibus micat serenum,
Quot sunt millia multa basiorum,
Quæ sibi dari postulat Catullus,
Quotq; sunt atomi Lucretianæ,
Tot menses bone Naugeri, tot annos
Viuent aureoli tui libelli.

BASILII ZANCHII.

Naugeri, tibi Nereides statuêre sepulcrum
Æquoris Adriaci qua leuis vnda silet.
Quà solitæ in numerum, numeros dum pectine ducis,
Concinere, & virides ducere sæpe choros.
Et Doris tumulo conchas, & lucida texit
Coralia, & placidis marmora lambit aquis.
Ipse etiam circum affusis pater Adria lymphis
Ingemit, & mœstum littora murmur habent.
Parua loquor: te te amisso dolet Itala virtus,
Mœret & infractis Faunus arundinibus.

LATOMI.

Dum lego, Naugeri, lusus, & ruris amores,
Et mittis Dominæ munera quanta tuæ:
Quam bene te niuei pecoris, pecorisq; magistræ,
Et cannæ, & vitis rustica cura decet.
Idem quum video Regum centum ora trahentem,
Verba graui serie dum Periclæa tonas.
Non possum studium non hoc damnare, vel illud:
Area nam non est illa, vel illa tua.

IOANNES MARIVS CATANAEVS. LXIX.

IOANNES MARIVS CATANAEus Nouarienſis, Merulæ, Demetrijq́ue diſcipulus, quum iuſtas ex vtraque lingua facultates cõparaſſet, C. Plinij Cæcilij Secũdi Epiſtolas, erudito commentario interpretatus eſt: collectaque inde non mediocris eruditionis fama, Romam ſe contulit, in domoq́; Bendinelli Sauli Cardinalis, cui ab Epiſtolis operam pręſtabat, tres Luciani Dialogos diuerſi characteris in Latinũ vertit; prætenero ſcilicet amores, vel parum pudicos; iucundo Lapithas; graui verò, illum de legibus conſcribendæ hiſtoriæ, tãquàm in vſum ſuſcepti à me, eius muneris Iouio nomini dicatum, ex cenſura quidem Scipionis Carteromachi, quum ille in Academiam nomen daret, magnoperè laudatos. Deſcripſit demũ carmine Genuam in Heri gratiam, atque inde poëſis amore iam planè ſenex correptus eſt; ſera & parũ ideo felici libidine, quum Muſas nunquàm tentatis numeris in iuuenta laceſsiſſet. Itaq́ue Gotifredi Bolionis ſacrum bellum ſub titulo Solymidos, quo potuit ore decantatum eſt; in quo poëmate non moroſus, & æquus lector, argumenti pietatem, & quædam ſchemata iucundæ nouitatis admirabitur, ſi carmina, tanquàm ſalebroſa, & diſtortis numeris luxata, probare noluerit. Id opus author, quum alieni ingenij iudicium ſubiturus, ad Bembum, me præſente detuliſſet; lecto ſtatim titulo, Bembus hilari comitate, nũquàm Catanæe putaſſem, inquit, te alioqui virum de

vtra-

vtraque lingua optimè meritum, hac ipsa, qua nos gaudemus carminũ facultate valuisse, quum nihil omnino, ad quod Musæ dulces arrideant in seuero & militari vultu tuo prorsus emineat. Quo verbo ille perstrictus, argutè respõdit; Ergo nec tu Bembe satis peritus Physiognomus videri potes, quũ te Philomusi poëtæ, gratia tua florentis, à dedolatis ruditer maxillis, & repãdo naso, enormis vultus omnino deceperit: quo responso, omnibus exortus est plenior cachinnus; quod Philomusus poëta, vtique non insuauis, & lyristes Bembo sodalis, è patria Pisauro vespillonis senis buxeam faciem referret. Nõdum autem perfecto poëmate, rediјt ad pedestrẽ orationem, non obscurè ipsa spe cõceptæ laudis destitutus: perscripsitque duos exactæ eruditionis dialogos de potestate & cursu Solis ac Lunæ; & de ludis Romanis: sed ingruente fatali morbo absolui nequiuerunt. Periјt in vrbe quũ abesset Clemens, Carolo Cæsari Romani Imperij insignia Bononiæ traditurus, adeo celata morte, quòd ita impetrandis sacerdotijs ex mora caueretur, vt sepulcri & funeris honore caruerit, quum ab Academicis ad Vetulonias aquas secessisse crederetur.

MYRTEI.

Vide Viator, quanta iactura occulti
Esset sepulcri, ni ingeni sui claris
Perennioribusq; monimentis tectus,
Adhuc vbique viueret Catanæus.

LA-

LATOMI.

Pœnè adiisti ingens famæ Catanææ periclum,
Sic insciis sodalibus
Qui fato eriperis: studiorum creditus illis
Partu propinquo quærere
Secessum. idq; satis fuerat conquesta Minerua;
Quam sic Apollo reppulit.
Hæccine (signabatq; libros) monumenta, vel omni
Pereniora marmore?

IACOBVS SANAZARIVS.

LXX.

IACOBVS SANAZARIVS Equestris ordinis poëta, Neapoli natus atque educatus, quum præclarum fœcundi, atque felicis ingenij specimen daret, repudiato auito gentilitioque nomine, Actius Syncerus appellari voluit, adhortante Pontano, qui Iouiani cognomen, amicorum imitatione desum pserat. Sed origo vetustæ stirpis è Sancto Nazario, Laumellini agri oppido, inter Padum & Ticinum non ignobili, vnde maiores aduenerant, non obscurè petebatur. Floruit amicitia Federici Regis, senescēte Pontani gratia: qui Aragonum nomen vehemēter offenderat, quum veluti personæ oblitus, victorem Carolum inuidiosa vel intempestiua oratione publicè laudasset. Permansit in ea belli procella in officio Actius, redeuntique Ferdinando iuniori, armatus inter fideles ciues operā præstitit: vndè ei conspicuus in aula gratiæ locus. Sed infestius demum

demum vrgente Fortuna, quum Federicus regno pelleretur; constanti studio atque integra fide, eum exulem in vlteriorem Galliam secutus est; qua gratissimi animi testificatione, singularem laudem promeruisse, vel eius inimici iudicabant. Scripsit, tanquàm ambidexter, Ethrusca simul, atque Latina carmina, pari lepore saleque, arridentibus vtrinq; Musis, quum multo felle odij subamarus præpilata iacula iambis intorqueret; aut amorum suorum dulcedine resolutus, tenerrimè lasciuiret. Graui autem & sacro poëmate, de partu Virginis, viginti annorum lima perpolito, summum decus frustra expectasse videri potuit; quũ illæ quæ iuueni exciderant, piscatoriæ eclogæ publico exceptæ plausu, reliquorum operum famam oppresserint; ita, vt eam publici tanquàm iniqui iudicij querelã aperto cum pudore, nec tamẽ sine tacita voluptate deuoraret. Vixit annos septuagintaduos, peramœno, virentique semper ingenio, accuratoque, & planè iuuenili cultu inter amatorias oblectationes; nunquàm non festiuus & hilaris, ex dolore autem indignantis animi, supremum concepit morbum, quòd Philibertus Aurantius dux Cæsaris Mergillinæ villæ suę delicias, temerè excisa turre deformasset: ea ad Pausilypi radices conspicitur. Sed Aurantio demum acie interfecto, quum hora fatalis adueniret, audito eius interitu sese in cubitum erigens, Excedam, inquit, è vita hoc meo non inani voto lætus, postquàm barbarus Musarum hostis, vltore Marte, immanis iniuriæ pœnas persoluit.

Sepul-

Sepultus est iuxta villam Mergillinam in templo Deiparæ virgini ab se dedicato. Marmoreo autem tumulo Bembus hoc carmen inscripsit.

BEMBI.

Da sacro cineri flores: hic ille Maroni
Syncerus, Musa, proximus, vt tumulo.

MARCI ANTONII FLAMINII.

Quantum Virgilio debebit sylua Maroni,
Et pastor, donec Musa Maronis erit.
Tantum penè tibi debent piscator, & acta,
Acti, diuino proximè Virgilio.

TIBALDEI.

Virginis intactæ partum, partumq́, videbis,
Actia quem docto pectore Musa dedit.
Admirandi ambo. humanæ fuit ille saluti
Vtilis, humanis hic fuit ingeniis.

PETRI GRAVINAE.

Qui diuina legis Synceri carmina vatis,
Magnaq́, virginei sacra puerperii:
Non hæc humano credas procedere sensu.
Authori mentem mouit, & ora Deus.
Hunc sibi delegit, quo non cœlestia quisquam
Grandius, aut pleno cultius ore sonet.

BASILII ZANCHII.

Has nassas, hæc lina tibi Syncere sepulto,
Piscator tenui dedicat arte Mycon.
Hos calamos, myrtumq́, tibi, viridemq́, coronam
Arcadia pastor ponit ab arte Lycon.
Has lachrymas, vulsamq́, à vertice Mergillina
Cæsariem, & violas spargit, & ammineum.
Parthenope patria ipsa tibi de marmore bustum
Condit, & extentis funera temporibus.

BEM-

Quid moror? æterni te suspicit umbra Maronis,
Et tibi vicinum donat habere locum.

N. NICOLAI GRVDII.

Nuper ad Oenotrias aciem quum flecteret arces
Christus, & Euboicæ mœnia Parthenopes,
Mergillina procul qua Tethyos inspicit undas,
Audit ab Actiaca munera blanda domo:
Arrectusque diu modulamine carminis hæsit,
Inde sacro taleis fundit ab ore sonos:
Huc ades, ô Genitrix, illæsi virgo pudoris,
Arte pius vates dum tua facta nouat.
An' ne iterum arcano compleri viscera motu,
Conceptumq́; polo reddere credis onus?
Certe ego mi videor primis irrepere cunis,
Rursus, & horriferæ mortis obire vicem.
Dum mea sæpe tamen sic mors cantetur, & ortus,
Nec graue sit nasci, nec mihi sæpè mori.

LATOMI.

Dum vacat, & terras quoties petit illa Tonantis
Mater, virgineo sed nec honore carens:
Synceri ad tumulum properat visura, virescant
Candida cum rutilis lilia sparsa rosis.
Viuum dein laticem, dein altera munera flores
Fundit; & arrepta sic canit orsa lyra:
Conscie viue mei fœlix Syncere pudoris,
Atque idem partus conscie viue mei.
Nanque ego quo sacrum secretum teste peregi,
Hunc quoque tu testem carminis huius habes.
Esto: ventris onus fuerit sine pondere pondus,
Dum celebres, pondus sustinuisse velim.

EIVSDEM.

Maior in assumpto ratio quo nomine constet,
Est vbi te cupiam fellis habere minus.

IOANNES MANARDVS. LXXI.

IOANNES MANARDVS FERRAriẽsis, in Pannonia Vladislao Rege, medẽdi artẽ exercuit; eandemq; demũ in gymnasio Ferrariæ professus, Epistolarũ librũ edidit; quo magna medẽtibus, & pharmacopolis vtilitas paratur; quũ terræ frugibus, Indicisque, præsertim in Medicinæ vsum adoptatis, obsoleto antiquo nomine, & incerta viriũ potestate perobscuris, eruditã claritatẽ attulerit. Duxit autẽ vxorẽ planè senex, & articulorũ dolore distortus, ab ætate, formaque, florentis iuuenis toro dignã, adeo leui iudicio, & læthali quidẽ intẽperantia, vt maturando funeri suo, aliquanto prolis, quàm vitæ cupidior ab amicis censeretur.

PETRI CVRSII.

Dum Manarde vigil cum prole Coronidis esses,
Vidisti vitam perpetuam esse tuam.
At dum formosa cum Pallade coniuge dormis,
Sensisti mortem curuus adesse senex.
Hic nunc clarè iaces, & quem Podalirion esse
Vidimus, annosum sustulit ipsa Venus.

LATOMI.

In fouea qui te periturum, dixit Aruspex,
Non est mentitus: coniugis illa fuit.

CAMILLVS QVERNVS ARCHIPOETA. LXXII.

CAMILLVS QVERNVS E MOnopoli Leonis fama excitus, quum nõ dubijs vnq̃ præmijs, poëtas in honore esse

eſſe didiciſſet, in Vrbem venit, lyram ſecũ afferẽs, ad quã ſuæ Alexiados ſupra viginti millia verſuũ decãtaret. Arriſere ei ſtatim Academiæ ſodales, ꝙ Appulus præpingui vultu alacer, & prolixè comatus, omnino dignus feſta laurea videretur. Itaq; ſolenni exceptũ epulo in inſula Tyberis Æſculapio dicata, potantemq́; ſæpè ingẽti patera, & totius ingenij opes, pulſata lyra proferentem, nouo ſerti genere coronarunt; id erat ex pampino, braſsica, & lauro eleganter intextũ; ſic, vt tam ſalſè, q̃ lepidè, eius temulẽtia, braſſicæ remedio cohibẽda notaretur; & ipſe publico cõſenſu Archipoëtæ cognomen, manãtibus præ gaudio lachrymis lætus acciperet, ſalutaretur q́; itidẽ cũ plauſu, hoc repetito ſępè carmine.

Salue braßicea virens corona,
Et lauro, Archipoëta, pampinoq́ʒ,
Dignus Principis auribus Leonis:

Nec multò poſt tanto cognomine percelebris productus ad Leonẽ infinita carmina in torrentis morẽ, rotundo ore decãtauit; fuitq́; diu inter inſtrumẽta eruditę voluptatis lõgè gratiſsimus, quũ cœnante Leone, porrectis de manu ſemeſis obſonijs, ſtãs in feneſtra veſceretur, & de principis lagena perpotãdo, ſubitaria carmina factitaret; ea demũ lege, vt præſcripto argumento bina ſaltẽ carmina ad mẽſam, tributi nomine ſoluerẽtur, & in pœnã ſterili vel inepto lõgè dilutiſsimè foret perbibendũ. Ab hac autẽ opulenta, hilarique ſagina, vehementẽ incidit in podagram; ſic, vt belliſsimè ad riſum euenerit, quum de ſe canere iuſſus, in hunc hexametrum erupiſſet;

Archipoëta facit versus pro mille poëtis.
& demum hæsitaret, inexpectatus Princeps hoc pentametro perargutè respon derit;

Et pro mille aliis Archipoëta bibit.

Tum verò astantibus obortus est risus: & demum multò maximus, quum Quernus stupẽs & interritus, hoc tertium non ineptè carmen induxisset;

Porrige, quod faciat mihi carmina docta Falernũ.
Idque Leo repentè mutuatus à Virgilio, subdiderit;

Hoc etiam eneruat, debilitatq́, pedes.

Mortuo autem Leone, profligatisque poëtis, Neapolim redijt, ibique demum, quum Gallica arma perstreperent, & vti ipse in miserijs perurbanè dicebat, pro vno benigno Leone, in multos feros lupos incidisset. Oppressus vtraq; prędurę egestatis, & insanabilis morbi miseria, in publica hospitali domo, vitæ finẽ inuenit; quũ indignatus fortunæ acerbitatẽ, præ dolore, ventrem sibi, ac intima viscera forfice perfoderit.

IANI VITALIS.

Laurus, braßica, pampinus coronam
Contextæ simul, hinc pares in vnam,
Deflent interitum sui poëtæ:
Quinimmo Archipoëtæ, & hinc lagenæ,
Scyphiq́, & cyathi, amphoræ, vrceiq́,
Queruntur lepidum suum patronum,
Pro dulci, modò Cretico, & Falerno
Exhaurire acidas Stygis lacunas,
Et sales periisse Quernianos,

Dum

Dum vitæ sibi prodigus molestæ,
Fodit viscera forfice. ô seuerum
Nostri temporis Appulum Catonem.

LATOMI.

Quum matrem Thymelen, patrem Bathyllum
Per tot lustra tibi astruas Camille:
Argutis salibus, facetiisq́;
Et primo numeris in vngue natis,
Exercens Decimi gulam Leonis,
Et summi titulum ferens Poëtæ:
Quid est, quod moriens supremo in actu,
Ferro visceribus dolenter haustis
Tanquam sis rigido Catone natus,
Personam proicis, vetasq́; plaudi?

ALBERTVS PIVS CARPENSIS. LXXIII.

LVBET HOC LOCO SVB ILlustri scilicet imagine, Alberti Pij inter exempla fortunæ humanis consilijs malignè & petulanter illudentis, eius viri grauissimi, genus, opes, ingenium, mores, studiaque referre; vt vel hinc mortales inani rerũ peritiæ persuasione subnixi, fortunam omni prudentia superiorem intelligant. Is antiquissima stirpe ortus, à maioribus per manus traditum, quum ante ducentos annos Mutinæ imperasset, in campis Nacris, Carpum nobile oppidum possedit; optimisque literis, generosisque moribus animum pariter, & corpus excoluit. Erat enim à procera, decentique statura ad arma neruis, & spiritu validus, ac habilis, maximarum autẽ re-

rum negotijs, & literis præaltum, & incomparabile ingenium attulerat. Nihil enim vel præstantis doctrinæ, vel solertis industriæ, vel reconditæ artis, ardens eius ingenium, semperque viuidũ, & maximè efficax subterfugit. Erat enim celeri captu, expedita ratione, tenacique memoria stupendus: eloquentia porrò tanta, vt in omni congressu, & disputatione, quum de arduis consuleretur, & odio amarus, & amore prædulcis, tranquillitate lenis, atque sedatus, & vehementia concitatus, atque fulmineus, quò vellet principum animos impelleret; & summus bello, & pace consultor, & mirabilis occasionum inuentor, & artifex censeretur. Quatuor summis Regibus, & totidem maximis Pontificibus in præclaro semper honore legationũ operam præstitit, vigilantia, fide, & prouidentia semper illustrem. Sed vti occultæ Principum voluntates, & erumpentia ex insperato eorum odia tulerunt, coactus est alterna partium studia profiteri, quod his omnino adhærẽdum iudicaret; quibus Alphonsus Atestinus hostis esset, quo cum de possessione paterni agri disceptabat. Sed Atestini fortuna præclarè ipsa Pij prudentia virtuteq; superior, priuatam causam publicis cladibus inuoluit, atq; ita capto Clemẽte Pontifice, quum vrbs Roma fœdè perijsset, ex arce emissus in Galliam enauigauit, vbi se paterna ditione Cæsaris iudicio exutum audiuit. Inde ei diuturnus articularis morbus, quo miserè conuulsus cruciabatur adauctus est; hunc diu æquo animo, & Christiana patientia fortiter tu-

lisse

liſſe fruſtra fuit, quum ſæua peſtis fatalem horam adduceret. Obijt Lutetiæ non planè ſenex, ſub id tempus, quo Carolus Cæſar, & Solymanus, irrito vtrinque auſu ad Viennam Noricam certaturi credebantur. Rodulphus Pius fratris filius, quem aliquantò poſt Paulus Pontifex eximiæ virtutis meritò legit in Senatum, condito æneo ſepulcro Patrui memoriam proſecutus eſt. Sed Albertus ipſe, multò perennius antea ſibi ſtruxerat, quum librum longè grauiſsimum aduerſus Lutherum, perſtricto etiam Eraſmo Roterodamo publicaſſet.

FERDINANDI BALAMII.

Inſignes vſu rerum, ſtudiisq; Mineruæ
Perpaucos ætas priſca recensq; dedit;
In Solem, aſſuetus doctos verſare libellos
Quum prodit, lucem non tulit inſolitam,
Laudibus hunc omnes doctrinæ, & rebus agendis
Conſpexêre domi, conſpicuumq; foris.
Hunc Arar, hunc Rhenus totiès, hunc accola magni
Eridani, hunc Tybris ſenſit, & obſtupuit.
Fortuna inuidit, raperisq; Alberte, tuorum,
Italiæq; omnis cum gemitu, & lachrymis.

IVLII GONZAGAE.

Hoc decus Italiæ tegitur Pius ille ſepulcro,
Solerti ingenio, conſilioq; potens:
Nulli hominum vis dicendi, facundia maior,
Ille ſed & ſtudiis auxit, & arte magis.
Hunc Reges, hunc Pontifices ſibi rebus agendis
Optarant ſocium, conſiliisq; ducem.

Felix, ſpem ſenii natum niſi fleſſet ademptum,
Et data in hoſtiles regna paterna domus.

STEPHANI DOLETI.

Merſit funere Mors nimis prophana
Mors damnoſa nimis virum interemit
Æternum decus omnium virorum.
Cui quid præripuêre laudis illa,
Illa antiqua patrum ſuperba ſecla
Tot belli ducibus, viriſq; doctis?
Aut quid noſtra quidem negarit ætas?
Quod ſi forte ſtupes, minúſue credis,
Id tu plus ſtupeas, negeſq; prorſus,
Hunc & Marti operam dediſſe ſemper,
Et Muſis ſtudium negaſſe nunquam:
Vt nullum arte parem huic putet Minerua,
Nec Mars laudibus anteponat vllum:
Qua morum integritate vixit, omnis
Quam purus vitii, ore quam modeſto!
O', quo robore pertulit ſiniſtros
Caſus, quo ſubiit pericla vitæ!
Quem ne, Galle minus tuo remotum
Aſpectu memores, & ipſe iuſto
Complectaris amore, ſcito cauſa
Neglexiſſe tua, quibus beârat
Fortuna hunc aliquando rebus amplis:
Sed quod non tibi ſit graue, aut moleſtum,
Pro tantis ſtudiis, quibus per orbem
Gallorum cupiit decus vagari,
Morti, qua cecidit, precare mortem.
Et votis onera polum, vt labores
Poſt tot, tantaq; damna, totq; curas
Cœlo tandem aliquando conquieſcat.

LATOMI.

Qui sic proscindas causa pietatis Erasmum,
Te, mihi relligio est summa negare pium.
Hoc ego cur faciam? quum nec pietatis Erasmus
Læsus personam detrahat ipse tibi?

LVDOVICVS ARIOSTVS. LXXIIII.

LVDOVICVS ARIOSTVS nobili genere Ferrariæ natus cùm paterna hæreditas inter numerosam fratrum sobolem diducta, ipsi pertenuis obuenisset, ingenium in literis vigilanter exercuit, vt certo, nobilique præsidio familiæ nomen tueretur. Sed vti pari propè necessitatis, & gloriæ stimulo vehementer excitatus, feliciore certè iudicio inter primos Ethruscæ linguæ poëtas celebrari, quā inter Latinos in secundis gradibus consistere maluit; quòd eius industriæ labor, cum eruditis, ac idiotis latissimè dispensatus, vberiorem præsentis præmij, & diffusæ laudis fructum ostenderet. Adhæsit comes Hippolyto Atestino Cardinali in Pannoniam profecto; quum ille erudito, ac illustri comitatu apud Reges Hungaros ambitiosè gauderet: Sed iterum euntem, quum sequi recusasset, vsque adeo grauiter offendit, vt penè implacabilis odij discrimen adierit. Receptus inde est ab Alfonso Principe tanquàm horarum omnium amicus, & sodalis, cuius benigna manu vrbanam domum extruxit, peramœna hortorum vbertate, frugi mēsæ quotidianos sumptus adæquantem: in eo autem ciuili otio,

extrà aulæ ſtrepitum poëmata factitauit; ſatyras imprimis,mordaci ſale conſperſas, ac item Comœdias plures theatrali voluptate ſæpè repetitas:inter eas autẽ,maximè Suppoſiti excellũt,inuentionis,atq; ſucceſſus amœnitate cum Plautinis facilè contendentes, ſi vtriuſq; ſæculi mores non ineptè comparentur. Sed luculentiſsimum operum, ob idque forſitan æternum id volumẽ exiſtimatur, quo Orlandi fabuloſi Herois admiranda bello facinora, octonario modulo decantauit, Boiardo herclè,ipſoque Pulcio peregregiè ſuperatis. Quandoquidem & hunc rerũ,& carminum accurata granditate deuicerit; ac illum ſurrepto inuentionis titulo, ac eo quidem varijs elegantioris doctrinæ luminibus illuſtrato penitus extinxerit. Cuncta enim euoluiſſe volumina videtur, vt ſibi vndique collecta gratia,ex iucundiſsimis floribus longè pulcherrimam, ideoque perennem, quo lepidum caput ornaretur coronam intexeret. Interijt in patria,ſcalari ætatis anno,quum diu pectoris anguſtia,ex pituitæ ſtillicidio laboraſſet:hoc autem carmen, viuens compoſuit,vt ſepulcro incideretur.

Ludouici Arioſti humantur oſſa
Sub hoc marmore:ſeu ſub hac humo:ſeu
Sub quicquid voluit benignus hæres:
Siue hærede benignior comes:ſeu
Opportunius incidens viator:
Nam ſcire haud potuit futura:ſed nec
Tanti erat uacuum ſibi cadauer:
Vt vrnam cuperet parare viuens,
Viuens iſta tamen ſibi parauit,

Quæ scribi voluit suo sepulcro,
Olim si quod haberet is sepulcrum:
Ne cum spiritus hoc breui peracto
Præscripto spacio misellus artus,
Quos ægrè antè reliquerat, reposcet;
Hac, & hac cinerem hunc & hunc reuellens,
Dum noscat proprium, diu vagetur.

CAELII CALCAGNINI.

Tu repetis cœlum, & terras Arioste relinquis,
Et loca iam meritis inferiora tuis.
Nos miseri, & curis longe mortalibus acti,
Non tibi, sed nobis fundimus has lachrymas.
Gloria te niueis subducit in æthera bigis,
Nos sine te luctu perpetuo opprimimur.

LATOMI.

Arma, virúmque canens, Ethruscæ carmina Musæ,
Palmam Vergilio vel tribuente refers.
Scit sua te melius patrio sermone Latina,
Quam sese Latio Graia referre sono.

AEGIDIVS CARDINALIS.

LXXV.

NON EST CVR TE PRAETEREAM Ægidi, humili quidem loco, verum maximè illustri fato Viterbij nate: Christiani scilicet oratoris in sacra pergula, primum, atque vltimum decus merite; quanquàm egregia illa ex arcanis Moseos deprōpta, sublimis ingenij monumēta tenebris adhuc impiè suppri mantur. Præstantissimū enim præceptorē facilè superasti, Marianū scilicet Genezanensem, Pōtani, & Politiani admiratione, eruditoq; præconio incly-

inclytum; huius enim extat in Epiſtolis laudatio florentiſsima, illius vero nobile carmẽ, quod in Ægidio dialogo tale legitur.

Qualis Alphei liquidos ad amnes,
Siue Mæandri viridante ripa,
Concinit ſerum moriens in ipſo
Funere cygnus.
Talis ad plectrum ad Thyaſos Deorum
Ludit in cœlo Marianus, ipſa
Morte victurus Marianus, ipſo
Funere felix.
Ipſe ſis felix, faueasq́ nobis,
Ipſe ades feſsis Mariane rebus,
Tu preces audi miſerorum, & iras
Siſte Tonantis.

Cæterum Marianus, Ægidij comparatione ad optimè glorioſeque dicendum, nequaquam tanta ex Græcis, noui, & veteris Inſtrumẽti enarratoribus præſidia compararat; neque penetrarat ad Chaldæos, vt admiranda noſtræ legis fundamenta reuelaret; neque concionibus prędulce illud, & nobile poëticum melos inſtillarat; vt ſuſpenſos arrectis auribus animos, ſuauitate carminum ad colendam pietatem reuocaret. Sed Ægidius quũ in ſuggeſtu verè admirabilis, ęquo iudicio per omnes vrbes oratoriæ facultatis lauream mereretur, etiam domi lepidiſsimis ſermonibus nouam laudem ferebat. Erat enim eius ingenium exquiſito literarum omnium delectu grauiter inſtructum; ſic, vt in omnes exemplorum caſus peramplas opes, alacris, & expedita memoria ſuppeditaret: facundia porrò tanta diſsi-

diſsimulatis illecebris audientes ſemper exhilarans, atque demulcens; vt ipſo concionante vel maxima tẽpla cõplerentur. Ante autem id tempus, quo totius Eremitani ordinis præfecturam à Iulio conſecutus eſt, nonnunquàm accidit, vt Patauij optimis literis operam nauans, factitata ab ſe lepida carmina ad lyram elegantiſsimè decantaret. Ei demum Leo Pontifex, virtutẽ omnem liberaliter exornare ſolitus, honorem purpurei galeri detulit; quum Petruciana coniuratione, & Vmbrico bello circumuẽtus, Senatum aut malignè aut ſegniter Principis iniuriam ferentem ſupplere cogeretur. Exinde functus eſt legatione in Hiſpaniam, quum Selymo poſt debellatos Perſas, & duos Memphiticos Reges interfectos, nobis arma comminante, Chriſtianæ gentes ad ſacrum bellum excitandæ viderẽtur. Sexageſimo ætatis anno ſubita oppreſſus pituita Romæ interijt, quum Clemens Carolum Cæſarem Bononiæ iterum excepiſſet, deſtinatus, optatusq; à multis ad Pontificatum, tanquàm par ſummo oneri. Sed non deerant, qui præclari nominis famam verbis eleuarent, quòd pallorem oris ſumpto cumino, & ſuffitu vdæ paleæ mentiretur, variasque libidines cẽſoria ſeueritate contegeret, quas demum malignus potius rumor quàm vlla certi veſtigij relicta proles detexit. Fit enim quadam naturæ minimè benigna ſorte, vt nulla abſolutæ virtutis præclara facies enitere poſsit, niſi aliqnem vitij turpem næuum ad eludendam felicitatem oſtendat.

IANI VITALIS.

Ante ſacroſanctos cineres bona verba Viator
Dicito, diuinus hic iacet Ægidius;
Qui potuit lingua humanas inflectere mentes,
Et trahere hærentes feruidus ad ſe animos.
Quicquid pandit Arabs, diuinum quicquid Erembus
Diues Aramæis occulit in tabulis,
Explicuit populis; & ſi quid ſpiritus vltra
Sentit, adhuc ſanctum quod meditetur habet.

LATOMI.

Et tua debuerat ſummos conſcendere honores
Virtus, & probitas, ingeniumq́, ſagax.
Sed tuus obtendit Genius, fuge protinus, inquit:
Nunc formidatos truderis in ſcopulos.
Non eſt iam merces, ſed talio, ſumma referre:
Et tu pacem, alii belligerentur, amas.

IOANNES FRANCISCVS PICVS MIRANDVLA.

LXXVI.

IN IOANNE FRANCISCO PIco Mirandulano, inter ſtudioſos bonarum artium, ſcribendiq; auidos memoria verborum vehementer excelluit: ſed in ipſo rerum delectu illud perilluſtre iudiciū, quod ſummo viro Hippocrati maximè difficilè exiſtimatur, omnino non viguit. Fruſtra enim ad Ioannis patrui gloriam aſpiranti, ingreſſoque grauiſsimorum ſtudiorum penetralia, quum inſatiabili lectione duceretur, nuſquàm Minerua ſatis arriſerat. Extant eius ſacra poëmata, ſuis quoq; Commentarijs illuſtrata, ne legētibus minus clara videren-

derentur: & libri de veritate fidei Christianæ, in quibus disciplinarum omniũ aceruus eminet. Sed acriter disputantem inter cucullatos, magna etiam expeditę doctrinę laus sequebatur, quum scribentem, vel mediocriter eloquentes minimè probarent. Neque enim quid potissimum imitaretur, constitutum habuisse videri potest ex duobus præsertim libellis, de optimo imitationis genere ad Bembum perscriptis. Sed quũ in omnibus ingenij operibus sacras literas religiosè respiceret, contẽpsisse Latinæ facundiæ flores, atq; inde gloriam, tanquã inanem existimari voluit; quanquàm eius vniuersa literarũ studia, tãquàm illustri in homine, & in domo sanctissimis moribus perornata, quum in minus seueros iudices facilè inciderent, splendidiora viderentur: & herclè vir antiqua simplicitate, potius quàm nouo astu æquiora iudicia redimebat; quum libros ipsos priuato impressos sumptu, liberali largitione publicaret. Interfectus est cum Alberto filio, vir indignus adeo crudeli vitę exitu, à Galeotto fratris filio, quum nocturnis insidijs, capta arce, Mirandulæ dominatum, ex paterno iure inuadendum existimasset. Fuêre qui crederent merita fortasse pœna mulctatũ, quòd cudendæ monendæ miserum artificem ipsius officinæ præpositum, ex impuri auri, & ad decumum subtiliter improbi, magnum sensim lucrum ipsi domino reddentem, crudeli supplicio ad deriuandam inuidiam sustulisset; quum intellecta fraus ipsius famæ vehementer officeret, palamque ea aurea moneta, ex eius effigie

specta-

ſpectabilis, vulgato vitij detrimento reijceretur. Led iuuat audire quoſdam, virum alioqui integra fide optimum excuſantes, tanquàm eius auaræ fraudis penitus ignarum, quum in vxorem, quòd eſſet accurata, & diligens materfamilias, tanquàm muliebris auiditatis probro notatam, eius flagitij nomen nullo cum pudore referendum exiſtiment.

MYRTEI.

Hic Picus iaceo, atque me illa, quæ iam
Antè non potuere, nunc iniquo
Me ſeruant obitu arma literarum.
Ægrè illud fero concidiſſe, dextra
Fratris filii hoc eleuor, me adeptum
Vitam pro ſtudiis meis perennem.

LATOMI.

Paſſus es immeritam (quis enim Franciſce negarit?)
Non minus inſigni cum feritate, necem.
Sed iuuat interea ſcio los inquirere quoſdam,
Exitio quæ te fata dediſſe putent:
Sunt ea: laudatæ pietas ſanctiſsima vitæ,
Verus amor recti, mens ſine felle mali.

NICOLAVS MACCIAVELLVS. LXXVII.

QVIS NON MIRETVR, IN hoc Macciauello tantum valuiſſe naturam, vt in nulla vel certè mediocri Latinarum literarũ cognitione, ad iuſtam rectè ſcribendi facultatem, peruenire potuerit; habili ſiquidem ingenio, ac vbi ſolertiam intẽderet, planè mirabili, cuncta quæ aggrederetur elegantiſ-

ſimè perficiebat, ſiue ſeria, ſiue iocoſa ſcriberentur. In hiſtoria enim apprimè grauis, & aſtutus, ita Patriæ fauit, vt diſsimulatis factionũ ſtudijs, impellente recondita libidine, & lenis, & aſper inceſsiſſe iudicetur; egregia herclè cũ laude, niſi vti nos non imperiti rerum Ethruſcarũ præclarè conſpicimus, prædulcis eloquentiæ mella, occulto veneno illita, ſingulis operibus infudiſſet; & tum etiam, quum optimum principẽ formaret, quũ bellicis præceptis ducẽ inſtrueret; & deniq; traditis exactæ prudẽtię documẽtis, in deliberãdo & cõſulẽdo eximiũ Senatorẽ effingeret. Sed comiter æſtimemus Ethruſcos ſales, ad exẽplar comœdiæ veteris Ariſtophanis, in Nicia pręſertim Comœdia; in qua adeò iucundè vel in triſtibus riſum excitauit, vt illi ipſi ex perſona ſcitè expreſſa, in ſcænã inducti ciues, quanquàm præaltè commorderentur, totam inuſtæ notæ iniuriam, ciuili lenitate pertulerint: actamque Florentiæ, ex ea miri leporis fama Leo Pontifex, inſtaurato ludo, vt Vrbi ea voluptas communicaretur, cum toto ſcænæ cultu, ipſiſque hiſtrionibus Romã acciuerit. Cõſtat eum, ſicuti ipſe nobis fatebatur, à Marcello Virgilio, cuius & notarius, & aſſecla publici muneris fuit, Græcæ atq; Latinæ linguæ flores accepiſſe, quos ſcriptis ſuis insereret. Ipſe quoq; natura perargutus, & docilis, ſalſique iudicij plenus, pedeſtrẽ patrij ſermonis facultatẽ à Boccacij conditoris vetuſtate diffluentem, nouis, & planè Atticis vinculis aſtrixerat; ſic, vt ille caſtigatior, ſed non purior aut grauior otioſis ingenijs exiſtimetur. Cæterum

quòd olim eiecto Soderino à Mediceis in quæstione tortus fuisset, ab his leniendo dolori, annuam scribendæ historiæ mercedem promeruit; ita tamen, vt ægrè compresso odio, quum dicendo, scribēdoq; Brutos, & Casſios laudaret, eius cōiurationis architectus fuisse putaretur: in qua Aiacetus poëta, & Alamanus, ex ipsa turma prętoria leuiſsimus eques, concepti sceleris capite pœnas dederũt. Fuit exinde semper inops vti irrisor, & atheos: fatoq; functus est, quũ accepto temerè pharmaco, quo se aduersus morbos præmuniret, vitæ suæ iocabũdus illusisset, paulò antequàm Florentia Cæsarianis subacta armis, Mediceos veteres dominos recipere cogeretur.

ANTONII VACCAE.

Quisquis adis, sacro flores, & serta sepulcro
Adde puer, cineri debita dona ferens.
Nam veteres belli, & pacis, qui reddidit arteis,
Iam pridem ignotas regibus, & populis,
Ethruscæ Macciauellus honos, & gloria linguæ,
Hic iacet. hoc saxum non coluiſſe nefas.

LATOMI.

Quum sibi præteneras odioso radier aureis
Vero, vix aliquis Macciauelle ferat;
Id verò facias: laudemq; è dente pararis,
Quanta fuit linguæ visq;, Venusq; tuæ?

PHILIPPVS DECIVS. LXXVIII.

PARI FERE GLORIA, ET dignitate Philippus Decius in profesſione humani, diuiniq; præsertim iuris floruit, Maini Iasonis, & ciuis, & æmulus, ac ætate simul

ſimul æqualis; ſed qui docendo, & ſcribẽdo in omnibus Italiæ gymnaſijs multò latius ingenij famam protulerit. Enarrabat enim ſubtiliſsimè, & vti ſæpè vidimus, longè omnium acerrimè diſputabat. Ab ipſis Piſis vbi vxorem duxerat, Ticinum à Gallo præſide, opimis ſtipendijs euocatus, in id tempus incidit, quo Ludouicus Rex ad conuellendam Iulij Pontificis authoritatem, concilium Piſis indixerat. Fugitiui, ideóque rebelles aliquot Cardinales, in gratiam Regis, ſynodũm poſtulabant: ius verò indicendi, decernendique loci, Pontifex ad ſe reuocabat. Conſultus propterea Decius, ſuper ea re, intemperanter contra Maieſtatem Pontificis de ſcripto reſpondit; ſecus ac Iaſon, qui rogatus ſententiam, vel magno munere oblato adduci non potuit, vt non clementiſsimè reſponderet. Ob eam contumeliam Matthæus Sedunenſis Cardinalis, pulſis Gallis victore cum exercitu, Ticinum vrbem ingreſſus, vnam omnium Decij domum, militi diripiendam dedit. Tanto accepto incommodo in Galliam ex fuga profectus, in ciuitate Biturigum ius diuinũ edocuit per duos fermè annos. Inde verò in Italiam reuerſum Senenſes conduxerunt; qua in vrbe, vnica eius filia Senenſi patritio collocata, octogenario maior interijt; delatusque eſt Piſas ad ſepulcrum marmoreum, magno ſumptu ab ſe in maximi templi fronte conſtitutum, inſcriptione adeo inepta, vt ſi eam ſupponamus, elegantibus ingenijs non ſine pudore boni mortui, ridenda videatur.

IANI VITALIS.

Dum curat Decius sibi sepulcrum
Clarum marmore ponere eleganti,
Inscripsit titulos ineruditos,
Vt risum magis excitare possint,
Quàm laudare hominem vndecunque clarum:
Quod si non sibi cultius sepulcrum
Quàm doctos titulos, & elegantes
Curasset, modo mollius iaceret.

LATOMI.

Quum Mors ad Decii nouum sepulcrum
Legisset titulos parum Latinos:
Certe, inquit, timui hactenus lucernam
Iuris tollere: quod minus venustè
Fecisse arguerer, parumque doctè.
Sed quum sic loquitur magister ipse,
Comittam quoque & ipsa barbarismum.

THOMAS MORVS.

LXXIX.

FORTVNA IMPOTENS, ET suo more instabilis, infestaque virtuti, si vnquã superbè, & truculẽter iocata est, sub hoc nuper Henrico octauo in Britannia immanissimè desæuiijt, prostrato ante alios Thoma Moro, quem Rex, paulò ante præclarus eximiæ virtutis admirator, ad summos honores extulerat, vt inde eũ fatali scilicet oborta insania, mutatus in ferã, crudeli mox impetu præcipitẽ daret, quòd ipsius furentis tyranni, nefariæ libidini, vir omnibus religionis, atque iustitiæ numeris longè optimus, atq; sanctissimus adulari noluis-

noluisset. Dum enim ille vxorē repudiare, pellicē inducere, filiāq; magno probro abdicare properaret, Morus scrinij Magister, pietatis ac innocentiæ suæ reus, causam ad tribunal dicere coactus, impio iudicio, nisi par metus ab irato & sæuo mentes excuteret, ita dānatus est, vti latronū more, teterrimo supplicij genere necaretur; nec fas esset dilacerata mēbra, propinquorū pietatè sepelire: sed Henricus, vel hoc vno facinore Phalaridis æmulus, eripere non potuit, quin ad sempiternam inusitati sceleris memoriam, Mori nomen in Vtopia, perenni constantiæ laude frueretur. In ea enim beatæ gentis regione, optimis instituta legibus, ac opulēta pace florentē Rempublicam elegantissimè descripsit, quum damnatos corrupti sæculi mores fastidiret; vt ad benè, beateque viuendum, commento periucundo, rectissima via monstraretur.

IANI VITALIS.

Dum Morus immeritæ submittit colla securi,
Et flent occasum pignora cara suum,
Immo, ait, infandi vitam deflete tyranni,
Non moritur, facinus qui graue morte fugit.

IACOBI EXERICHI HISPANI.

Henricus Morum gladio iugulauit iniquo,
Tam dignum vita, quàm fuit ipse nece:
Mortuus ille tamen viuet per sæcula cuncta,
Post mortem virtus viuere sola facit.

IOANNIS SECVNDI HAGIENSIS.

Quis iacet hic? Truncus. Cuius caput ense recisum est, Hospes
Et natat in tetro sanguine? Canties.

Ciuis. *Hic est ille Thomas Morus, sic fata rependunt,*
Tristia multa bonis, & bona multa malis.
Hospes *Quæ circunsistunt Diuæ lugubre cadauer?*
Diua tenax Veri, sancta Fides, Nemesis,
Harum prima odii causa, & fuit altera mortis,
Vltrix iniustæ tertia cædis erit.

LATOMI.

Quid tibi cum Moro, tali indignißima ciue,
Anglia? Quid pergis dicere inepta tuum?
Tu ferro insontem, nec simplice morte, Catonem
Persequeris: tutò nec licet esse pium.
Proinde sile. nam quo maculam tibi demeret istam,
Ipse sibi patriam condidit Vtopiam.

ROFFENSIS CARDINALIS.

LXXX.

PARI QVOQVE IMMANITAtis portento, ante paucos dies, quàm Morus obtruncaretur, eadẽ sanguinarij Regis rabies Britanniæ lumen extinxit Ioannem Ficerium Antistitẽ Roffensem, animi pietate, candore, constantia, priscis illis, atq; sanctisimis Christiani ordinis patribus cõparandum. Is quum summa sacræ eruditionis, & probitatis authoritate clarisimus spectaretur, vel atrocisimi supplicij metu, expugnari nõ potuit, vt Regi ex impudenti repudio inauspicatas nuptias affectãti, volens pareret. Putabat enim Regem paulò ante admirabili virtutũ omnium concentu, & rarisimis naturæ, atque fortunæ muneribus præstantisimum, atræ bilis morbo correptum insanisse, quod iratus Romani Pontificis sententiæ, qua fuerat ex diuini iuris formula damnatus, Ponti-

Pontificij Imperij patrimoniũ inuasisset. Non subscripsit ergo nefario rebellantis Regis voto, vir egregiè pius, integreq; seuerus, ac ideo in carcerem ductus est, vt vitæ periculo, & longo cruciatu, imbecilli senis constantia frangeretur. Id celebre factum ita Roffensi parauit laudem, & Henrico inuidiam cumulauit, vt eũ Paulus Tertius ad exornandam virtutem natus, collato sacræ purpuræ honore legerit in Senatum. Sensit ilico exprobrati odij vulnus Rex superbus, & impius, sanctißimoque viro modestè ea dignitatis fama permoto, caput in foro præcidit, ne merita purpura ornaretur. Ferunt id caput lanceæ præfixum, vt ludibrio, terrorique cæteris foret, publicis lachrymis laudatum, ac adoratum extitisse. Reliquit ingenij monumẽta, eruditum volumen, quo Lutheri opiniones grauißimè confutarat; itemque alios vtiles libros, quibus sacri sacerdotij authoritatem defendit, & de veritate corporis, & sanguinis Christi in Eucharistia libros quinque aduersus Oecolampadium. Sed is sibi admodum exitialis fuit, quo Catharinæ Reginæ coniugium tuetur. Extat etiam religiosę meditationis explicatio in septem Dauidicos Psalmos: reliqua in carcere purgatißimè conscripta, quòd damnatæ causæ nomen iugularent, tyrannus aboleuit.

INCERTI.

Tene viri tanti ceruicem abscindere posse?
Tene cruore pio commaculare manus?
Si vita spolias Roffensem Barbare, quando
Vllum producet terra Britanna parem?

Sed tu sancte senex, æuo fruiture beato,
Lætus abi, in cœlum te vocat ipse Deus.

LATOMI.

Quum te, sancte senex, infami morte, Tyrannus
Perderet, æternis obiiceretq́ probris:
Perdere non potuit titulis cœlestibus auctum,
Turpiter aut famæ consuluisse tuæ.
Quin luit æternùm scelus exitiale, pudendum
Seq́ sibi, & populis reddidit ipse suis.
Postera, nam dicet, quæ talia legerit ætas:
Anglia bina vno tempore monstra tulit.

LEONICVS TOMAEVS.

LXXXI.

LEONICVS TOMAEVS EPIrota patre Venetijs genitus, sed Patauio insitus ciuis, quum Florētiæ Græcas literas sub Demetrio didicisset, primus Latinorum Philosophorū Patauij Aristotelē Grecè interpretatus est. Philosophiā enim, ex purissimis fontibus, non ex lutulētis riuulis salubriter hauriendam esse perdocebat, explosa penitus sophistarū disciplina, quæ tum inter imperitos, & barbaros principatū in scholis obtinebat, quū doctores excogitatis barbara subtilitate Dialecticorū figmentis, Physicas quæstiones non ad veritatis lucē, sed ad inanem disputandi garrulitatē reuocarēt; & Iuuentus in gymnasio Arabū, & Barbarorum cōmentationes secuta, à recto, munitoq́; itinere in cōfragosas ignorantię crepidines duceretur. Scripsit eruditè, & luculēter cōmentarios in parua naturalia Aristotelis: ac item perelegan-

ter aliquot quæſtiones, & in his de Intellectu, de Alica, & de Aſtragalo, tituli varietate Iuuentuti gratas, & vtiles. Sed in libro de varia hiſtoria, quo ingens, & peramœna recõditæ lectionis copia exprimitur, omnes eius ætatis ſtyli iucunditate ſuperauit. Vita eius procul à contentione, ambitioneque, in ſtudioſo, mollique otio verſabatur; ita, vt domi, quàm in ſchola clarior, beneuolis vera Peripateticorum, & Academicorum dogmata ſuauiſsima comitate pomeridianis horis explicaret. Peruenit veneranda barbæ canitie ad ſeptuageſimum tertium ætatis annũ, mediocri ſubſtantia, ipſaq; ciuili frugalitate, & cœlebs, & felix, quòd nemo vel innocentiæ, & doctrinę conſcientia, vel munditia corporis, vel animi nitore, beatior ætate noſtra fuerit. Aluerat domi gruem, de manu ipſius ſenili oblectamento cibaria capientem, per quadraginta annos. Is ſenio tabefactus, quum perijſſet, ex eius deſiderio triſte omen concepit, prædixitq; nullo laceſsitus morbo, ſe non multò poſt adamati gruis fatum, maturo vitæ exitu ſecuturum. Patauini, externaque gymnaſij cultrix Iuuentus, funus ornauere. Sepulcrum autem Bembus faciundum curauit, & carmine nobilitauit.

Naturæ ſi quid rerum te forte latebat,
Hoc legis in magno nunc Leonice Deo.

LATOMI.

Precare ſacra verba, Viator,
Nam Tomæus hîc ſepultus ille,
Dulci fruitur memoria
Integritatis illibatæ,

Partaq; litterarum gloria.
Funde puer dulce merum,
Odoros sparge flosculos:
Spiret vt bustum, madeatq; tellus:
Illaq; sancta & candida animula
Se totam nostra gratitudine inebriet.
Addemus titulum sepulcro & istum,
Barbarus vt ne quis violet:
Hîc iacet vir vnus omnium
Doctißimus, piißimus.

AVGVSTINVS NIPHVS.
LXXXII.

AVGVSTINO NIPHO SVessæ ad Auruncã nato, sed ab vrbe Tropheа in Brutijs oriundo, inter Aristotelicæ sectæ professores eximia laus cõtigit, quum in omnibus ferè Italiæ gymnasijs, Achillino, & Põponatio florentibus, opima stipẽdia meruisset. Erat ingenio fertili, adaperto, liberali, sermone autẽ Cápanum pingue quoddam resonanti maximè libero, & ad serendas fabulas in suggestu, coronaq;, ad voluptatẽ aurium periucũdo; sed vel toto ore subagresti, & penitus infaceto ita se ad vrbanos iocos cõponebat, vt valde mirarentur, qui mox tacentis superciliũ, austeraq; labra, & lineamẽta conspiceret. Scripsit in omnes Aristotelis libros perápla commentaria, sed rudi, & incõdita quadá vbertate, vt tũ mos erat, crasis & planè barbaris auribus accõmodata, quòd Latinè, recteq; scribẽdi facultatẽ, táquàm inimicam optimis disciplinis, ab ipsa præsertim philoso-

philoſophia ſegregabāt. Luculentius eius operū exiſtimatur id, quod pro Auerroë aduerſus Algazellē diſputante tū publicauit, quum florente ætate à multo vigore ingenij neruoſior haberetur, quanquā ipſe in opinione, decretoq; parum conſtās, euariatoq; ſæpè iudicio cōmentationes in Analytica priora, & in libros de anima teneri us adamaſſe videamus. Parto demū otio, obrepenteq; podagra, ſcripſit aduerſus Aſtrologos, moraleſq; libellos, & de Tyráno & Rege, & de Augurijs, varietate tituli vel parū curioſis expetēdos, & longiore quidē dignos vita, ſi plenior Latini ſermonis ſpirit⁹ acceſsiſſet. Suſceptis liberis, & ſeneſcēte vxore ſeptuagenarius ſenex, puellæ citra libidinē impotenti amore correptus eſt vſq; ad inſaniā; ita, vt pleriq; philoſophū ſenem, atq; podagricū ad tibiæ modos ſaltantē, miſerabili cum pudore conſpexerint, vnde illi maturatū vitæ exitum cōſtat. Perijt in patria nocturno itinere refrigeratus, quū ſerò è Sinueſſa redijſſet, obortis ſcilicet tonſillis, quæ fauces obſederant, ea ipſa nocte Ethruriæ admodū funeſta, qua Alexander Medices, in lecto turpiſsimè confoſſus interijt. Galeacius Florimontius quum præceptori vrnam poneret, hoc carmen incidi iuſsit.

INCERTI.

Dum lapidi titulum mœrens Galeacius addit;
Et triſti curat funera cum gemitu:
Si quis honos tumuli; nō hoc tibi, Niphe, ſupremum,
Sed patriæ, & miſero ſtat mihi munus, ait.
Næ viuis meliore tui tu parte: leuamen
Luctus nos mediis quærimus in lachrymis.

MAR-

MARCI ANTONII FLAMINII.

Qui docuit rerum Niphus cognoſcere cauſas,
Non rerum oblitus hoc iacet in tumulo,
Sed cœlo meliore ſui cum parte receptus,
Nunc gaudet melius diſcere quàm docuit.

LATOMI.

Apagete vos, Philoſophiam qui tetricam
Putatis: & boni indigam
Leporis, ebriæ horridamq; Cypridis.
Quid? Niphus an non melleus,
Perplexa ſuetus inter enthymemata,
Et ſyllogiſmos frigidos
Narrare ſuaues, Atticáſque fabulas:
Multumq; riſum ſpargere?
At quàm venuſtum hoc: ſeptuagenarium
Quod vndulatis paßibus,
Et curioſo, flexuoſoq; capite
Saltare corâm cerneres
Modò Dorium, modò Phrygium, vel Lydium:
Amore ſaucium graui?
Tractare ſic philoſophiam inuiſam, arbitror
Summi fuiſſe philoſophi.

IOANNES RVELLIVS.
LXXXIII.

RVELLIVS IN VRBE SVeſsionum natus, quum ſuſceptis liberis vxorem extuliſſet, abdicata medendi arte, ſacerdotium in templo deiparę Virginis, Lutetiæ Pariſiorum Poncherij antiſtitis liberalitate promeruit, totumque id otium optimis literis, vt fortunis auctum decebat, impendit; non ignobili

bili quidem gloriæ prouentu, quum eruditionis authoritate Budæo proximus esset, & Latini sermonis nitida puritate superior haberetur, vt pręclarè indicat Dioscorides in Latinũ è Græco emẽdatè traductus. Leguntur & libri aliquot probè, fideliterque translati de mulomedicina, & Actuarij medici volumen de vrinis; sed proprio vsus ingenio libros tres de natura stirpium perscripsit, Theophrastum in multis, & Plinium eleganter æmulatus. Extant quoq; singulari diligentia translati è Græco quinque libri de Agricultura, ex viginti qui nomine Constantini circumferuntur; reliquos Coroneus Gallus vertisse dicitur: sed Cornarius Germanus expedita facũdia celeber, vniuersos viginti Latinitate donatos nuper publicauit. Erat Ruellius natura modestus, & lenis, vultu multo rubore suffuso, & resimis naribus, statura verò mediocri. Sexagesimo ætatis anno vita functus est, paulò ante quàm Rex Franciscus niuosas Alpes traijceret, vt copijs suis Cæsarianorum impetu perculsis fortiter opem ferẽs, Subalpina oppida, summotis hostibus in fide confirmaret; vt inde in spem inauspicatæ pacis induciæ pararentur.

DIONISII CARRONII.

Hic situs est, in quo viguit medicina, Ruellus
In quo naturæ notitia, atque poli.
In quo prima fuit dos, Graiûm vertere scripta
In Latium, ac Latio scribere digna Ioue.
Olim erat affinis, nunc est conuiua Deorum,
Præmiaq; illa sui grata laboris habet.

LATOMI.

Hic vester ille est, Galle, Ruellius:
Mentis tam acuto lumine præditus,
Perindè vultum nosset vt ætheris,
Seu læta nobis, seu mala plurima
Cordis recessu conderet intimo:
Ac si fuisset sensibus omnibus
Coniunctus astris. & reor hercule.
Nam quæ reliquit scripta sat arguunt,
Nostris bonis tam commodum & vtilem,
Aut esse Diuum, aut munere proximum.

ANTONIVS TIBALDEVS. LXXXIIII.

HIC PRIMVS FERE POST Petrarcam supra æmulantes Seraphinum, atque Manutium, planè extinctum Ethrusci carminis decus excitauit, vsque adeo grata auribus alternantium numerorum suauitate, vt quum expetitis vbiq; eius iucundæ facultatis illecebris, in amatorios lusus principum aulas perambulasset, edita, vel surrepta eius carmina à viris pariter & fœminis ad citharam cantarentur. Sed tantam mox famam feliciore orti sidere Bẽbus, & Syncerus æternis carminibus oppresserunt. Agnouit ille tãto perstrictus fulgore, ingenij sui fortunam, atq; ideo ad Latina carmina se conuertit, quum in his ad genium non insulsa vena responderet. Sed factus grandæuus senex, ridẽte vrbe Roma carminum suorũ Ethruscorũ exequijs interfuit, ita herclè vt euanescentis antiquæ laudis magnã partẽ redimeret,

meret, quũ epigrammata multo Latino ſale, leporeq́; conſperſa inexpectatus edidiſſet. Perijt in via lata octogenarius ſenex, firmiſsimo corpore & celſa proſperitate ſemper erecto, ſtrãguria cruciatus adeo grauiter, vt ex atra demũ bile ſeipſo factus amarior, ſæpè nec inſulſè delirare videretur, quũ ianua, feneſtriſq́; penitus occluſis, Carolum Cæſarẽ ex Africa relato inſigni triũpho, ad eius limẽ tranſeuntẽ ſpectare noluerit; quòd eum minimè iuſtum Imperatorem putaret, qui ſub fide publica captæ deletæq́; vrbis ſcelus, quo Maieſtas eius vel extra culpam ſugillari potuit; decumatis legionibus minimè vindicaſſet; quaſi non ſatis fuerit, in tantæ cladis ſolatio Borbonium, Dorbinium, Moncatam, & Aurantium, quatuor ſummos Duces, & patrati facinoris authores, ſingulis ictos fulminibus, vltore magno numine ſpectauiſſe.

COLAE BRVNI MESSANENSIS.

Quæ ripis te ſæpè ſuis ſtupuêre canentem
Eridanus, Tyberiſq́; parens ille, hic tuus hoſpes,
Credibile eſt vates, Antoni, nunc quoque campis
Te canere Elyſiis, turba admirante piorum.

LATOMI.

Certè non modicam merêre laudem
A rara ingenii tui æquitate,
Antoni numeris poëta Thuſcis.
Qui palmam tribuens, tuaq́; arena
Cedens poſterioribus poëtis:
Viuus, ac hilaris tuis dediſti
Muſis inferias, quaſi exoletis.
Sed quem ob ingenii tui leporem,

Feſti-

Festiuumq́ animum, bonæ Camœnæ
Scribendis epigrammatis Latinis
Immortale tibi dedêre nomen.
Vt iam sis numeris vtrisq́ felix,
Vnis candidus, alteris venustus.

ERASMVS ROTERODAMVS. LXXXV.

ERASMVS ROTERODAMVS ex insula Batauorum, perpetuis eruditæ laudis honoribus extollendus videtur, postquàm ætatis nostræ scriptorum prope omnium decus, ingenij fertilitate superarit. Is ab adolescentia, pio religiosi animi decreto, ad cucullatos sacerdotes se contulit, tanquàm humana despiceret. Sed non multò post, pertæsus intempestiuæ seruitutis, votiq; temerè suscepti, ea sacrati ordinis septa transilijt, vt ad excolendum ingenium planè liber, per omnia Europæ gymnasia vagaretur. Contendebat enim cura ingenti ad summæ gloriæ fastigium, ad quod literarũ omnium cognitione perueniri posse intelligebat, quum iam ad arcana cuiusque doctrinę, infinita lectione, inusitataque memoria penetrasset. Edidit Moriam, atque inde primam nominis famam longissimè protulit, imitatione Luciani satyræ pungẽtes aculeos passim relinquẽs, omnium scilicet sectarum actionibus ad insaniam reuocatis. Opus quidem salsa aspergine periucundum, vel grauibus, & occupatis; sed sacrato viro prorsus indecorum, quũ diuinis quoq; rebus illusisse videretur. Sed maturè demũ quòd

eius

eius intemperantiæ malè audiendo pœnas daret, ſanctiores literas complexus eſt, tanta robuſtiſsimi ingenij contentione, vt vertendo Græca & commentarios excudendo, plura quã quiſquàm alius volumina publicarit. Verum ſeipſo haud dubiè cunctis admirabilior futurus, ſi Latinæ linguæ conditores grauiter imitari, quam feruido, properantiq; ingenio indulgere maluiſſet. quærebat enim peculiarem laudem ex elocutionis, atq; ſtructuræ nouitate, quæ nulla certa veterum æmulatione pararetur, vt in Ciceroniano, nõ occulti liuoris plenus oſtendit. Tanta enim erat naturæ fœcunditas, vt plena ſemper ac ideo ſuperfœtante aluo, varia & feſtinata luxuriantis ingenij prole delectatus, nouum aliquid quod ſtatim ederetur, Chalcographis, tanquàm intẽtis obſtetricibus parturiret. Obijt apud Heluetios Friburgo in pago, ſiue vt aliqui aſſerunt Baſilęæ, ſeptuageſimum excedẽs ætatis annum, quum Carolus Cæſar in Prouinciam irrũpens, ad Aquas Sextias, Franciſco Galliæ Regi graue bellum intuliſſet.

INCERTI.

Theutona terra ſuum quum miraretur Eraſmum,
Hoc maius potuit dicere, Nil genui.

IOANNIS SECVNDI HAGIENSIS.

Defunctus vita, longiq; laboribus æui,
Hac ſitus eſt tandem doctus Eraſmus humo.
Quem licet in ſera rapuerunt fata ſenecta,
Et vitæ ſaturum ſopiit alta quies,
Nos tamen hunc velut immaturo funere raptum,
Flemus, & effuſis diffluimus lachrymis.

O Ille

Ille igitur periit, & quondam illa illa diserta,
Et dulci manans nectare lingua tacet.
Ingeniumq́ sagax, & amans virtutis, & æqui,
Omnia sub paruo condita sunt tumulo.
Illum igitur canos Virtus lacerata capillos,
Et Charites lugent, luget & ipsa fides.
Collectasq́ rosas Permeßi ad flumina Nymphæ
Inspargunt sacro Pierides tumulo.

IANI VITALIS.

Lubrica si tibi mens fuit, & spinosior æquò,
Ingenium certè nobile Erasme fuit:
Felix si mistas labruscas dulcibus vuis,
Prodiga desißet vinea ferre tua:
Barbarie è media præclarum sydus haberent,
Et te Varronem tempora nostra suum,
Hanc tamen inscriptam his titulis posuere columnam,
Iactura hic laudum publica facta fuit.

GILBERTI. COGNATI.

Magnus Roterodamus ille noster,
Hæc quo secula neminem tulerunt
Maiorem, neq́ prisca clariorem
Norunt tempora, nec cui futura
Parem posteritas habebit: ecce
Sub hoc marmore mortuus quiescit.

VITI COPPI SELESTADIENSIS.

Lachrymarum te rogo, iam siste riuulos
Viator, & dulcem quietem floribus
Orna, tumulum Sabæo thure confouens.
Vixi satis, fati peregi tempora:
Non ocio, sed duris me laboribus
Vnus, quò plurimis prodessem, subdidi.
Sic docta primum bella geßi Palladis,

Vt me

Vt me ducem mirata sit Germania,
Suum me sæpius Ciceronem dictitans:
Tandem sacris literis sum immortuus.
Hac fata lege subire, an non est viuere?
Rude donari, nisi forsitan mori putas.

SIMONIS VALLAMBERTI.

Hoc quanquam tumulo mortale cadauer Erasmi
Mors claudis, id ferme est nihil.
Non huius virtus, spes, fama, scientia, possunt
Claudi. quid, ô Mors hic habes?

IOANNIS MORELLI.

Corpus humo, superis animam, dat nomen in æuum
Lex, pietas, virtus Roterodame tua.

LATOMI.

Theutona terra suum quum miraretur Erasmum,
Hoc maius potuit dicere, Nil genui.
Quippe Deos inter, cœlo ridente, relatum
Ipse suum dixit Iuppiter esse genus.

EIVSDEM.

Qui paucos habeas pares, Erasme,
Multorum inuidiam feras necesse est.
Istos quod logodædalos ab Vrbe,
Vnos præ reliquis, in immerentis
Manes sic videam styli cruentam
Stringentes aciem, perinde, tanquam
Stuprasses Charitum nouem sorores.
Indignum patria eruditione, &
Asserto titulo elegantiarum.
Caussam scire velim, quid vrat illos,
Et quid tantopere tumultuentur.
Sed quid dissimulo? sat æstus illam
Prodit feruidus, & malignus. ille est,

Ille inquam est Ciceronianus; ille
Vno qui Cicerone stare, recte
Latinam negat elocutionem:
Et damnat stolidi laboris omneis,
Qui superstitione non ferenda
Vno non nisi Tullio loquuntur.
Hæc illa est Helene, viri elegantes,
Armis quæ Latium per vniuersum
Vindicanda videtur in Bathauûm:
Vmbram scilicet, atque inane nomen:
Tanquam quo genito Allemannis ora, est
Vano ridiculè soluta partu.
At si tam modicas ob has labruscas
Perit vinea tota, ô vrbs Quirini,
Scribemus titulo hoc tibi columnam:
Quæ quondam meritos suo fouebas,
Ornabasq; viros honore, laudum
Iactura es modò facta publicarum.

RVTILIVS.
LXXXVI.

RVTILIVS E' COLONIA OPpido Vicentini agri, quum erudito diligentiq; eius ingenio Nicolaus Ridulphus Cardinalis familiariter vteretur, ex vmbratili iureconsulto flamen euasit, quod nunquàm in forũ prodijsset. Edidit enim volumen ab industria, atq; facundia cõmendatum, de his qui florente Romano imperio iuris intelligẽtia præstiterunt; quo laborioso, elegantiq; opere, Ciceronẽ obiter à multa mendorum labe repurgauit. Maiora porrò editurus videri potuit; nisi im

matura mors lucubrantem Venetijs oppresisſſet. Amici autem poëtæ, de eo tanquàm conſpicui ſepulcri honore, ex humili fortuna facilè carituro, hæc carmina decantarunt.

PETRI CVRSII.

Vt Mors Rutilium ſenſit tot reddere vitæ,
Styx vale, ait, vitæ iam patefacta via eſt.

CROTI.

Exciri vt Legum latores ſenſit ab Orco
Inuida Mors, fuſis protulit hæc lachrymis:
Quàm verè eiuſdem eſt inferre, auferreq́ leges,
Lege horum cum lex penè refixa mea eſt.

IANI VITALIS.

Viuitur in chartis, Rutili felicius ipſis,
Cum videant mortem marmora, & æra ſuam.
Abſumpſit priſcos legum Libitina peritos,
Tu facis in ſcriptis viuere, & eſſe tuis.
Quàm meritò illi igitur dicent, æternior ære
Eſt tua, & æternis pagina marmoribus.

LATOMI.

Qui tot Rutilium vitæ aſſeruiſſe videret,
Quos ante in libro cederet ipſe ſuo:
Huic temerè, Ridulphus ait patronus, honorem
Marmoris, & longos contulero titulos.
Ille quidem rectè, nec nos non rectius, illa
Sarcimus gratis qui tibi carminibus.

GVLIELMVS BVDAEVS.
LXXXVII.

NVLLI MORTALIVM AETATE noſtra perpetuis lucubrationibus aſpirante fortuna, cum Græcæ, tum Latinæ erudi-

næ eruditionis maiores opes contigerunt, quàm Gulielmo Budæo non Galliæ modo, sed totius etiam Europæ lõgè doctiſsimo. Natus Lutetiæ præcellentium diſciplinarum celebri domicilio, dum perennem ſpectaret laudẽ, & rei familiaris fortunas, honoresq; ingenio ſuo, & ſperata gloria viliores arbitraretur, ſexaginta amplius ætatis annos in ſtudijs conſumpſit; ita, vt ſummæ eruditionis libro de Aſſe, alteroq; in Pandectas edito, ac infinita demum lectione confectis Cõmentarijs, quibus Græcæ, & Latinæ facultatis ornamenta cõparantur, nulli communicata laude, æquales omnes doctrinæ auctoritate ſuperarit. Sed qui in memoriæ theſauris tantas diuitias miro digeſtas ordine continebat, veluti occupatus in apparatu, candidioris eloquentiæ cultũ neglexiſſe exiſtimatur. Id enim in toto ſtudiorum negotio longè grauiſsimũ, nemo, niſi irrita ſpe ſenectuti vnquã reſeruauit. Adaugebant nominis famã in perſpicuo animo ſanctiſsimi mores, quibus aliquantò vberiora rei familiaris incrementa, quam pertinaci diligentia, vel honoris ambitione, educatis feliciter liberis reliquit, quum Rex Franciſcus, ſubita liberalitate inclytus, optimi viri otium foueret, & ipſe ſupplicibus libellis præpoſitus, honeſtiſsimo prouentu ditaretur. Sed vir alioqui incorrupta mente cõpoſitus, Eraſmianæ obtrectationis ſpicula ferre non potuit, quũ facilè indignabundus, bile Gallica redundaret, ille autem contumaci odio incenſus, tela veneno Batauo delibuta iacularetur. Septuageſimum tertium agentem annum op-

preſsit

preſsit febris, longinquo & æſtuoſo ad Armoricum Oceanum itinere concepta. Piè autem tranquilleque vita excedens, condito teſtamento, omnes honores funeris & tumuli penitus abdicauit; ita vt, quum numeroſa proles eum lugeret, noctu tumularetur. Fato functus eſt, non multò poſt celebres illos hoſpitales Triumphos, quum Cæſar ab Hiſpania per mediam Galliam in Belgas profectus, gentem bello feſſam, feſta paſsim hilaritate in ſpem pacis erexiſſet.

IANI VITALIS.

Qui Sanctum ſimul, & ſimul diſertum
Exquiris ſapientiæ magiſtrum,
Vltrà quid petis? hic iacet Budæus.

SALMONII MACRINI.

Budæus voluit media de nocte ſepulcro
Inferri, & nullas prorſus adeſſe faces:
Non factum ratione caret, clariſsima quandò
Ipſe ſibi lampas, luxq; coruſca fuit.

THEODORI BEZAE.

Vnus Budæus, terramq;, polosq;, hominesq;
Deuinxit magna prouidus arte ſibi:
Cœlo animum terræ corpus donauit habendum:
At cerebri nobis dona ſuperba dedit.
Sic deceſsit inops, nam nil ſibi liquerat ipſe,
Verum hæc paupertas vnica vincit opes.

EIVSDEM.

Budæum fleuêre homines, plorauit & aër,
Budæus gelidis eſt quoq; fletus aquis:
Sic fleuêre homines, vt plena volumina mœſtis
Carminibus quiuis bibliopola terat.

Sic aër luxit, consumptis vndiq; nimbis,
Vt etiam quas plueret non reperiret aquas.
Flumina sic flerunt, vt quà modo nauis abibat,
Currat inoffensis sicca quadriga rotis.
Restabant cœlum & tellus, communis vt omni
Quamlibet immenso mœror in orbe foret;
Sed quum cœlum animam Budæi, terra cadauer
Poßideat, quæso, qua ratione fleant?

SIMONIS VALLAMBERTI.

Extinctum luxit Budæum mæstus Apollo.
Nomen inextinctum non meruisse putes.

LATOMI.

Budæus columen, decusq; Graiûm:
Budæus Latiæ corona linguæ:
Budæus dubii lucerna iuris:
Budæus pater elegantiarum,
Et fons totius eruditionis:
Budæus patriæ iubar coruscum,
Regis delicium sui, suæq;
Tempestatis honos, lepor, voluptas,
Hîc terræ exuuias reliquit, orbi
Famam, astris animam. Viator, ito.

HIERONYMVS ALEANDER. LXXXVIII.

DETVR HOC INCOMPARABILI inusitatæ memoriæ felicitati, quæ in Hieronymo Aleandro supra cuiusque vel antiqui sæculi captum admiranter excelluit, vt eius ex vero depicta facies, vel in pudenda ingenij sterilitate inter fœcundißimas imagines conspiciatur, quando nihil eum cuncta volu-

mina cupidè perlegentem, vel rerum, vel verborum omnino subterfugerit, quin singula memoriter, vel à multis annis longo sepulta silentio recitaret. Latinæ enim, Græcæque literæ, quũ sæpè alacriter iactabundo pro vernaculis haberentur, Hebraicas admirantibus Iudæis, & suæ stirpis eum facilè credentibus solertissimè didicit. His ingenij dotibus insignis, quum Lutetiæ Parisiorũ Græcè docendo honorem præfecturæ gymnasij concordi studiosæ Iuuẽtutis acclamatione esset consecutus; venissetque in vrbẽ, Leo Pontifex grauissimus ingeniorũ æstimator, eum extulit, misitq; Legatum in Germaniam, vt Lutheranæ hæresis initia, disputatione tollerentur, exinde Clemẽs Brũdusinum, casu potius quàm animi iudicio Antistitem fecit. Paulus autem veræ virtutis eruditus exornator, legit in Senatũ, Lætatus est ea purpura per annos quinq;, peruasurus haud dubiè ad exactã ætatem, nisi nimia tuendæ valetudinis solicitudine intempestiuis medicamentis sibi herclè insanus & infelix, medicus, viscera corrupisset. In toto autem vitæ cursu, extemporanea facundia delectatus serò ingenij labem sensit, quum ad meditatã scriptionem purior eloquentiæ vena, vti externo & præcipiti quodam luto perturbata minimè proflueret, ita spe melioris styli, miserè destitutus, quum vastum opus, vasta illa memoria aduersus singulos disciplinarũ professores agitaret. Romæ interijt fato suo vehementer indignatus, quũ se præreptum anno vno ante climactericum inter anxia, supremaq; suspiria quereretur. Tumulatus

 est in

est in æde Transtyberina Diuo Chrysogono dedicata, ea testamenti lege, vt sepulcrum, Græco carmine ab se composito, cum reliquis titulis inscriberetur, quo nouas clades imminere nobis ominatur in hanc sententiam.

Excessi è vitæ ærumnis facilisq́; lubensq́;,
Ne peiora ipsa morte dehinc videam.

IANI VITALIS.

Non tibi literulis ornare Aleandre sepulcrum
Fas erat, at vastam ponere Pyramidem;
Stesichorosq́; inter celebres, sanctosq́; Platones,
Ex auro solidam stare tibi statuam:
Vidimus in te vno diuinæ insignia mentis,
Et plusquàm humani par decus ingenii;
Nunc periit tecum, quantum vix sæcula mille,
Quantum vix præstent millia mille hominum.

CAELII CALCAGNINI.

Incertum est Aleander vtrum te dicere malim:
Quum Græcum atque Italum te tua lingua velit.
Septem vrbes Græcas natalem ingentis Homeri
Immensis studiis asseruisse ferunt.
De te lis maior, quum iam te vendicet omnis
Attica terra sibi, Romula terra sibi.

LATOMI.

Non tibi pro tumulo hoc, quantumuis nobile, marmor
Ponimus: hoc cineres, aridaq́; ossa tegat:
Non longos titulos: subiectos casibus ipsos,
Et quibus erasis ipse superstes eris:
Sed totam Europam: quam docto in nomine oberras,
Quæq́; tuas laudes vix Aleandre capit.

LAM-

LAMPRIDIVS.

LXXXIX.

LAMPRIDIVS POETA CREmonēſis, quum in colle Quirinali ſchola Græcorum adoleſcentium, inſtituente Laſcare coaleſceret, docendi munus ſuſcepit exercitatione perutili; quod argumenta propoſita vtriuſq; linguæ verbis, & figuris ad mutuam ingeniorum æmulationem verterentur. Sed erepto Leone, & ſubinde euerſis optimarum literarum ſtudijs, Patauium ſe contulit, vbi per aliquot annos domi ex collaticia mercede delectorum iuuenum Græcas & Latinas literas, maiore quæſtu, quàm gloria profeſſus eſt. Nunquàm enim (vti erat) elato, contumacique ingenio adduci potuit, vt publicum ſuggeſtum conſcenderet, ne cum eloquentioribus, vel minus eruditis, ambiguæ exiſtimationis aleam ſubiret; Nouiſsimè Federicus Gonzaga, vt filio præceptor eſſet, Mantuam acciuit. In eo munere, ſeptenne diſcipulo, & vix deguſtata Principis liberalitate minimè ſenex lateris dolore ſurreptus eſt. Scripſit Odas æmulatione Pindarica eruditas & graues, ſed ob id plerisque minus iucūdas, quod priſci, imitationeque difficilis poëtæ curſum, tanquàm inflati, & tortuoſi fluminis ſequutus inſolentior, & durior Latinis auribus euaſerit. Fit enim, monente Flacco, vt quæ optima & excellenter Græcè ornata intelliguntur, vel paribus numeris tractata ad genium Latinæ ſuauitatis minimè reſpondeant.

MYR-

MYRTEI.

Ergo ego, nobilium ô genitrix, atq; hospita vatum
Mantua, quod nimium vicina Cremona Maroni
Obfuerit, solus pœnas abs te ipse reposcor?
Ille soli tantum damnum tulit: ast ego de te,
Mantua, deq; tuo meritus bene Principe, cara
Pro patria, & vitã, & cineres tibi reddere cogor.

Aspasiæ amicæ sepulcro inscriptum in templo sancti Andreæ.

Lampridium carum Musis hic Mantua seruat.

MARCI ANTONII FLAMINII.

Perdideras Varium, nostro sed tempore laudes
Lampridius renouat docta Cremona tuas.
Ille Sophocleo cantabat digna cothurno,
Iste canit lyricos Pindarico ore modos.

LATOMI.

Mantua vicinæ prope liuida honore Cremonæ,
Vt quæ Lampridio vate superba foret:
Ad se pellectum, & properata in fata vocatum,
Hac visa est querulum voce leuare virum:
Munus erat nostrum simileis genuisse Maroni:
Nasci hic debueras, siue Poëta mori.

GASPAR CONTARENVS CARDI. XC.

GASPAR CONTARENVS Patritij ordinis Venetus, ab insigni memoria, illustriq; doctrina, & corporis, ac ingenij castitate mirabilis, ad Rempublicam ita accesit; vt grauitate iudicij cõsummatæ prudẽtiæ Senatoribus æquaretur: atq; inde maturata maximarum

ximarum Legationum munera capesseret, non ætatis quidem, sed vna virtutis prærogatiua cõmendatus. Iuuenis enim, „tanquàm perfectus Peripateticus Aristotelem à calumnia defenderat, quanquàm modestiæ causa suppresso nomine, aduersus Pomponatium præceptorem, quum ille, si non insano, impio tamen conatu animas nostras interire cum corpore, ex Aristotelis sententia persuadere libro edito contendisset. Appulit exinde ingenium ad sacras literas adeo diligenter, vt ad normam Christianæ disciplinæ librũ, de optimi Antistitis officio publicaret. In ipso autem ciuilium honorum cursu, honestum, decorumque sibi, & patriæ de Repub. Venetorum volumẽ edidit, vt institutæ leges ex antiquo more ciuitatis in mandandis honoribus, ad memoriam posteritati traderentur. Nouissimè Paulus Pontifex, augusta illa generosi iudicij maturitate facilè superiores Principes antecedens nihil tale expectantem in Senatum legit, purpuraque ornatum in Germaniam legatum misit; vt diris quorundam animis, concepta Lutheri factio salubri adducto dogmate sanaretur. Sed post eam rem, casso labore semper actitatam, quum in vrbem redijsset, legatus Bononiæ creatus est; in eoque munere, paucos post menses, nõdum sexagenarius, rapida febre interijt. Sepulcrum eius lateritij operis, in æde Diui Proculi ad leuam, cum hoc carmine conspicitur.

Ergo

MARCI ANTONII FLAMINII.

Contarene tuo docuisti Magne libello
Extinctis animas viuere corporibus.
Ergo iure tui viuunt monimenta libelli,
Et viuent sæclis innumerabilibus.

EIVSDEM.

Descripsit ille Maximus quondam Plato
Longis suorum ambagibus voluminum
Quis ciuitatis optimus foret status.
Sed hunc ab ipsa sæculorum origine
Nec vlla vidit, nec videbit ciuitas.
At Contarenus optimam Rempublicam
Parui libelli disputationibus
Illam probauit esse, quam millesima
Iam cernit æstas Hadriatico in mari
Florere pace, literis, pecunia.

IANI VITALIS.

Contarene tibi pietas dum dia parentat,
Et queritur longo amissum Respublica luctu,
Ite, ait, illustres animæ, vitalia sæcla
Heroum, & vestro athletæ exornate sepulcrum
Floribus, hic veris docuit rationibus esse
Immortalem animam summa de mente creatam.

LATOMI.

Lectus es in Venetum, Romanum deinde Senatum,
Firmior ingenio qui stat vterq; tuo.
At nunc cœlesti fulges trabeatus in ostro,
Sceptra magistratus æthereiq; geris.
Nam quur non capias defensi præmia cœli,
Quum non ingratos senseris hic homines?

HEN-

HENRICVS CORNELIVS AGRIPPA. XCI.

QVIS IN HENRICI CORnelij Agrippæ ſedato vultu, portentoſum ingenium latuiſſe crediderit? Hic enim immenſo captu, vaſtaque memoria, ſcientiarum, artiumque omnium rationes, arcanaq; intima & ſummos apices complexus, diſciplinas conuellit, religiones in dubium reuocat, ſtudiorumq; omniũ labores feſtiua declamatione deridet: eoq; vehementius, atq; validius quod tantæ nouitatis arguméta ſacrarũ literarum auctoritate cõfirmentur, quaſi feliciore opere illudentis ingenij tantas opes oſtẽtare nequiuerit, niſi vir educatus in literis, & à Cæſare eruditionis ergò equeſtris ordinis dignitate honeſtatus, importunos arietes inanis eloquẽtiæ, æternis optimarũ literarum arcibus admouiſſet. Sed ad hoc cum plauſu à multis exceptũ volumẽ de vanitate ſcientiarũ, alium addidit librũ de occulta Philoſophia, curioſis admodũ peſtilentẽ, quod opus, ex cenſura Chriſtiana, edicto vetitũ apud vnos impios reperitur. Sed in vtroque ſerio, pariter & ioco grauior, atq; lepidior, ac ideo forſitã æternus appareret, niſi puriorẽ eloquentiã nõ ſecus ac reliquas facultates infelici vel inepto iudicio contẽpſiſſet. Exceſsit è vita nõdum ſenex apud Lugdunũ, ignobili & tenebroſo in diuerſorio, multis eum tãquã Necromãtię ſuſpicione infamẽ execrantibus, quod Cacodæmonẽ nigri canis ſpecie circũduceret; ita vt quũ propinqua morte ad pœnitẽtiam vrgeretur, cani collare lo-

reum

reum magicis per clauorũ emblemata inſcriptũ notis exoluerit, in hæc ſuprema verba iratè prorumpens, Abi perdita beſtia, quæ me totũ perdidiſti: nec vſquàm familiaris ille canis, ac aſsiduus itinerum omniũ comes, & tum morientis Domini deſertor, poſtea conſpectus eſt, quum præcipiti fugę ſaltu in Ararim ſe immerſiſſe, nec enataſſe, ab his qui id vidiſſe aſſerebãt, exiſtimetur.

IOANNIS BAPTISTAE POSSEVINI.

Viuens quem cernis, ne te fortaſſe moretur
Os placidum, Stygii rex fuit iſte lacus:
Quare etiam cuſtodem babuit dum viueret Orci,
Cui nunc in tenebris præda daret comitem.
Aſt hic ſi ingenium moderari ſciſſet, ad auras
Tantum iſſet, quantum Tartara nigra ſubit.

LATOMI.

Hũc tumulũ haud Charites ſeruãt, ſed Erinnyes atræ:
Non Muſæ, at ſparſis anguibus Eumenides.
Colligit Alecto cineres, miſcetq; aconito,
Grataq; dat Stygio liba voranda cani.
Qui quod erat viuum comitatus, atrociter Orci
Nunc quoque per cunctas raptat, agitq; vias.
Inſultatq; adeo: & Furias quia nouerat omneis,
Salueat iniungit nomine quanq; ſuo.
O' miſeras arteis, quæ ſolæ ea commoda præſtant,
Accedas Stygias notus vt hoſpes aquas.

BA-

BAPTISTA PIVS. XCII.

NON ERIT VLLO SAECVLO, agrestibus præsertim grãmaticis ingratum Pij nomen; vrbanis autem, & elegantibus viris vnquam iniucundum. robusto enim ingenio, tenacique memoria præualidus, doctissimi famam meruit, quum obscuros authores interpretandos suscepisset, inepta quidem Beroaldi præceptoris æmulatione, cuius in Asinum Apuleij commentationes exierant; in ijs fuêre Fulgentius, Sidonius; & è poëtis Plautus, Lucretius, & Valerius Flaccus. exoleta enim rãcidæ vetustatis vocabula delectu insano sectabatur; admirante quidem discipulorũ inscia turba, quum planè à non insulsissimis rideretur. Si quidem eius sermo, stylusque; Oscorum & Aborigenum linguam pingui, atq; aspera nouitate referebant; quàm nonnulli lasciuè ludentes discere percuperent, nisi contagiosi vitij periculo terrerentur; factum autem breui est, vt ea obsoletæ, & ridendæ passim elocutionis verba, tãquàm portenta in scænam transierint, confecta scilicet à lepidis ingenijs mirabili fabula, hæc enim impressa extat, qua suo habitu suoq; idiomate blaterantis Pij persona inducitur, ab obiurgante reprehendenteque Prisciano meritas flagello plagas, puerorũ male discentium more, clunibus nudatis excipiẽs. Tum enim Phædrus ad antiquæ pronũciationis decus Romanã Iuuẽtutẽ glorioso studio reuocabat, quũ ludis Capitolinis stupẽdo apparatu, miraq; felicitate Plauti Penulũ per ingenuos, nobilesq; comœdos re-

præſentata florentis quondã vrbis fortuna edidiſſet, id expetente Leone, quòd tum frater Iulianus à populo Romano ciuitate donaretur. Cæterum Pius quadrato ingenio eos naſutorum rumores contempſit, ſua conſcientia profectò felix, quòd neminem ſe videre diceret, eruditi nomine dignum, qui de vi & tota facultate vel abſtruſæ lectionis interrogatus, præclarè & conſtanter prolato præſentis doctrinæ theſauro minimè reſponderet: id enim ipſe vegeta rerum omnium, & in ſene quidem admirabili recordatione, tam probè quàm ſuperbè præſtare erat ſolitus. Sed vel ſerò ita exploſi ſtyli vitium agnouit, vt ſe totum ad Ciceronem reciperet, & multa in eo elucidando commentaretur; eum poſtremò quũ Bononiæ, Mediolani, & Lucæ per quinquaginta annos docuiſſet, Paulus Pontifex tanquam veterem ſuũ familiarem, in vrbem acciuit: publicoq; in munere defunctus eſt octogenarius, ſumma temperaturæ firmitate aduerſus morbos inuictus. Cõtigit ei ſubitæ ac inexpectatæ mortis leniſsimum genus, quo diuinus Plato felix fuiſſe iudicatur: pranſus enim hilariter, & remota menſæ mappa ſubinde lectitans Galeni librũ, in quo de ſignis propinquæ mortis agitur, deprehendit fatales in vnguibus maculas, & dixit: Ergo ſæua Parca inſtans, vitæ meæ filum commordet: nec multò poſt nullo acri clementis vtique mortis impetu concuſſus, in complexu Probi Priuernatis poëtæ leniter expirauit. Tumulatus eſt in templo diui Euſtachij, his carminibus honeſtatus.

LEONARDI MARSI.

Ingenio tentasse Pius sese omnia cernens,
Nunc repeto, dixit, Sidera: Terra vale.

ANTONII VACCAE.

Felsina quem genuit, studiis consumptus, & ann
Ille poëta Pius bibliotheca loquens,
Hic situs est, qui cum priscæ omnis gratia linguæ
Et Plauti veteres interiere sales.

LATOMI.

Qui nunc verborum botulos, & rancida ferta
Mensæ infers, structor non adeo bonus es.
Ignorasse tui sæcli Baptista palatum
Argueris, doctæ lautitiasq; gulæ.
Qui velit has Oscas tecum deglutiat escas:
Dulcibus assuetos mellea liba iuuant.

FRANCISCVS ARSILLVS. XCIII.

FRANCISCVS ARSILLVS E Senogallia per triginta annos alternãte ingenij libidine, Æsculapio filio patriq; Apollini sacra fecit; quum medicinam, vti popu laris & pedestris ordinis medicus, ad alimenta vitæ passim exerceret, & quotidiana ferè carminũ fœtura lætaretur. Natura enim frugi, & aureę libertatis custos, Vaticanam aulam, & potentiũ limina, cõtumaci quadam superbia deuitabat. Scripsit apposito carmine ad præscriptũ, proloquia Hippocratis, & lepidum item libellum de poëtis vrbanis, mihi tanquàm veteri sodali dedi catum, quum Leone ingenijs liberaliter arriden te, multi vndique poëtæ illustres, nequaquàm

ad inanes ſpes in vrbem confluxiſſent, & pulcherrimo quodá certamine à ſingulis in vna tátum ſtatuæ materia ſcriberetur, qua carminum farragine Coritius homo Treuir, humani iuris libellis præpoſitus, vti perhumanus poëtarũ hoſpes, ac admirator inclaruit; ea ſcilicet ſtatua inſigni marmorea, Aureliano in tẽplo dedicata, inuitatisq; Vatibus, vt tria numina Chriſti Dei, & Matris, ac Auiæ vno in ſigno celebrarẽt. Sed Arſillus qui ſeſe artis præſidio aduerſus morborũ contumeliam præmuniens vitam ſatis extenderat, intercute morbo oppreſſus, ſeptuageſimum ætatis annum ſuperare non potuit.

IANI VITALIS.

Carminibus noſtros celebraſti Arſille poëtas,
Qualiq dictarunt Phœbus & Aonides:
Nos memores grati officii tibi ſerta dicamus,
Myrthea Pyrmillæ munera grata tuæ:
Optamusq; tibi ſedes, vbi ſancta piorum
Elyſios inter dicitur eſſe cohors.

HONORATI FASITELII.

Ergò videmus lumine hoc ſpirabili
Caſſum iacere te quoque,
Vt plebe quiuis vnus è vili iacet,
Arſille, magno Apollini,
Nouemq; Muſis care; ſiue poculis
Præſentibus morbi graues
Eſſent leuandi. ſiue dulci carmine
Dicenda mater aurea
Cupidinum, luſusq; furtorum leues.
O' vota noſtra inania:

Quid

Quid dura fati non poteſt neceſſitas?
I, dà lyram mihi puer;
Manuq́; funde proniore Cœcubum:
Nunc ſunt Lyæi munera,
Nunc plectra cordi; nunc iuuat lectiſſimo
Cinxiſſe flore tempora:
Sicci tenebris obſiti triſti in Styge
Fortaſſe cras ſilebimus.

LATOMI.

Siccine plæbeios inter Franciſce iacebis,
Tanquàm haud ſis alio dignior vmbra loco?
Immo iaces aliò. nec enim pateretur Apollo:
Cuius te viuum conſtat obiſſe vicem.
Vnde vel Alcinoi te cultos credimus hortos
Incolere, Heſperidum flauicomúmue nemus.
Vel certe Aonio memoras in vertice faſtum,
Nunc etiam Dominæ, nequitiasq́; tuæ.
Quæ quia delectat gracileis audire Camœnas,
Te ſocium Aſcræi conſtituere chori.

MARIVS MOLSA.

XCIIII.

MARIVS MOLSA MVTINENſis, eximium atque habile ad poëticam ingenium à natura conſecutus, Latinis elegis, & Ethruſcis rhythmis pari gratia ludendo Muſas exercuit: tanta quidem omniũ commendatione, vt per triginta annos, qui Romæ Mecœnatis nomẽ tulêre, inſigni liberalitate, ſtudioq; adiutum adipiſcendis honoribus efferre contenderint: prægrauante ſemper eius genio, quum rediuiuis toties amoribus occupatus, par

ingenio ſtudium ſubtraheret,neque habitu, vel inceſſu, vllóue nobili commertio carminum famam tueretur; fœdè prodigus, honeſtique neſcius pudoris,neglectum rerum omnium ad innoxiæ libertatis nomen reuocabat vſque adeo ſupinè, vt ſummæ laudis, & clarioris fortunæ certiſsimam ſpem facilè corruperit. His moribus,quum Venerem,quàm Mineruam impenſius coleret, ab illa meritum pudendo contactu miſerabilis morbi,quo periret venenum hauſit. Ab hac verò ſempiternam ingenij laudem retulit,non à iucundo tãtum carmine, quo laſciuiſſe videtur, ſed pedeſtri etiam, grauique facundia,qua Laurentium Medicem,nefaria libidine antiquis ſtatuis noctu illuſtria capita detrahentem,apud Romanos ab ea iniuria dolore percitos accuſauit.Ea enim perſcripta oratione,Laurentium vſque adeo pudore, & metu perennis probri conſternatum ferunt, vt atroci animo, quò inuſtam ignominiæ notam nouitate facinoris obſcuraret,interficiendi Principis,amiciq; ſingularis immane conſilium ſuſceperit; ſcilicet vt Dijs inuitis patriæ libertas pararetur, vel ſi cuncta humanæ & fraternæ ſimul amicitiæ, hoſpitaliſque cubiculi ſanctiſsima iura tollerentur, nec Regum omniũ ſalutis intereſſet, quum eo vno exemplo, omnis vel in arcano vitæ ſecuritas expirarit,dum ille altè ſtertenti,tanquàm tyranno parum nobili, ſi non ſceleſta manu,vitam eriperet.

TRY-

TRYPHONIS.

Qui lepido veteres æquauit carmine Molſa,
Hic iacet, ætatis maximus huius honos.

FRANCHINI COSSENTINI.

Molſa iaces, tua fama viget, tua ſcripta leguntur,
Felix qui potuit viuere poſt obitum.

MARCI ANTONII FLAMINII.

Poſtera dum numeros dulces mirabitur ætas,
Siue Tibulle tuos, ſiue Petrarca tuos,
Tu quoq; Molſa pari ſemper celebrabere fama,
Vel potius titulo duplice maior eris;
Quicquid enim laudis dedit inclyta Muſa duobus
Vatibus, hoc vni donat habere tibi.

LATOMI.

Molſa tuos quicunque legit cordatior igneis,
Nec locuples, inquit, nec probus iſte fuit.

ALBERTVS PIGHIVS.

XCV.

MAGNA HERCLE' NATVræ illudentis inuerecundia, excellentem doctrinā cū illuſtri eloquētia cōiunctā, ſi Chriſtiani ſcriptoris decus ſpectetur, multa infaceti oris truculentia opertam, in Alberto Pighio conſpeximus. Is Campo Batauorum vico editus, ſecutusq; Adriani Pontificis fortunam, quæ ex diſciplinis peregrè didicerat, Latini ſermonis elegātia feliciter exornauit; ita vt ſubtiliſſimarū ſcientiarū placita, & ſi quid durū, atque difficilè ex ſacris literis nouitate rerū ac nominum ſcribentibus offertur, prudēter ac molliter explicaret. Sed in diſſerendo vultus Scythico

more contuſus & enormis, & aſpero gutture vox educta, & grauiter reſonãtis naſi tumultus, totam ferè ſapientiæ gloriam deformabant. Ad mirabili quoque cum ingenij, tum manuum argutia excelluit, vt potè qui ærea inſtrumenta de prehendendis ſiderum curſibus, exactiſsimè fabricaret. Verum in libro de Hierarchia quo veluti acutiſsimo gladio Lutheri cauſam iugulauit, ferè nemini conceſſam pietatis & doctrinæ laudẽ adeptus eſt. Quum id volumen commentaretur, vt direptam ab impijs ſacroſanctæ poteſtatis hæreditatem Romano Pontifici aſſereret, eũ è ſummo vitæ periculo certiſsimũ Dei maximi numen eripuit. Bononiæ enim in celeberrima pompa, quum tranſeunte coronato Cæſare Carolo Quinto, pars lignei pontis iuxta Cæſarẽ turbæ pondere corruiſſet, Albertus tignorum, atque hominũ ruina ita oppreſſus eſt, vt probitatis, ac inſtituti operis merito ſeruaretur. Obijt nondum ſenex in patrio ſolo, ſacerdotijs à Clemente, & Paulo liberaliter honeſtatus.

MYRTEI.

Qui extrema Bathauûm profectus ora
Non bello ore, animo ſed omniumq́;
Præclarus ſtudio ſcientiarum
Pro Republica, & optima Quiritum
Sede, acer ſtetit hoſtis in Lutherum
Albertus iacet hic. Sacrum ſepulcro
Da thus maxime Pontifex, & vndam.

LATOMI.

Ne turba tumulum, Viator, iſtum:
Sed aſta reuerenter, & ſaluta

Sacratum cinerem viri sacrati.
Ille est Pighius hoc loco sepultus,
Aureis qui Bathauas ita expoliuit,
Vt dicas sapere Atticos lepores.
Quare tam benè dormiat, precare,
Quàm doctè, nitideq́, & eleganter
Defendit Latiæ decus tiaræ,
Et morem statuit pium sacrorum:
Vtro vt nomine debeant Latini
Plus illi, addubitent: vtroque certè
Ingens promeritum viri fatentur.

BENEDICTVS IOVIVS NOVOCOMENSIS. XCVI.

QVO IVSTO NOMINE TE appellẽ Benedicte Ioui? qua satis digna cum laude te prosequar vix scio, amore siquidem naturaq́ue germanus frater, summo charitatis officio pater optimus, moderatus educator, & diligẽs in literis magister extitisti, vt erga me orbatũ patre nec adhuc pubescentẽ, omne munus perfectæ virtutis adimpleres. Sed hæc alij fratribus fortasse plenius præstiterunt; tu certè, quod ad spem immortalitatis pertinet, quum patriam historiam, atque item res gestas & mores Heluetiorum eleganter perscriberes, ingenium meum, veri gloriosíque itineris monstrator, æmulatione domestica succẽdisti. Scilicet vt nostrorũ temporũ historiã, cogniti orbis res gestas complectentẽ, exordiri atque perficere posse, te demum admirante, feliciter auderemus. Verum

hæc vna erit tua peculiaris Christianæ modestiæ laus, quod frugi contentus vita, ex nobili coniugio Iouiã familiam vetustate quã fortunis clariorẽ, præclara sobole amplificasti. Supra id etiam felix, quòd ambitiosè patria nunquàm pedẽ extuleris, nisi vt Mediolani Demetrium Græcè profitentẽ pronunciationis causa audires; qui eam linguam nullo præeunte magistro didiceras. Indeque perpetua vitæ innocentia ac animi tranquillitate æquatus summis Philosophis, ad tertiũ & septuagesimum ætatis annum peruene ris, nihil morbis corpore affecto, vegetaq; semper illa incredibili rerũ & nominum memoria, & integro intentoq; ardẽtis ingenij vigore, quo dudum centum epistolas grauissimæ eruditionis posteris dedicasti. Sed hæc & Græcæ traductionis non ignobilia opera, cũ lepidis poëmatibus, eruditorum liberorum diligentia publicabit. Ego vero te, quanquã ex merita pietate haud dubiè cœlesti felicitate beatum, frustra singulis horis cum fletu requiram, & eo quidem grauius atq; molestius, quo instantis senectutis sperata solatia fato tuo mihi erepta, satis dolore non possim, nisi tibi malorum finẽ, & perennis boni vel serò partam possessionem, impiè aut impudenter inuideã. Elatus est nobilium iuuenũ humeris, tumulatusq; in tẽplo maximo, qui honos nemini adhuc, nisi sacrato viro, Comi contigit.

IOANNIS BAPTISTAE POSSEVINI.

Claudere Musæum iam Paulus cœperat, atque
Extremam chartis imposuisse manum;

Cum

Cum ſubito exclamat Benedictus, muneris huius
Siccine me expertem frater abire ſinis?
Non datur hoc, Iouius, viuenti, dixit, at ille
Perpetuûm ſperans viuere, lætus obit.

ANTONII SERONIS.

Quod ſis vltima pars Ioui libelli,
Id fratris pietate, & arte factum eſt,
Ne vel carior aptior ue imago
Olim quàm tua iactet vlla ſeſe
Signaſſe hunc lepidiſſimum libellum.

LATOMI.

Quum tibi deferret fratris ſententia primum,
Ætatis medium poſceret ordo locum:
Maluit extremum Phœbus conſultus haberes:
Nec tibi non certa lege ſupremus erit,
Dixit: honoratum quod frater ductitat agmen
Claudere quis melius debuit, aut potuit?

DESIDERANTVR AVTEM À nobis multorum imagines, qui præclara, quum iam pridem obierint, ſcriptorum teſtificatione, ingeniorum ſuorum effigies famæ conſecrarunt. Fruſtra enim eas, vel diligentiſsima veſtigatione perquiſiuimus; ſic tamen, vt minimè deſperemus viros elegantes huic honeſto voto humaniter ſuffragaturos. Alij enim aut ſtatuas, aut picturas publicis aut priuatis in locis oſtendent, aut turpiter apud propinquos neglectas, aut occultatas indicabunt. Quid enim in toto nobilis officij genere honeſtius eſſe poterit, quàm in Muſæum, quo publicus virtutis honos ad exemplum & voluptatem cotinetur, exoptatas imagines liberali pietate contuliſſe?

MA-

MAPHEI VEGII LAVDENSIS.
XCVII.

QVI HEROICO SPIRITV Maronem feliciter æmulatus, quũ Ænei dẽ addito libro suppleuisset, omnes ferè à mille annis illustres poëtas, nec excepto quidẽ Petrarca laureato, præclara cum laude superauit. Sed grauioris quoque doctrinæ, & summæ prudentiæ opinione, Martini Pontificis amicitiam consecutus, in conferendis sacerdotijs supplicium libellorum officio præfuit; ita, vt mox Eugenio, & Nicolao carissimus fuerit. Extat & eius iucundus nobilisq; Dialogus de præstantia disceptantium, Terræ, Solis & Auri, & ne quid ad cumulatam eruditionem vero Christiano deesset, quædam etiam in sacris literis synceræ interpretationis glossemata reliquit, aureumq; præsertim libellum de rebus antiquis memorabilibus Basilicæ Sancti Petri, in quo donaria, sepulcraque Pontificum referuntur.

IACOBI GVIDII.

Felix, dum studet addito libello
Æneam Vegius referre ad astra,
Illustres alios it ante vates
Asserta sibi gloria Maronis.

LATOMI.

Quam laudem Vegius petebat, aufert,
Vt summo similis foret Maroni.
Tabellæ Veneris manum supremam
Tantò haud indecorem ferens Apelli.

IOANNIS TORTELII.
XCVIII.

QVI ARETII NATVS INGE nium omnibus ferè diſciplinis excultum Romam attulit, meruitque inde, vt ab optimo Pontifice Nicolao intra cubiculum curarum, & conſiliorum particeps, & ſacrorum ſtudiorum adminiculator aſciſceretur. Suauitate enim ſermonis, hilariq; modeſtia æquales anteceſsit, inter quos pudenda ſimultas inſanis altercationibus excitata, omnem literatæ dignitatis exiſtimationem fœdiſsimè conuellebat. Sed Tortelius exacti grammatici laude contentus fuit, edito nobili, æternoque volumine de poteſtate literarum, quo maximũ renaſcenti eloquẽtiæ lumen adfulſiſſe videmus. Diui quoq; Athanaſij vitam Eugenio expetenti Latinam fecit. Sed quid maius Tortelio in toto genere laudũ tribui non ineptè poteſt, quando eum Valla diſertiſsimus omnium grammaticus, tanquàm ſummum cenſorem ſibi delegerit?

LATOMI.

Nomen Grammatici petens, tuorum
Votorum poteras tuliſſe ſummam
Videri: niſi pleniore Valla
(Certè candidus, & benignus in te)
Integræ titulo eruditionis
Ornatum voluiſſet: experire
Dum te iudice ſe obtulit paratum
De facto vitio Latinitati:
Vnus quo reliquos agebat omneis,
Cui te præ omnibus eximebat vnum.

BAR-

BARTHOLOMEI FACII.

XCIX.

HVNC SPEDIA INTIMVM Lunensi in portu Liguriæ oppidũ protulit, vtriusq; linguæ peritia insignem, sed certè clariorem, si Genuensium victorias de Veneto hoste naualibus prælijs partas, incorrupto iudicio perscripsisset; nam Valla, quanquàm suspectus hostis, & irrisor, nihil eũ æqua prudentia, nihil ex lege cõscribendæ historiæ, dum illa conderet, perpẽdisse testatur. Sed Alfonsus Rex veræ gloriæ cupidus, eum ideo liberali stipẽdio conduxerat, vt res suæ bello gestæ, quæ erant absoluto scriptore dignissimæ, posterorũ memoriæ mandarentur. Eo nomine quanquã in diuersa materia Vallæ æmulus factus, obtrectatione laudis peracrem virũ ita pupugit, vt talionis immortali vulnere facilè suscepto, clarior euaserit; alioqui secundã famam meritus, quum Arrianũ de rebus ab Alexandro Magno gestis, è Græco Latinè loquentem edidisset. Subsecutus est propere hostem Vallã pari, ac importuna fatorum iniuria elegantioribus studijs ereptum, ita vt non infacetè hoc carmen epitaphio subscribendum ederetur.

Ne vel in Elysiis sine vindice Valla susurret,
Facius haud multos post obit ipse dies.

LATOMI.

Qui Vallam nequiit viuum superare, petendum
Duxit ad Infernas isset vt vmbra domos.
Copiolas nostras, ait, vt qui læserit omneis,
Coniungam doctis manibus. & moritur.

GVA-

GVARINI VERONENSIS.

C.

AB HOC INSIGNI VIRO, Græcæ, Latinęq; literæ obſcuris illis tẽporibus, antiqui ſæculi normam, quadratæq; ſtructuræ ordinẽ, & diu quæſitum decus receperunt. huius quoq; immortali beneficio, Strabonem fermè totum legimus, atq; item aliquot Plutarchi vitas in Latinum accuratè cõuerſas. hæc parta laus manauit ad filium, qui tali hæreditate peculiariter honeſtatus, æmulatione patris, quũ ijſdem ſtudijs operã dediſſet, rẽ vtiq; & familiæ nominis dignitatẽ diligẽter adauxit.

VESPASIANI STROZAE.

Hunc tibi conſenſu tumulum Ferraria magno
Pro meritis poſuit clare Guarine tuis.
Tu pater eloquii, geminæ tu gloria linguæ,
Præcipuus iuuenum tu moderator eras.
Te duce noſtra vigens ſtudiis florentibus ætas,
Pierio priſcis certat honore viris.
Nec Verona minus tali ſe iactat alumno,
Quam celebres veteri nomine tollit auos.
Primus & extremus te nouerat orbis, & vltra
Humanum virtus ſe tulit iſta gradum.
At nos hic ſenio reſolutos condimus artus.
Candida ſidereas incolit vmbra domos.

EIVSDEM.

Hic veneranda tegit magni lapis oſſa Guarini,
Vtraq; lingua ſuo mœreat orba patre,
Hoc Verona decus terris dedit, abſtulit ætas
Longior, ad Superos mens pia fecit iter.

LA-

LATOMI.

Famam qui celebrem, nomenq; reliquit honestum,
Guarinus, vixi, dicere iure potest.
Qui latuit viuens, vel habet per crimina nomen,
Ille nihil moriens perdidit: ast abiit.

PETRI PAVLI VERGERII.

CI.

IS IVSTINOPOLI IN HIstria natus, Chrysoloræque discipulus, Græcas literas ex purissimo fonte haustas illustribus discipulis humanissimè refudit, vt inductis passim eius linguæ riuulis, Italiam planè sitientem irrigaret. Latinè autem scribendi, singularis, eo sæculo facultas enituit, vti apparet ex eo libello, qui de educandis liberis ad exactam disciplinam, peramœnè atque prudenter scriptus, me puero in scholis legebatur.

LATOMI.

Hic sunt Vergerii sepulta docti,
Non fama, & pietas, nec eruditi
Fœtus ingenii: sed ossa tantum,
Et quicquid tumulo solet recondi,
Terrenum, breue, lubricum, caducum.
Viuunt illa, manentq;, & vsq;, & vsq;:
Et vel Elysiis recepta campis,
Viri manibus, vt piæ ministræ,
Adsunt, & meritum astruunt honorem:
Vel per ora hominum volant, cauentq;
Ne mortis rabidum tulisse dentem,
Vel totus tumulo perisse, seclis
Vllis Vergerius queat videri.

IACOBI BRACELLII LIGVRIS. CII.

PRAECLARO HVIVS EXEMplo liquidiſsimè conſtat, non eſſe vſque adeo dura atq; aſpera Ligurum ingenia, quum à quibuſdam damnatæ eius terræ glabris cautibus aſsimilentur, vt non facilè Muſarum cultura molliantur. Scripſit enim Alfonſi Regis res bello geſtas, omnium ſcriptorũ collatione, qui nuper anteceſſerint longè grauiſsimè, ſi eius ſæculi nondum perpolitam eloquentiam cũ ea cõferamus, quæ demum inducta ſubtiliore antiquorum imitatione candidior euaſerit.

LATOMI.

Aſſeris Alphonſo meritos virtute triumphos,
Opes, duces, & oppida.
Aſſerit Alphonſus ſtudii tibi præmia, nomen
Interq; doctos nobile.
Adde quod alterius quæ eſt vita, eſt mutua: neuter
Cadente ſtabit altero.
Hoc reor eſſe, quod olim non inſulſa vetuſtas
Iunxit Camœnas Gratiis.

GEORGII VALLAE PLACENTINI. CIII.

QVI DISCIPLINAS, LITEraſque omnes, vno ingenti volumine cõplexus, multa potius didiciſſe, quàm in eo celeri tranſcurſu perdiſcenda poſteris reliquiſſe videtur. quandoquidem coaceruantis omnia, indefeſſeque ſcribentis, requiſitus ille Romanæ elocutiõis ſpiritus omnino defuerit, quo

vno voluminum vita præclarè alitur, longiſsimeq́ue producitur.

LATOMI.

Et tibi, Valla, tui ſtat opinio magna laboris,
Futura ſemper poſteris honeſtior.
Quid tum? ſi pulchri curam, ſpeciemq́, negante
Tum ſæculo, deeſſe Momus dixerit?
Et viuunt multi, facie vel tubere turpes,
Tamen Sibyllæ quos ſtatim haud cenſent libri
In mare portandos. tibi ſtat tua fama, Georgi,
Vtcunque forſan altero pede claudicet.

IOANNIS SIMONETAE.
CIIII.

HIC FRANCISCI SFORTIAE res geſtas, elocutione, texturaq́ue operis. C. Cæſarem alludendo imitatus, Latinè perſcripſit: is demũ liber, vt diffuſius, in caſtrisq́ue præſertim à militibus legeretur à Landino in Ethruſcum ſermonem conuerſus eſt. Erat Ioanni germanus frater Cichus ille in Brutijs natus, qui Galeacio à coniuratis interfecto, quũ pupilli incorrupta fide tutelam ſuſcepiſſet, nefaria ambitione Ludouici patrui captus, damnatusq́ue, fatalis conſtantiæ ſuæ abſciſsis ceruicibus pœnam ſubijt, mitiore aliquantò fortuna erga Ioannem, quum in eadem quæſtionis acerbitate diu tortus euaſerit, valido ſcilicet apud tyrannum pudore, ne videretur ingratè ſublatus, qui patrem ſummæ virtutis principem, ne vnquàm interiret, beneficio literarum immortalem effeciſſet.

LA-

LATOMI.

Quid, Simoneta? negas relatam gratiam,
Qui de tyranni non ita es meritus patre?
At dira fratrem quæstio iam absorbuit.
Et tu perieras: sed datum hoc est gratiæ,
Tormenta quòd post multa non occideris:
Nam vt innocentem te probes, nil egeris.
Immo, inquis, est relata: sed tyrannica.

BERNARDI IVSTINIANI VENETI. CV.

HIC A' PRIMA PATRIAE nascentis origine historiam scribere orsus, quod susceperat graue munus elegantissimè perfecit; ita, vt eum nobili gloria dignum existimemus, quum patritius, eruditoq; patre genitus, quod patriæ debebat egregiè, cumulateque persoluerit.

LATOMI.

Quærere debueras aliquem toto orbe Latino,
O' Imperatrix Hadriæ,
Qui quæ gessisti præclara domiq; forisq;
Inde vsq; ab incunabulis,
Ore, animoq; pari, nullo corruptus amore,
Ad posteros transmitteret
Quæsisti multis, quadam præmortua, seclis,
Iam parte: nec repertus est.
Ergóne desperas? poteras: sed respice, ciuis
Qui præstet hic Bernardus est.
Quare age, grata suo quantum Verona Catullo,
Persolue: ni plus debeas.

CHRISTOPHORI PERSONAE ROMANI. CVI.

IS INTER DIVAE BALBINAE flamines, in Auentini montis cœnobio Prior appellatus, Procopium Latinè loquentem fecit, non dubia in Leonardum Aretinum conflata inuidia, qui suppresso Græci authoris nomine, Gothicam historiam, tanquàm è varijs scriptoribus decerptam, pro sua Iuliano Cæsarino Cardinali, qui ad Varnam ab Amurathe cęsus perijt, nullo pudore nuncuparat.

LATOMI.

Forsan erit, Gothicos qui te celebrare triumphos
Non ferat: & dignum te, patriaq; neget.
Immo nemo suos non inculcare labores
Gaudet, sublatis quæ tulit antè malis.
Eximium præstas patriæ officiumq;, fidemq;:
Prociderit: firmo est nunc iterum illa gradu.

GREGORII TIPHERNATIS. CVII.

HVIVS DOCTISSIMI VIRI munere reliquam Strabonis partem, quàm Guarinus non attigerat, in Latinum splendidè traductam legimus. Fama quoque fertur Herodiani historias eius ingenio, laboreq; fuisse trãslatas, quasi eas morienti subtraxerit Politianus, vir in literario negotio sæpè cõuictus furti; sed vix credibile videtur, vt vir in omni dicendi facultate opulentissimus, idẽ atq; prõptissimus, ex alieni ingenij labore famã probro, & calumnia redũdantem quæsisse voluerit.

PON-

PONTANI.

Gregorio sit terra leuis, ver aßit & vrnæ:
Terra ferat flores, vrna liquore fluat.
Plaudat & huic Latium tumulo, plaudatq́, Iuuentus
Itala, Gregorio & Vmbria plaude tuo.

LATOMI.

Gregorius toti quo sese proderet orbi,
Pergit Strabonem vertere.
Cum quo nunc peragrat Latiali in veste togato,
Quàm latus ipsius orbis est.
Ingens quod merito pro paruo munus, Apollo
Tamen libenter contulit:
Vel quòd eum sciret longè grauioribus aptum,
Vel quòd fidem cognosceret.

RAPHAELIS VOLATERRANI. CVIII.

FVIT HIC VIR INFINITAE propè lectionis, quippe qui disciplinas omnes in aceruũ coniecerit, vtili potius in aliena desidia, q̃ ad explicatæ doctrinæ decus bili opere; nõ multò enim cum sale, & sine ornaméto Latinæ orationis, cũcta astricto ordine ita digeßit, vt alibi quęrenda legentibus indicare videatur: ea verò quæ, de principibus ætatis suæ scripsit, tanquàm timido ore carptim enarrata, rerum superiorũ haud dubiè fidem eleuant; ostenduntq; ea omnino certa veritatis luce carere, quæ inter adulationẽ & metũ nec præsentis nec futuræ spe laudis intẽpestiuè publicantur. Sed multũ herclè debemus ingenuo, gratuitoq; labori, quo hic integritate vitæ vir optimus, de-

licatis rerum noscendarum compendia demonstrauit, & Procopium de Persico, atque Vandalico bello, syncerè potius quàm splédidè conuertit.

LATOMI.

Ito, inquam, ito, nec obstrepas, Viator,
Qui vertigine tam graui laboro,
Quod nullam capio hactenus quietem,
Lustra hîc quum iaceam nouena, & vltra.
Sic me excarnificat sua imbibenda
Phrasi Tullius. absque qua tueri
Vitam posse meos negant labores.
Sed qui nuper adest Erasmus isthinc,
Dicit non opus, & monet quiescam,
Illas proinde molestias molestas
Longum omneis iubeo valere. sed tu
Nunc ô somne veni, veni, veterne.
Venit: tu ito, nec obstrepas, Viator.

ANTONII GALATHEI.
CIX.

HIC E' SALENTINO EXtremo Italiæ angulo perillustris medicus atque philosophus, studia quæ sectabatur optimis literis expoliuit, extenditque ingenium vsque ad poëticam laudem, ob id à Pontano Hermolaoque grauissimè celebra-

lebratus. Eius extant, præter Ethrusca carmina & physicæ quæstionis subtiles libellos, Iapygia chorographicè descripta; quæ meo iudicio cum antiquis comparanda videtur: Sed tum cum lepore doctus & vrbanus apparuit, quum in curatione podagræ leniendo dolori, eius insanabilis morbi encomium festiuissimè cecinisset.

LATOMI.

Quam laudas, Podagramq́; vocas, Galathee, puellam
Quamuis prostituas, interea ipse premis.
Auelli sed posse, negas. ergo potes idem.
Publicus & mango, mæchus & esse domi.

LVDOVICI COELII RHODIGINI.

CX.

HVIVS MVLTA VOLVMINA lectionum antiquarum, quum ingentes vigiliarum opes ostentent, pleríque admirantur: sed ea farrago, tanquàm ex vetere horreo laboriosè affectateque prolata, delicatis lectoribus quoddam subrancidum olere videtur. nullus enim compositi ac illustris styli neruus, tanta in compage conspicitur. Sed eum tamen Patauij & Mediolani cum laude, vel ob id quod egregiam totius habitus dignitatem attulisset, è suggestu docentem audiuimus.

COELII CALCAGNINI.

Ludouicus ille Cœlius, domi & foris
Græcè, Latineq́ omnium doctißimus,
Viuet perennis, quodq́ paucis contigit,
Vixit: ſuæq́ æternitati interfuit.

CAESARIS SCALIGERI.

Deſcripſit Varro, coram quæ ſæpe videbat:
Aut facile è patriis prompſerat hauſta libris:
Varronem extinctum magni ſit reddere: maius
Illum maiorem condere: vtrunq́ dedi.

LATOMI.

Cœlius ingentem rerum conuectat aceruum,
Et tantùm plenos curat habere lacus.
Vel ſine delectu dedit horrea ditia multùm:
Quem tu ſi facias, lauta palato etiam.
Abfuit vſqueadeò nihil, hoc in Cœlio haberent
Tempora Varronem quo minus iſta ſuum.

IACOBI FABRI STAPV-
LENSIS. CXI.

AB HOC HOMVNCVLO GE nere, ſtaturaque perhumili, ſed ab ardenti ingenio cum optimatibus haud dubiè conferendo, totius Galliæ Iuuentus ad cultarũ literarum ſtudia alacriter excitata eſt. Faber enim ingeniorũ appellari volebat; quum in omni ferè doctrinæ genere ad docendum aptiſſimus haberetur. Defuit in eo, dum ſcriberet, illa Latini ſermonis puritas, quæ diu, aut neglecta apud externos, aut parum accuratè quæſita, nõ magnoperè feruida ingenia delectabat. Scripſit commentarios in aſtronomicis, Iuuentuti peruti-

perutiles, & scholia in moralem philosophiam perdiscentibus opportuna; ætate autem confectus, quum sacras literas attigisset, à Lutheranæ heresis veneno non procul affuit, ita vt in ea suspicione senex parum feliciter moreretur.

CAESARIS SCALIGERI.

Inuidiosa vtriusq; fui sapientia mundi
Mortalis, Stapulæ quem genuere, Faber.
Iacta alios, qui egeant laudis mea Gallia vestræ.
Nanq; meæ potius Gallia laudis eges.

SIMONIS VALLAMBERTI.

Hac quicunq; vrna Fabrum putat esse sepultum,
Errat, cœlestem non tegit vrna virum.

LATOMI.

Hic Stagyrææ recubat doctissimus artis,
Notus formandis ingeniisq; faber.
Gallia cui meritos, si est grata, refundet honores,
Et tumulo flores, thusq;, merumq;, dabit.
Hoc magis, extremo quod tempore pœnè catastam
Inuidiæ manibus fecerat ipse sibi.
Sed sic Socraticæ decuit decedere vitæ,
Scilicet inuidiæ non sine dente, senem.

ANTONII TILESII COSSENTINI.

CXII.

HIC VARIA TENVIQVE materia, & minuto semper lemmate delectatus, non ignobilis poëtæ nomẽ tulit, quum in paruis singularis & planè conspicuus esse mallet, quàm in grandi charactere, veluti vnus de populo in turba tot vatum trita, &

centies repetita canentium, mediocris, & obſcurus. Deſcripſit enim lepidè & diligenter nonnulla curta poëmata, inexpectati, ac ideo feſtiui ſemper argumenti, & in his Zonarium reticulum, quo ſacerdotum ſerica crumena ſuſpenditur: fictilemq; lucernam, tantum ſibi olei, dum Muſas coleret exorbentem: & lucentem noctu volucrem cicindelam, puerorum luſibus opportunam. Reliquit & Tragœdiã, in qua Danaëm ſub aurei imbris nomine, cum multo ſententiarum verborumq; ſplendore expreſsiſſe iudicatur: ac item breues libellos de coronis atq; coloribus grammaticis, rei nouitate gratiſsimos. At Romæ in gymnaſio Horatium comiter & tenerè profeſſus, ſacerdotium à Giberto promeruit, effugitque cladem vrbis, vt in patria non planè ſenex interiret.

LATOMI.

Pauca millia verſuum Thileſi
Te, nec fallimur, ædidiße conſtat:
Viues millia multa ſæculorum.
Et gratas neget eße quis Camœnas?

PETRI ALCYONII.

C XIII.

IS QVVM DVARVM VRBIVM ſuppreſſo nomine ſe Hybridam fateretur, diuq; in chalcographorum officinis, corrigendis erroribus menſtrua mercede operam nauaſſet, multa obſeruatione ad præcellentem ſcribendi facultatem peruenit. Sed hic partus honos non erat in conſpectu, quum nulla ex parte inge-

te ingenuis, ſed planè plebeis, & ſordidis moribus fœdaretur. erat enim impudens gulæ mancipium; ita vt eodem ſæpè die bis & ter, aliena tamen quadra cœnitaret; nec in ea fœditate malus omnino medicus; quod domi demum in lecti limine per vomitum ipſo crapulæ onere leuaretur. Quum aliqua ex Ariſtotele perperam inſolenterque vertiſſet, in eum Sepulueda vir Hiſpanus, egregiè de literis meritus, edito volumine peracuta iacula contorſit, non herclè indigna tanti philoſophi vulneribus, ſi vindictæ nomine merita pœna mulctaretur, tanto quidem eruditorum applauſu, vt Alcyonius ignominiæ dolore miſerè conſternatus, Hiſpani hoſtis libros in tabernis, vt concremaret, graui precio coëmere cogeretur. Sed luculento opere de toleranda exilij fortuna; ita eruditionis ac eloquentiæ famam ſuſtentabat; vt ex libro de gloria Ciceronis, quem nefaria malignitate aboleuerat, multorum iudicio confectũ crederetur. In eo enim, tanquàm vario centone, præclara excellentis purpuræ fila, languentibus cæteris coloribus intertexta notabãtur. Verum non multò poſt, confirmatæ ſuſpicionis inuidiã duabus ſplẽdidiſsmis orationibus peregregiè mitigauit, quũ in clade vrbis vehemẽtiſsimè inuectus in Cæſarẽ, populi Romani iniurias, et Barbarorũ immanitatẽ, ſumma perfecti oratoris eloquentia deploraſſet.

LATOMI.

Charybdis illa, & gurges Alcyonius.
Hîc, viuere, immo bibere, poſtquam deſiit,
Exhalat altam exæſtuando crapulam,

Vt

Vt quam bibens, viuens volo, haud concoxerat.
Bustum frequenteis obsidêre vultures,
Miluos, & vpupas, noctuasq́, conspicis:
Innata queis est fœda vel voracitas,
Vel lucis odium, vel cupido sordium:
Fuêre in illo cuncta quæ domestica.
Vt illa oletum olens anima spurcissima
Nunc iure talem sortiatur hospitem,
Phœbo scelestam vindicante iniuriam,
Qualem ipse sacris præbuit se literis.

PETRI MARTYRIS ANGLERIAE. CXIIII.

IS EST, QVI APVD VERBANVM Cisalpinæ Galliæ lacũ natus, Oceaneas decades rerũ Indicarũ conscripsit, quũ in Hispania ascitus in regiam Ferdinando Regi ingenij, ac industriæ suæ operam obtulisset. Nactus enim materiam luculento scriptore dignissimã, id ingenuè, fideliterque præstitit, quod mediocris ingenij vires tulerunt, sic vt ingentis & peramœnæ occasionis argumentum, his præbuisse videatur, quibus liberales Musæ, ad ornatè, copioseque scribendũ, facultates amplissimas contulerunt. Extat etiam eius legatio ad Campsonem Gaurum Memphiticum Regem suscepta, viriliter, integerrimeque descripta, quo vel breui opere, sublatæ demum Sultanorum tyrannidis, & Mamaluchorum equitum quorum nomẽ nobis erat obscurius, memoria relinquitur. Sed tum importunè decessit, quum Ferdinandi Cortesij in altero ad occidentem orbe inuento,

ſubactoq;, inuſitatæ felicitatis victorias ſcripturus eſſe videretur.

LATOMI.

Quid Petrum veteri hic in orbe quæris?
Iuit res Superis noui relatum.

GABRIELIS ALTILII. CXV.

GABRIEL ALTILIVS IN LVcania nat⁹ iunioris Ferdinãdi Regis præceptor, vſque adeo molliter, ac admirãdè in elegis, & heroico carmine excelluit, ſicuti ex epithalamio Iſabellæ Aragoniæ perſpici poteſt, vt Pontani atque Actij teſtimonio, antiquis vatibus æquaretur. Is virtutis merito, Policaſtri (ea vrbs olim Buxentum fuit) antiſtes factus, à Muſis per quas profecerat, celeriter, impudenterque diſceſsit, magno herclè ingrati animi piaculo, niſi ad ſpem non iniuſtæ veniȩ ob id culpa tegeretur, quod ad ſacras literas nequaquàm ordinis oblitus tempeſtiuè confugiſſet. Mortuus eſt in ſacrata ſacerdotij ſede, ſexaginta annis maior, tulitque Pontani pietate ſupremi officij nobile carmen, quod pro titulo vrnæ marmoreȩ incideretur.

PONTANI.

Et tibi dant tumulos Muſæ, meritumq́ ſepulcrum,
Et tibi dat titulos quæ tibi culta Charis.
Altili ô venerande iaces hîc? hac iacet vrna
Pontificale decus? pontificalis honos?
Ergo agite ô nymphæ Sebethides, ergo age virgo
Parthenope, ad tumulum ſpargite veris opes.

Spar-

Sparge tuos flores, florum fœcunda Patulci:
Et tu sparge tuas Antiniana rosas.
Altilio requiem dic, ô Chari: dic age, Clio,
Luceat Altilio lux sine fine meo.
Quisquis adest, pia verba sonet, madeatq; sepulcrũ
De lachrymis: madeat Pieri rore tuo.

BASILII ZANCHII.

Minciadæ in ripa veteris prope mœnia Mantus
Errat, & in Thusco concinit vmbra lacu:
Dum canit, argutos cantus imitatur oloris,
Dulcius extremum dum canit ante diem.
Scilicet Altilii post funera dulcis imago,
Nunc repetit patriæ limina cara suæ:
Nunc tumulũ inuisit magni prope busta Maronis,
Sebethus placidis qua fluit amnis aquis.
Talis Persephone, talis Ledæa propago,
Alternis superas itq; reditq; vias.

LATOMI.

Audiit Altilius desertis transfuga Musis:
In quarum tabulis nobile nomen erat.
Sed quid peccauit: si demereatur, vt olim
Carminibus Phœbum, nunc pietate Deum.

MARCELLI VIRGILII FLORENTINI. CXVI.

EXIMIA HVIVS FVIT IN blãdo vultu, cultoq; sermone suauitas; & quum è suggestu Iuuentutem doceret, aut in corona loqueretur, doctrina multiplex ipsaq; varietate mirabilis. Ex eo autẽ officij munere, quod antea Aretini, Pogijq; fuerat, ab epistolis Reipublicæ operam præstabat, & quum suppe-

ſuppeteret otium tertio muneri vacare erat ſolitus. Suſceperat enim Dioſcoridem omnino traducendum, expetētibus Medicis; petebat enim ex eo labore non obſcuram laudē, quod in perdifficili herbario negotio ab ineunte ætate accuratiſsimè deſudaſſet. Sed edito opere ſtatim in publicum exierunt, duæ omnino diuerſæ interpretationes, altera Hermolai, quæ extincta putabatur; altera Ioannis Ruellij Galli à Latini ſtyli mundicijs multò maximè laudata. Extat etiam nobilis oratio in concione habita, quum Laurentio Medici Iuniori militaris Imperij inſignia traderentur.

LATOMI.

Et tibi Vergilium dedĕrunt, Florentia, Diui,
Quo nomen inſtar Mantuæ
Nobile ſuſtineas; illa aurea quatenus ætas
Permittit iſti ferreæ.

IANI PARRHASII.
CXVII.

HIC VIR HONESTA FAMILIA Coſentiæ natus, quū è ſuggeſtu, ſumma facundiæ maieſtate Latinas literas Mediolani profiteretur, cūctos noſtri ſæculi doctores, erudito rerū omnium quæ explicaret apparatu, ac vna præſertim rotundæ pronunciationis gloria ſuperauit. Duxerat vxorem Demetrij Chalcōdylis filiam, qua felici cognatione, & ſocer et gener, mutui ſuffragatores in ſcholis vtriuſq; linguæ imperiū tenuerūt; tanta Parrhaſij fama, vt Triuulti⁹ ſummę dignitatis ſexagenarius

Imperator,

Imperator, inter iuuenes auditores conspiceretur. Edidit commentarios in Claudianum, & Nasonis Ibin, recondita eruditione refertissimos. Nouissimè autem in manibus erat penè absolutum volumen de rebus abstrusis per epistolam quæsitis, Sed Mediolano excedere coactus est, quum ludimagistri regionum sæpè ab eo repræhensi redargutique, ac ob id inscitiæ pudore decoquentes in eum conspirassent, ita vt lasciua fabula Insubrum auribus grauis excitaretur, tanquàm auditores parum pudicè dilectos corrumperet. Verum ab ea futili calumnia, tanquàm literarum nomine clarissimus, conducente Leone cum Basilio vxoris fratre in Vrbem venit; sed tanti suggestus honore diu perfrui non potuit, articulare morbo, membra omnia sæuissimè deformante, vnde ei maturatus in patriam reditus cum vitę exitu contigit.

PIERII VALERIANI.

Parrhasius quantum picturę contulit olim,
Parrhasius noster contulit eloquio.
Ille fuit celebri deductus origine Phœbi:
Hic genus vnde trahat, scripta diserta monent.
Ille suos velat tenebris ex arte labores,
Hic aperit clausum quicquit erat in tenebris.

LATOMI.

Ianum, respiceret quod tempus vtrunq;, Latinum
Prisca ætas gemina fronte fuisse refert.
At nunc Parrhasio, doctrinæ nomine, Iano
Cor geminum, & pectus nemo fuisse neget.

GE-

GEORGII SAVROMANI GERMANI. CXVIII.

HIC IN ITALIA, QVVM IVris ciuilis ſtudio operã dediſſet, eamq; facultatem ſine forenſi agitatione parũ nobilem, nec fructuoſam eſſe fateretur, ad humaniores literas ingeniũ traduxit, adeo feliciter, vt duabus orationibus in laudem Caroli Cæſaris publicatis, totius Academiæ iudicio, Longolio plenior, atque toroſior cenſeretur. Ob id ciuitate Romana donatus eſt, egitque tenerum ſodalem apud Academicos, exuta quidẽ omni vocis, moris, atque habitus aſperitate per aliquot annos, dum minuta Cæſaris negotia procuraret, Leoni, Hadrianoque, & demum Clementi eloquentiæ nomine nõ ingratus. Sed in tumultu captæ vrbis ab Hiſpanis, omnibus fortunis exutus, ne in tormẽtis expiraret, à Germanis ita ſeruatus eſt, vt non multò poſt graſſante peſtilentia, cum filio, concubinaque perierit.

LATOMI.

Ille hic Germanæ non vltima gloria terræ,
Deſpecto in tumulo, at nobili in vrbe iacet.
Hanc dedit externo raræ facundia linguæ,
Illum gentili miles, & atra lues.
Ipſe tamen viuit, ſed quomodo mortuus? inquis:
Laudati æternis Cæſaris in titulis.

COELII CALCAGNINI FERRARIENSIS. CXIX.

HIC DIV IN PATRIA IVuentutem docuit; honestissimo patre, sed incerta matre genitus ab Atestino Principe sacerdotio donatus est, quũ fœcũdum, miteq; ingeniũ, & elegantes mores ad literas attulisset. Pronior erat ad Elegos, quádoquidẽ in pedestri oratione ieiunus, & scaber, & sine dulcedine numerorũ affectatus haberetur. Dũ enim multa legisse videri vellet, & plurima docere percuperet in Epistolicis quæstionibus, & titulo inepto; & toties vsurpata ab alijs materia nasutos offendit, & bilẽ mouet nobilibus ingenijs, quũ in libros Ciceronis de officijs, inuerecundè prorsus inuehitur, qua in re à festinante fato beneficium tulisse iudicari potest, quod luculentam Ciceronis defensionem à Maioragio in publicum prodeuntem, & viuum proculdubio iugulaturam morte effugerit.

LILII GYRALDI.

Asta Viator, non est moræ dispendium,
Mortalitatis hoc memor nuperrimè
Sibi sepulcrum Cœlius construxerat,
Quo doctiorem neminem Sol lampade
Quacunq; spargit lumen Orbi viderat,
Eheu, repente raptus hic est conditus,
Cui sunt parem visura nulla sæcula,
Hic gloriæ dum vixit inuidit suæ,
Celans opes tantas auarus ingeni,
Tot splendida eruditionis lumina,
Quæ maximo Alcida iubente principe,
Vulgata, densas different caligines,

Quæ

Quæ paßim oberrant ſenſibus legentium.
Iam abi Viator, & memento ſedulò
Præclara tantum facta fata vincere.

CYNTHII GYRALDI.

Quiſquis Caſtalidum colit vireta,
Mente vel vigili petit ſerenas
Domos cœlicolûm, viceſq; rerum,
Naturæ & penetrat vias latentes,
Vel putat faciles Deos habere,
Virtutis propriæ fauore fretus
Te Cœli aſpiciat, tuumq; fatum,
Quo nil deterius dedêre terris
Crudeles nimium tibi Sorores.
Tu qui pulueris (heu modum) Sibyllæ
(Æquo lumine, heu fata ſi viderent)
Explere, aut Pyliæ dies ſenectæ,
Debebas, Lacheſi iubente dira
Prô ſcelus, raperis gradu citato.
Exemplò hoc igitur docemur omnes,
Quam conſtent fragili loco, perenne
Quæ nos credidimus manere in æuum.

LATOMI.

Nempe, vulgò etiam, innubæ puellæ
Zonam proiiciunt, moræq; mulctant
Caſu præcipiti Thalaßionem.
Et tu tam veteris tenax pudoris,
Te pro virgine adhuc geris? tuumq;
Times dicere Cœlium, Minerua?
Sed, ſtulta, vt dubites: quis oris illam,
Quis illam ingenii, quis artiumq;
Illam tam vbere copiam fluore
Ex te matre Dea neget profectam?

Quare si sapis, asseras Minerua:
Ne cœlo genitum parente, nymphæ
Terrestres sibi vindicent libenter.
Non est, crede mihi, tibi pudendus.

AVGVSTINI IVSTINIANI GENVENSIS. CXX.

HIC E' SECTA DIVI DOMInici linguarum varietate delectatus, Instrumenti veteris, nouique textus Hebraico, Græco, & Chaldęo sermone perscriptos curiosis repræsentauit; graui quidē sumptu, & tenui cum laude, quum impressa domi præalta volumina emptores rarissimos inuenirēt; sic vt temerè conceptam spem lucri inanes initæ rationes eluserint. Sed factus inde Nebiensis Antistes, scribendæ patriæ historiæ negotium suscepit, adeo ineptis ad id ingenij viribus, vt præcipitatæ editionis, malè audiendo, pœnas daret. Nec multò post, quum è Genua in Corsicam incerta adhuc tēpestate traijcere vellet, in cursu fluctibus obrutus, aut à Pœnis prædonibus interceptus creditur, quum nullū vsquā naufragij, aut piratarum prædæ, vestigium apparuerit.

LATOMI.

Iustinianus quò abierit, ne quærito,
Id scire Olympi quando te Rex noluit:
Sacro trilingui quem edito volumine,
Ad alta cœli transtulit palatia,
Exemplo humatum clanculùm Mosaico:
Ne forte busto lachrymas si impenderes,
Nequicquam ocellos, lachrymasq́; perderes.

RO-

ROBERTI VALTVRII.
CXXI.

IS SIGISMVNDO MALATEstæ Ariminensium Principi, militaris disciplinæ præcepta, è Græcorum & Latinorum historijs collecta perscripsit: eo luculentiore, vtilioreque volumine, quod explicatis veterũ machinarum artificijs, totius bellici apparatus instrumenta secundùm picturæ imagines legentiũ oculis subiecerit.

LATOMI.

Queîs diruendis turribus,
Et edomandis vrbibus,
Vsa est vetustas machinis:
Dum restitutis denuò
Se muniit Valturius,
Morti, Charonti, & Æaco
Formidolosius factus est.

MATTHAEI PALMERII FLORENTINI. CXXII.

HVIVS INGENIO, ET INDVstria Eusebij libro de temporibus addita est coronis. Scripsit etiam historiam Pisanam, atque item poëmata Latinis, ac Ethruscis versibus, quodam etiam opere Danthis comœdiam æmulatus. Sed id nequaquam prosperè successit, quum de diuinis perperam, incauteque locutus, libro ex theologorum sententia damnato, crematoque, in hæresis Arrianæ suspicionem inciderit.

LATOMI.

Tempora iam multis postquam fugientia sæclis,
Et velut in tabula gesta priora refers,
Palmeri, insignem præclaro hoc munere palmam,
Morte vel inuidia pœnè crepante, meres.

IACOBI ANGELI FLORENTINI. CXXIII.

HIC PTOLEMAEI COSMOgraphiam ex Græcis codicibus, & tabulis diligẽtissimè lineis ex picturæ dimẽsione expressam, Alexandro Quinto dedicauit; quo munere gentiũ omnium historiæ ingẽtem requisitæ lucis splendorem accepisse videntur, quum narratio maximarum rerum ferè omnis tanquã lumine suo orbata, & manca sordescat, nisi positis sub aspectum regionum tabulis, ex vero situ locorum totius rei gestæ notitia, quod est miræ voluptatis, illustretur.

LATOMI.

Et tibi stat meriti è tabulis laus, Angele, summi,
Cum mundo æqualeis sanè habitura dies.
Hinc te perpetuum comitem Ptolemæus habebit,
Pes, oculusq; alter cuius, & orbis, eris.

HECTORIS BOETHI. CXXIIII.

QVI À PRIMA ORIGINE SCOtorum Regum historiã Latinè diligenter perscripsit; passim veteris chorographiæ memor, & moderatæ libertatis nusquàm oblitus, ita vt magnoperè miremur extare de remotis ab orbe nostro Hebridum, & Orcadum

insulis, mille amplius annorũ memoriam, cum in Italia altrice ingeniorum tot sæculis post eiectos Gothos scriptores omnino defuerint, tanto quidẽ publicæ dignitatis detrimento, vt non dispudeat maioribus nostris indignari; nisi satius fuerit amissæ libertatis obliuisci, quam cum infami quodam pudore, calamitatis, ac ignauiæ nostræ vulnera refricasse.

LATOMI.

Quisquis ad tumulum obstupescis istum
Tædas perpetua micare luce,
Lucem perpetuis adesse tædis:
Et quis sic statuit, cupis doceri:
Fiat. Hic recubat Boëthus Hector:
Ille, qui patriæ suæ tenebras,
Atq; illas patrias, nitore linguæ
Inuecto Latiæ, fugauit vltra
Thylen, & vitrei rigoris Arcton.
Persoluunt Scotides proin Camœnæ,
Quum paßim incipiant, queantq; haberi
Romanæ, meritas suo parenti
Grateis: & tumulum volunt ad istum
Tædas perpetua micare luce,
Lucem perpetuis adesse tædis.

POLYDORI VIRGILII.
CXXV.

HIC VRBINI NATVS, VBI adoleuit optimis instructus literis in Britanniam transiuit, cum antea lepido argumento prouerbia, excepta demum ab Erasmo, & eruditisime amplificata publicasset.

Is ab hoc Henrico Rege fortunis adauctus, flamenque Londini creatus, conscripsit historias rerum Britannicarum, ea fide vt Scotis, & Gallis sæpè reclamantibus, alieno potius arbitrio, quàm suo intexuisse multa in gratiã gentis existimetur, quod in recensendis minorum Ducũ nominibus, tanquàm gloriæ auidis, plurimum indulserit.

LATOMI.

Vrbinum caro, quod abest, transmittit alumno
Cum gemitu lachrymas, cumq́; rosis violas.
Nam didicit sæuos non iam lachrymare Britannos,
Nec gemere ad doctûm busta sacrata virûm.
Ah, inquit, gemitus quicunque impendere parcit,
Cum violis vernas non dabit ille rosas.
Transmittitq́; merum: si fortè quis abluat ossa:
Tergendisq́; crocum, cum casiaq́; thymum.
Atque ait: heu, parteis ego quas ardenter obirem,
Pro me, si qua hîc est mater, obire rogem.

GAGVINI GALLI.
CXXVI.

HVIC, GALLIA PLVRIMVM debet; sed de fide illi viderint, quorum interest incorruptam rerum memoriam ad posteros transmitti, nam in his quæ ad Italiam pertinent huius tempestatis, vsqueadeo insolenter, & pingui stylo cæcutire solet, vt qui nulla orationis ornamenta in eo conspiciunt, passim eius imprudentiam stomachentur.

LATOMI.

Condere quum voluit, non iam condire Gaguinus,
Acrius vt saperet, debuit historiam.
Hoc magis insipida est, quo plus sale tinxeris isto:
Natiuam rerum nam decet esse fidem.

MARINI BECICHEMI SCODRENSIS.
CXXVII.

AB HOC DALMATA NON INsulsè Latino Georgij Castrioti Scanderbechi admirabiles res bello gestas quanquàm inusitatis excessibus perscriptas legimus. Æquauit enim hic vir amore patriæ, et Barbarorum odio à fide procul abductus, Epirotæ reguli virtutem antiquis heroibus, ita vt iustam egregiè factorum gloriam, dum supra æquum in laudes prorumpit, suspicione mendacij eleuasse censeatur.

LATOMI.

Gesta ab Aloidis trepidanti prælia Cœlo,
Nec dum sat promptis ad fera bella Deis:
Robora quum licuit pro paruo mittere telo,
Et capite excelsum perterebrare polum,
Nempè etiam longas ne opus esset iungere scalas,
Thessalus impositum Pelion ossa tulit:
Ausus quum nemo Diuûm se fidere cœlo,
Mutauit fœdis corpora quisq; feris:
Donec in Æthnæo fabricatis Lemnius antro
Fulminibus, læto contulit arma Ioui:
Per quæ porrectos per iugera mille Gigantes
Disiecit, summis occuluitq; iugis:
Scribere debueras. hominem celebrasse, Marine,
Est modus, ingenio subsit vt ille tuo.

IACOBI ZIEGLERI.

CXXVIII.

QVIS EO LATINAS LITERAS, quò Romana arma penetrare nequierint peruenisse nõ miretur? Hic enim in terra Gothica natus, ac educat9, adeo exactè, puriter & facundè, Christierni Daniæ, atq; Noruegiæ Regis immanitatẽ, neq; ipsi sanguinario Tyranno diu lætam, neq; demũ Dijs vltoribus neglectã perscripsit, vt eruditis gentibus pudóri esse poſsit; quod Latinæ facũdiæ fruges, sub Cimmerio cœlo penè felicius ac vberius, quàm sub hac benigniore, ac tẽperatiore plaga proueniãt.

LATOMI.

Quem lictore stylo disertus orbis
In scænam rabidum trahis Neronem, &
Cædendum pueris palam propinas,
Respondiſse ferunt. Quid hoc, inepte?
Si me constituis tuum Neronem,
Te oportet Senecam fuiſse nostrum.

PAVLI AEMILII.

CXXIX.

HVNC PROTVLIT VERONA, Gallia aluit, Ludouic9 duodecimus sacerdotio in æde Deiparæ Virginis Lutetiæ Parisiorũ exornauit, quod orsus à primis Galliæ Regibus, mille amplius annorum Gallicam historiam, Laconica tamẽ breuitate perscripsisset. Sed in sacri belli enarratione, quũ Gothifredi Bolionis virtute Hierosolymæ caperẽtur, aliquãtò luculentius ita sese diffudit, vt mediũ iter, nõ interitura cũ laude tenuiſſe existimetur.

LA-

LATOMI.

Quæ semel absoluit lambendo simia fœtum,
Plus te (si fas est dicere) Paule, sapit.
Quum natura duas tantùm concessit habere,
Miror te extremam non reperire manum.

GERMANI BRIXII.

CXXX.

IS AD ALTISSIODORVM GALliæ oppidum natus, in poësi lauream meruit, Latino carmine edito, de triũ ingentium nauium miserabili cõflagratione, quũ dux Britannicæ Gallicam cognomento Chordigeram; hæc erat inusitatæ magnitudinis, harpagonibus compræhensam expugnare niterentur: Sed demum emendatiora poëmata vario titulo publicauit. Inde verò pedestri orationi deditus, transtulit è Græco, vti Lascaris alumnum decebat, ex Chrysostomo Babylæ vitam, & libros septẽ de sacerdotio puritate sermonis minimè contemnendos. Senescentem, sed adhuc planè robustum inuasit atræ bilis morbus, ob id paulatim sæuior, atq; lethalior effectus, quum ex accumulato multo auro dimidiam ferè partem furto sibi subtractam miser sensisset, vt credi par est, à domesticis, quibus nec vitam quidem postea credidit, sic vt in itinere iuxta Ligerim apud Carnutes expirarit.

LATOMI.

Nunc sacra quũ tractes, quũ nũc bona carmina pãgas,
Quis, Brixi, vatem te neget esse sacrum?

NI-

NICOLAI TEGRIMI.
CXXXI.

IS LVCAE NATVS, PROFESSIONE iuriſconſultus, poſt magiſtratus honeſtiſsimos in Italia geſtos, patriam hiſtoriam egregia fide perſcripſit; & in ea præcipuè vitam Caſtruccij, qui Lucæ, Piſarum, & Piſtorij dominatum tenuit; & magnas Florentinis intulit clades: cuius viri, ſi tyrannidis inuidioſum nomen faceſſat, inuſitata bello virtus, ſingulari laude celebranda iudicatur. Sed Macciauellus Florentinus hiſtoricus, patrij veteris odij memor, petulanti malignitate, non interituram memorabilis Ducis famam fabulis inuoluit, quum vitam acerrimi hoſtis Ethruſco ſermone ſcribere orſus, tam impudenti, quàm aſtuto illudendi genere, ſacroſanctã rerum geſtarũ fidẽ corruperit.

LATOMI.

Exoluis patriæ ſupremum Tegrime munus,
Illi dum veram conficis hiſtoriam.
Tam non eſt illi verè omnia ſcribere turpè,
Quam tibi vænale m non habuiſſe fidem.

CAMILLI GHILINI MEDIOLANENSIS.
CXXXII.

CVIVS EXTAT LIBER EXemplorum, florida per omnes ætates varietate periucundus, ac ipſo penè Valerio Maximo argumenti hilaritate feſtiuior. Ea rerum exempla diligenti, grauiq; ſtudio collegerat Baptiſta Fulgoſius, gentilium ſuorum perfidia

dia Genuæ principatu deiectus;ſed quoniã Latinæ orationis facultas minimè ſuppeteret, ea materno ſermone perſcripſerat, vt aliquãtò poſt ab hoc Ghilino Latinè verterẽtur. Fuêre qui exiſtimarent à Iacobo patre id opus longo vigiliarum labore compoſitum, in quotam hæreditatis partẽ obueniſſe filio adoleſcenti, ſtudioſoq;, liberali quidem indulgentia beneuolentiſsimi patris; quum in eo eruditi ingenij certa indoles emineret, qua vel alieni operis oborta ſuſpicio præclarè diſcuti poſſe videretur: Erat enim Camillus in grauiſsimis legationum muneribus, ob induſtriam cum ſumma fide, prudentiaque coniunctam, diu verſatus: ita vt excitatæ fabulæ famam ridendo dilueret, & perurbanè ſe ab hoc furti genere non abhorrere fateretur, quando iure damnari non poſsit amore incenſus adoleſcens, ſi quid opulento patri arguta manu ſurripiat. Perijt in Sicilia apud Carolum Cæſarem Franciſci Sfortiæ legatus, quũ debellatis ad Tunetum Barbaris, Auguſtus Victor ad triũphum in Italiam reuerteretur.

LATOMI.

Argueris fœtum tibi ſuppoſuiſſe paternum:
Dicit Momorum quin tibi turba diem:
Nam quum patris eras hæres ex aſſe futurus,
Vſum etiam fructum præripuiſſe potes?
Nempè, ais, hoc gratũ eſt: nec parua eſt gratia Momis,
Scripta quod alterius credi vtriuſq; queant.

IO-

IOANNIS REVCLINI GERMANI.

CXXXIII.

HIC EST ILLE CAPNIONIS cognoměto, è patria lingua in Græcā verſo, ne Latinè fumeus euaderet, Germanorū ætate noſtra clariſsimus, qui inuſitato fretus ingenio, Græcas, ac Hebraicas, atque item Latinas literas in Germania pari felicitate propagauit, quū arcana Hebræorū cōfirmandis Chriſtianæ legis præſidijs in lucē proferret, effectricemq; mirabiliū operū Cabalæ diſciplinam apud valida, atq; expedita ad perdiſcendū eius gētis ingenia profiteretur. Extat eius liber de verbo mirifico, & de Cabalæ ſciētiæ placitis, eloquētia illuſtri ad Leonē Decimū perſcriptus. Circūferuntur etiā præter grauiores libros, quanquàm ſuppreſſo nomine, ex eius officina obſcurorū virorū epiſtolæ, admirabili facetiarū lepore cōditæ, quibus ad excitandū riſum, cucullatorū Theologorū ineptiſsimè, atq; ideo ridiculè Latina lingua ſcribentiū, ſtylus exprimitur. Vlciſcebatur enim infeſtā nomini ſuo turbā, iucundiſsimo ſatyræ illudentis genere, quū maligna cucullatorū conſpiratione tanquā Iudeis parū æquus hoſtis; ac ex animo planè recutitus impietatis accuſaretur.

LA-

LATOMI.

Esses quod patrio cognomine fumeus, hosteis
Reddidit audenteis Capnio, credo, tuos:
Dum tibi deberi fatis incendia credunt:
Illi non segnes quæ properata struunt.
Quum potius ratio cognominis, arguat istud,
Flamma quod ipsorum nil nisi fumus erat.

IOANNIS DE MONTE REGIO GERMANI.

CXXXIIII.

HVNC ENIM VNVM ADMIrabili solertia diuini ingenij, Astronomorum omniũ qui hactenus floruerũt præstantissimum veneramur; quũ decimã sphæram totius cœlestis globi supremam, inclusasq; diurna rotatione rapientem, certissima supputatione sibi, & posteris inuenerit; hac ipsa ædepol gloriosa sapiẽtiæ palma, Thalete, Eudoxo, Calippo, Ptolemæoq; ipso, tãtæ scientiæ cõditore, ac Alfragano, nobilior. Extant eius subtilissima cõmentaria in Almagestũ Ptolemæi, & mathematicæ ratiocinationis exactus, atq; perutilis liber de Triãgulis. Ab hac cõmendatione eruditi nominis creatus est à Xysto Quarto Ratisponẽsis Episcopus, accitusq; Romã, vt annũ ex vetusta intercalatione fastis minimè respondentẽ, ad statas ex cursu lunę Paschales cerimonias reuocaret. Quod confici posse videbatur, subductis semel aliquot diebus Martio mensi, qua vna ratione, mille & quingentorum annorum excessus,

in curſu ſideris non planè ſenſilis, toto demum cumulo depræhenſus, emendatiſsimè tolleretur. Sed graſſante in vrbe peſtilentia fato ſurreptus, quod maximè cupiebat, præſtare non potuit.

BRVNONIS SELERI.

Inferior nullo doctrinæ laude priorum.
Doctus in aſtrorum cognitione fui.
Itala me tellus, & me Germania nouit,
Pannonis & ſtudium prædicat ora meum.
Duxit in has celebris primum Purbachius artes
Ingenium magna dexteritate meum.

LATOMI.

Extimuit, penitus nudatas Iuppiter ædeis
Quum decima ſphæra cerneret eſſe ſuas.
Hoc homines, inquit, ſubmouimus hactenus orbe;
Ah, prope nunc noſtris prodimur in thalamis.
Et nemo hiis obſtat conatibus? intulit Hermes;
Authorem Parcæ ſed vetuêre mori.
Heu, ait, heu miſeros, qui ſic vlciſcimur hoſtem:
Vt ceſſet, Diuum protinus eſſe iube.

LVDOVICI VIVES VALENTINI.

CXXXV.

HIC QVANQVAM DVCTA vxore apud Belgas, liberis operam daret, ſacrarum tamen literarum ſtudia egregio digna ſacerdote complexus, adeo profecit, vt Diui Auguſtini librum de ciuitate Dei luculenta commentatione adiecta, religioſè admodum

dum illustrarit, quum publicè auctus stipendio liberales artes profiteretur, legendaque posteris multa volumina perscriberet, nondum senex fato functus est Brugis, quod est emporium Gessoriaci littoris, prosequētibus magno luctu amissi præceptoris memoriam Belgis omnibus, sed maximè ciuibus Hispanis; quòd eo doctiorem in Hispania superesse neminem faterentur.

CONRADI LYCOSTHENIS.

Hoc tegitur Viues tumulo, subsiste Viator,
Et presso pacis verba precare gradu.
Quin etiam costum, violas, & thuris honores,
Viui da prompta debita dona manu.
Qui dum sic verbis, rebusq́, exornat ad vnguem,
Per non tentatas maxima quæq́, vias:
Nostra ætas vincit veteres, atq́, omnibus illis
Viuem, quem contra ponere possit, habet.

EIVSDEM.

Doctrinæ columen, decusq́, vitæ
Viuem ne tumulo hoc puta Viator
Condi, sed tenues soli fauillas.
Nam non mors violenta, non edaces
Ignes, non series vetusta secli,
Non vires chalybis, licet potentis,
Non fluctus pelagi, licet ferocis,
De vita poterunt tulisse Viuem,
Doctrinæ columen, decusq́, vitæ.

LATOMI,

Quò syngrammata, dic amice Viues,
Tam multa accumulas? an vt perennem
Hoc tibi redimas labore vitam?

Quantum ergo placitis Deûm, Stygiq́;
Iuratæ tribuis? perennitati
Nam reponere te, ac tuos labores,
Teste agnominis hoc tui vocablo,
Omnes fulmine sanciêre tacto.
An non id tribui cupis Deorum
Decreto, at merito tuo labori?
Quod quum non potuit Deos latere,
Credo gratuitum hocinisse pactum.
Vt nolint siquidem, crepentq́; viues
Nullo munere, sed tuo labore.

COSMVS PACTIVS.
CXXXVI.

COSMVS PACTIVS EX AMIta Leonis Decimi genitus, nobili vir ingenio, elegantiq́ue doctrina præditus, quum esset Florentinus Archiepiscopus, Maximum Tyrium Platonicæ sectæ philosophum è Græco in Latinum scitissimè vertit. Nec in eius ingenui muneris labore cessaturus videri poterat, tanquàm virtutis, & pietatis amore flagrantissimus, nisi importuna mors, vix dum Leone auunculo ad Pontificatum prouecto, & optimorum consiliorum studia, & paratæ purpuræ honorem intercepisset. Hæc subinde studia Alexander germanus frater, diuerso nec vtique multum felici itinere secutus est. Ad scribendas enim tragœdias ingenium appulit; eruditū herclè; sed aliquantò quàm cothurnatum poëtam deceret aridius, quòd etiam & gracilitas ipsa totius habitus, & angustæ vocis exilitas, ex viuentis

viuentis fronte promitterent. Poëticam autem Ariſtotelis, non ineptè, vti difficilē in Latinum verterat. Ob id tanquàm ex concepta artis ratione tragœdijs incumbebat, verum adeo intemperanter, vt Græcas & ex his præſertim Iphigeniam in Latinum pariter, et Ethruſcum carmen vertendo, propriæq; inuentionis alias effundendo, quæ in theatris agerentur, intentæ libidini vix modum imponeret; quanquàm ab Ethruſcis hiſtrionibus repudiarentur; qui exibilantis populi iudicium maximi inſtar periculi omnino fugiendum exiſtimabant; quod ea poëmata verſibus conſtarent pede vno longioribus; ex noua ſcilicet, ac ob id inſolenti noſtris auribus Græcorum imitatione, quæ numero, & modo prorſus infaceto tanquàm enormis, nuſquàm niſi græciſſantibus arrideret. Iure itaq; nouæ inuentionis exemplar, nemine imitante, apud ipſum authorem ſtetit, atq; conſenuit: vſque adeo difficile eſt, obſoletis nitorem, & nouis authoritatem feliciter attuliſſe.

LATOMI.

Pactius effugit perituros Coſmus honores,
Vt ſempiternos ſumeret. Quid perdidit?

LVBET POSTREMO DESIDErare quorundã externorũ imagines, Germanorumq; præſertim, quũ literæ non Latinæ modo cũ pudore noſtro, ſed Græcæ, & Hebraicæ, in eorum terras, fatali commigratione tranſierint; ita vt eorum qui iam fato functi, cæteris clariores euaſerunt, veras imagines à viuis, & pari laude florentibus, efflagitare non dubitem, quando id ab humaniſsimis, niſi violato Muſarum ſacramento, fruſtra expectari minimè poſsit. Quis enim niſi planè barbarus, & impius, vel exiguam laudem ſine piaculo defunctis inuiderit, quanquàm ex peculiari ſua ingenij fœcunditate nullo æuo perituris? Pertinet herclè in quota parte exoptatæ laudis, ad producendam vitam, in albo, atq; ordine præcellentium hominum receſeri, agnoſcique; item ex vera oris effigie, oſtendiq; poſteris in perſtricta nec inutili editorũ operũ cenſura, vnde nouã nobilitatẽ, veluti liberali, nec ſperata quadam adoptione, ad cumulatum decus induerint. Emicuit dudum perilluſtris eruditio in Ioanne Oecolampadio, ſed profectò clarius, & lumino ſius illuxiſſet, niſi eam diræ hæreſeos maculæ defœdaſſent: dum enim Theophylactum maligna præuaricatione, quædam omittendo traducit, & Chriſtianæ hoſtiæ ſacramentum repudiat, Roffenſe Britanno ſeuera manu iugulante, redargutus cõcidit. Eadem ferè nouæ ſectæ libido Zuinglium in ſacris literis apud Heluetios clarũ, cruento exitu præcipitem dedit, facundia ſiquidem peſtilenti, ac impijs concionibus, quum ciuitatem Heluetiorum,

rũ,diductis in contraria ſtudia ſimpliciſsimis,& militaribus populis,ad mutuas cædes concitaſſet, in acie trucidatus occubuit; ita vt nefariæ temeritatis pœnas, Deo maximo vindice dediſſe credatur. Contigit & honeſtiſsima laus ex ſtudio nobilium literarum Bilibaldo Nurimbergenſi,cuius extant nonnulla opera ex Gregorio Nazanzeno piè tranſlata, & coſmographiæ liber ex Ptolemæo accuratius quàm antea traductus,&totius Germaniæ vrbium deſcriptiones, eruditam lucem obſcuris regionibus afferentes. Quis Vadiano ex Sancto Gallo Heluetiorum inſigni pago, nouæ, atque vetuſtæ coſmographiæ curioſus,gratias non aget? quum libellum Pomponij Mellæ perutili commentatione,ex breui & obſcuro, magnum illuſtremq́ue reddiderit. Miramur quoque diligentiam laboremq́ue, viro regia in aula conſpicuo longè honeſtiſsimum, Cuſpiniani Viennenſis, à quo ciuili quadam facundia Germanorum, & Byzantiorum Cæſarum imperia, propinquitates,ſtemmata,mores,atque exitus referũtur. Viget apud nos eruditi nominis authoritate Copus Baſilienſis, ab exacta doctrina,feliciq; artis induſtria medicus, Franciſco Galliæ Regi, magnoperè, repetita ſæpè memoria,deſideratus. Suſpicimus etiam ingenium Conradi Goclenij, vertendi Græca,docendiq́ue facultate,apud Belgas, magnoperè celebratum. Venerantur iureconſulti noſtri Zaſium ex Harudum Conſtantia, humani iuris intelligentia, cum exactiſsimis ſcriptoribus conferendum. Floret adhuc apud nos

prædulcis, & grata memoria Beati Rhenani, ex eius enim ingenij liberalitate, officinaq́ue libraria, optimarum literarum magnas opes ad nos perueniſſe conſpicimus. Sunt etiam in celebri fama Camerarius, Græcæ, atque Latinæ linguæ ita peritus, vt ſcribendo pernobilis Ciceronis imitator euaſerit: & Copernicus abſolutæ ſubtilitatis mathematicus: atque item Albertus Crantzius, qui Danorum, & Suecorum regna ad extremum borealem Oceanum, noſtris obſcura facundiſsimè deſcripſit. Sed qua demum veteri ſodalitio digna pietate, imaginem tuam, vt Elogio noſtro coronetur expectauerim, Vrſine Gaſpar Vindelice, paucis ante annis morte præpropera nobis erepte? nobiles enim poëtas læto carmine, hiſtoricos vero ſtyli grauitate, ſuperabas; ſed in cumulo honeſtiſsimæ laudis, vti integer vitæ, ſceleriſq; purus, tranquilli animi probitate periculoſi officij munus feliciter adimplebas, quum Maximilianum ſummæ indolis adoleſcentem, Ferdinandi Cæſaris deſignati filium, patrui fortuna digniſsimum, perfectis moribus, ac literis erudires. Sed cur reliquos enumerare non deſino, poſtquàm inanis ſpei votum, infinitus eruditorum numerus interrumpit? offertur enim lætiſsima ſeges, ab ipſa mirabili Germanici cœli fœcunditate. Occulta herclè ſiderum commutatione eueniſſe arbitramur, vt illud cœlum, moleſtis Boreæ flatibus, frigore geluq; dânatum, horrida dudum torpentiaq́ue ingenia mollierit, ac excitarit. Neque enim contenti ſua vetere militiæ laudæ, qua Martium decus Romanis gen-

nis gentium victoribus ereptum, ſtabili diſciplinæ ſeueritate feliciter tuentur, ipſa etiam pacis ornamenta, literas, optimasque artes decoquenti Græciæ, ac Italiæ dormitanti (quod pudeat) abſtulerunt. Patrum ſiquidem noſtrorum memoria, architecti in primis, ac exinde pictores, ſtatuarij, ſculptores, mathematici, & perargutæ manus artifices, ac item aquileges, ſeptempedarijque menſores, è Germania petebantur. Nec mirum quum antea inuſitatæ & portentoſæ inuentionis æreas formas excudendis libris, & formidanda bello ænea tormenta nobis attulerint. Sed hæc infeſti ſæculi fortuna, non vſque adeo illis benigna mater, & nobis immitis extitit nouerca, vt nihil omnino ex priſtina hæreditate reliquerit. Tenemus enim adhuc (ſi fas eſt vel modeſtè gloriari, tota penè libertatis poſſeſſione ſpoliatis) ſyncerae, & conſtantis eloquẽtiæ munitam arcem, qua (ſi caſtis Muſis placet) ingenuus Romani candoris pudor, aduerſus externos inexpugnabilis conſeruatur, atque defenditur. In hac enim ſtatione ad perenne decus, optimo cuique ciui intentè vigilandum erit, vt Bembo, Sadoletoque ſigniferis, quod reliquum eſt è tanta maiorum ſubſtantia, generoſè tueamur; quanquàm inani miſeriarum noſtrarum ſolatio: poſtquàm non iniquo iure apud nos conuulſa libertas interijt: qua vna procul dubio altrice ſtudiorum, bonas artes excitari, propagarique conſpicimus.

QVVM IAM CONFECTO priore volumine, quo fato functorum imagines continentur, ad secundum non inuita Minerua peruenerim (id enim de vi uis erit) censuræ periculo grauius quidem, sed ingeniorum illustrium religiosa commendatione iucundius, operepreciurn existimaui, eorum nomina profiteri, quorum tabulæ pictæ in nostro conclaui immortalibus dicato spectantur. Sit hæc enim delectæ sedis, & instituti operis certa nuncupatio, vt vel hinc viri elegantes, tanquàm arridentis augurij læto omine accepto, suorum ingeniorum monumenta ad posteritatem æterna prospiciant, nec ideo grauatè morem gerere velint, honesta mihi pariter ac ipsis, & deniq̀ue grata omnibus expetenti. Appello enim eos, qui literarum amore voluptates abdicarunt, & bona spe diuturnæ laudis aluntur, num laudari vel à mediocribus poëtis ineptum putent? Superbè quidem insaniunt, si alienæ liberalitatis munera fastidiant. Idcirco mihi satis fuerit Italos blandè, ac humaniter admonuisse: neque enim eos adeo austeros, & illiberales fore crediderim, quin imagines scitè pictas ad Musæum minimè transmittant. Quid enim inuerecundius, ne dicam agrestius admitti poterit, quàm ab exemplo tot insignium virorum omnino discesisse, qui hoc eruditæ benignitatis officium lętissimè præstiterunt? Quamobrem annotata nomina subdidimus, vt qui absunt, certam sedem benignè sibi relictam intelligant; si in hac florida, ac immortali corona, cōspici de-

corum

corum existimarint. His equidem ingenuis lusibus nostris, primos vigiliarum suarum fructus prædulci libatione degustabũt. Quid enim viuenti, ac vtique de ingenij virtute benemerito, beatius accidere potest, quàm repræsentata alieni iudicij testificatione gloriã præsentire? Quid porrò lætius, atq; iucundius, quàm interesse posteritati suæ, & deniq; fatis inuitis mortem non timere? quam nemo nisi anxius ante ipsum inuidiæ lacessentis euentum, non timuit.

Nomina eorum qui adhuc viuũt & præclara fœcundi ingenij gloria perfruuntur, hæc sunt. Imagines autem eo seriatim ordine sedem obtinent, vt dignitatem omnem vel fortunæ vel generis, ipse vnus ætatis honos antecedat.

Nomina eorum, qui in tabulis habentur.

PETRVS BEMBVS CARDINALIS.
BAPTISTA AEGNATIVS.
IACOBVS SADOLETVS CARDINALIS.
GEORGIVS TRISSINVS.
HIERONYMVS FRACASTORIVS.
HIERONYMVS VIDA EPISCOPVS ALBANVS.
IOANNES PIERIVS VALERIANVS.
ROMVLVS AMASAEVS.
ANDREAS ALCIATVS.
MARCVS ANTONIVS FLAMINIVS.

IANVS VITALIS.
REGINALDVS POLVS CARDINALIS.
DANIEL BARBARVS.
ANTONIVS MIRANDVLA.
PHILANDER GALLVS.
HONORATVS FASITELLVS.
BASILIVS ZANCHIVS.

Sed qua ſpe alienæ benignitatis munus expectauerim? quum hæc noſtra cupiditas ad externorum imagines extendatur, niſi viri nobiles adiutent, honeſtisq; votis arrideant. Nulla enim res eſt, vel non planè ardua, quæ illuſtri patrocinio non indigeat, vt rectè, matureq; perfici ac impetrari poſsit. Rogabo itaque veteres patronos, in prouincijs dignitate, atque opibus præcellentes, ſic vt eos etiam piè obteſter per cõmunia Muſarum ſacra, vt hoc officium expeditè, ac liberaliter præſtare velint. Quid enim non præſtabunt ſacrati Proceres, qui ſe alumnos, amatoresq; Muſarum profeſsi, nunquàm veræ gloriæ nomen contempſerunt? Ita vt vel ab vltima Sarmatia, qua Latinæ linguæ ſepta, Roxolanorum niuibus terminantur, mihi minimè defuturum ſperẽ Ioannem Dantiſcum Varmienſem Epiſcopum, qui multis legationum functus honoribus, & poëtica lauru coronatus, ſuæ gentis nobilitatem ad eandem laudem accendit; ad quam præclarè aſpirant Philippus Padneuius, Martinusq; Cromerus. Nec in hoc ædepol erudito munere collocãdo ſuſpenſè cun

ctabitur

ctabitur generosus ille Musarum hospes Otho Truchses Germaniæ decus, & sacri Senatus ornamẽtum; quum eius explorata liberalitas neque vsu consenescat, neque præterita existimatione satietur, nec aliud quicquam nisi extra inuidiam positum, perenneque respiciat. Nec id herclè mirum, postquàm ille alioqui multis importunus maturatæ purpurę splendor, nec perstrinxerit oculos, nec memoriæ neruos eliserit, nec quicquàm de syncero, nobilique pudore vel leuiter inumbrarit. Patefecit enim innatæ virtutis studia, in hoc dudum apud Vangiones conuentu longè grauissimo, quum summa authoritate pręses, ideoque Reipublicæ causa vehementer occupatus, omnes numeros perfectæ virtutis expresserit: ita vt ab eo iam non paucos quidem, sed ex feraci ingeniorũ Germania, integram per imagines lectissimorum virorum cohortem expectẽ, in qua inter tantos Græcorum authorum interpretes, diuinarumque rerũ scriptores inclytum poëtam Georgium Logum, sodalem meũ, si ita fas est, cum laurea signiferum exoptarim. Nec Thomam quoque Nadastum qui vnus in Pannonia, pari studio Martis, & Palladis antiquum decus tuetur, quenquàm omnino prætermissurum ex his arbitror, quos intestini, ac externi belli calamitas reliquos fecit. Iam pridẽ enim amisimus sacrati ordinis Antistites literarũ, atq; virtutis studio præcellẽtes Ioannem Pannonium æterno poëmate edito stabili fama commendatũ, & Philippũ Moręũ Strigoniẽsem Mugaciana acie à Barbaris interfectũ, &

quos

quos nuper non sera dies nobis eripuit veteres amicos, pietate, ac altitudine animi, Latinaque facundia illustres, dum tota Europa maximas legationes obirēt. Stephanum, inquàm, Brodericum Vacciensem, Francapanem Agriensem, & Statilium Albæ Iuliæ Dacorum sacerdotio insignem. Sed florentissimi paulò ante Regni profectò miseret; tanquàm subacti, ac in fœda seruitute planè morientis, quum in eo egregia illa, ideoq; non temerè formidata Barbaris, veterum militum soboles interierit, extincto nimirum Matthia Rege, cuius summæ virtuti nusquàm Fortuna defuit, pudore ingentis animi victa, scilicet vt mox indignata imbelles firmissimi Regni dominos, vti suo more instabilis, nō iniquo iure rebellaret. Hæc eadem pari incursu Dalmatas afflixit, apud quos valida ad capessendam ex literarum studijs laudem, hac ætate ingenia floruerunt; sed ab assiduis Barbarorum incursionibus exturbati vetere agro, ac in extremas patrij littoris margines compulsi, tanquàm de retinenda libertate desperantes, armis literas commutasse videri possunt; sic vt nemo dignus elogio cōpareat, nisi in lucē studiosè producat ciues suos Tranquillus Andronicus præclarus Ciceronis æmulator, dum grauissimarum actionum ac Othomanicæ legationis, obscurorumq; nobis itinerum commentaria perscribit. Belgarū porrò ingenia mihi herclè diligenter excudet, & bona fide recensebit, oraque delectorum, ni fallor eruditè picta benignè largietur Antonius Perrenotus Atrebatensium Antistes, modo ei adeo

gra-

grauiter maximis officijs occupato, hæc ardens conficiendæ publicæ pacis cura, excolendis Musis otium relinquat, quod certè necessario somno subtracturũ crediderim, quum iam pondera consiliorum ingentium ex sinu Cæsaris, nimia planè vel importuna fatiscentis senis patris humeris, piè subeundo gnauiter excipiat. Sed valebit opinor Erasmi viri summi, præceptorisq; memoria, quum discipulorum eius insignis globus passim occurret Petro Nannio duce, quo optimarum literarum professore, Louaniẽsium academia gloriatur. Qua in re se monitorẽ occupato Perrenoto, facilè præstabit Cornelius Scepærus eruditi iudicij pondere, & in tantis legationibus, ac illustri totius Europę peregrinatione celebratus. At non hæc quoque sperauerim ex opulenta Gallia, quæ variæ, & inconditæ doctrinæ aceruos aliquandiu mirata, nũc primum quid sit illud eximium in literis, & perillustre decus intelligit, repudiataque barbarie, ita Latinæ orationis puritate delectatur, vt siquid Manes omnino sentiũt, Budæum pariter, ac Erasmum miserè pudeat, adeo agresti, & senticosa via laudem vigilijs parem omnino quæsiuisse? Aspirabit vtique nobili voto luculenter Ioannes Bellaius, præclaro vetustæ familiæ, ac insitæ virtutis nomine Parisiorum Antistes, & bis merita purpura Senator amplissimus. Quid enim amico veteri, erudita præsertim, ideoque minimi sumptus munera cupienti non tribuet? qui perenni studio Græcis, atque Latinis Musis sacra facit; qui ingenia fouet, productaque in regiam erudi

ti Prin-

ti Principis liberalitate, protinus exornanda in luce constituit. Huic igitur non immeritò viri doctissimi morem gerent, benigneque docta ora pictoribus præbebunt, ipseque ante alios Perionius, vel religionis amore sacratis inclusus septis, qui Aristotelem Ciceronis ore loquentem fecit, dum Strebęum pari æmulatione conspicuũ, glorioso certamine superare contendit. Quid non tribuet sodali Danesius, qui Budæi pręceptoris imaginẽ huc vsque transmittit, vir herclè summa eruditione, Romanoque iudicio insignis, à quo propediem absolutæ felicitatis partum expectamus. Nec puto Lazarum Baiphium, libris de re vestiaria naualique percelebrem, & Gulielmum Pellicerium explicato totius rei herbariæ negotio, publicæ vtilitati consulentem, quicquàm vetere amicitia indignum admissuros. Nec desiderio meo prorsus illudet ipse Castellanus, præcellentis doctrinæ merito perpetuus comes ascitus Regi, vt inter mollissima cœnæ tempora, rerum omnium origines, & euentus infinitæ Regis memoriæ recõdenda repræsentet. Consequentur & hos Tusanus, in rei literariæ substantia Budæi præceptoris astutus hæres, quum id tantum adierit, quod certum, & salubre videbatur, totam autem parum comptæ elocutionis intemperiem effugerit. Nec ab his vestigijs longè aberũt poëtæ duo planè suaues & teneri, Salmonius Macrinus, Nicolausq; Borbonius; & Regius, qui pedestri oratione poëtarũ honoribus adęquatur. Postremò & ipse Vatablus, quanquã in celeberrimo gymnasio plenis

plenis ſubſellijs ſuperbus, ſuam vel Hebraica duritie non planè faceti oris effigiem denegabit. Sed ad quem modò confugiam, qui in Hiſpania præcellentium ingeniorum delectum habeat, ac eleganti viro dignum huius non indecoræ liberalitatis officium præſtet? Inter multos herclè, qui ſeuerioribus diuinarum rerum, ac humanarum ſtudijs dediti, tanquàm Reipublicæ, priuatæque maximè vtiles iudicantur, rari occurrunt elegantium literarum ornamentis inſignes; quòd hic omnis Latinè ſcribendi lepor, à parum grauibus inani ambitione quæſitus, nulla omnino ſubſidia ſerijs facultatibus, ſed impedimenta nonnunquàm afferre videatur. Qua de cauſa quum vigente adhuc ſeniorum opinione, ipſi etiam totius Hiſpaniæ Proceres, hæc ſtudia tanquàm importuna militiæ, penitus abdicarent; hic excellens cultus, quo diſciplinæ omnes exornantur, aliquantò ſerius quàm alias in terras, in Hiſpaniam peruenerit; ita, vt hæc terra alioqui rerum omnium ferax, acerrimorumque in primis, & ſublimium ingeniorum altrix, quæ tot nobiles æternosque Poëtas, ac oratores Romanæ ciuitati quondam inſeruit, hoc toto, quod ſuſpicimus, illuſtris eloquentiæ honore, penitus orbata cenſeri poſsit. Agnouêre tamen nonnulli maiorum incuriam, Nebriſſa monitore, ingeniaque ſua ad hanc laudem feliciter extulerunt, in queis nuper emicuit Garcias Laſſus, Horatiana ſuauitate odas ſcribere ſolitus; ſed eum generoſè ad faſtigium euadentem, dum

alte-

alteram militiæ laudem ardenter appetit, mors acerba elusit; & casu quidem ignobili; quum ad aquas Sextias ex turricula ab agrestibus lapide caput ictus, spectante Cæsare cōcidisset. Sed hodiè procul dubio Ioannes Sepulueda Cordubensis, ipsam eximiæ laudis arcem obtinet, qui Græcæ peritus linguæ, & scientiarū propè omnium validis instructus præsidijs, dum assiduè, atque ideò feliciter stylum exercet, eloquentissimus euadit. Huic autem proximū accedere audimus Martinū Silicæum Carthaginensem Episcopum, qui lectissimis moribus ac literis, virilique ingenio & casta facūdia, dum Philippum Cæsaris filium persanctè & solerter edocet, optimum Principem ad paternum decus, & ad Regni felicitatem instituit. Reliqua porrò ingenia quæ fœcunditatis egregiæ aut maturæ frugis specimen præbent, indicaturum scitè atq; fideliter crediderim Franciscum Mendocium Cardinalem, quem accipiendis de manu summi Pontificis solennibus Senatoriæ dignitatis ornamentis propediem expectamus. Hic enim supra generis antiquum decus, amplissimam ex optimis literis laudem spectat, potiturque iam parta ex his studijs insigni gloria, quæ nixa veræ virtutis radicibus nunquàm deflorescet. Ea porrò ingenia, quæ vltima terrarū Lusitania ad Oceanum nobis abscondit, à Michaële Syluio Cardinale non diu quidem expectabimus; is enim à varia doctrina poëta cultissimus, ac omnis elegantiæ iucundus arbiter, studia nostra vehementer amat, & laudat; patrijque decoris planè cupidus,

supra

ſupra reliquos animoſæ gentis honores, hoc literatæ laudis nomen, tanquàm non poſtremæ, ſi non ſummæ gloriæ, minimè contemnit. At quid poſtremo ab vltima Britannia expectauerim? niſi lugubres fortaſſe imagines: quum ibi, optimi paulò ante Regis importuna crudelitas, æternæ laudis proceres exciſa planè virtute ſuſtulerit.

FINIS.

Poſtquàm relegit omnium
Prouinciarum Iouius intimos lares,
Nec inſtituta ſubſtitit
Via, vel alto territus montis iugo,
Hinc diuidentis Italos,
Illinc Iberos bellicoſa Gallia,
Vel æſtuoſis Adriæ
Illinc procellis, hinc profundis fluctibus
Turbatus Inferi maris:
Sed inter acreis euagatus milites,
Interq́, rauca cornua,
Et fuſa victorum hinc, & hinc cadauera
Non otioſa indagine
Tot inde retulit libros annalium:
Mox vtriuſque littoris
Ora remenſa, diligens felicibus
Piſcator inde retibus,
Auara quicquid ante Neptuni manus
Celauerat nobis, tulit.
Nunc inquietus patre deductus Ioue,

Animusq́ terrestribus
Non rebus explendus, velut celeri Noto
Elatus, vbi cœlestibus
Explere sese latius rebus potest:
En aureo promit pœnu,
Quantum supremo Iuppiter magnus polo
Pulchri recondit: & quia
Nunquàm moueri cœlites queunt loco,
Vt sustulit fati dies,
Veras recepit singulorum imagines:
Quas dedicata Apollini,
Musisq́ Larium colentibus lacum,
Beata continet domus,
Has si videre longa te vetat via,
Aut morbus, aut senium graue,
Præsens libellus indicabit, aureo
Quouis monili carior.
Vos hinc remordet, illa si cura, arduum
Tentate cœlum, posteri.
Quod summa virtus sola dat recludier.

PAVLO IOVIO EPISC. NVCERINO, Musarum Cupidini.

Ioannes Latomus.

Ed quid, Paule Ioui, tibi rependam?
Doctus non ego: nec tuo repostus,
Vt hoc nomine debeam, in theatro:
Quod neq; ambio: nec tamen recusem:
Quod nemo faceret. Quis hoc videri
Non loco, nisi rusticus, præoptet?
Grateis, Paule, tamen tibi rependo,
Communis meriti, ac honoris ergô:
Quòd doctos habeam loco parentum,
Scriptores venerer libenter omneis
Candore ingenuo, fideq; summa,
Et quanto ingenio licet: nisi illi,
Aut sint planè athei, aut palàm nefanda,
Quæ non scribere præstitisset, edant.
Horum nomine, Maximo, Optimoq;,
Huic Paulo Iouio, hospiti benigno
Musarum, & Charitum pio parenti,
Doctorumq; probißimo patrono,
Tantas accumulo, aggeroq; grateis
Tantas & toties manu, styloq;
Quantas & quoties pro agris receptis
Et caris pro ouibus Deo refudit
Suo Vergilius: vel ipse Naso
Læto pectore reddidisset iidem,

Si de Tartareis locis Getarum
Ad caram patriam rediſſet exul.
Nam quod pulchrius, hoſpitaliusq́;,
Adde ſplendidius, benigniusq́;,
Vllis in regionibus, vel annis,
Aut vllo abs homine, vt libet, potente
Factum legimus? at caret, profectò
Exemplo Iouii profuſus ardor.
Quid? Si quis Phalaris, Vitelliúſue,
Aut latro impius, aut rapax daniſta
Conatus ſimile huic fuiſſet? an non
Vitæ illam maculam eluiſſet omnem?
Et doctos ſtudio hoc ſuo benigno
Ad perenne decus ſibi obligaſſet?
At quid nos Iouio rependere æquum eſt?
Qui vir optimus, integerrimusq́;,
Perq́; omneis adeò politus arteis,
Quiq́; arteis adeò poliuit omneis,
Vt vix inuenias parem, aut ſecundum:
Non parcit ſibi, ſumptibusq́;: tantùm
Vt hîc ſaltem habitent bene ac honeſtè,
Quotquot non niſi commodè hoſpitari
(Sed quo deueniant, quis approbabit?)
Cenſura Iouii pia merentur,
Ob illa ingenii beata dona.
Non illi titulos pereniores?
An non carmina perpolitiora?
Non encomia, debitosq́; honores?
Non grateis referemus auctiores?
Non laudes cumulatius canemus?
Laus eſt, Magne Ioui, tua hæc perennis,
Et tua eſt pietas peculiaris

Hæc,

Hæc, quòd non modò vindices disertos
Asserasq́, viros, ita vt palàm ausint
Morti oppedere, nec timere morte
Blattas ac tineas voraciores:
Sed quòd insuper id quod est caducum
Et mutabile maximè, putà oris
Dices effigiem perennitati:
Et quales fuerint velis videri,
Quos iam vix meminit fuisse quisquàm.
Laus hæc est Iouii peculiaris.
In mortem hactenus expedimus omnes
Os, denteis, calamum, manus, & vngueis,
Nos sua quoties rapacitate,
Tollendo optima quæq; prima, lædit:
Quid? vel vnius æstimauit aßis,
Tum conuitia, tum malos Iambos,
Verborumq́; malorum onusta plaustra?
Quin & reddidimus proteruiorem.
Nunc, sed nunc fremit, ingemit, doletq́;,
Quòd ne corporibus quidem necandis
Sit satis semel expedisse telum.
Sic Ioui bone, sic iô triumphe.
Huic morti inuideamus vsq;, & vsque,
Magno quisque animo, inuidenter omnes:
De qua nunc retulit nouum triumphum
Hic noster Iouius. Qui & ipse quamuis
Quasdam illi exuuias suas reliquit,
Quæ Deûm comitem minus decerent,
Et cœli nimis hospitem grauarent,
Vespillone quidem est abusus illa.
Quòd si quis Iouium velit videre,
Musæum petat. eccum, in hac corona

Cum Phœbo & sociis vides Camœnis
Scribentem simul, & simul loquentem
Quod non vlla satis stupebit ætas,
Quod totum afficiet stupore cœlum,
Quum cursum remorabitur dierum,
Et iam præteritos vehet recenteis.
Quid tandem illius, obsecro, peremit?
Sed vt te iubeam, Ioui, valere,
Quo te nomine (sit nouum necesse est)
Appellem, dubito. Iouis? nec illud
Augustum satis est, licet propinquum.
Phœbi, aut Mercurii? meres vtrunq;
Es iuncto simul ast vtroque maior.
Sed quid te vocitem? Patrem Deorum?
Sed iam Iuppiter hoc præoccupauit.
Musarum Venerem? sat istud aptum,
Et quod prætulero: at nihil virile est.
Sed quur non puerum marem locamus,
Musarumq; Cupidinem vocemus?
Euge, illud lepidè, bene, ac venustè:
Musarumq; Cupidinem vocemus.
Nam quis aptius, efficaciusq;,
Tardas exacuet, trahetq; menteis,
Vt credant lepidas, amentq; Musas,
Et sic depereant furore multo,
Vt vel de media subinde nocte
Confessum veniant suos amores,
Ad fores vigilent licet repulsi,
Ab hiis non abeant nisi intromissi:
Atque ipsum furere arbitrentur esse
Sat magnum sibi præmium laboris:
Quis flammas melius propaget istas,

Quàm

Quàm (Musæ inuitis) Cupido vester?
Atqui id quo faciet, rogas, veneno?
Non vllo iaculóue, poculóue:
At quodam ingenioso honoris œstro.
Quo quisque immodico feretur æstu
Ad illa optima, Literas & Arteis:
Locum scilicet vt decentiorem in
Musæo referat: quod est laboris,
Honor perpetuus, suprema meta.
At tu Magne Ioui vale perenne,
Musarumq; vale, vale, Cupido,
Qui nobis aperis nouam hanc arenam.

FINIS.

INDEX POETARVM

NOSTRAE AETATIS ILLVstrium, quorum Epigrammata, pręter noua Ioannis Latomi Bergani in ſingula doctorum virorum Elogia, hoc in opere variè diſperſa continentur.

Iouia-

Guliel-

Donato

Theo-

FINIS.

